

Πειραιώς
ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ - ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ - ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΗΣ 6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1914

ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΙΝ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΤΗΣ Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΗΣ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1914

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1922

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σταύρος Λαζαρίδης
1970

- Αρχ. Πελέκης, Ζαχ. Συμβ.
Αγρινίου 67°/
Τημένη Κρήτη, και φόροι δρ. 1,10
Πηγαδάνη Κρήτη, > 3,40
Αγρινίου β' Βιομηχανία > 0,30.
Πρόσθ. φόρος άραγ. διαφύσεων > 0,30.

ΑΙΓΑΙΟΣ ΘΕΑΤΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ 42112

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ - ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ - ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

**ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ**

KATA TO B. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΗΣ 6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1914

**ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΙΝ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΤΗΣ Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ**

KATA TO B. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΗΣ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1914

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

**ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ**

46 — ΟΔΟΣ ΕΤΑΣΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1922

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α'.—ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.
ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐκ τοῦ Δ'. λόγου), ἔκδ. Α. Μηλιαράκη	3
ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐκ τοῦ Η'. λόγου), ἔκδ. Σ. Π. Λάμπρου	9
ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ (ἀπόσπασμα), ἔκδ. Κ. Βάγνερ	13
ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ (ἐκ τοῦ Β')." ὑπὸ Βιτσέντζου Κορνάρου . . .	18
Η ΤΟΥΡΚΟΜΑΧΟΣ ΕΛΛΑΣ (ἐκ τοῦ Β'. ḥσματος) ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Σούτσου	24
ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ (ἀπόσπασμα) ὑπὸ Γεωργ. Ζαλοκώστα	32
ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ (ἐκ τοῦ Γ'. ḥσματος) ὑπὸ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου	42
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ (ἐκ τοῦ Δ'. ḥσματος) ὑπὸ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου	42
Ο ΟΡΚΟΣ (ἐκ τοῦ Α'. μέρους) ὑπὸ Γερασίμου Μαρκορᾶ . .	47
Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ	53

ΜΕΡΟΣ Β'.—ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΡΩΦΙΛΗ (ἐκ τῆς Γ'. πράξεως) ὑπὸ Γεωργίου Χοστάτζη .	61
ΓΥΠΑΡΗΣ (ἐκ τῆς Α'. καὶ τῆς Ε'. πράξεως) ἔκδ. Κ. Σάθα	66
ΑΣΠΑΣΙΑ (ἐκ τῆς Γ'. πράξ.) ὑπὸ Ἰακωβάκη Ρίζου Νερούλου	71
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ (ἐκ τῆς Γ'. πράξεως) ὑπὸ Ἰωάννου Ζαμπελίου	74
Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ (ἐκ τῆς Α'. πράξεως) ὑπὸ Παναγ. Σούτσου	79
ΟΙ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ (ἐκ τοῦ Α'. μέρους) ὑπὸ Ἀλεξ. Ρ. Ραγκαρῆ	85

Σελ.

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ (ἐκ τοῦ Β'. μέρους)	91
ΚΥΨΕΛΙΔΑΙ (ἐκ τῆς Α'. πράξεως)	97
ΜΕΡΟΠΗ (ἐκ τῆς Γ'. πράξεως)	101
ΦΑΙΓΣΤΑ (ἐκ τῆς Α'. πράξεως)	109
ΛΟΥΚΑΣ ΝΟΤΑΡΑΣ (ἐκ τῆς Β'. πράξεως)	117
Βασιλειάδον	121
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ (ἐκ τῆς Α'. πράξεως)	129
λούς Προβελεγγίου	129
ΦΑΙΔΡΑ (ἐκ τῆς Γ'. πράξεως)	134

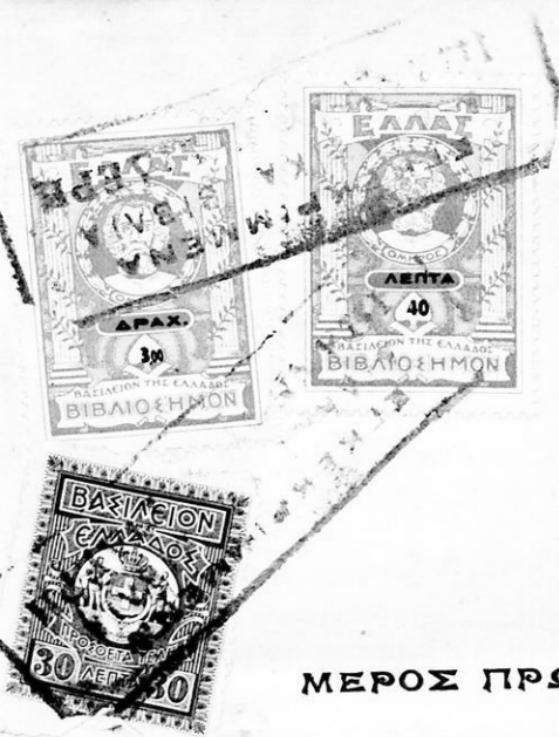
ΜΕΡΟΣ Γ'.—ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ (ἀπόσπασμα)	139
ΠΟΙΗΜΑ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΝ (ἀπόσπασμα)	141
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΕΙΑΣ (ἀπόσπασμα) ἐκ τῆς ἐκδ. Κ. Βάγγεο	144
Ο ΕΛΕΦΑΣ (ἀπόσπασμα) ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. Βάγγεο	145
Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΔΟΥ (ἀπόσπασμα)	148
ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΣΜΑ	150
Η ΑΝΟΙΞΙΣ	151
ΕΡΩΤΑΣ ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ	152
ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΑΚΥΝΘΟΝ	153
ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΛΟΧΟΝ	156
ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΓΘΕΡΙΑΝ (ἀπόσπασμα)	158
τυνσίου Σολωμοῦ	158
ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ	161
Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ	165
Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ	166
Η ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	167
Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ	168

	Σελ.
ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΑΟΥΛΗΝ ύπὸ Παναγιώτου Σούτσου	170
Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ ύπὸ Ἰουλίου Τυπάλδου	171
ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΩΝΙΑΝ ύπὸ Ἰωάννου Καρασούτσα	172
ΤΟ ΣΤΕΡΕΩΜΑ ύπὸ Ἰωάννου Καρασούτσα	173
ΚΟΡΩΝΑ ΚΑΙ ΣΠΑΘΙ (ἀπόσπασμα) ύπὸ Γεωργ. Ζαλοκώστα 175	
ΥΠΑΤΙΑ ύπὸ Δημητρίου Βυζαντίου	178
Ο ΜΕΓΑΣ ΕΠΑΙΤΗΣ ύπὸ Ἀλεξάνδρου Βυζαντίου	179
ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΕΝΕΤΙΑΝ ύπὲ Στεφάνου Κουμανούδη	183
Ο ΒΡΑΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΜΑ ύπὸ Ἀριστοτέλ. Βαλαωρίτου .	184
ΤΟ ΞΕΡΡΙΖΩΜΕΝΟ ΔΕΝΔΡΟ ύπὸ Ἀριστοτ. Βαλαωρίτου	187
ΝΕΚΡΙΚΗ ΩΔΗ ύπὸ Ἀριστοτ. Βαλαωρίτου	191
Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ ύπὲ Γερασίμου Μαρκορᾶ	193
ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΑΛΗΠΑΣΑ ήπὸ Ιερασ. Μαρκορᾶ	196
ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΓΡΥΛΟΣ(μύθος) ύπὸ Ἀνδρ. Λασκαράτου	197
ΕΙΔΟΝ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΜΑΣ ύπὸ Ἀχιλλ. Παράσχου	198
ΤΑΦΟΣ ΠΡΟΔΟΤΟΥ ύπὸ Ἀχιλλέως Παράσχου	200
Η ΠΑΤΡΙΣ ΜΟΥ ύπὸ Ἀλεξάνδρου Ρ. Ραγκαβῆ	202
Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΚΑΙΡΟΣ ύπὸ Ἡλία Τανταλίδου	204
ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ ύπὸ Ἡλία Τανταλίδου	206
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ ύπὸ Δημητρ. Βεργαρδάκη	207
Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝ ύπὸ Ἀγγέλου Βλάχου	208
ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ύπὸ Ἀγγέλου Βλάχου	211
ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΟ ύπὸ Δημητρίου Βικέλα	214
Ο ΝΑΥΤΗΣ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ ύπὸ Γερασίμου Μαυρογιάννη	216
ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ύπὸ Δημητρίου Παπαρρηγοπούλου	221
ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΑΙΟΝ ύπὸ Δημητρίου Παπαρρηγοπούλου .	222
ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ύπὸ Σπυρίδωνος Βασιλειάδου	227
ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ύπὸ Γεωργίου Βιζνηγοῦ	230
Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ύπὸ Γεωργίου Βιζνηγοῦ	231
Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ ύπὸ Ἀριστομένους Προβελεγγίου.	234
ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΟΥ ΟΔΥΜΠΟΥ ύπὸ Ἀρ. Προβελεγγίου	236

	Σελ.
ΤΙ ΚΟΣΜΟΣ !.. ὑπὸ Γεωργίου Σουρῆ	238
ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ ὑπὸ Γεωργίου Σουρῆ	238
ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ ὑπὸ Γεωργίου Στρατήγη	239
ΣΤΑ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑΤΑ ὑπὸ Γεωργίου Στρατήγη	242
ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ	244
ΤΟ ΧΕΡΙ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ	247
ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΥΜΝΟΣ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ	248
ΤΑ ΚΟΜΜΕΝΑ ΧΕΡΙΑ ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη	252
ΤΟ ΩΡΑΙΟ ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη	253
ΔΕ ΘΕΛΩ... ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη	254
Η ΕΛΙΑ ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη	254
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη	255
ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη	256
ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ ὑπὸ Κώστα Κρυστάλλη	257
ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ ὑπὸ Λαυρεντίου Μαβίλλη	257
ΑΙΜΑ ! ὑπὸ Ζαχαρίου Παπαντωνίου	258
Η ΒΡΥΣΗ ὑπὸ Ἰωάννου Γρυπάρη	259
ΥΜΝΟΣ ὑπὸ Ἰωάννου Γρυπάρη	261
ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΣ ΑΓΕΡΑΣ ὑπὸ Λάμπρου Πορφύρα	261
Δυσνόητοι λέξεις	263

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

— — —

ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΔΟΓΟΥ

Οὗτος τοίνυν ὁ θαυμαστὸς Βασίλειος δὲ Ἀκρίτης
παιδόθεν εἰς διδάσκαλον παρὰ πατρὸς ἐδόθη·
τρεῖς γρόνους γάρ ἐμάνθανε παιδείαν τῶν γραμμάτων,
δξὺς ἥτο εἰς τὸν νοῦν καὶ γρήγορος εἰς τὸ λέγειν,
καὶ μετὰ ταῦτα ἀγάπησε κυνῆγια καὶ τόξα,
νὰ κυνηγῷ, νὰ πολεμᾷ, νὰ τρέχῃ τότε πάντα.
Μὲ τὸν πατέρα εὐγαίνεν ἐν τούτοις πᾶσαν ἡμέραν,
καὶ τὸ κοντάρι μάνθανε καὶ τὸ σπαθὶ ὅμοίως,
ἔγινεν ἄξιος στὸ σπαθὶ, ἀνδρεῖος στὸ κοντάρι,
ὑπερθαύμαστος ἐφάνηκεν εἰς δλους τοὺς ἀνδρείους,
καὶ δλοι ἐθαυμάζοντο τὴν δλην του ἀνδρείαν,
καὶ τὸ πολὺ τὸ τρέξιμον ἔδειχνεν εἰς τὴν πρᾶξιν.
Οταν δὲ ἐγένηκεν δώδεκα γρόνων κεῖνος,
ώς ἦλιος ἀπέλαμπεν εἰς δλα τὰ παιδία,
ἀπέρνα εἰς τὴν δύναμιν ὥσπερ ἀνδρειωμένος.
Καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν πρὸς τὸν πατέρα εἶπεν
τοιαῦτα λέγων πρὸς αὐτὸν δὲ Διγενῆς Ἀκρίτης
» πόλιος ἀνῆψεν εἰς ἐμέ, αὐθέντα καὶ πατήρ μου,
τοῦ δοκιμάσαι ἐμαυτὸν εἰς θηριομαχίαν·
καί, εἴπερ δλως ἀγαπᾶς τὸν σὸν υἱὸν Ἀκρίτην,
ἐπιδίδου μοι θέλημα θηρία κυνηγῆσαι,
καὶ πάρδους τε καὶ λέοντας, ἄρκτους μετὰ δρακόντων,

νὰ δοξασθῆς, αὐθέντα μου, ἐν ταῖς ἀνδραγαθιαῖς μου.
 Δεῦτε, καβαλλικεύσωμεν, πάγωμεν εἰς κυνῆγιν,
 Καὶ εἰς τόπον ἀπέλθωμεν ἔνθα εἰσι θηρία,
 καὶ πάντας σβέσω λογισμοὺς τοὺς ἐμὲ ἐνοχλοῦντας».
 Τούτους τοὺς λόγους δὲ πατὴρ ἀκούσας τοῦ φιλτάτου,
 ἥγαλλετο τῷ πνεύματι, ἔχαιρε τῇ καρδίᾳ,
 καὶ μετὰ πολλῆς τέρψεως αὐτὸν ἐκατεφίλει,
 καὶ ἔλεγε πρὸς τοῦτον γὰρ τὸν Διγενῆν ὈΑκρίτην
 «Θαυμαστὴ γὰρ ἡ γνώμη σου καὶ γλυκεῖνοι οἱ λόγοι,
 πλὴν δὲ οὐ παρέστι καιρός, δεινότερος ὑπάρχει·
 καὶ σὺ γάρ, περιπόθητε, δωδεκαετὴς ὑπάρχων,
 οὐ δύνασαι, γλυκύτατε, θηρία πολεμῆσαι·
 ὃ τέκνον μου γλυκύτατον, μὴ τοῦτο νῦν ποιήσῃς,
 μὴ ἄνθος σῆς νεότητος πρὸ καιροῦ ἀπολέσῃς,
 ἀν γὰρ θεοῦ θελήματι, ἀνδρὸς εἰς μῆκος φθάσῃς,
 τότε, παμφύλτατε τέ, θηρία πολεμήσεις».
 ὈΑκρίτης δὲ ως ἥκουσε τοὺς λόγους τοὺς τοιούτους
 ἐθλίβηκε κατὰ πολὺ, ἐπόνεσε καρδίαν,
 κατὰ πολὺ δακρύσας δέ, λέγει πρὸς τὸν πατέρα
 «ἄντερον εἰς τέλος μας νὰ νικήσω, πάτερ;
 Τί μοι τότε δὲ ἔπαινος γενήσεται ἔκεινος;
 Πότε νὰ γίνη πόλεμος τὸ γένος νὰ λαμπρύνω;
 πληροφορήσω γάρ καὶ σὲ τὸν ἐμὸν εὐεργέτην
 διτι ἔχεις με συνεργὸν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ δοῦλον».
 Βλέποντας τοίνυν δὲ πατὴρ τὸ πρόθυμον θαυμάζει·
 φύσεως γάρ τὸ ἐνγενὲς χωρίζει ἡ καρδία·
 λαβὼν δὲ τὴν ἔπαινοι τὸν γυναικάδελφόν του,
 λαμπρὸν τὸν Κωνσταντῖνόν τε καὶ τὸν υἱόν του ὈΑκρίτην,
 τινὰς δὲ τοὺς ἀγούρους του ηὔγε νὰ κυνηγήσῃ.

Γεράκια ἐβάσταζον ἄσπρα ἐκ τῶν μουτάτων,
 καὶ ὅταν ἀποσώσασιν εἰς τὰ μεγάλα ὅρη,
 ἀπὸ μαχρόθεν βλέπουσα σκληρότατα ἀρκούδια,
 ἔκεινα τότε ἀπήδησαν μέσα ἀπὸ τὸν λόγγον
 ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ μετὰ μεγάλης τόλμης.
 Καὶ ως εἶδε ταῦτα ὁ Διγενῆς τὸν θεῖόν του ἥρωτα
 «τί εἶναι αὐτὰ ὅποι πηδοῦν μέσα ἀπὸ τὸ δάσος,
 φεύγονταν καὶ τρέχονταν γρήγορα, δὲν στέκονταν εἰς τοὺς κάμπους;»
 Καὶ παρευθὺς ὁ θεῖός του λέγει πρὸς τὸν Ἀκρίτην
 «Βασίλειε, καρδία μου, θέλω ἐγὼ ὅραν σε·
 αὐτὰ ἀρκούδαις λέγονται καὶ ὅποιος τὰς νικήσῃ
 ἀνδρειωμένος λέγεται ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
 Πλὴν τὸ ὁαβδίν σου κράτησον, καὶ τὸ σπαθίν σου ἄφες,
 ἀρκούδα δὲ εἶναι δυνατὸν μὲ τὸ σπαθίν νὰ φύγῃ.
 Εἶνε νὰ ίδῃς θαῦμα φρικτὸν καὶ ἀξιονέπαινον».
 Καὶ τὸ παιδίον ἤκουσε τοὺς λόγους δὲ τοῦ θειοῦ του.
 Εὐθὺς δὲ τότε ἀπέζευσεν, τὴν ζώνην του ἀχαμνίζει,
 καὶ καμηλαύχιν χαμηλὸν βάζει στὴν κεφαλήν του·
 ἐπιάσε εἰς τὸ χέρι του ἔνα ὁαβδὶ μεγάλον,
 καὶ ως ἀστραπὴ ἐπήδησεν ἀπὸ περιστηθίου,
 καὶ τότες ἔφθασεν ἐκεῖ, ὅποι ὅσαν τὰ ἀρκούδια.
 Ἀρκούδα δὲ ἵη θηλυκὴ μετὰ ἀρκουδοπούλου
 μεγάλα αὐτὴ ἐφώναξε καὶ ἔφθασε πρὸς τοῦτον,
 δὲ τὸν Ἀκρίτης γρήγορα αὐτὴν περίλαμβάνει,
 καὶ κλειδώσας τὸς χειράς του εὐθὺς ἀπέσφιξέ την.
 Τὰ ἔγκατα εὐγένασιν ἐκ στόματος ἀρκούδας,
 καὶ παρευθὺς ἔξεψυξεν εἰς χεῖρας τοῦ παιδίου.
 Ἀρκούδα δὲ ἀρσενικὴ ἀπέφυγεν εἰς τὸ δάσος·
 ὁ θεῖός του δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτὰ τὰ λόγια εἶπεν

«βλέπε, ὃ τέκνον μου, καλὰ μὴν χαωθῆ ἢ ἀρκούδα».

Ἐκεῖνος δὲ ἀπὸ σπουδῆς ἐξάπλωσε τὴν ὁρίδον,

καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον ἐφθασεν διοῦ τον εἰς τὸ δάσος.

Ἀρκούδα δὲ ἐγύρισεν κ' ἐχάσκισεν μεγάλα,

ώρμησε γάρ τὴν κεφαλὴν συντρίψαι τοῦ παιδίου.

Εὐθέως τότε ἀρπάξει ἐκ στόματος τὴν ἄρκτον,

ἀπετριῶν φήσας δὲ αὐτὴν ἐξέιψυξεν ἢ ἄρκτος.

Καὶ ἐκ τῶν ἄρκτων τῶν βρυγμῶν καὶ τῶν ποδῶν τὸν κτύπον
ἔλαφος ἐξεπήδησεν ἀπὸ τῆς παγαναίας.

Οὐ Αμηρᾶς ἐκάλησε ταῦτα εἰς τὸν Ἀκρίτην

«ἔμπροσθέν σου, ὃ φίλτατε, βλέπε θηρίον ἄλλον».

Τὸ δὲ παιδίον τὰς φωνὰς ὡς ἥκουσεν εὐθέως,

ὡς λέων ἐβρυχήσατο, ὡς πάρδος συνεσφίχθη,

καὶ εἰς ὅλιγον πήδημα τὴν ἔλαφίνα φθάνει.

Ἐκ τοῦ ποδὸς δραξάμενος τὴν ἔλαφον εὐθέως,

καὶ ἐκτινάξας ἔσχισεν αὐτὴν εἰς δύο μέρη.

Ποῖος δὲν βλέπει μέγεθος θεοῦ τῶν χαρισμάτων,

καὶ τὴν μεγάλην δύναμιν, τὴν φοβερὰν ἐκείνουν.

Απας γάρ νοῦς ἀνθρώπινος ἐκπλήττει τὸ τοσοῦτον,

πῶς ἐφθασε τὴν ἔλαφον παιδὶ χωρὶς τοῦ ἵππου,

πῶς τοὺς ἄρκτους ἀπέκτεινε ἐν χερσὶ χωρὶς τὴν ὁρίδον·

πάντα θεοῦ θελήματα, τοῦ δώσαντος δυνάμεις·

παιδίον γάρ μικρότατον πτερύγων διμοιοῦται.

Βλέποντες γάρ οἱ ἄπαντες παράδοξον τοιοῦτον

Τὸν Κύριον ἀνύμνησαν σὺν τῇ μητρὶ παρθένῳ,

διό δωσε τίσην δύναμιν καὶ τέρατα τοιαῦτα,

«Κυρία, μῆτερ τοῦ θεοῦ, θεὲ δὲ πανοικίδομον,

πράγματα βλέπομεν φρικτὰ ἃ τὸν νέον δπου κάμνει..».

Σὺν τούτοις δὲ καὶ ἔλεγον καθ' ἕαυτοῖς τοιαῦτα

«οὐτος οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου,
τοῦτον δὲ ἔστειλεν θεός διὰ τοὺς ἀπελάτας,
καὶ τρέμειν θέλουσιν αὐτὸν εἰς χρόνους τῆς ζωῆς του.»
Καὶ ταῦτα πάντα λέγοντες εἰς ὅλην τους τὴν νίκην,
εἶδον δὲ λέαιναν σκληράν, ἐκάθιευδε μὲ σκύμνον,
καὶ ὑπεστράφησαν εὐθὺς εἶδον τὸν νέον τοῦτον,
ὅς παῖς δὲ διερχόμενος ἔσυρε τὰ θηρία ταῦτα.
Εἰς τὴν δεξιά του τῇ χειρὶ εἶχε τοὺς δύο ἄρκτους,
καὶ εἰς τὴν ἄλλην δὲ χειρὶ τὴν ἔλαφον ἐκράτει.
‘Ο θεῖος του ἐφώνησεν αὐτὸν ἐκεῖνος τότε
«ἔλθε ἐνθάδε, τέκνον μου, παμφίλτατε Ἀκρίτα,
καὶ τὰ νεκρὰ κατάλιπε, ἔχομεν ἄλλα ζῶντα,
εἰς ταῦτα δοκιμάζονται τῶν εὐγενῶν οἱ παῖδες.»
‘Ο παῖς δὲ ἀπεκρίνατο λέγων αὐτῷ τοιάδε
«Τοῦτο γάρ ἔστι θέλημα θεοῦ παντοδυνάμου,
ἴνα τίδη καὶ αὐτὸν νεκρὸν ὡς καὶ τοὺς ἄρκτους.»
Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὥρμησε στὴν λέαιναν δὲ οὐτος,
ὅς δὲ θεῖος πάλιν αὐτοῦ ἐφώνησε πρὸς τοῦτον,
«λάβε τὸ σπαθίον σου, ὃ ποθητόν μου τέκνον,
αὐτὸς δὲν εἶναι ἔλαφος στὴν μέσην νὰ τὸν σχίσῃς,
ἄλλὰ δεινὸν θηρίον ἦν, βλέπε μὴ σ’ ἀδικήσῃ.»
‘Ο νέος ἀπεκρίθηκε πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει
«εἶπον καὶ πάλιν λέγω σοι, αὐθέντια μου καὶ θεῖε,
ὅτι οὐδὲν ἀδύνατον παρὰ θεῷ ὑπάρχει.»
Εὐθὺς τὴν σπάθην ἐσήκωσε καὶ πρὸς θηρίον τρέχει,
καὶ δταν ἐσύμωσεν εἰς αὐτὸν ἐπήδησεν ὁ λέων,
καὶ ἐπιπλώσας τὴν οὐρὰν κατὰ τὰς πλευράς του
καὶ μέγα βρυχησάμενος ὥρμήθη εἰς τὸν νέον,
‘Ο νέος δὲ τὴν σπάθην του ἐσήκωσεν ἀπάνω,

κρούει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν εἰς μέσον τοῦ μετώπου,
ἔσχισε δὲ τὴν κεφαλήν, ἔφθασεν εἰς τὸν ὕμον.

Ο δὲ νεώτερος εὐθὺς λέγει πρὸς τὸν θεῖον
«βλέπεις αὐθέντα, θεῖέ μου, θεοῦ τὰ μεγαλεῖα,

οὐκ ἐδιχάσθη καὶ αὐτὸς ὁ σπερ τὴν ἐλαφίνα ; »
Καὶ κατεφίλησαν αὐτὸν θεῖος καὶ ὁ πατήρ του,

καὶ χαίροντες ἀμφότεροι λέγουσι πρὸς ἔκεινον
«ὅποιος βλέπει τὸ κάλλος σου καὶ ἔτι τὴν ἡλικίαν,

δραῖε καὶ νεώτερε, πῶς μὴ θαυμάσῃ τοῦτο ;
Αλλὰ βεβαίως δέξεται τὰς σὰς ἀνδραγαθίας,

τέκνον μου ποθεινότατον, καύχημα τῶν γονέων.»

Εἶχε γάρ ὁ νεώτερος πανθαύμαστος ἔκεινος

κόμην ἔανθιν, ὑπόσγουρον, καὶ ὅμματα μεγάλα,
πρόσωπον ἄσπρον ὁδινόν, κατάμαυρον δφρύδιν,

στῆθος ὡς κρύσταλλον κριοῦ δρυγίαν εἰς τὸ μάκρος.
Τοῦτον βλέπων ἔχαιρετον κατὰ πολλὰ ὁ πατήρ του,

καὶ χαίρων ἔλεγεν αὐτῷ μετὰ χαρᾶς μεγάλης

«τὰ μὲν θηρία κρύπτονται, ἐμπήκασιν στὸ δάσος,
ἔρχεσθε νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸ νερὸν τὸ κρύο,

καὶ νίψον σου τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν πολλῶν ἰδρώτων,
ἄλλαξον δὲ τὰς στολάς, δοῦν 'βαψαν ἀπὸ τὸ αἷμα,

πλύνω τὰς χεῖράς σου ἐγώ, δμοῦ δὲ καὶ τοὺς πόδας,
καὶ καθαρίσω τοὺς ἀφροὺς θηρίων τῶν ἀρκούδων,

πλύνω τοὺς πόδας σου καλῶς ἐγὼ μετὰ χειρῶν μου,
καὶ τοὺς μακάριος εἰμὶ ἔχων τοιοῦτον παῖδα,

καὶ ἀώρα πᾶσαν μέριμναν ἐκ τῆς ψυχῆς μου ὁίπτω,
καὶ γέγονα ἀνέννοιαστος πάσας μου τὰς ἡμέρας,

διατὶ δὲν ἔχω μέριμναν ὅπου καὶ ἀν σὲ στείλω,
εἰς τε τὰ κούρση τῶν ἔθνῶν, μάχας τῶν πολεμίων.»

Καὶ παρευθὺς οἱ δύο τους στὴν βρύσιν δὲ ἀπῆλθον.
 καὶ τὸ νερὸν ἦτο δροσερόν, ὡσεὶ χιῶν ψυχρῶδες.
 Στὴν βρύσιν τότε ἐκάθισαν, τρίγυρα πάντες, ὅλοι·
 καὶ ὅλοι ὅπου ἤσασιν τὸν νέον ἐπροσκύνουν,
 ἄλλοι τοὺς πόδας του ἔνιπτον, καὶ ἄλλοι τὸ πρόσωπόν του,
 ὅμοίως εἰς τὰς χεῖράς του ἐκ τῶν πολλῶν αἴματων.
 "Αλλαξε δὲ καὶ τὸ παιδὶ τὴν ἀκριβῆ στολήν του,
 βάζει χλαμύδα ἐλαφρὴν διὰ τὸ καταψύχιν,
 καὶ ἐπάνω εἰς τοῦτο κόκκινον μὲ τὰ χρυσᾶ τεταράζια.
 Εἶχε ταὶς ὁζαῖς ἀκριβαῖς μὲ τὸ μαργαριτάρι,
 ἥ τραχηλέα του ἦτον μὲ ἀμπαριν καὶ μόσχον,
 μαργαριτάρια ἀκριβὰ τρίγυρα καρφωμένα,
 καὶ τὰ κομπία ἐστραπτον ἐκ καθαροῦ χρυσίου,
 τὰ ὑποδήματα αὐτοῦ χρυσοῦ ὀραΐσμένα,
 τὰ δέ γε πτερνιστήρια μετὰ λιθομαρμάρων·
 ἀντὶ δὲ ἔργου τοῦ χρυσοῦ εἶχε μαγνήτας λίθους.

'Εκ τῆς ἐκδόσεως Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ΕΚ ΤΟΥ ΟΓΔΟΟΥ ΔΟΓΟΥ

Στὸ Χάρο διμπρὸς ἡ ἀνδρειὰ τίποτις δὲν ἀξίζει,
 τοὺς ἀνδρειωμένους τίποτις δὲν τους χρίζει.
 Τινὰς δέν τον ἐκέρδισεν τὸν ψεύτικον τὸν κόσμο·
 βασιλεῖς οὐδὲ ἄρχοντες ἔζησαν χώρις πόνο.
 "Ο Χάροντας τοὺς βασιλεῖς στὸ νοῦν του δέν τους βάνει,
 μὰ ἔρχεται μὲ δύναμιν καὶ τὴν ψυχή τους βγάνει,

ἔρχεται μ' ἀγριότητα, σὰν χόρτα μᾶς θερίζει
καὶ τὴν ψυχὴν ἐκ τὸ κορμὶ ἀλύπητα χωρίζει,
οὐδὲ ποσῶς δέ μας 'φελῷ δόξα οὐδὲ ἀνδρεία,
μὰ τὴν ψυχὴν χωρίζει μας ἐκ τοῦ κορμιοῦ μὲ βία.
Αὐτὸς λοιπὸν δὲ Χάροντας καὶ τοὺς γονεῖς τάχριτη
ἐπῆρεν καὶ εἰς τὸν ὕστερον αὐτόνον μὲ δριμύτη.
"Αν δὴν λοιπὸν καὶ θέλετεν, γρικήσετεν καὶ τοῦτον
τοῦ ὕστερου βιβλίου μου τρόπον τὸ τηλικοῦτον.
Αὐτὸς λοιπὸν δὲ Διγενῆς στὸ ποταμὸν Εὐφράτη
παλάτι εὔμορφο 'κτισεν καὶ τὸν τόπον ἐκράτει
καὶ περιβόλι εὔμορφο μὲ δένδρα στολισμένο
ἔκαμεν στὸ παλάτι του εὔμορφα 'ρδινιασμένο,
καὶ ἐκκλησίαν ἔκτισεν τάγίου Θεοδώρου
τοῦ Στρατηλάτου καὶ λαμπροῦ, Χριστοῦ τροπαιοφόρου,
καὶ ἀναθήματα πολλὰ καὶ σκεύη ἔφησέν του,
φελόνια καὶ ἵερὰ πολλὰ ἀφιέρωσέν του.
'Ωσάν τον ἐτελείωσεν, στὴν Ῥωμανία 'παγαίνει
γιατ' δὲ πατέρας τού 'μαθεν 'Αμηρικᾶς ἀποθαίνει.
'Αποθαμμένον βρίσκει τον, κλαίει πολλὰ θρηνᾷ τον,
μὲ παρρησίαν περισσή τὸν πατέρα τιμᾷ τον.
'Εκάλεσεν ἀρχιερεῖς καὶ ἱερομονάχους
διακόνους καὶ ἱερεῖς, ψάλτας καὶ καλονάρχους.
Τὸ λείψανον ἐψάλασιν μὲ πλείστην παρρησίαν·
ἀμέτρητον ἐμοίρασεν τότε κηροδοσίαν·
στοῦ Στρατηλάτου τὸν ναὸν τὸν λείψανον ἐπῆγαν·
καὶ διαν τὸ ἐθάψασιν, οἵ ἱερεῖς ἐφύγαν.
Εἰς δὲ λιγούτζικον καιρὸν θάπτει καὶ μητέρα
καὶ θρῆνον πολὺν ἔκαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα
καὶ ἐμεινένε μοναχὸς εἰς πάντα κληρονόμος

καθώς είν' ἡ συνήθεια καὶ τοῦ θεοῦ ὁ νόμος.
 Μετὰ τὸν θάνατον λοιπὸν πατρὸς καὶ τῆς μητρός του
 ἀνδραγαθίαις ἥκαμεν ἀμετρες μοναχός του
 ώστε νά 'θεν ἀκούσωσιν, διγενῆς ἐφάνη,
 δῆλοι τους νὰ τρομάζωσι καὶ φόβος νά τους πιάνῃ.
 Οἱ ἀπελάται καὶ αὐτὸς διφλοπάτατός του,
 δῆλοι τὸν ἐτρομάζασιν καὶ 'φεῦγαν ἀπ' ὅμπρος του.
 'Αλλὰ καὶ αὐτὸς 'σὰν ἄνθρωπος ἔμελλε νάποθάνῃ
 γιατὶ Κυρίου τοῦ θεοῦ νά τονε παρεφάνη.
 'Αρρώστησεν λοιπὸν αὐτὸς διγενῆς ἀνδρεῖος
 γιατὶ δὲν ἦτο δυνατὸ νὰ ζῇ πάντα' ἀιδίως.
 Τέσσαρες κράζει ίατροὺς γιὰ νά τον στοχαστοῦσι
 ἄν φοβᾶται γιὰ θάνατον εὐθὺς νά τίς το ποῦσι.
 Οἱ ίατροὶ μὲ βότανα καὶ μὲ ίατρικὴν ἄλλα
 ἐναντία στὴν ἀρρώστησιά ἐπήγαιναν μεγάλα
 'Αλλὰ στοῦ Χάρου ταὶς πληγαὶς βότανα δὲν ἀξίζουν,
 γιὰ τοῦτο καὶ οἱ ίατροὶ αὐτὸν ἀποφασίζουν.
 'Ωσὰν ἐποφασίστηκεν, πικρὰ ἀναστενάζει
 καὶ τὴν γυνὴ του Εὔδοκιὰ πλησίον τού την κράζει.
 Λέγει της: «γλυκυτάτη μου, ἡ ζωὴ ἔσωσέ μου
 καὶ τὸ πικρὸ ποτήριο θανατῶκόντεψέ μου.
 'Ω χέρια μου, καὶ ποῦ στενε, Χάρου νάντισταθῆτεν
 καὶ σεῖς, ποδάρια δυνατά, νά τον καταπατῆτεν:
 Μὰ δὲν δυνοῦστεν, δτ' αὐτὸς εἶναι πλειὸ ἀνδρειωμένος
 κ' εἰς τοὺς ἀνδρείους ἔρχεται πολλὰ ἀγριωμένος.»
 Ταῦτα λεγεν διγενῆς, ἡ δὲ γυνὴ του πάλι
 κλαίγει ἀπαρηγόρητα μὲ θλῖψι της μεγάλη.
 'Ο Διγενῆς μὲ προσευχὴ ἔδοσε τὴν ψυχὴν του
 εἰς χεῖρας τοῦ Κυρίου του, σῶμα δὲ στὴν ἡγῆν του.

•Η δέ γυνή, ὡς εἰδενε αὐτὸν νενεκρωμένον,
 ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην του χώρις πνεῦμ' ἀπλωμένον,
 πέφτει ἀπάνου στὸ νεκρὸ σῶμα—ὢ μέγα θαῦμα—
 ἔξεψύχησεν καὶ αὐτῇ, τὴν ὥρα ἐν τῷ ἄμα
 καὶ ὅλοι ἔθαυμάσασιν καὶ ὅλοι ἔτρομάξαν,
 τὸ πρᾶγμα δποῦ ἔγινεν ὅλοι το ἔθαυμάσαν.
 •Ἐσυναχθήκασιν λοιπὸν δοῦλοι τε καὶ δουλίσκαις,
 βάγιαις καὶ ἔκλαιγαν αὐτοὺς δόμοῦ μὲ ταὶς παιδίσκαις.
 •Ἐπειτα ἐσυνάξασιν ὅλην τὴν γερυνσίαν
 τῶν ἱερέων καὶ ὑθαψαν αὐτοὺς μὲ παρρησίαν,
 καὶ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς μέσα ἐκεῖ τους βάζουν
 καὶ μὲ τὸν λίθον τὸν σκληρόν, οὐαί, τὸν δὲσπαράζουν.
 Τὸ δὲ ταχὺ ἔτρέξασιν ὅλοι οἱ ἀνδρειωμένοι
 εἰς τὸν τάφον τοῦ Διγενῆ μὲ δάκρυα φλογισμένοι
 καὶ κλαίγοντας ἐλέγασιν μὲ πικραμένα λόγια
 τὰ θλιβερὰ καὶ λυπηρὰ ἐτοῦτα μυριολόγια
 «ὦ πέτραις, νῦν ὁμοίσετεν, δένδρα ἔεργοιζωθῆτεν
 καὶ σεῖς, βουνά, θρηνήσετεν καὶ κάμποι λυπηθῆτεν
 τ' ὅλοι τον στερευτήκαμεν τάξια παλληκάρια
 ἐκεῖνον δποῦ ἔφριτταν ἄνθρωποι καὶ λειοντάρια.
 •Ω θάνατε ἀχόρταγε, πῶς δέν τον ἐλυπήθης
 αὐτὸν τὸν ἄνδρα τὸν καλὸ πῶς δέν τον ἐφοβήθης; »
 Ταῦτα ἐκεῖνοι εἴπασιν, ἐπειτα ἐδιαβῆκαν,
 ἐκεῖνα δποῦ ἔπρεπεν μὲ τιμή το ἐποῖκαν.
 •Αφῆκεν λοιπὸν ὄνομα σ' ὅλην τὴν οἰκουμένη
 δ Διγενῆς νά τον παινοῦν ὅλοι οἱ ἀνδρειωμένοι.

•Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Σ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΣ
(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

... Τί οὖν συνέβηκε λοιπὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει,
ὅς πάντ' αὐτῇ ἀνάγονται ὡς οὕσῃ μητροπόλει;
Ἐν μιᾷ τῶν τῶν ἡμερῶν, ὥρᾳ μεσονυκτίᾳ,
ἐφθάσασι μετὰ σπουδῆς μαντάτα ἐναντία,
πλεῖστα δεινά, καὶ χαλασμὸς τῆς Ρωμανίας πάσης,
φρουράτο μέγα καὶ πολὺ ἔηρας τε καὶ θαλάσσης
ἄρπασαν, ἡχμαλώτευσαν τοῦ βασιλέως χώρας,
κατέκοψαν, ἡφάντισαν δένδρα μετὰ ὅπωρας.

Ως τό κουσεν ὁ βασιλεύς, δριμὺ πολλὰ τοῦ φάνη
καὶ εἰς κάκην τὸν ἐγύρισεν νὰ ὄψῃ τὸ στεφάνι,
ἐκ τῆς πικρίας τῆς πολλῆς καὶ τοῦ δεινοῦ μαντάτου
ἡμέρας τρεῖς ἐποίησεν νὰ πᾶ τινάς κοντά του,
ἄρτου μηδὲν γευσάμενος μηδὲ ποτοῦ καθόλου
τὴν νίκην μελετώμενος τοῦ ἐναντίου στόλου.

Εἰς δ' ὅλο λιγοδιάστημα μισοῦ χρονοῦ ἡμέρας
ἄρματα φονόμησεν, ἐστίλβωσε μαχαίρας,
κάτεργα ἑβδομήκοντα στέλλει διὰ τὴν νίκην
καὶ ἄλλα δὲ τριάκοντα ἀπὸ Θεσσαλονίκην.

Γρίπους καλοὺς καὶ περγαντιά, ἀμέτρηταις γαλιώταις,
ἀνδρες καλοὶ πολεμισταί, τῆς μάχης στρατιώταις,
ἐσέβησαν στὰ κάτεργα ὅλοι ἄρματωμένοι
μὲ ἄρματα πολεμικά, ὅλοι ἀνδρειωμένοι
καὶ ἀρχηγοὶ ἔξαίρετοι, ἄγγελοι μὲ στεφάνι
ἄρμάδα οὔτω φοβερὰ ἀλλότε οὐκ ἐφάνη.

*Αρχοντες, ἀρχοντόπουλα ἔτρεχαν εἰς τὸ μόλον·
νὰ εἶδες ἄμετρη χαράν, παρόδησιασμένον στόλον
καὶ παλληκάρια ἔμορφα, μυριοχαριτωμένα
εἰς τὴν ἀρμάδαν ἔτρεχαν καλὰ λουρικωμένα.

Δὲν ἐπαινῶν καὶ γράψω το, οὐ ψεύδομαι τὸ λέγειν·
ἡρξάμην ἀπὸ τὴν χαράν νὰ κλίνω πρὸς τὸ κλαίγειν,
δρῶντα νέους τρυφεροὺς πρὸς πόλεμον νὰ τρέχουν
τὰ δάκρυνά μου ἐκατέβαινον τὰ δυῆχά μου νὰ βρέχουν.
Πετρίταις τε καὶ φάλκωνες οἱ ναύταις πάντες ἥσαν
καὶ τῶν κατέργων οἱ λαοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ὅσ' ἥσαν.
Πλὴν τῆς ἀρμάδας οὐδὲ εἰς ἐγίνωσκε τὸν τρόπον,
ἀλλήλως δὲ ἐμάχοντο ποῖον νὰ ποίουν πρῶτον.

*Ορίζει γοῦν δ' βισιλεὺς νὰ συναχθοῦν εὐθέως
οἱ ἀρχοντες, νὰ ἐλθωσιν ὁμπρὸς τοῦ βασιλέως
εἰς τὸ παλάτι μὲ σπουδήν, καθεὶς νὰ τὸν διδάξῃ
καὶ τὴν βουλήν του καθεεῖς νὰ δώσῃ μὲ τὴν τάξιν.
Πλῆθος ἀρχόντων ἔδραμεν τοῦ παλατίου μέσον·
δ' βασιλεὺς δ' ἐσύντυχε καὶ λέγει εἰς τὸ μέσον
,, ἀρχοντες γνήσιοι συγγενεῖς, χρεία νὰ σαλευθοῦμεν·
καιρὸς μᾶς ἐπενέβηκε νὰ ἐπιμεληθοῦμεν,
μὲ τοῦ θεοῦ τὴν δύναμι νὰ πέψωμε τὸν στόλον,
ἵν' ἀκουστῇ ἡ φήμη μας τώρα 'ς τὸν κόσμον δλον.

*Ο γάρ ἐπιμελούμενος μὲ τοῦ θεοῦ τὴν δόξαν,
ἔχει ἐλπίδα καὶ τιμὴν καὶ καύγημα καὶ δόξα.

*Αβουλος γάρ οὖν βούλομαι νὰ στείλω τὴν ἀρμάδα,
τὰ παλληκάρια τέλμορφα καὶ τὴν καλὴν ὁμάδα.
Εἴπατε, δότε μου βουλὴ στοῦτο, σᾶς λέγω, πρῶτο,
τίνα νὰ στείλω μὲ ἀρχὴν καὶ τῆς ἀρμάδας πρῶτο.
Εἴπατε*, διμολογήσατε, τινὰς μὴν τὸ σκεπάση

κι ἦς δώσῃ καθαρὰν βουλὴν καὶ λόγον καταπλάση
τῆς πρᾶξεως, τῇ; ἀρετῇ; καὶ τῇ; ἀπολογίᾳ,
τῶν ἐναρέτων ὄδηγὸς καὶ παιδευτὴς κακίας.

Εἴπατε, δότε μοι βουλὴν, μὴ φιλοπροσωπεῖτε,
καὶ τὸν σκοπόν σας σύντομα καὶ τὴ βουλὴ νὰ πῆτε·
οἱ ἀρχοντες ἀπόκρισιν τινὰς οὐκ ἀπεκρίθη,
οὐδὲ σκοπὸν οὐδὲ βουλὴν οὐδεὶς ἀπηλογήθη·
εἰς ἔκαστος ἐκδέχεται νὰ λάβῃ τὸ πρωτεῖον,
διὰ τοῦτο κατακρύπτουσιν τὸ φιλοπροσωπεῖον·
τότε τὸ πλῆθος μὲ κραυγὴ ἔμπροσθεν βασιλέως
«δέσποτα, πάντων δέσποτα», ἐβέα θαρσαλέως,
«τῇ; Ῥωμανίας ἥλιε, τῶν δυτικῶν αὐθέντα,
ἥμῶν δὲ καὶ κραταίωμα ἅμα καὶ εὐεργέτα,
πρῶτον θεὸν πιστεύομε, δεύτερον βασιλέα
καὶ τρίτον Βελισάριον νᾶχωμε προβολέα.

Ἄν θέλῃς ναύτυχήσωμε, νικήσειν τοὺς ἔχθρούς μας,
τὸ πλῆθος ὅλον ἔκραζε, «ἴδε τοὺς στεναγμούς μας,
καὶ δός μας Βελισάριον αὐθέντη στὴν ἀρμάδα,
νὰ λάμπῃ εἰς τὸ μέσο μας ὡς φωτερὴ λαμπάδα.

Ἐχει γὰρ φρόνησιν πολλήν, ἔχει καὶ σωφροσύνη,
καὶ τὴν ἀνδρεία ὡς οὐδεὶς καὶ τὴν δικαιοσύνην,
εἰς λόγους τ' εὐτυχέστατος, εἰς πρᾶξιν εὐτυχίτης,
εἴ τι 'λεγεν, ἔγίνετο ὡς δεύτερος προφήτης.

Βελισαρίου γὰρ οὐδεὶς δύναται ἀριθμῆσαι
τὰς φυσικάς του ἀρετὰς οὐδὲ αὐτὸν μισῆσαι.

Ο λόγος του εἶν φοβερός, τὸ πρόσταγμα γενναῖον,
πάντ' ἀνθρωπὸν ἐσάλευε καὶ γέροντα καὶ νέον·
εἰς Τούρκους καὶ Σαρακηνοὺς νέος ἐφάνη Ξέρξης,
καὶ τοῦτο λέγω ἀληθῶς, καν τε καὶ σὺ μὴ στέρεξης,

εὗτυχος ἦτον πανταχοῦ καὶ διζικάρης μέγας
καὶ τροπαιοῦχος ἄριστος καὶ θαυμαστὸς καὶ μέγας.»
 «Ο βασιλεὺς ὃς ἥκουσεν τοῦ πλήθους διμιλίας
βοῶντος Βελισάριον, εὐθὺς μὴ ἀμελήσας,
μᾶλλον δὲ καὶ ὑπέλαβε, ἀναίτιος ὑπάρχει,
δρίζει νὰ τὸν φέρουσιν ὥσπερ λαμπρὸ τοπάρχη.
 Μὲ τὸ μαντήλιον τὸ χρυσὸ δποῦ ἦν βουλωμένος,
τρεῖς χρόνους ἐτελείωσε στὸν πύργον σφαλισμένος.
 Ό βασιλεὺς τοῦτον ἵδων ὠρμησέ του νὰ κλαίγῃ
δμως ἀφίησι φωνή, πρὸς Βελισάριον λέγει
 «὾ Βελισάριε ἔκλεκτέ, φίλε πιστότατέ μου,
εὐχαριστῶ τὸν ὕψιστον ὅτι ἐπήκουσέ μου
καὶ οὐ κατῆλθες εἰς νεκροὺς οὐδὲ σὲ ἄδου γοῦλα,
σύντομα λύσατε δεσμὰ καὶ καταλύσω βοῦλα,
κι' αὐτὴν ἦν εἶγες πρότερον δόξαν καὶ παρρησία
νὰ σὲ διπλάσω καὶ τιμὴν ὥσπερ ἐμοὶ γνησίᾳ.
 Οἰκονομήσω τοι γαροῦν ναύταις εἰς τὰ φουσάτα,
τὰ κάτεργα καὶ ἴδων λαόν, δλα κατώρθωσά τα».
 Τότε δ Βελισάριος οὕτω ἀνταπεκρίθη
 «Ὦ βασιλεῦ πανάριστε, εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι.
 Οὐκ ἐπταισα τῷ ιράτει σου ποιὲ εἰς ἔνα ὅῆμα·
οὐδὲ μετέβην δρισμοῦ ποτέ μου ἔνα βῆμα·
 δ φθόνος μὲ κατήφερε ἀδίκως ν' ἀποθάνω,
 κι' ὀνειδισμοὺς ἀπὸ πολλῶν ἀεὶ ν' ἀπολαμβάνω.
 "Αρχοντας ἔχεις θαυμαστούς, εὐγενικούς, γενναίους,
 ἀξίους νὰ διδάσκουσι καὶ γέροντες καὶ νέους·
 δρισε νὰ ὑπάγουσιν εἰς τὴν παράταξίν σου
 καὶ νὰ ποιήσουν, δέσποτα, πᾶσαν τὴν πρόσταξί σου.
 *Αφες ἐμένα, ὖ βασιλεῦ, κι ἡς ἥμαι τυφλωμένος

καὶ πεκλεισμένος σ' φυλακαὶς καὶ καταδικασμένος».

Πάλιν πρὸς Βελισάριον ὃ βασιλεὺς ὅρίζει
 «οὐκ οἶδας, Βελισάριε, δι τὸ τροχὸς γυρίζει;
 ποτὲ μὲν ἀνω φέρεται, ποτὲ δὲ κάτω πάγει,
 ποτὲ δ' ἐκ τῆς καταφθορᾶς γυρίζει κι' εἰς τὸ πλάγι.
 Τώρα ὃ τροχὸς ἐγύρισε καὶ φέρνει σ' εἰς τὸν νοῦ μου·
 θέλω ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ ποίσης δρισμό μου,
 τὴν ὥραν ταύτην ν' ἀναιβῆς στὴν πρύμνην τοῦ κατέργου,
 νὰ σηκωθῆς μετὰ σπουδῆς καὶ ἀνθεσαι τοῦ ἔργου».

Δένει σφικτὰ τὰ χέρια του, πίπτει στὴ γῆ ταχέως,
 καὶ κατεφίλησεν εὐθὺς τὸν ποῦν τοῦ βασιλέως.

Καὶ τότε ὁ μέγας βασιλεὺς ἔλυσε τὸ μανδήλι,
 τὴν βοῦλαν ἑκατάλυσε, λαμβάνει τὸ μανδήλι,
 τὸν δρισμὸν ὑπόγραψεν, λαμβάνει τὴν λαμπάδα,
 ὅρίζει αὐτὸν ὃ βασιλεὺς, «σέβα εἰς τὴν ἀρμάδα,
 αὐθέντης μέγας, φοβερός, νὰ πράξῃς ἐπαξίως»
 κι εὐθὺς ἀπεχαιρέτησεν, ὃς ἔπρεπεν ἀξίως.
 «Εμίσευσαν τὰ κάτεργα, πάγουν μὲ εὐθυμία.
 τὸν βασιλεὰν ἐποίκασιν μεγάλην εὐφημία.
 'Ανάγουσιν τὰ ἄρμενα ἀνωθεν καταρτίου,
 εἰς δέκα ἔξη μίσευσαν μηνὸς ταὶς τοῦ Μαρτίου.

'Εκ τῆς ἐκδόσεως Γ. ΒΑΓΝΕΡ.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ⁽¹⁾

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ Β'.

Μέσα σὲ τοῖτον τὸν· καιρὸς ἥρθεν ἐκείνη ἡ· ὥρα
 νὰ μαζωχτοῦν οἱ στρατηγοί, ν' ἀναγαλλιάσῃ ἡ Χώρα,
 νὰ κονταροχτυπήσουσι, τὰ δῶρα νὰ κερδαίσουν,
 νὰ τιμηθοῦσιν οἱ καλοί, νὰ ντροπαστοῦ_δσοι πέσουν.

.....

^τΗρθεν ἡ· ὥρα κι ὁ καιρὸς ἥφταξε καὶ σιμώνει,
 καὶ πασανεὶς τὸ· φύλον του μὲ πόθον ἀρματώνει.
 ὕδρις' δὲ Ρῆγας νὰ γενῇ ἔνα ψηλὸ πατάρι,
 ἐκεῖ ποὺ θὲ νὰ μαζωχτοῦ νὰ τρέξου_οἱ καβαλλάροι.
 Τάβλες καὶ τράβες καὶ καρφιὰ καὶ τέχνη τῷ μαστόρῳ
 ἔξετελειῶσα_δ τι θέλε δὲ Ρῆγας εἰς τὸ φόρο.
 Καὶ μὲ χρυσὰ καὶ μὲ ἀργυρὰ τριγύρου τὸ στολίζου,
 κ' ἐκάμπασινε τὰ θρονιά, κι' οἱ τόποι, ποὺ καθίζου-
 ἡ ὥρα ἡ πεθυμητικὴ ἥρθεν, δπ' ἀνιμένα,
 νὰ δείξουν τὰ καμώματα δλοι τὰ παινεμένα.
 Μὲ βούκιν' ἀποὺ τὴν αὐγὴ στὴ χώρα δυαλαλοῦσι
 οἱ_ἀνήμποροι καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ νὰ φυλαχτοῦσι·
 κι ἀν εἰς τὸ φόρο γὴ μωρὸ γὴ_ἀνήμπορος προσβάλῃ,
 κι ἀπὸ κιανένα σκοτωθῇ, φονιὰ μὴν τόνε βγάλῃ,

1) Ἐτηρήθη ἀπαράλλακτος ἡ γραφὴ τῆς ἐκδόσεως Α, Ξανθουδίδου (1915), ἐξ ἦς ἐλιήφθη.

Βγάνουσι τὰ μποδίσματα, σφαλίζουν· τ' ἀργαστήρια,
γέμουν· τὰ δώματα λαὸς οἱ αὐλὲς καὶ παραθύρια.

Κι ώς ἐκαλοξημέρωσε, δευτεροδιαλαλοῦσι,
τοὶ καβαλλάρους κράζουσι, τὰ βούκινα χιυποῦσι.

* Ήρθαν παραπρωτύτερα Ρηγόπουλοι μεγάλοι,
μὰ χώνουνταν, δὲν ἥθελε κιλανείς τως νὰ προβάλῃ
στὸ φόρο, γιὰ νὰ μὴ τζί δοῦν νὰ ξέρουν ποιοί· ναι τοῦτοι,
μὰ ξάφνου νὰ προβάλουνε μὲ φρεσες καὶ πλούτη.

* Ήρθεν δὲ Ρῆγας κ' ἥκατσεν ἀπάνω στὸ πατάρι,
κι ὅρισε τότε τὸ ζιμιὸν νὰ βγοῦν οἱ καβαλλάροι.

.....
Εἰς τὸ χαρτὶ ἥσα γράμματα μὲ τοῦ Ρηγὸς τὴν χέρα,
κ' ἔλεγα, «Πού βγγ νικητὴς ἐτούτην· τὴν ἥμέρα,
» κ' εἰς τὸ κονταροχιτύπημα εἶναι καλλιὰ ἀντρειωμένος,
» νά 'χι τὰ δῶρα τ' ἀκριβά, καὶ νὰ 'ν καὶ παινειένος».

* Εκράτειε πάλ* ἡ Ρήγισσα ἀθὸ περιπλεμένο,
ποὺ φαίνετο σ' ὅχ τὸ δεντρὸ τὸν εῖχασι κομμένο.
ἥτονε πλούσιος κι ἀκριβὸς στὰ φύλλα κ' εἰς τὴν οἵτα,
γιατὶ ζαφειρομπάλασα δλο τὸν ἐστολίζα,
καὶ μὲ μετάξα καὶ χρυσὰ τὰ φύλλα 'ν καμωμένα,
ποὺ κόμπωνε θωρῶντάς τον, κ' ἐγέλα πᾶσα ἔνα,
λογιάζοντας, κι ἀπὸ δεντρὸ τὴν-ῶρα κείνη πιάστη,
κ' ἥκαμε κάθε ἀνθρωπὸ ἐτότες κ' ἐγελάστη.

Τοῦτος ἀθὸς ενδίσκετο *ς τοὶ Ρήγισσας τὴν χέρα,
ὅγιὰ νὰ τόνε δώσῃ 'νοὺς ἔκείνην· τὴν ἥμέρα,
ὅποιος πλιὶ πλούσια κι ὅμορφα κι ἄξι 'θελε προβάλει,
καὶ βάλει τὸ κοντάριν του μὲ τέχνη στὴ μασκάλη.
Κ' ἥστεκε στὴ Βασίλισσα νὰ δῆ καὶ νὰ γνωρίσῃ,
κι διτυνος τζ' ἥθελε φανῆ νὰ κάμη δίκια ιοίσι.

Ἐστέκασι μὲ πεθυμιὰ ὅλοι μικροὶ μεγάλοι
ν' ἀκούσου ἀρμάτω ταραχή, στρατώτη γὰ προβάλῃ.

Ἐπρόβαλεν ὡσὰ θεριὸν ἔνας Καραμανίτης,
ὅποῦ ἔχειν δύναμις πολλὴ μὲ τὸ νησὶ τῆς Κρήτης.

Ἡτον Ἀφέντης δυνατὸς καὶ πλούσος καὶ μεγάλος,
΄σ κεῖνα τὰ μέρη σὰν αὐτὸ δὲν ἐγεννήθη ἄλλος·
δὲν ἐπροσκύναν· Οὐρανὸν Ἀστρα μηδὲ Σελήνη,
τὸν κόσμον ἐφοβέριζε μὲ τὴν θωρεὺαν ἐκείνη,
εἰς τὸ σπαθίν-του πίστευγε, κ' ἐκεῖνον ἐπροσκύνα,
πάντα πολέμους καὶ ὅχθοιτες πάντα μαλιές ἐκίνα.

Ἡτονε κακοσιβαστος καὶ δύσκολος περίσσα,
εἰς τὴν μαλιὰν ἔχαιρετο, καὶ τὴν ἀγάπην ἐμίσα.

Σπιδόλιοντας ἐκράζετο, καὶ ὡς ἥρθεν εἰς τὸ Ρῆγα,
μὲ γούνιες ἔχαιρετησε, καὶ μῆλησε καὶ λίγα.

Ποτέ ντου δὲν ἐγέλασε, μὰ πάντα ντου λογιάζει,
κ' εἰν ἦ λαλιά ντ' ἦ σιγανὴ σὰν ἄλλου ὅντε φωνάζει,
μιλῶντας ἐφοβέριζε, μὲ τὴν θωρακάν-του βλάφτει,
καὶ μιὰ πλεξοῦδα κρέμουντον εἰς τὸ να του ριζάφτι.

Ἐκαβαλλίκευγε ἔνα ζῶ ἀγριώτατο περίσσα,
ὅποὺ τὸ φοβηθήκασι στὸ φόρον ὅσοι καὶ ἀν ἥσα.

Ορά κε σὰν-κατόπαρδος, καὶ πόδια σὰ βονβάλι,
καὶ μάτια σὰν ἀγριόκατος, κ' ἦ γλῶσσά ντου μεγάλη·
ἥιον ἦ τοίχα ντου ψαρὴ μπαλώματα γεμάτη
κόκκινα μαῦρα μούρτζινα 'σ δλον-του τὸ δερμάτι.

Ἡτο λυγνὸν κ' ἐλεύτερο, στὲ γλάκι δὲν τὸ σώνει
νὰ 'ν καὶ ἀπὸ χέρα δυνατὴ σαίττα οὐδὲ βερτόνι.

Συχνιὰ συχνιά συρνε φωνές, μὰ δὲ χιλιμιντρίζει,
ἄμ' εἶχεν ἀγρια τὴν φωνή, καὶ σὰ θεριὸν μουγκρίζει.

Ωσὰν ἐγράφτη στοῦ Ρηγός, καὶ τὸ ὄνομα ντου λέγει,
 γὰρ νὰ σταθῇ τόπο πολὺ μεγάλος ἀδειὰ γυρεύγει.
 Οἱ κάμποι δὲν τούτοις μεγάλοι εἰσίν, καὶ διάφοροι πάρονται,
 καὶ ἐπάλληλοι μὲ τὸ φαρὲλον συχνοπηλαινογιαγέροντει.
 Εἰχεντούτοις ἀπάνω στούτοις βαλμένον να δερμάτι,
 νοὺς λιονταριῶν, ποὺ σκότωσε στὰ δάση, ποὺ πορπάτει,
 καὶ ἐκρέμουνταν τοῦ λιονταριῶν τὰ πόδια ὅμπροδες στὰ στήθη,
 πολλά χειράδια, ποὺ δὲν τὸν ἐφοβήθη.
 Συχνιὰ συχνιὰ τοῦ λιονταριῶν τὰ πόδια ἔτσι σαλεῦγα,
 ποὺ φαίνετο, πὼ; ἀθρωπον ὑπάξειν ἐγνρεῦγα.
 Καὶ δίχως νὰ στραφῆται νὰ δῆται τούτοις νὰ χαιρετίσῃ,
 καὶ δίχως νὰ συγκατεβῇ ἀνθρώπουν νὰ μιλήσῃ,
 ἐγρίνια πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐγρίνια στὸν άέρα,
 ἥδη ψιλούντα φανέρωνε, τὰ κανεὶς μὲ τὴν χέρα.
 Ἡ φορεσά ντου τούτοις καὶ τὸ φαρὲλον διάδι
 ἐδεῖχναν-πώς εἰς δαίμονας, καὶ ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸν ἄδη.
 Στὴν κεφαλή τοῦ δόλομαυρα τὸ Χάρο μὲ δρεπάνι,
 καὶ μὲ τὸ αἷμα γράμματα κι ὅχι μὲ τὸ μελάνι,
 καὶ ἐλέγαν, «Οποιος μὲ θωρεῖ ἀς τρέμη κι' ἀς φοβᾶται,
 καὶ τὸ σπαθὶ διποὺ βαστῶ, κιλανένα δὲ λυπᾶται».

.....

Μὲ στόλισι βασιλικὴ καὶ πλούσια πλιὰ παρ' ἄλλη
 καὶ μὲ ἐπαρσες δηγατικὲς καὶ μὲ ἀφεντιὰ μεγάλη,
 ἐπρόβαλεν ὁσὰν ἀιτός τοῦ ἄλλογο καβαλλάρις
 τοῦ Ρήγα τοῦ Βυζάντιου δι γιὸς δι κανακάρις
 μὲ καβαλλάρους εἴκοσι καὶ εἴκοσι πεζολάτες,
 καὶ ἀπὸ μακρὰ πλουμίζανε καὶ ἐλάμασιν οἵ στράτες.
 Τσι πεζολάτες εἴχαν διπρόδες, χρυσοὺς ἀρματα φοροῦσα,
 καὶ τὰ σπαθιὰ βαστοῦ γδυμνὰ ἔκει, ποὺ πορτατοῦσα,

κ' οἱ καβαλλάροι δπίσω ντου δμορφοστολισμένοι,
 καὶ παραστέναντ' Ἀφεντός, σὰν ἡσαν μαθημένοι,
 κι δμπρὸς ἀπ' ὅλους ἥρχουνταν πεζοὶ ὅχι καβαλλάροι
 νέοι ὅχιώ ἔαρμάτωτοι τοῦ Βασιλιοῦ ἄλογάροι,
 ἐνοὺς καιροῦ ἐνοὺς κορμιοῦ μιὰ φορεσά ντυμένοι
 σγουροὶ ἔαθοὶ μακροὶ λυγνοὶ κι δμορφοκαμωμένοι,
 Πάνε μὲ ζάλα μετρητά, μὲ διῶμα πορπατοῦσι,
 κι ὅλοι τοὶ μυριορέγουνται κεῖνοι, ποὺ τοὶ θωροῦσι.
 Καὶ σύρνασι κι ὅχιώ ἄλογα, ποὺ ἄλλα σὰν· κ' ἔκεινα
 στὸ σταῦλο τὸ οηγατικὸ δὲν ἦσ', οὐδ' ἀπομεῖνα,
 τριὰ μαῦρα, τρία κόκκινα, κ' ἔνα ψαρὸ μεγάλο
 κ' ἔνα στὴ μέση μούρτζινο, ποῦ πήδα 'ς κάθε ξάλο,
 Μὰ δμπρὸς ἀπ' ὅλους ἥρχουνταν τέσερεις καβαλλάροι,
 στὴ μαστοριὰ τοὶ σάλπιγγας εἶχα μεγάλη χάρι,
 μ' ἔτοια φυσηματιὰ γλυκεὶα ἔξέραν· καὶ λαλοῦσα,
 ποὺ φαίνετό σου καὶ πουλιὰ ἡσαν· καὶ κιλαηδοῦσα.
 Τ' ἀλογο π' ὁ Ρηγόπουλος ἥτονε καβαλλάροις
 εἶχε μεγάλη δύναμι, ἵτο μεγάλης χάρις·
 ἐπήδα μὲ τὰ τέσσερα ἐπάνω στὸν ἀέρα,
 πολλὰ θαμάσματά καμε ἔκεινην τὴν ἥμέρα.
 Τό χε πηδήξει στὰ ψηλά, στὴ γῆς νὰ μὴν ἀγγίζῃ,
 ἐτζίνα κι ἀγριεύγουνταν,· κι ὡσὰ θεριὸ μουγκρίζει,
 καὶ δίχως νὰ πατῇ στὴ γῆς, καθὼς ἀναθιβάνω,
 ἥρθιχνεν ἔκατὸ τσινιές στὸν ἀνεμον ἀπάνω.
 Ἐτοῦτα ὅλα τὰ κανεν Ἀφέντης, ποὺ τ' ὁρίζει,
 κι ὅποὺ τὴν γνώμην-του γρικᾶ, τοὶ πρᾶξές του γνωρίζει.
 Πάλ' ἥστεκε στὸ χέριν-του, πρᾶμά τονε μεγάλο,
 νὰ τὸ μερώνη σὰν ἀρνί, νὰ δείχνῃ πὼς εἰν· ἀλλο.
 Ἀδειάσασ' ως τὸν εἴδασι, κ' ἐκάμασίν-του τόπο,

κ' ἥλαμψε σὰν Αὔγεοινὸς στὴ μέσῃ τῶν ἀνθρώπων.

*Ἐφάνηκε ως ἐπόρβαλεν ἡ ἀφεντιὰ τὴν ἔχει,
καθένας τὸν ἐγνώρισε, καὶ ἂς μὴν τόνε κατέχῃ,
πῶς εἰν 'Αφέντης Βασιλὺς ψηλοῦ δεντροῦ κλωνάρι,
γιατὶ τὸν συντροφιάζασι πεζοὶ καὶ καβαλλάροι.

Πάει στοῦ Ρῆγα τὸ ζιμιό, μὲ γνῶσι χαιρετᾶ το
λίγα σαλεύγει τὸ κορμί, λίγα τὸ κλίνει κάτω,
ἐπέτετο κ' ἐρέμπετο στὴν ἀφεντιὰ τὴν-τόση.
στὴ μεγαλότητα κιανεῖς δὲν εἰν νὰ τοῦ σιμώσῃ.

Πιστόφορος ἔκραζετο, ἐδέτσι τόνε λέσι,
ὅλοι τὸν ἐρεχτήκασι, πολλὰ ὅλωνῶν ἀρέσει.

*Ητονε δράκος στὴν-καρδιά, στὴ δύναμι λιοντάρι,
ποτὲ δὲν ἐφοβήθηκε πεζὸ γὴ καβαλλάρι,
ἐφόρειε κάποια φορεσά, π· ὅποι καὶ ἄν-τὴ θωροῦσι,
εἶντά 'ναι πῶς νὰ γίνηκε, δὲν-ξέρουσι νὰ ποῖσι
*Πλαμπε τόσο, κ' ἥστραφτε, ποὺ κάθε φῶς θαμπώνει,
κ' ἡ λαμπιράδα τε' ἡ πολλὴ τὴν ὅμορφιά τει χώνει.
γιατὶ δὲν ἦτο μπορετὸ κιανεῖς νὰ τοῦ σιμώσῃ,
καὶ βγῆ ἡ-ἀχτίνα τῷ ρουχῷ νὰ μὴν-τόνε θαμπώσῃ.
.....

*Ἡρθε ὁ λαὸς ἀρίφνητος ἐγέμισεν ὁ φόρος.

στὸ ὕστερ' ὁ Ρωτόκριτος ἤσωσεν ἀσπροφόρος.

'ς ἔνα φαρὸν δλόμαυρο τό 'να ντου πόδι 'ν ἄσπρο,
καὶ μέσα σ' ὅλους ἥλαμπε ωσὰν τσὶ μέρας τ' ἄστρο.

*Όλοι σταθῆκα νὰ θωροῦν ἔτοιο κορμὶ ἀξιμένο
Νιὸν-καβαλλάριν ὅμορφο ἀιτὸ ζγουραφισμένο.

ἄσπρη φαντὴ χρυσάργυρη ἦτον ἡ φορεσά ντου,
καὶ μὲ μεγάλη μαστοριὰ σκεπάζει τ' ἄρματά ντου,
καὶ μ' ἔτοια τέχν' ἡ φορεσὰ καὶ μαστοργιὰν ἐγίνη,

ποὺ φαίνουνταν-καὶ τ' ἄρματα, καὶ ἐφαίνουντον-καὶ κείνη.
 'Σ τὸι κεφαλῆς τὴν ζυγούραφιὰ τονοῦ τοῦ διωματόρι
 ἥτονε μέσα στὴ φωτιὰ καημένο ἔναν-ψυχάρι,
 καὶ εἶχε μὲ γράμματα ἀργυρὰ καὶ παραχρυσωμένα
 εἰς μόδο κατασκεπαστὸ τὰ πάθη ντου γραμμένα.
 «Τὴ λαμπιράδα τσὶ φωτιᾶς ὡρέχτηκα καὶ ἐθώρου,
 καὶ ἐσίμιωσα καὶ ἐκάηκα, νὰ φύγω δὲν ἐμπόρου.»
 'Εῆν εἰς τοῦ Βασιλιοῦ, καὶ ὡς ἤσωσε κοντά ντου.
 τὸ πρόσωπο φανέρωσε, καὶ ἥλαψ' ἡ δμορφιά ντου.

ΒΙΤΣΕΝΣΘ ΚΟΡΝΑΡΟΣ

Η ΤΟΥΡΚΟΜΑΧΟΣ ΕΛΛΑΣ

ΕΚ ΤΟΥ Β'. ΑΣΜΑΤΟΣ

.....
 Εἰς τὸ συνέδριον (¹) ἀγνωστός τις
 'Ἐφάνη τότε πολεμιστής,
 Μικρὸς τὸ σῶμα καὶ νέος, ὅστις
 Αὐτοπροσφέρθη πυρπολητής.
 Λέοντος εἶχε τοὺς χαρακτῆρας
 Αὐτοῦ τὸ στόμα καὶ τοὺς μυκιτῆρας
 Καὶ ὁ Κανάρης ἦταν ἐκεῖνος.

1) Τὸ συνέδριον, τὸ δποῖον συνῆλθε εἰς τὰ Ψαρά.

Πυρακτοστόλοι δύο κρυφοί,
•Εκεῖνος ἄμα καὶ δ Πιπῖνος
Συναποστέλλονται παμψηφεί.

Ἡ νῆσος εἶχε ναὸν εἰς μνήμην
Τοῦ Ποσειδῶνος χριστιανῶν,
•Οστις ἀπέλαβε πολλὴν φήμιην.
Εἰς τοῦτον πλῆθος θαλασσινῶν
•Ἐφερε πλῆθος ἀναθημάτων,
•Αγκύρας, σκάφη μὲ τὸ ὄρμενά των,
•Ολα ἔξι ὅλης ἀργυροχρύσουν,
Καὶ πᾶσαν ὥραν ἡτον αὐτὸς
Εἰς ἐγκωρίους, ἔνονυς ἔξισου
Φωτοχυμένος καὶ ἀνοικτός.

•Εκεῖ κατέβαινε θεία χάρις.
•Εκεῖ τὴν σκέπην τῆς κεφαλῆς
Κρατῶν εἰς χειράς του δ Κανάρης,
•Ως ναύτις ἔρχεται ἀφελῆς.
Εἰς τὴν Ἀγίαν ἐμπρὸς Τριάδα
Τρέμων ἀνάπτει χρυσῆν λαμπάδα
Καὶ εἰς τὸν Ἅγιον τρέμων ἄλλην
•Ο τῶν τρικρότων καταστροφεύς,
Καὶ κράζει ἄρας φωνὴν μεγάλην
Τῆς ἐκκλησίας δ Ἰερεύς.

«Μέγας εί, Κύριε, καὶ καμμία
Γλῶσσα πρὸς ὑμνον σου δὲν ἀρκεῖ.
Γαίας, στερέωμα καὶ στοιχεῖα

·Ἐν μόνον νεῦμά σου διοικεῖ,
 Πνεύσας, ἐκίνησας τοὺς ἀέρας·
 Βλέψας, προσήλωσας τοὺς ἀστέρας·
 Ζωὴ ὥν ἄναρχος, ἀεννάως
 ·Αφθονον χύνεις νᾶμα ζωῆς·
 Καθὼς ἐποίησας Πᾶν τὸ χάος,
 ·Ἄν θέλῃς χάος τὸ Πᾶν ποιεῖς·

«·Ο χρόνος ὅλος ἀκαριαία
 ·Ἐνώπιόν σου εἶναι στιγμή,
 Καὶ τὸ διάστημα πᾶν κεραία.
 Οἱ κοσμοσκόποι σου ὁφθαλμοὶ
 Φωτοδοτῆρες δύο, χιλίους
 Σπινθηρακίζουν δῆμοῦ ἕλίους·
 Τὴν ἔθνομήτορα χώραν ταύτην,
 Θεέ, σκεπάζει τάφου σποδός·
 Εἰς τὸν ἀτρόμητον αὐτῆς ναύτην
 Τυραννοπλήκτορα νίκην δός!»

Σχίζει τὴν θάλασσαν ὁ Πιπίνος
 Καὶ ὁ Κανάρης πλέων ἵδοὺ
 Νέος Κυνέγειρος Σαλαμῖνος·
 ·Άλλὰ κατάμεσα τῆς ὁδοῦ
 Τοὺς δώδεκά του ναύτας ἡ κρύα
 Φλεβοπαγώνει μικροψυχία·
 ·Ἐκεῖνος ὅλους ἀποστομώνων,
 ·Φύγετε, ιράζει, καὶ δίχως σᾶς,
 ·Απὸ τὰς χειράς μου αὐτὰς μόνον
 ·Ἀπόψε καίεται ὁ Πασᾶς!

Μετὰ γλυκεῖαν θέρους ἡμέραν,
Τέλος ἀστράπτουν οἵ οὐρανοὶ
·Ως εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν ἐσπέραν
 Οταν ἀπλώθησαν κνανοῖ,
Καὶ τῶν ἀστέρων ἡ ἄμμος νέα
Διεσκορπίσθη πλέον δραία.
Εἴς τὰς φωσφόρους ὑγρᾶς ἐκτάσεις
 Ἐντὸς χρυσίνου κυματισμοῦ
·Ως δύο δράκοντες τῆς θαλάσσης
 Τὰ δύο σκάφη φεύγουν ὁμοῦ.

Βλέπων προστρέχοντα τὸν Ὑδραιὸν,
 Οἱρως ἔκραξε τῶν Ψαρῶν·
«Δὲν σὲ προφθάνω, Πιπίνε, πλέον·
 Νὰ προσπεράσω δός με καιρὸν
·Αμα εἰς πλοίον ἐγὼ πῦρ βάλω,
Πειᾶς σὺ τότε καὶ καίεις ἄλλο».·
·Ἐκεῖνος πείθεται μετριάζων
 Τοῦ καταρτίου του τὸν ἴστόν,
Καὶ μένει ὅπισθεν θυσιάζων
 Εἴς τὴν πατρίδα του ἔαυτόν.

Καὶ ὁ Κανάρης διπλασιάζει
 Καρδίαν, τόλμην, καὶ προχωρεῖ.
Καὶ τὰς ἀρπάγας του ἔτοιμάζει
 Καὶ ποῦ νὰ τρέξῃ παρατηρεῖ.
·Ἄλλ' ώς νὰ πίπτῃ ὁ Γαλαξίας,
·Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς οὐρανίας
Καὶ σαπφειρίνης τότε ὀψῖδος

Κύκλος ἀστρώδης γοργοῦ φωτὸς
Εἰς τὴν μεσαίαν τῆς ναυαρχίδος
·Ιστοκεραίαν πίπτει ἐντός.

Δίς, τοὶς σταυροῦται ὁ Ἑλλης ναύτης
Εἰς τόσην ἔκχυσιν πυραυγῆ
Καὶ λέγει «Κύριε ! στολοκαῦτις
·Ἡ δεξιά σου μὲ δδηγεῖ».
Καὶ εἰς τὸν ὅρμον τῆς Χίου φθάνων,
·Οπου ὁ στόλος τῶν Μουσουλμάνων
Τὴν ναυαρχίδα των πλησιάζει
Κ' αἴφνης εἰς ταύτην πῦρ ἔξερν·
«Φωτοχυσίαν θέλεις ; φωνάζει,
Φωτοχυσίαν, θηρίον, νά !

Εἰκεν ὁ Κάραλης εὐωχίαν·
·Ἐκεῖ τοῦ στόλου οἱ ἀρχηγοὶ¹
Φαιδρὰν ἐτέλουν ὄλονυκτίαν,
Καὶ τὰ ἔξαρτια φωταυγῆ
·Απὸ κανδήλας ἥσαν μυρίας,
Καὶ ὁ Βαλέστας ὁ τολμητίας
·Ἐκεῖ ἐκρέματο εἰς ἀγκόνην·
Φιλέλλην, ὅστις τὸν ἀγαθὸν
Καὶ ἀρειότολμον Μελιδόνην
Αἰχμαλωτίσθη ἀκολουθῶν.

Εἰς τὴν ἴδιαν φέρεται ὕραν
·Ἡ παντοφάγος πυρκαϊά
Καὶ εἰς τὴν πρύμνην καὶ εἰς τὴν πρῶραν,

Καὶ νὰ τὴν σβύσῃ ἀγωνιᾶ
 Τρέχων δὲ Κάραλης καὶ γογγύζων·
 Δράκων δρυόμενος καὶ συρίζων,
 Αὗτὴ χιλίας γλώσσας ἀπλώνει

Καὶ χύνει νέφη μαύρων ἀτμῶν·
 Ἡ τοῦ Βαλέστα τότε ἀγχόνη
 Σφίγγει τὸν Τουρκὸν εἰς τὸν λαιμόν.

‘Ως δὲ ἐλέφας, ὅστις δδεύει
 Τρώγων πᾶν δὲ τι χλωρὸν ξηρόν,
 Άρμενα, κάλους τὸ πῦρ χωνεύει·

Χύνουν οἵ ναῦται βροχὴν νερῶν,
 Αὗτὸς τὴν δέχεται ώς τὴν πόσιν
 Τὴν διδομένην μετὰ τὴν βρῶσιν·
 Έδῶ ἀνοίγει, ἔκεī κρατῆρας,
 Καὶ τῶν ἐντρόμων ἐπιβατῶν
 Καίει τοὺς πόδας, καίει τὰς χεῖρας
 Τὸν ναύαρχόν των ζητεῖ αὐτόν . . .

Ζητεῖ νέφην ἀφήσῃ αὐτὸς τὸ πλοῖον·
 ‘Αλλ’ εἰς τὸ πρόσωπον τὸν κτυπᾷ . . .
 Οἱ κρεμασμένοις Βαλέστας . . . κρύον
 Νεκροκολάφισμα! . . . σιωπᾶ . . .
 Κι’ ἐνῷ εἰς λέμβον ἐντρομος πίπτει,
 Θεοῦ ἐπάνω του δργὴ φίπτει
 Δοκὸν συντρίβουσαν τὰ νεφρά του . . .
 ‘Ἐκφαρυγγίζει αἷμα δριμύ,
 Τὸ σκότος ἔρχεται τοῦ θανάτου,
 Καὶ τὴν ψυχὴν του συνεξεμεῖ . . .

Ἐν ὦ ή Χίος τόνε ὄρθώνει
 Τὴν κεφαλήν της αἰματηρὰν
 Καὶ εἰς τὸ πέλαγος προσηλώνει
 Βλέψα μά ἐκφράζον "Ἄδου χαράν,
 Μαχρὰν εἰς λέμβον πλέει ὁ "Αρης
 Τῶν θαλασσίων μαχῶν Κανάρης.
 Ὄμοίως ὅταν τὸν κάμακά του
 Εἰς κῆτος πήξῃ ὁ ἀλιεὺς
 Καὶ λάβῃ τραῦμα βαθὺ θανάτου
 Τῶν δύο πόλων ὁ βασιλεὺς.

Ἐνῷ τὸ τρέμον βαρύ του σῶμα
 Κυμάτων φέρει κλυδωνισμόν,
 Ἐνῷ τὸ βρέμον πλατύ του στόμα
 "Υδάτων χύνει κατακλυσμόν,
 Ἐκεῖνος φεύγει . . . πλὴν μετ' ἀγῶνας
 Τὸ ζῆσαν τέρας δέκα αἰῶνας
 Ποδῶν γιλίων ἀπλώνει πτῶμα
 Λεπιδοθώρακον καὶ ἔηρὸν
 Εἰς τῆς θαλάσσης; τὸ μέγα στρῶμα
 Σῶζον τὴν λόγκην εἰς τὸ πλευρόν.

Σκηνὴ φρικώδης! . . . τῶν τηλεβόλων
 Ἐκατὸν δέκα τὸν ἀριθμὸν
 Εἰς τὰ πλευρά της βροντώντων ὅλων,
 Καὶ εἰς τοῦ ἄντλου τὸν ἐκρηγμὸν
 Σαλευομένων ἔηρᾶς καὶ νήσων,
 Συγκλονούμένων καὶ τῶν ἀβύσσων,
 Εἰς μαῦρον σύννεφον φερομένη

Καὶ ναύτας φέρουσα δυστυχεῖς
 Τὴν ἐπονοράνιον ἀναβαίνει
 Ἀψιδα τότε ἥ ναυαρχίς . . .

•Αλλ' ἐν ἔξαιφνης τμῆμά της ἔχον
 Δύο κατάρτια φλογερὰ
 •Ο Ἐωσφόρος ἀρπάζει τρέχων
 Εἰς καταιγίδος μαῦρα πτερά,
 Εἰς τὴν παλάμην του τὸ ζυγίζει
 Καὶ ἥδη ὅλον τὸ σφενδονίζει
 Πρὸς τοῦ Κανάρη τὴν λέμβον ἥδη,
 •Οταν δὲ Κύριος ἐντολὴν
 Εἰς τὸν πιστόν του Γαβριὴλ δίδῃ
 Νέπομακρύνη τὴν προσβολήν.

•Ο στρατηλάτης τοῦ Κοσμοπλάστου
 Τόξον εἰς χεῖρα δράττει γοργήν,
 Καὶ εἰς τὸ τάνυσμα τῆς νευρᾶς του
 Καὶ εἰς τοῦ βέλους τὴν ἐκφυγὴν
 •Όλος δονεῖται καὶ πάλλει ὅλος
 •Ο ἐναέριος ἄνω θόλος . . .
 Τὸ βέλος φθάνει τὴν ὁπλισμένην
 •Ἀκόμη χεῖρα τοῦ Σατανᾶ
 Εἰς τοὺς ἀέρας σταθμιζομένην,
 Τὴν τραυματίζει καὶ τὴν πλανῆ . . .

Τὸ καῖον λείψανον τοῦ τρικρότου
 Εἰς ἐν τῇ Χίου πίπτει βουνὸν
 •Ἐν μέσῳ λάμψεως βαθυσκότου

‘Ο Δαιμων τότε τὸν οὐρανὸν
 Εἰς τὰς ἀγκάλας του ὅλον κλείων
 Σαλεύει ὅλον ἐκ θεμελίων,
 Καὶ τοῦ Σαμψῶνος τὴν λύσσαν ἔχει
 Τὰς στήλας δράττοντος τοῦ Ναοῦ.
 Καὶ τὸ διάστημα πληρῶν τρέχει
 ‘Ο γογγυσμός του κατὰ Θεοῦ.

Καὶ δὲ Κανάρης εἰς τὰ Ψαρά του
 Ν' ἀγγείλη ἔτρεχε τὴν χαράν,
 Καὶ εἰς τὸν ἔνα βραχίονά του
 Σημαίαν ἔσειε πορφυρᾶν·
 Κρότος σημάντρων ἀκούσθη μέγας·
 Εἰς τὰ κατάρτια, καὶ εἰς τὰς στέγας
 “Ἐδραμον ὅλοι νὰ τὸν ἰδῶσι·
 Πλὴν φεύγων ὅλους εἰς τὸν Ναόν,
 ‘Ο ἥρως ἔσπευδε ν' ἀποδώσῃ
 Εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Θεόν.

ΑΛ. ΣΟΥΤΣΟΣ

ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

... ‘Εσίγα τ' ὅπλον πρὸ πολλοῦ. Τὰ στόματα τῶν ὄλμων
 “Ἐχυνον μόνα κύκλωθεν τὰ φοβερὰ πυρά των.
 Πλὴν ν' ἀνακύψουν ἔκτοτε οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐτόλμων
 ‘Εκ τῶν ὀχυρωμάτων,
 Καὶ οὔτε κανὸν ἥλαζας ον θαρροῦντες εἰς τὸ πλῆθος.
 ‘Ο φύβος εἶχ' ἐνιδρυθῆ εἰς τῶν δειλῶν τὸ σιηθός.

Σιωπηλὰ διέμενον τὰ φοβισμένα πλήθη·
Πλὴν μίαν νύκτ' ἀκούσαμεν ἀνάμεσα τοῦ σκότους
Χαρᾶς πυροβολήματα, κραυγάσματ' ἀσυνήθη,

•Αλαλαγμοὺς καὶ κρότους·

Κ' ἡκούσαμεν ἀλβανικὴν φωνὴν· «Μεσολογγῖται,
Φαρμακωμένην, αὔριον, ἡμέραν καρτερεῖτε!»

Μὲ τῆς αὐγῆς τὸ χάραγμα πρὸς τῆς ἀκτῆς τὰ μέρη
‘Ασυνηθίστου μουσικῆς ὁ τονισμὸς ἀντήχει,
Καὶ στύλβοντες κατήρχοντο ἀπὸ τὸ Κρυονέρι
‘Ανδρῶν ἐνόπλων στοῖχοι.

‘Ολολαμπής κατέβαινε στρατὸς πεζῶν κ' ἵππεων,
Στρατός, ως ρεῦμα ποταμοῦ, ως λάβα Αἴτνης δέων.

‘Οπόταν ἐπλησίασαν τῆς μουσικῆς οἱ φθόγγοι
Καὶ Τοῦρκοι’ οἱ πρώην ἀλαλοι ἥλαλαζον κ' ἐβόων,
Κραυγαὶ χαρᾶς ἡκούσθησαν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι,
Κραυγαὶ χαρᾶς ἥρωων.

‘Ω τακτικοί, ταχύνατε τὸ μετρημένον βῆμα.
‘Ακόρεστον πρὸ τῶν τειχῶν σᾶς περιμένει μνῆμα.

‘Ἐνῷ μὲ τύφον καὶ πομπίν, εὐθύγραμμος, δασεῖα.
‘Ἐνώπιόν μας ἡ πληθὺς τῶν τακτικῶν ἐπέρα,
Πανήγυρις μᾶς ἔφθασεν, ἐλέγομεν· Καμμία
Δὲν θ' ἀστοχήσῃ σφαιρα,
Καὶ μειδιῶντες τοὺς πυκνοὺς ἐβλέπομεν ἔχθρούς μας
Κ’ ἐγενέτο τῆς συμπλοκῆς τὴν ἥδονὴν ὁ νοῦς μας.

'Αλλ ' ἔνδεκ' ἀνυπόμονοι, ξιφήρεις ἐκ τοῦ τείχους
 Πηδοῦν μὲ μένος Αἴαντος, μὲ τάχος Ἀγιλλέως,
 Καὶ χύνονται, προπέμποντες τὸ θάμβος, εἰς τοὺς στοίχους
 Τῶν Αἰγυπτίων ἔως.
 Τὸ πῦρ ἀπὸ τοὺς χάνδακας ἐβρόντα μὲ μανίαν.
 'Επέστρεψαν ἀνέπαφοι μ ' ὅπτὸ καμῆλων λείαν.

Ματαίως αἱ προκλήσεις μας ἐπλιήρουν τοὺς αἰθέρας.
 'Ο λογγιοφρούρητος Πασᾶς, ὁ ταραχώδης φύσει,
 'Ησύχαζε κτυπούμενος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας
 Χωρὶς ν ' ἀντικτυπήσῃ.
 Πολλάκις ἔρρεεν ἡ νὺξ ἀπόλεμος, κι ' ἐπέρα
 Χωρὶς πυρός, χωρὶς βροντῆς ὀλόκληρος ἡμέραι.

Πλὴν μόνα τὰ κτυπήματα πελέκεως καὶ σφύρας
 Μυστηριώδη κύκλωθεν ἀντίχουν εἰς τὰ ὅρη,
 Καὶ δύο πύργ' ὑψώνοντο ὡς ἀπὸ μάγων χεῖρας
 Βαρεῖς καὶ δλμοφόροι,
 'Ο 'Αραψ πολιορκητής, μακρόθεν πυργωμένος,
 'Εφαίνετο φοβούμενος τῶν ὅπλων μας τὸ σθένος.

'Αλλὰ καθὼς ἡ θάλασσα, πρὸν νήνεμος καὶ λεία,
 'Υπὸ τοῦ νότου τὴν πνοὴν δγκοῦται θυμωμένη,
 Καὶ τότε κεραυνοὶ βροντοῦν καὶ τότε τρικυμία
 Μυκᾶται λυσσασμένη·
 Οὔτω καὶ μίαν τῶν νυκτῶν ἡ στρατιὰ ἐκείνη
 'Αστράπτει, καίεται, βροντῇ καὶ κεραυνοὺς ἐκχύνει.

Απὸ τὴν κοίτην τῆς φρικτῆς πυρκαϊκῆς ἔκείνης
Κρουνοὶ πυρὸς ἀκοίμητοι τὰ σκότη διεπέρων.
Ἐρέχθ' ἢ φύσις, ἔσβυσεν ἢ λάμψις τῆς σελήνης,

Τὸ φέγγος τῶν ἀστέρων.

Πυρίνη πρὸς τὰ ὅρη μας ἡμέρᾳ διεχύθη
Καὶ τῶν ὅρέων ἢ χιὼν εἰς αἷμα μετεβλήθη.

Οὐρανοπόρους δράκοντας χεὶρ ἔρχετε δαιμόνων,
Κ' ἐνῷ γραμμὰς ἔχάραττε πυρὸς αἰθεροβάτου,
Ἐξέχυνεν ὄλόγυρα μὲ παταγώδη κλόνον

Συρίγματα θανάτου.

Οἱ μαχηταὶ δὲν ἦσουν τοὺς λόγους τῶν πλησίων,
Καὶ μί' ἀκούετο βροντὴ ἀπὸ βροντῶν μυρίων.

· ·

Αἱ βύμβαι τῇ; τρεμούσῃ; γῆς ἀνέσκαπτον τὸ βάθος,
Κ' εἰς μέγα κοιμητήριον ἢ πόλις μετεβλήθη.
Πλὴν τῆς ἀλκῆς τὸ κάχλασμα, πλὴν τῆς ὁργῆς τὸ πάθος

Μᾶς ἔφλεγε τὰ στήθη.

Τὰ στόματα τῶν ὅλμων μας δὲν ἔμενον σιγῶντα,
Τὸ πῦρ μας ἀντικέλειδον ἐκ τῶν τειχῶν ἐβυόντα.

· Αλλ' ἥδη τῶν πολεμιστῶν τὸ μένος ἔξησθένει.

· Ήσύχασαν αἱ στρατιαι, ἔσιγησαν οἱ κρότοι
Κ' ἐπῆλθεν ἢ αὔγη θολή, θολὴ κ' αἵματωμένη,
Διώκουσα τὰ σκότη.

· Οἱ λιος ἀνέτειλεν εἰς σύννεφα κρυμμένος,

· Ωσὰν ἀπὸ τὸν πάταγον τῆς μάχης πτυημένος.

Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ

ΕΚ ΤΟΥ Γ' ΑΣΜΑΤΟΣ

Σηκώνετ' δ 'Αλήπασσας βαρὺς ἀπὸ τὸν ὑπνό
 Καὶ στρώνεται σ' δλόχυνσο μεταξωτὸ διβάνι.
 Τὰ βλέφαρά του κόκκινα ἀπὸ τὴν κακονύχτια,
 Μελανιασμένα καὶ θολά, σπαράζουντε καὶ τρέμουν,
 Θεέ μου, πῶς ἐγέρασεν ἀπὸ τὰ ψὲς τὸ βράδυ !
 'Εκύτταζε τὰ γένεια του, λευκότερα τὰ βλέπει
 Κ' ἐπέρασε τὰ δάκτυλα στὸ κρύο μέτωπό του,
 Σὰν νᾶθελε μὲ δύναμι νὰ σιβύσῃ ταὶς χυτίδαις,
 Ποῦ ἐχάραξεν ἐπάνω του τὸ φοβερό του κρίμα.

'Ακίνητοι τριγύρω του, δρυθοὶ καὶ τρομασμένοι,
 Στέκουν δ Γκέκας δ Βελῆς μὲ τὸ Γιουσούφ 'Αράπη.
 Κρυφά, κρυφά κυττάζονται, όωτιῶνται ἀνάμεσά τους.
 Τί σύγνεφο νὰ πλάκωνε τὰ στήθη του Βιζήρη.
 Σιωπηλὸς παράμερα, ἀγνός, σιλλογισμένος,
 Μὲ τὸ κεφάλι του γυρτό, ἔστεκε κι' δ Ταχήρης.

'Ολοι γγωρίζουν τὸν 'Αλῆ, κανεὶς δὲν ἀνασαίνει.
 Βουβὰ τὰ παλληκάρια του ἐπαίζανε τὰ μάτια
 Στᾶσματα τ' ἀξετίμωτα ποῦ κρέμονται τριγύρω.
 'Εκεῖ σπαθιὰ τῆς Δαμασκοῦ, ἐκεῖ χρυσᾶ πιστόλια
 Καὶ καρυοφύλλια ἔπαινος τὰ κίτρινα γιαταγάνια.
 Τί κρίμα πούταν ἄνεργα καὶ τὰ φοροῦντε δ τοῦχος !
 'Αστράφτει ἀκόμη φλογερὸ ἀνάμεσ' ἀπὸ τᾶλλα

Τοῦ Χρήστου τὸ περήφανο, τὸ φοβερὸ μιλλιόνι,
 Τοῦ Μπουκουβάλα τὸ σπαθί, ποῦ ἀκόμη λαχταρίζει.
 Τὸ καρυοφύλλι τοῦ Σταθᾶ, τοῦ Ζίδρου τὸ χαντζάρι,
 Τοῦ Ζίδρου τάγιο λείφανο, ποῦ δίπλα μέσ' στὴ θίκη
 Κοιμᾶται κι' ὅνειρεύεται κρυφὰ τὴν Ἐλασσόνα !
 Εἴκοσι χρόνια θὰ σταθοῦν ἀκόμη κρεμασμένα
 Καὶ θὰ ἔνπνήσουν ὑστερα, θ' ἀναστηθοῦνε πάλι
 Καὶ ποιὸ θὰ πάρῃ σύντροφο τὸ Μάρκο καὶ τὸ Διάκο,
 Καὶ ποιὸ μὲ τὰ Γριβόπουλα καὶ μὲ τὸν Καρατάσο,
 Θὰ στήσῃ τὸ λημέρι του ψηλὰ στὸ Μοναστῆρι.
 Κι' ὅταν ἀρχίσῃ ὁ σκοτωμὸς κι' ὁ πόλεμος ἀνάψῃ
 Καὶ πιάσῃ πάλι τάραματα τοῦ Λούρου τὸ ποτάμι
 Καὶ ξαφνισθῇ στὸν ὑπνο της ἥ ἔρμη Βαλαώρα,
 Τότε καὶ τ' Ἀσπροπόταμο τὸ κῆμά του θ' ἀνοίξῃ
 Καὶ θὰ φωνάξῃ στὰ βουνά, στὸ Περγαντί, στὴ Λάμια
 Ν' ἀνθίσουν, νὰ γιορτάσουνε τὴν ὡρα, τὴν ἡμέρα,
 Ποῦ ἀνέλπιστα ἐζωντάνεψαν τὰ κόκκαλα τοῦ Βάλτου.

Φυτά, λουλούδια δλόχαρα κοσμοῦν τὰ παραθύρια,
 Καὶ ρίχνουν κίλιες μυρωδιαὶς καὶ χαίρονται στὸν ἥλιο.
 Δυὸ μέραις δὲν τὰ πόσισαν, κανεὶς δὲν τὰ θυμᾶται.
 Λίγη δροσοῦλα, πῶπεσε τάναστησε τὰ μαῦρα,
 Κ' εὐχαριστοῦν τὸν οὐρανό, ποῦ δὲν τὰ λησμονοῦσε
 Κ' ἐφρόντιζε γιὰ τ' ἄχαρα μέσα σ' ἐκειὸν τὸν ἄδη.

Λαλοῦν φλογέραις γύφτικαις, ἀκούονται τραγούδια
 Καὶ βροντοφῶνα τύμπανα καὶ θόρυβος καὶ γέλοια
 Καὶ σκλάβοι ποῦ χορεύουνε καὶ θέλουνε νὰ πνίξουν
 Μέσ' στὴν ψευδῆ τους τὴ χαρὰ τὸ φόβο, ποῦ τους δέρνει.
 "Αλλοι στὸ χῶμα σέργονται, στὴν πέτρα γονατίζουν,
 Παρακαλοῦνε τὸ Θεό γιὰ τὸν καλὸν ἀφέντη

Καὶ σκούζουνε καὶ ριάζοιται καὶ δὲ γιρεύουν ἄλλο,
 Παρὰ νὰ φίξῃ ἐπάνω τους ὅλη του τὴν κατάρα
 Κι' οὕτε μιὰ τρίχα νὰ βλαφθῇ, νὰ πέσῃ τοῦ Βιζήρῃ.
 "Άλλοι φονιάδες σέρνουνται, στὴ γῆ ποδοκυλοῦνται
 Μὲ βλασφημίαις, μὲ χαραις λαχταριστὰ κεφάλια
 Καὶ παιζουν, μετωρίζονται, γελοῦνται, κυνηγιῶνται,
 Καὶ ποιές πετῷ στὸν ἄλλοντες ἔνα κομμάτι αἷμα,
 Ποιός δέρνει τοὺς συντρόφοις του μὲ σκοτωμένου χέρι,
 Καὶ ποιός βαστοῦσε μιὰ καρδιὰ γιὰ νὰ πετροβολήσῃ,
 Μικρὰ παιδιά, ποῦ ἐμάθαιναν τὴν τέχνη τοῦ πατέρα.
 Μὲ τὰ λεπίδια τους κεντοῦν τάψυχα τὰ κουφάρια
 Καὶ τρέχουν καὶ σκοτώνονται, χτυπιῶνται· ἀνάμεσό τους,
 Ποιὸ κεφαλαῖς περσότεροις σκληρὰ νὰ προταρπάξῃ,
 Γιὰ νὰ ταὶς βάλῃ ἐπαιωταῖς, νὰ χτίσῃ πυραμίδα.
 Κ' ἐκεῖ ὅποῦ ταὶς ἔστενε, ἄλλο παιδί τὸ σπρώχνει,
 Τὸ φίγνει κατακέφαλα καὶ τοῦ χαλᾶ τὸν πύργο.

Διαβαίνει κ' ἔνας γέροντας, τυφλὸς καὶ λιμασμένος,
 Κ' ἐλεημοσύνη τοὺς ζητεῖ, τὸ χέρι τοὺς ἀπλώνει.
 Κ' ἐκεῖνα μεσ' στὰ δάχτυλα, ποῦ τρέμουν ἀπὸ κρύο,
 Τοῦ φίγνοιν ἔνα κάρβουνο, κ' ἔνα κομμάτι πτῶμα,
 Καὶ τόνε δειώχνουν σκούζοντας «Ψῆσε τὸ νὰ χορτάσῃς»..
 Γιάννινα, μαῆρα Γιάννινα, πῶς σᾶς βαστ 'ει ὁ κόσμος !

Τέτοιαις χαραις ἀκούονται, καὶ τέτοια πανηγύρια
 Μέσ' στὸ παλάτι τοῦ Ἀλῆ, μὲς τὴ σπηλιὰ τοῦ λύκου.
 Τὸν ἔξυπνοῦσαν τὴν αὐγή, τὴ νύκτα τὸν κοιμίζουν.
 Σήμερα δὲν ἐπρόσεχεν, εἶχεν ἄλλον τὸ νοῦ του.

Α Λ Η Σ

Γιουσοὺφ Ἀράπη καὶ Βελῆ, συρέτε, δὲ σᾶς θέλω.
 "Ἄς μείνῃ μόνος ὁ Ταχήρ, οἵ ἄλλοι τραβιχθῆτε . . .

Οχι, σταθῆτε μιὰ στιγμή, μὴ φύγετε σταθῆτε.
 Μύπανε πῶς ἐπιάσετε μὲ προδοσιὰ στὸν ὕπνο,
 Τὸ γέρο Δράκο στὰ βουνὰ μὲ δυό του παλληκάρια,
 Συρέτε νὰ τὸν φέρετε, θέλω νὰ ἴδω ποιὸς εἶναι.

Φεύγει δ Γιουσοὺφ κ' ἐγύρισε σὲ λίγο μὲ τὸν κλέφτη

Ἡταν δ Δράκος γέροντας, δρθὸς σὰν κυπαρίσσι,
 Τὰ χρόνια δὲν ἔλύγισαν τὸ φοβερό του αὐχένα,
 Ως τὰ νεφρὰ τοῦ σέρνεται ἡ κάτασπρῃ του χήτη
 Καὶ τὰ γυμνὰ τὰ στήθη του μαυρίζουν λογκωμένα.
 Εἶναι τὰ μάτια του ἀετοί, τὸ μέτωπό του βράχος,
 Καὶ μὲς τὸ βράχο ἐρρίζωσαν σὰν δυὸ κισσοὶ τὰ φρύδια.
 Περήφανο τὸ μέτωπο, ψηλὸ καὶ χιονισμένο,
 Γυρεύει ἀκόμη πόλεμο σὰν τὸ βουνὸ τῆς Κιάφας.
 Τὸ πάτωμα τοῦ παλατιοῦ τὰ πόδια του κλονίζουν
 Καὶ τ' ἄρματα, ποῦ κρέμοντο τριγύρω καρφωμένα,
 Ἐγνώρισαν τὸ πάτημα τοῦ φοβεροῦ τοῦ κλέφτη
 Κ' ἐξύπνησαν κ' ἐβρόντησαν, γιὰ νὰ τὸν γαιρετίσουν.
 Ο τοῦχος ἀντιβούησε κι' δ Δράκος στὴ φωνή τους
 Γιὰ πρώτη κ' ὑστερη φορὰ ἔννοιωσε λίγο δάκρυ,
 Ποῦ ἐθάμβωσε τὰ μάτια του Εῦλογημένο δάκρυ !

ΑΛΗΣ

Ποιὸς εἶσαι σὺ παλιόγερε, καὶ μ' ἀγριοκυττάζεις ;

ΔΡΑΚΟΣ

Δράκο μὲ λένε, Ἀλήπασα, καὶ Δράκος θὰ πεθάνω.

ΑΛΗΣ

Γονάτισε, προσκύνησε, κ' είμαι καλλίτερός σου.

ΔΡΑΚΟΣ

Δὲν ἔγονάτισα ποτέ, παρὰ στὸ μετερίζει.

*Άλλοῦ δὲν ἐπροσκύνησα, παρὰ στὴν ἐκκλησιά μου.

ΑΛΗΣ

*Άκόμη μ' ἀνδρειεύεσαι! *Έλα στὸ νοῦ σου Δράκο,
Καὶ λάβε χάρι τὴ ζωῆ. Προσκύνα, παραδώσου.

ΔΡΑΚΟΣ

*Έχει ἡ καρδιά μου κόκκαλο, *Άλη, καὶ δὲ λυγίζει.
Τοῦ κάκου νὰ παιδεύεσαι κόψε με, κρέμασέ με.

ΑΛΗΣ

Τὶ νὰ σὲ κόψω; ἐκούφωσες. *Η φλέβα σου δὲν ἔχει
Γιὰ νὰ μοῦ βάψῃ τὸ σπαθὶ ἕνα ποτῆρι αἷμα.
Προσκύνα τὸ Βιζήρη σου, κ' ἔλα στὴ δούλεψί του.

ΔΡΑΚΟΣ

Λῦσε τὰ χέρια μου νὰ ίδης, *Άλη, ἀν είμαι κούφιος.
Ποτάμι είναι τὸ αἷμά μου, κ' ὅπου κιθῆ θὰ πνίξῃ.
Κόψε με, σοῦπα, κόψε με, δὲ θέλω τὸ ψωμί σου.
*Άν ἔχης σκύλους δίξε το, δός το τοῦ Βελῆ Γκέκα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

*Ο Βελῆ Γκέκας τῶφαγε καὶ τώδα τρώει καὶ σένα.

ΔΡΑΚΟΣ

Μ' ἔξαφνισες στὸν ὄπνο μου, δὲν είσαι παλληκάρι.
Μὲ τὸ ψωμὶ τ' *Άληπασα ἔγινες χήρα μάνα.

Πῶς δὲ θυμᾶσαι τὴ βραδεὶὰ στὰ Πέντε τὰ Πηγάδια,
Ποῦ σ' ἔκραξα, σοῦ φώναξα μέσ' ἀπὸ τὸ καρτέρι,
Νὰ βγῆς νὰ πολεμήσωμεν οἵ δυό μας, Βελῆ Γκέκα,
Καὶ σὺ δὲν ἀποκρίθηκες κ' ἐκρύφτηκες στὸ λόγκο;
"Αν ἥθελα σ' αἰμάτωνα, σ' ἔπιανα ζωντανόνε,
Καὶ δὲν ἔκαταδέχτηκα, γιατὶ μὲ λένε Δράκο!

"Ο Βελῆ Γκέκας ἄχνισε κ' ἀπλωσε στὸ μαχαῖρι.

ΑΛΗΣ

Είσαι Σουλιώτης; ... Πᾶρτέ τον, πᾶρτέ τον χάρισμά σας,
Μὴ τὸν χασομερήσετε. Μ' ἔψησε τόσα χρόνια.
"Ηλθε καιρὸς ταὶς χάραις του νὰ τοῦ πλερώσω τώρα.
Μηνύστε το τοῦ Σαμουήλ, τρισάγιο νὰ τοῦ δίξῃ,
Γιατ' είναι ἀξεμολόγητος κ' ᾧ γῆ δὲ θὰ τὸν λυώσῃ.
Συρέτε, στρῶστε τ' ἄλογα, τροχῆστε τὰ σπαθιά σας,
Κ' ἐβγάτε στὸ Ξηρόμερο, φᾶτε βουνὰ καὶ λόγκους,
Καὶ μὴ γυρίσετε σ' ἐμὲ καὶ μὴ φανερωθῆτε,
"Αν πρῶτα δὲ μοῦ πιάσετε τοὺς δυὸ Κατζαντωναίους.

Καὶ μὲ τὸ χέρι ἐπρόσταξε νὰ τραβηχθοῦν νὰ φύγουν.
"Ο Δράκος τὸν ἐκύτταξε καὶ βγαίνει τραγουδῶντας:
«Σαράντα χρόνια ἐνήστεψα μὲ τῆς Τουρκιᾶς τὸ αἷμα,
»Καὶ σήμερα τὸ πάσχα μου τὸ Σοῦλι θὰ γιορτάσῃ.
»Φάγε, Βελῆ, τὴ σάρκα μου, φάγε τὰ γηρατειά μου,
»Νὰ βάλῃς αἷμα στὴν καρδιά, ψυχὴ μέσ' στὸ κουφάρι,
»Πρὸιν ἐβγῆς στὸ Ξηρόμερο καὶ βρῆς τὸν Κατζαντώνη.»

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

ΕΚ ΤΟΥ Δ' ΑΣΜΑΤΟΣ

. . . Κ' ἵδου τοῦ κάστηκε μὲ μιᾶς ὅτε εἶδε τὴν κουφάλα τοῦ δέντρου ν' ἀναδεύεται. Τοῦ δουπακιοῦ τὰ φύλλα νὰ πέσουν ὅλα καταγῆς, νὰ μεταμορφωθοῦνε νὰ γένουν σάρκες ζωνταναίς, καὶ τᾶψυχο τὸ ξύλο νὰ λάβῃ ἀνθρώπινη μορφή. Ἡ φλοῦδα μοναχή τῆς χωρίζει, ἔδιπλώνεται, καὶ τότε μὲ τὸ χέρι, τὸ σιωπηλὸ τὸ φάντασμα, ποῦ στέκει ἐπάνωθέ του, τὴ σήκωσε, τὴν ἔρριξε στὴν πλάτη του σὰ ράσσο, κ' ἔμειν' ἐμπρός του ἀκίνητο . . . Τριγύρω στὸ λαιμό του χαράκι κόκκινο βαθύ, σὰν νᾶθελε περάσῃ ἔκειθε ἡ κόψι τοῦ σπαθιοῦ . . .

— Χριστὸς ἀνέστη, Διάκε !

— Παπᾶ, τί θέλεις ἀπὸ μέ ; . . . Ποῦθ' ἔρχεσαι ; . . . ποιὸς είσαι ;

— Ποιὸς είμαι, Διάκε ; . . . καὶ όωτας ; . . . κύτταξε . . . ὁ Ἡσαΐας, Ἐλα μαζί μου γλήγορα, μὴ μᾶς προλάβῃ ἡ μέρα.

— Δεσπότη μου, μ' ἐδέσανε . . . Τὰ σίδερά μου κόψε.

— Θανάση, μὴν εἰσ' ἄπιστος . . . Δὲ σὲ κρατεῖ κανένας, Ἀνέβηκαν μεσουρανίς. Πετοῦν . . . Πετοῦν ἀκόμα . . . Αφίνουν πίσω τους βουνὰ καὶ πέλαγα κι' ἀστέρια.

Τρυγόνια διαβατάρικα, ποῦ πήγαιναν στὴ Δύσι,
τοὺς ἀπαντοῦν στὰ σύγνεφα καὶ τοὺς καλημερίζουν.
‘Ο Διάκος τὰ χαιρέτησε, ταῦλόγησε ὁ Δεσπότης
καὶ τὰ ωτᾶ ποῦ θὰ σταθοῦν νὰ ξεκαλοκαιρέψουν,
κ’ ἐκεῖν’ ἀπολογήθηκαν. «Στὰ Σάλωνα, στὴν Κιόνα,
στὴ Λιάκουρα τὴ δροσερή, στῆς Γκουρας τ’ ἀκροβούνια.

— ’Αλλάξετε τὸ δρόμο σας, πουλιά μου εὐλογημένα,
σύρετε ἀλλοῦ νὰ ζήσετε καὶ νὰ ζευγσρωθῆτε.
‘Εκεῖ ἔθιολῶσαν τὰ νερά, εἶναι φωτιὰ τάγέρι,
καὶ δὲ θαύρητε γιὰ φωλιὰ εὔτε κλωνὶ χορτάρι». —

Οἱ δυὸ ψυχαὶς πάντα πετοῦν . . . Πετοῦν δλίγο ἀκόμα
καὶ φτάνουν σ’ ἔνα ψήλωμα . . .

— Θανάση, στάσου τώρα,

κι’ ὄλογνρά σου κύτταξε.

— Δεσπότη !!! Ποιὰ εἰν’ ἐκείνη
ἡ χώρα, ποῦ μαυρολογᾶ, χτισμένη σ’ ἔφτὰ ράχαις ; . . .
Μοῦ φαίνεται ἄγρια θάλασσα, καὶ τὸ ροχάλιασμά της
τάκουώ ποῦ φτάνει ώς ἐδῶ . . .

— Προσκύνησε τὸ Θρόνο
τοῦ πρώτου μας τοῦ Βασιλιᾶ, τὸ μνῆμα τοῦ στερνοῦ μας . . .
Πῶς τρέμεις, Διάκε ; Γιατί κλαῖς ! . . Θανάση ! . . εἶναι δική μας.

— ‘Ελεημοσύνη . . . “Ἐνα σπαθί . . . Πρὸν φέξῃ τήνε παίρνω . . .

— Διάκε, δὲν ἥρθ’ ἡ ὥρα μας. Θὰ βαφτισθοῦμε πρῶτα
στὸ αἷμα, στὰ παθήματα καὶ κοφτερὰ στουρνάρια
στὸ μετερίζει τοῦ βουνοῦ τὸ γόνα μας θὰ τρίψουν.

Θὰ πιοῦμε τὸν ἰδρῶτά μας. Θὰ μείνῃ μαύρη χήρα
 ἡ γῆ μας ἢ ταλαιπωρη καὶ τὰ κοιλόφανά της
 Θὰ μάθουν νὰ χορταίνουνε λαθύρια, βρακανίδαις,
 καὶ τοῦ νεροῦ τὰ κάρδαμα, παρὰ νὰ τὰ σαρκώνη
 τοῦ ξένου τὸ ἄτιμο ψωμί, πῶχει προζύμι πάντα,
 φαρμάκια, κάταφρόνεσαις, περίγελα καὶ δάκρυ.

Τότε θάρρη περήφανο τὸ γένος νὰ χτυπήσῃ
 τὴν θύρα τῆς Ἁγίας Σοφιᾶς μὲ τοῦ σπαθιοῦ τὴν φοῖχτα,
 τὰ σιδερένια μάνταλα, στὴν προσταγὴ θὰ πέσουν,
 κ' ἐκεῖ, ποῦ τώρ' ἀνάσκελα, μ' ὀλόρρυθα δαγγανάρια
 μὲ τὸ λαρύγγι διάπλατο, θρασομανάει καὶ χάσκει
 τὸ μισοφέγγαρο χρυσό, σὰν νάθελε μὲ πεῖσμα,
 ἀφοῦ μᾶς ἔφαγε τὴ γῆ, νὰ πῆ τὸν οὐρανό μας,
 δ σταυρωμένος θὰ σταθῇ . . . Μὴν κλαῖς . . . εἶναι δική μας.

— Κ' ἐμεῖς, πατέρα μου, οἱ φτωχοί, θάμμεθα πεθαμένοι . . .

— Θὰ νὰ χτιστῇ μὲ κόκκαλα τὸ μακρυνὸ γεφύρι.
 Μὴν είσαι, Διάκε, ἀγόρταγος. Κύτταξ^{*} ἐκεῖ ποιὸς ἄλλος
 μὲ τὸ κορμὶ τὰ θέμελα θὰ νὰ στοιχειώσῃ τώρα.
 Θανάση μου ! Γονάτισε . . . κρεμνοῦν τὸν Πατοιάρχη !

Ἐγονατίσανε βουβοί. Κ' εὐθὺς στὴν ἔρημη χώρα !
 ἔβρεκε φῶς ἀπὸ ψηλὰ καὶ τήνε πλημμυρίζει.
 Καὶ κόσμον εἴδανε πολύν, σιμὰ στὸ περιγιάλι
 νὰ μερμηγκιάζῃ ἀνήσυχος καὶ μέσ' ἀπῶνα ἔνλο,
 διοῦ είγε ἀράξῃ βιαστικά, τὸ Γέρο νὰ προβάλῃ
 μὲ τ' ἀπανωκαλύμμαντο, μὲ τὸ φαβδὶ στὸ χέρι.
 Τὰ βάσανά του, οἱ ἀγρυπνιαίς, τὰ χρόνια του, οἱ νηστείαις,
 τὸ φοβερὸ τὸ μυστικό, ποῦ ἐκράτει κλειδωμένο

βαθειά στὰ φυλλοκάρδια του, τὰ εἶχανε συντρόψῃ
κ' εἶναι τὸ πάτημά του ἀργό. Φονιάδες λυσσασμένοι
τὸν ἔσπερωχναν νὰ περπατῇ καὶ τὰ γερόματά του,
περιγελούσανε σκληρά. — «Τὴ λαγουδιά σου χτύπα . . .
Ἐμπρός . . . κ' οἱ λύκοι, πιστικέ, θὰ φᾶν τὰ πρόβατά σου». Τὸν
ἔσυραν σὲ μιὰ ἀδειά . . . Πέφτει στὴ γῆ . . . Σταυρώνει
τὰ χέρια νὰ τὸν κόψουνε . . . «Ἐμπρός! . . . ἐμπρός! . . . Δεσπότη,
δὲν ἔχεις σβέρκο γιὰ σπαδί . . . Ἀκέριος θὰ πεθάνῃς». Μουγκρίζει
ὁ ἀνεμοστρόβιλος. Σφιχτὰ τὸν ἀγκαλιάζουν
καὶ τόνε διώχνουν παρεμπρός: «Μόχια . . . Δεσπότη . . . μόχια . . .
Καὶ στὸ πατριαρχεῖο σου θαῦρης νὰ ἔποστάσῃς». Κι' ἀνεμοδέρνει τάλαφρό, τὸ μοραμένο φύλλο.
«Αφ' οὐ τὸν ἔφεραν ἔκει κι' ἀφοῦ τὸν παραδῶκαν,
ἔβουν βαθήκανε μὲ μιᾶς. «Ἐνας στὸν ἄλλο ἐπάνω
λαχαμανοῦν, ἀφρίζουνε . . . Στὴ μεσινὴ τὴν θύρα
σε λίγο τρίζει τὸ σχοινί . . . Ἀλαλαγμός, κατάραις . . .
Σπαράζει τάγιο λείψανο . . . Τάχόρταγα τὰ δρνια
ὅλογυρά του σφίγγονται . . . Τοῦ ἔσεχισαν τὰ δάσα . . .
Ξεγύμνωσαν τὰ στήθια του κ' ἐφάνηκε στὸν ἥλιο
ἀπόκρυφη λαβωματιά . . . Πλευρώνουν τὴν ρεμάλα
γρηαῖς ἀρκουδογύφτισσαῖς καὶ μὲ τὰ δοκανίκια
τοῦ δέρνουνε τὸ πρόσωπο . . . Πλακῶσαν κ' οἱ Ἐβραῖοι
καὶ ἔκρεμάσαν τὸ νεκρό . . . «Ἀρπάζουν τὴν τριχιά του,
δαιμονισμένοι τρέχουνε . . . Ὁπίσωθε ἀλυχτοῦσαν,
χιλιάδες σκύλοι νηστικοί . . . Ἐφτάσαν στάκρογιάλι . . .
Στοῦ Πατριάρχη τὸ λαιμὸ δένουν σφιχτὰ μιὰ πέτρα
καὶ μ' ἔνα δυάσιμο βραχνό, ποῦ τάκουσαν οἱ τάφοι
καὶ τὰ παιδιά μέσ' στὴν κοιλιά, στὰ χέρια τόνε παίρνουν
καὶ τὸν πετοῦν στὴ θάλασσα . . . Νυχτώνει . . . ὁ πεθαμένος

προβαίνει στὴν ἀστροφεγγιά . . . Σιωπηλὰ τάχέρι
φυσῆ μέσ' στᾶσπρα του μαλλιά . . . Τὸ λείφανο ἀρμενίζει . . .
Τάκολουθοῦν τὰ κύματα . . . Ἡ νεκροσυνοδεία
σ' ἔνα καράβι σταματᾷ . . . Τοῦ μάρτυρα τὰ πόδια
χτυποῦν τὴν πρύμνη μιὰ φορά . . . χτυποῦν πάλε τὴν πλώρη . . .
Ἐτρέξανε οἱ ξυλοδεσαίς . . . Ξυπνοῦν . . . τὸν ἀνεβάζουν . . .
Ἐμπρός του γονατίζουνε. Ὁ πρωτοσύγκελλός του
τόνε γνωρίζει . . . τοῦ φιλεῖ τὸ μέτωπο, τὰ χέρια . . .
Σηκώνουνε τὸ σίδερο . . . Μὲ τὰ πανιὰ ἀπλωμένα
σχίζει τὴν ἄβυσσο ὁ νεκρὸς στὸ ξυλοκέρβετο του . . .

— Θανάση μου, ἐνικήσαμε ! . . . τὸ ψυχομάχημά του
μεταλαβὴ κ' ἀντίδωρο . . .

— Πατέρα, δὲ θὰ νῷρθῃ
γιὰ μᾶς, ποῦ προοιμίζομε, Δευτέρα Παρουσία
σ' αὐτὴν τὴν ἀκροπελαγιά ; . . . Αὐτὸ τὸ ἔθμο χῶμα
δὲ θὰ τὸ ἵδοῦν ἐλεύθερο μιὰ μέρα οἱ πεθαμένοι ;

— Πίστευε, Διάκε, στοῦ Θεοῦ τὴν παντοδυνομία.

— Δεσπότη μου ! . . . πνεματικέ . . . Στοῦ δέντρου τὴν κουφάλα
πρὶν ξημερώσῃ νὰ μὲ πᾶς . . . Καὶ μὴ μὲ παραιτήσῃς . . .

— Θὰ σοῦναι πάντα στὸ πλευρὸ μ' ἐμὲ κι' ὁ Πατριάρχης.
Ἀπλώνουν πάλε τὰ φτερά. Συχνά, συχνὰ ὁ Θανάση;
πετῶντας ἔστρεφε νὰ ἴδῃ στὴ νεκρωμένη χώρα
τὸ θόλο τῆς Ἀγιᾶς Σοφιᾶς, ὅπου φεγγοβιολοῦσε
στὸ πρῶτο γλυκοχάραγμα, ὅσο ποῦ λίγο λίγο
τὸν ἔχασε ἀπ' τὰ μάτια του . . . Ἐλάλησε τῷρνίθι
καὶ τῶνειρό του ἐσβύστηκε . . .

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Ο ΟΡΚΟΣ

ΕΚ ΤΟΥ Α' ΜΕΡΟΥΣ

Μέσ' στὸ γοργὸ πλεούμενο, ποῦ τὰ νερά σου τρέχει,
Τώρα ποῦ ἡ ἔαστερη βραδειὰ καμιὰ πνοὴ δὲν ἔχει,
Νᾶξερες, θάλασσα καλή, μὲ πόση τρικυμία
Χτυπάει ψυχαὶς ἀδύναταις νύχτα τυφλὴ καὶ κρύα !
Γυρνοῦν τὰ γυναικόπαιδα στὰ αἵματωμένα μέρη,
“Οποι ὁ Σταυρὸς νικήθηκε τοῦ Τούρκου ἀπὸ τ' ἀστέρι
Στὰ κακορρίζικα — γιὰ ἵδες ! — παρηγοριὰ δὲ δίνει
Μήτε οὐρανοῦ χαμόγελο, μήτε πελάου γαλήνη·
“Έχουν ἀκίνητα, στεγνά, σ' ὅλη τὴ φύσι ἔνεα,
Στὴν ἀβυσσο τοσ' ἀπελπισιᾶς τὰ μάτια βυθισμένα,
Καί, σὰν ἀπάνου στ' ἀπειρο κ' ἔρμο στοιχεῖο θωροῦνε.
Τὴ μαύρη μοῖρα τους ἀργὰ λές καὶ σ' αὐτὸ μετροῦνε.
Φοβᾶτ' ὁ ναύκληρος νὰ πῇ, πῶς αὔριο τὸ καράβι
Θ' ἀράξῃ στὴν πατρίδα τους. Κ' ἔχουν πατρίδα οἱ σκλάβοι ;

“Ελπίδα θεία, ποῦ ἔέμακρα, σὲ βάσανα, σὲ πόνους,
“Εκαμες πλάσματα ώς αὐτὰ ν' ἀντισταθοῦν τρεῖς χρόνους,
Γύρισε πάλε, ὃ γύρισε ! Στοῦ καραβιοῦ τὴν πλώρη
“Ελα, ἡ γυναικα νὰ σὲ ἴδῃ, τ' ἀνήλικο κ' ἥ κόρη,
“Ως, μ' ἔνα πράσινο κλαρί, ξανοίξανε μιὰ μέρα
Τῆς κιβωτῶς οἱ κάτοικοι τὴν ἀσπρη περιστέρα !
“Ελα ! στὸν ἵσκιο σου ἀς διαβοῦν τὸ νέο τῆς τύχης ρέμα,
Ψηλά, ψηλὰ κυττάζοντας μὲ θαρρεμένο βλέμμα.

Βάλε τὸ χέρι σου γλυκὰ στὰ πονεμένα στήθια,
Ποῦ δὲ γυρεύουνε τῆς γῆς ἢ τ' οὐρανοῦ βοήθεια,
Καί, ἀπὸ τὸν κόρφο τῆς μητρὸς μέσ' στοῦ παιδιοῦ τὸ στόμα
Ἐλπίδα θεία, τὸ γάλα σου κάμε νὰ τρέξῃ ἀκόμα !

Πλέει τὸ καράβι ἀδιάκοπα, κ' ἡ Πούλια ώστόσο δείχτει,
Στὸν οὐρανὸν ἀρμενίζοντας, πῶς εἶναι μεσανύχτι.
Ολα σιγοῦν. Στὴ θάλασσα γλυκοκοιμοῦντ' οἱ ἀνέμοι,
Καὶ κάθε ἀστέρι, ποῦ ψηλὰ φεγγοβολάει καὶ τρέμει,
Φαινετός ἀγγέλου σπλαχνικοῦ προσηλωμένο βλέμμα
Στὸν κόσμο, ποὺ ποτίζεται πάντα μὲ δάκρυα κ' αἷμα.
Κάποιο, στὰ βάθη τῆς νυκτός. Πνεῦμα καλὸ καὶ θεῖο
Μ' ἐλεημωσύνη θᾶγυρε τὰ μάτια καὶ στὸ πλοῖο,
Αν ἔνα κούρασμα γλυκὸ κ' ὑπνος ἀγάλια ἔχύθη
Σὲ τόσα ἔκει, ποῦ λάγτιζαν, ἀπελπισμένα στήθη.

Η Κρήτη !—δὲν ἔχύθηκε τέτοια φωνὴ τριγύρου,
Δὲν εἰν' ἀπάτη λογισμοῦ, δὲν εἶναι πλάσμα δνείρου.
Ω ! πῶς χουμᾶνε γιὰ νὰ ἴδοιν τ' ἀγαπημένα μέρη,
Ποῦ σημαδεύει ἀκίνητο τῆς κορασιᾶς τὸ χέρι !
Μὲ τὶ φωνή, ξανοίγοντας μακρὺν τὸν Ψηλορίτη,
Χίλιαις φοραὶς νὰ ξαναποῦν, ἡ Κρήτη ! ἀκοῦς, ἡ Κρήτη !
Λές δτ' ἡ φλόγα τῆς αὐγῆς, ποῦ φέγγει ἀπὸ τὴν Ἰδα,
Τὰ στήθη αὐτὰ ξεπάγωσε μὲ μία τῆς μόνη ἀχτίδα,
Καὶ τόσα κλάϊματα χαρᾶς ἔκειθε μέσα βγαίνουν.
Οποῦ τὰ πρῶτα αἰσθήματα σὰ χόρτο ἀναχλωραίνουν,
Χαίρονται οἱ δύστυχαις ! Καὶ τί στὸν κόσμο θὲ νὰ ἐλπίσουν;
Ἄχ ! γιὰ τὴν ἔρμη τους χαρὰ κ' οἱ ἀγγελοι θὰ δακρύσουν !
Στὴ γῆ, ποῦ πλῆθος ἔπεσαν, σὰ θερισμένο στάρι,

"Ισως κανένα θαύρουνε τ' ὀλέθρου ἀπομεινάρι·
 'Η μία, χωρὶς τὰ τέκνα της, τὸν ἄκληρο ἀσπρομάλλη,
 'Ἐνα τῆς μόνον ἀδελφό, καπποιο παιδί της ἄλλη·
 Στὸ χῶμα ἐκεῖνο πωύρηκαν τόσοι γενναῖοι τὸ μνῆμα,
 Νὰ κλάψουνε θὰ δυνηθοῦν, ώς τὸ κομμένο κλῆμα·
 Μία μέρα ἐκεῖ τὰ κόκκαλα θέλει καὶ αὐταὶς ἀφήσουν . . .
 "Αχ ! γιὰ τὴν ἔρμη τους χαρὰ κ' οἱ ἄγγελοι θὰ δακρύσουν !

'Εκεῖ ποῦ κλαῖνε καὶ γελοῦν καὶ δυνατὰ φωνάζουν,
 Μ' ἀθύα τρομάρα τὰ μικρὰ στὰ μάτια ταὶς κυτάζουν
 Ψευδὰ τῆς; Κρήτης τ' ὄνομα κατόπι ξαναλένε,
 Καί, σὰν τὴ μάννα τους καὶ αὐτά, χαμογελοῦν καὶ κλαῖνε.
 'Αλλ' ὅσα Κρητικόπουλα χλωμή καὶ μακρυσμένη
 Στὸ νοῦ τους μνήμη ἐφύλαξαν τῆς γῆς ποῦ τὰ προσμένει,
 Σκαρβαλωμένα στὰ σκοινιὰ καὶ στὸ κατάρτι τώρα,
 Νὰ ξαναϊδοῦν γυρεύουνε τὴν ἀκριβή τους χώρα.
 Κ' ἐνῷ κατάγναντα τὸ φῶς ἀπλογωράει καὶ βάνει
 Στὰ πορφυρένια γνέφια της ἔνα χρυσὸ στεφάνι,
 Βλέποντας ταῦτα νὰ σειστοῦν ἀπ' τὴν πνοὴν τ' ἀνέμου,
 Θαρροῦν πῶς εἶναι οἱ γίγαντες τοῦ κρητικοῦ πολέμου,
 'Οποῦ μὲροῦχα αἴματερὰ καὶ δόξας θεῖο σημάδι,
 Ψηλὰ στὰ κορφοβούνια τους γυρνοῦν ἀπὸ τὸν "Άδη.
 'Ιδες τ' ἀτρόμητα παιδιά ! στιγμὴ δὲν ἀπαριάζουν
 Τ' ἀνάερο ξάγναντο, κ' ἐκεῖ συμμαζωμένα, μοιάζουν
 Χρυσὸ μελίσσοι ἀρίθμητο, πιασμένο ἀπὸ κλωνάρι,
 Ποῦ πλέει σταὶς αὔραις τοῦ Μαγιοῦ, κρεμάμενο κουβάρι !
 Πλὴν σὲ ψηλότερη κορφή, σὲ τέτοιο μέρος, ὅπου
 Δὲ φτάνει πέταμα πουλιοῦ, δὲ φτάνει μάτι ἀνθρώπου,
 Τῶν γυναικῶν ἡ δέησι φλογόβιλη ἀνεβαίνει,

Κ' ἵσως οἱ ἄγγέλοι τὴν ἀκοῦν, κατὰ τὸ πλοῖο γυψμένοι.
 Παρακαλοῦν οἱ δύστυχαις, θερμὰ παρακαλοῦντε
 Γιὰ τοὺς πολλοὺς διῶπεσαν, γιὰ τοὺς ἀθλίους ποῦ ζοῦντε,
 Δίχως ἐρώτησι κρυφῇ στὸν Πλάστη ν' αὐθαδειάσουν.
 Ποιὸν ἀκριβὸ θὰ κλάψουντε καὶ ποιόντε θ' ἀγκαλιάσουν.
 Ἐπίδα, φόβος, λύπησι, χαρὰ κ' εὐγνωμοσύνῃ,
 Σμίγονται χῆλια αἰσθήματα στὴν προσευχὴν ἐκείνη,
 Ποῦ μουρμουρίζουντε τὸ ἄγνα τῆς Κοίτης περιστέρια,
 Μὲ σηκωμένα βλέμματα, μὲ σηκωμένα χέρια.
 Ἐτσι, κ' ἡ νύκτα σὰ διαβῆ, σὰν πάψ' ἡ ἀνεμοζάλη,
 Στὸ φῶς ξανασηκώνονται τὰ λουλουδάκια πάλι·
 Ξανασηκώνονται στὸ φῶς καὶ πυρωμένα βγάνουν
 Χῆλιαις δλόγυρα εὐωδιαίς, ποῦ μία μονάχη κάνουν.
 Ω ναί ! περνῶντας τὰ βουνά, περνῶντας κάθε ἀστέρι,
 Βυθίστε τὴν ἀγνότατη ψυχὴ στὰ οὐράνια μέρη,
 Ἐκεῖ ποῦ μ' ἀργητα ὁ Καιρὸς ἥ μὲ τρεχάτη βία
 Ποτέ του δὲν ἐτάραξε τὴν ἀπειρη εὐτυχία.
 Μὴν ἔνας ξένος λογισμὸς αὐτοῦθε σᾶς ἀρπάξῃ,
 Πρὶν στ' ἀρρογιάλι τοῦ νησιοῦ τὸ ἔνδο πάγη καὶ ἀράξῃ,
 Γιατί, ἀγκαλὰ τραβήξετε πολυκαιροὺς ἀγώναις,
 Ολίγαις ὕραις καὶ στιγμαὶς θὰ σᾶς φανοῦν αἰῶνες !

Ομπρός ! Ἡ γῆ, ποῦ ξέμακρα πολὺ δὲν εἶναι ἀκόμα,
 Ολίγο λίγο ἀπόσβυσε τὸ ἀγερικό της χῶμα·
 Φαίνετ' ἡ χλόη, καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ ἵσκιου τὸ σκοτάδι
 Βουνὸ χωρίζει ἀπὸ βουνό, καὶ ωάχη ἀπὸ λαγκάδι.
 Δὲν εἰν' ἀπάτη ! ξάστερα σ' αὐτὸ τὸ πλάγι κάτου
 Ασπρολογάει τὸ Ρέθυμνο, καὶ γύρω τὰ χωριά του
 Ηλὴν μαῦρο κάψαλο κ' ἔρμια δείχνουν τὰ μέρη ἐκεῖνα,

Οὐθε ὁργισμένη ἀπέρασε Τούρκου φωτιὰ καὶ ἀξίνα.
Γοργά, πουλί μου, ἀρμένιζε, κ' εὔχομαι πάντα δυπρός σου
Σὲ κάθε πέλαγο νὰ ἵδῃς τὸν μοναχὸν ἀφρό σου !
Μικρὸς ὁ δρόμος· μοναχὰ στὰ μάτια μεγαλώνει,
Γιατὶ τὸ μαῦρον ἵσκιο τους ρίγνουν αὐτοῦ τρεῖς χρόνοι.

Τρεχῆτε, ἀγγέλοι τ' οὐρανοῦ, μὴ τὰ θλιψμένα στήθια
Στὴ νέα χαροτρομάρα τους βρεθοῦν χωρὶς βοήθεια!
Νά ! μὲ τ' ἀρώματα τῆς γῆς τερπνὸν ἀγεράκι φτάνει !
Αγνάντια—ἴδες !—ἐπρόβαλε τὸ ποθητὸ λιμάνι !

Ἐδῶθε σκούζουν· μὲ φωναῖς ἐκεῖθε ἀπολογιῶνται.
Μικρὰ ἔεφτέρια τοῦ γιαλοῦ κατὰ τὸ πλοῖο πετιῶνται,
Γοργὰ τὰ γυναικόπαιδα λαβαίνουν, καὶ κατόπι
Ξαναχτυποῦν καὶ σχίζουντε τὸ κῦμα οἱ λαμνοκόποι·
Γλιστροῦντε, χύνονται, πετοῦν, κοντὰ δσο πάες ζυγώνουν,
Οἱ βάρκες δλαις τὸ κουπὶ μέσ' στὰ θηχὰ στυλώνουν!
Μὲ τόση δρμὴ καὶ δύναμι, βαθυὰ ωιμένο κάτω,
Τοῦ καραβιοῦ τὸ σίδερο δὲν ἀρπαξε τὸν πάτο,
Ως οἱ γυναίκαις, ποῦ μὲ μιᾶς δρμοῦν στὸ περιγιάλι,
Αδράζουν στὶς ἀγκάλαις τους μίαν ἀκριβὴν ἀγκάλη.
Ἐκεῖ φιλιῶνται καὶ φιλοῦν· ἐκεῖ πολληώρα μνήσκουν,
Κ ἐνῷ τὰ μαῦρα πλάσματα φωνὴ καμμία δὲ βρίσκουν,
Μιλοῦν τὰ χνάρια δπ' ἄφηκε στὴν ὅψι τους ή λύπη,
Τ' ἄφθονα κλάīματα μιλοῦν καὶ τῆς καρδιᾶς οἱ χτύποι.
Πῶς ἀπὸ τέτοιο ἀγκάλιασμα πῶς ἔχουν λείψη τόσοι !
Ἄχ ! οἱ καῦμέναις ! καὶ προτοῦ κανεὶς νὰ φανερώσῃ,
Γιατὶ δὲν ἥρθαν, τὸ νογοῦν· ποῦ πήμε, τ' ἀπεικάζουν,
Καὶ χάμου — ίδες ! — τὰ πίστομα βροντοῦντε καὶ τοὺς κράζουν.

Φιλῆστε, ναί, χίλιαις φοραὶς φιλήσετε τὸ γῶμα,
 Ποῦ δὲ δύνθε ἀπὸ τὸ αἷμά τους εἶναι βαμμένο ἀκόμα !
 Μὴ σᾶς πικράνη δλότελα πῶς κάθε παλληκάρι
 Δὲν ἔχει γώρια ἔνα σταυρὸν κ' ἔνα στενὸ λιθάρι !
 Γιὰ τέτοια ἐλεύθερα κορμιά, ποῦ ἐτώριαστε τὸ βόλι
 Εἰν' ἀξιό μνήμα μεταβιᾶς ἢ γῆ τῆς Κρήτης ὅλη.
 Κι' ὅσο αὐτοῦ μέσα δὲ θ' ἀκοῦν παρ' ἀλυσαις καὶ θρήνους
 Ἀχ ! τῆς πατρίδας ὁ σταυρὸς θάναι σταυρὸς γιὰ ἐκείνους !
 Φωναίς, ἀντάραις, κλάυματα, θερμῆς ἀγάπης λόγια,
 Μέσ' στήν πλημμύρα τοῦ καῦμοῦ πνιμένα μοιρολόγια,
 Ἀμετρα χέρια, ποῦ χτυποῦν μίαν ἀπαλάμη σ' ἄλλη,
 Μύριους ξυπνοῦν ἀντίλαλους τριγύρου στ' ἀκρογιάλι.
 Πότε τὸ γῶμα οἱ δύστευκαὶς, πότε ψηλὰ κυττάζουν,
 Μὲ τὴν θλιμμένη τους ψυχὴ δύο κόσμους ἀγκαλιάζουν,
 Καὶ φαίνεται σου ποῦ θὰ ἴδῃς γοργὰ νὰ τοὺς ἐνώσουν
 Μ' ὅσα φιλιὰ δὲν παύουνε τῆς γῆς νὰ ξαναδώσουν.

Ως εἶχεν ἡ λάβρα τῆς καρδιᾶς ὀλίγο ξεθυμάνη,
 Μαζὶ μ' αὐτοὺς ποὺ ξέφυγαν τ' ἀνίλεο γιαταγάνι,
 Σκορποῦν ἐδῶ, σκορποῦν ἐκεῖ, σκορποῦνε ἀπάνου, κάτου,
 Μὲ χλωμιασμένο πρόσωπο καὶ μὲ σιωπὴ θανάτου.
 Μόνον ἐλπίδαις μακρυναὶς τὴν ὄψι τους φωτίζουν.
 Ὄταν στ' ἀθῆνα παιδόπουλα καμμία ματιὰ γυρίζουν,
 Στεγνώνουν τοῦτα τοῦ πατρὸς ἢ τ' ἀδελφοῦ τὸ δάκρυ,
 Ποῦ ρέει στ' ἀγνό τους μάγουλο, καὶ πᾶνε ἀπ' ἀκρη σ' ἄκρη
 Στὴ φράγτῃ πᾶνε, στὴν δύτιά, στὸ φρύδι ἀπὸ τ' αὐλάκι,
 Τραγουδιστὰ μαζόνοντας κάνενα λουλουδάκι.
 Μοιάζουν ἀηδόνια, δπῶχουνε μὲ φόβῳ ξενιγτήσῃ.
 Ακούοντας πάλη τρομερὴ στὴν ωργισμένη φύσι.

Ποῦ περιβόσκοιν τὸ πουρνό, χωρὶς νὰ τὰ πειράξῃ

Ἄν δούρανδος ἀπάνου τους καμιὰ δανίδα στάξῃ,

Καὶ κελαιδῶντας προμηνοῦν ποῦ στ' ἄγνεφο κεφάλι

Τὸν ἥλιο γιὰ στεφάνι της ἡ Ἀνατολὴ θὰ βάλῃ.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

ΔΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Τρίστρατα καὶ τετράστρατα καὶ μονοπάτια. Ἐκεῖνος¹⁾

Λίμνες, κορφάδες, πολιτεῖες, πόρτες, ποριές, κλεισοῦρες,

στὰ Βοδενά, στὸ Σκούταρι, στὰ Σκόπια, στὸ Μπεράτι,

μακεδονίτικες λογγιές, ὅλα τὰ κατατόπια,

καὶ ὁ κάμπος τῆς Ηελαγονιᾶς κι ὁ δρόμος τῆς Τριαδίτσας,

τὸν ξέρουν, καὶ δπου σαγιττὰ ρωμαΐσκη σαρκοφάγα

χτύπησε τὸν ἀλλόφυλο καὶ τὸν Ἄμαλικίτη.

Κι ἄδραξε καὶ κατάλυσε καὶ σκλύβιο τόνε σέρνει

τὸ Βούργαρο ἀπ' τὸ Δούναβη, τὸ Σλάβιο ἀπ' τὰ Μπαλκάνια,

καὶ μὲ τὸ βρόχο στὸ λαιμό, μὲ τὸ χαλκὰ στὸ πόδι

σέρνοντας, δρνια καὶ σκυλιά, βογιάρους καὶ ζουπάνους,

πίσω ἀπὸ τύρια του ἔδεσε τὸ σπίτι σου, τσαρίνα.

Καὶ πῆρε τὸ Λογγόκαστρο, καὶ πῆγε ἀπὸ τὸ Λόγγο

στὴν Καστοριὰ ποὺ ἀπλώνεται χλωρὴ σιμιὰ στὴ Λίμνη,

καὶ τὰ στερνὰ τὰ τσάκισε τοῦ Σαμονήλ φουσσάτα,

καὶ πνίγει μέσ' στὸν ποταμὸ τὸ βρώμιο Πετσενέγο,

καίει, πέρα στ' "Οστροβό σιμά, τοῦ τσάρου τὸ παλάτι,

κ' ἐδῶ χαλοῦσε κ' ἔρριχνε, κ' ἐκεῖ ἔχτιζε καὶ ζοῦσε.

1) Βασίλειος ὁ Βουλγαροπόνος.

Καὶ πέσαν τὰ Βοσόγραδα καὶ βόγγυξε ἡ Βιστρίτσα,
καὶ ὁ Βλαδισλάβος ἔφυγε καὶ πάει κι' ὁ Νικολίτσης,
κι ἀπ' τὴν κορφὴ τοῦ Βροχωτοῦ δεμένο τὸν Ἰβάτον
τὸν ἔσυρε στοῦ βασιλιᾶ τὰ πόδια ὁ Δαιφνομήλης.

Κ' ἥρθαν, τὸν προσκυνήσαντε καὶ τὰ πλειδιά τοῦ φέραν
σαράντα κάστρων, τὰ σπαθιά σαράντα καστελάνων,
ὁ Δραβομίρης, τὰ παιδιά τοῦ Βλαδισλάβου, καὶ ὅλοι,
καὶ ὁ Μπόγδανος μὲ τὸν Κρακᾶ καὶ μὲ τὸ Δραγομοῦζο,
μὲ τὸν Κρακᾶ ποῦ γέννησες ἥρωα στερνό, Ροδόπη !

Καὶ στὴν Πρεσλάβα στάθηκε, κι ἥρθε κι ἀπὸ τὴν Πρέσπα,
τὸν τόπο τὸν νησύγιτιστο καὶ σὰ ζωγραφισμένο,
στὴ λίμνη τὴν ἀξέχαστη μὲ τὰ δασὰ λειβάδια,
μὲ τὰ μεγάλα τὰ βουνά τὰ λογγωμένα γῆρο.

Καὶ τὸ Βαρδάρι πέρασε, τὸν εἴδαντε τὰ Σκόπια,
κι ὅπου ἄν περνοῦσε, θυμιατά, κι ὅπου κι ἄν τράβαγε, ὕπνοι
Καὶ γόνατα λυγίζονταν καὶ προσκυνήματα εἴταν
καὶ δάκρυα στάζαν, καὶ φιλιά στὸ χῶμα ποῦ πατοῦσε.

Κι ἀπὸ τὴ Μοσυνόπολη τὴν πόρτα τῆς τοῦ ἀνοίγει
καὶ ἡ Σέρρα ἡ λαμπαδόκλειστη, καὶ πλέει μέσ' στὸ Στρυμῶνα,
καὶ μέσ' τὴν Ἀδριανούπολη, κι ὅσοι ἀπομείναν, ἥρθαν,
τὸν προσκυνήσαντε κι αὐτοὶ κι ἀπὸ τὸ χῶμα πῆραν
ποῦ εἶχε πατήσει, καὶ σκυψτοὶ ραντίσαν τὰ μαλλιά τους.
Τάπαρτο παίρνει Πέρονικο, τοῦ κάμπου καβαλλάρης,
κι ἀϊτὸς φωλιάζει τοῦ βουνοῦ στῆς Πρόνιστας τὸν πύργο.
Καὶ στὴ δυσκολοσίμωτη καὶ στὴν παράξενη ἄσυλα
καὶ μέσ' στὴν "Οχριδα, καρδιά τοῦ Βούργαρου, ποὺ στέκει
σάμπως κρυμμένη στὸ ὑψωμα πρὸς τὴ μαγεύτρα λίμνη,
ἐκεῖ ποὺ ὁ Δρίνος ἔρχεται καμπυλωτὸς καὶ πάει
μαυριδερὸς καὶ ὀλόμακρος καὶ δίχνεται τοῦ Ἀδρία,

καὶ πάτησε τῆς Ὁχριδας παλάτια καὶ χασνέδες,
 καὶ τὸ στρατό του ρόγιασε μ' ὅλους τοὺς θησαυρούς της
 κ' ηὗρε κορῶνες τσαρικὲς ἀπὸ μαργαριτάρια
 κι ὡς ἐκατὸ κεντηναριῶν χρυσὴ μονέδα πῆγε
 στὴν ντέντα του, ἀπὸ μάλαμα πλεχτὴ καὶ ἀπὸ μετάξι.
 Καὶ μήτε αὐτὸς ὁ ἀπάτητος μέσ' στὴ Χειμάρα, ὁ Τμῶρος
 στὴν πιὸ δρυμένη του κορφή, στὴν πιὸ τραχειά του ράχη
 κι ἀπείραχτο κι ἀσκλάβωτο δὲν ἔσωσε νάφήκῃ
 κι ἀπὸ τὸ σοῦ του Συμεὼν κι ἀπ' του Σισμὰν τὴν κλήρα
 γέρι γιὰ τὸ φοβέρισμα, γιὰ τὸ φευγιὸ ποδάρι.
 Τὸν εἶδαν, τόνε νοιώσανε καὶ δέν τονε ἔεχάνουν,
 γιατὶ παντοῦ σημάδεψε τάστραποπέρασμά του,
 κι ὅσα μεγάλα ὑψώνονται κι ὅσα πλατιὰ κυλιένται,
 Καύκασοι, Νεῖλοι, Ἀπέννινα, καὶ Ἀντίταυροι καὶ Ταῦροι.
 Κι ἀπὸ τὸ Σάβα, ὡς τὰ βουνὰ τὰ Χειμαριώτικα, ὅλα
 δικά του, μονοκράτορας καὶ ὡς πέρα στὰ Μπαλκάνια.
 Τάκούει κ' ἡ Μαυροθάλασσα, κι ὁ πάγος της φαῖται,
 κ' ἡ λαμπερὴ Ἀδριατικὴ κάποτε τὸ ἵσκιωμά του
 νοιώθει, ἄπλωμα ἀπὸ πάνου της τρικυμισμένου αἰθέρα.
 Κι ἀπὸ τὴ Θράκη χάνεται καὶ φαίνεται στὴν Πόλη
 καὶ πρὸς τὴν Ἀντιόχεια τὸ φύσημά του παίρνει
 γιὰ νά βρῃ τὸ Σαρακηνό, καὶ δὲν κρατιέται ἐκεῖνος
 μηδὲ ἀπὸ τοὺς βαλτότοπους, καὶ μήτε ἀπὸ τὸ χιόνι
 στὰ βουνοτόπια τῆς Συριᾶς· καὶ γῦρο του δὲν τρέμουν
 ἀρρώστιες καὶ ἀποκάρωμα καὶ δείλιασμα, τοῦ κάκου
 στὸν κουρασμένο ἡ δέηση καὶ στὸν πεσμένο ὁ βόγγος.
 Πάντα μπροστά. Τοῦ φτάνουνε, πολλοὶ γιὰ λίγοι, ἐκεῖνοι,
 καὶ μετρητὰ καὶ διαλεμένοι, ὅσοι βαστᾶν, γιατ' ἔχουν
 μέσ' στὰ πλευρά τους πνοὴ τοῦ ἀέρα τοῦ δικοῦ του.

Κι ὅλόγυρά του ἀνάβουντε τὴ φλόγα οἱ καλιφάδες,
καὶ κάψαλα οἱ κατοῦντες τους, καὶ κάτου τάρματά τους,
καὶ φεύγουν πρὸς τὴ Δαμασκό, στοῦ Λίβανου τὴ σκέπη,
τὸ λυτρωμὸ γυρεύοντας, μακριάθε σὰ γρικᾶνε
τὸ πέταλο τοῦ ἄλογου του, σὰ χτύπημα τοῦ ὀλέθρου.
Κ' οἱ Ἐμίρηδες λυγίζονται καὶ γέρνουν καὶ στὸ χῶμα
τὰ σέρνουν τὰ κεφάλια τους γιὰ νά τους συμπαθήσῃ.
'Απὸ τ' Αρμένικα βουνὰ κι' ἵσα μὲ τάκρογιάλια
τὰ Ἰταλικὰ τοῦ πῆρε ἡ Δόξα τὸνομα καὶ τρέχει,
πλέει τὴν αὐγὴ στὸ Δουναβῆ καὶ πάει καὶ πρὸς τὸ βοράδι
προβάλλει καὶ ἀργολούζεται μέσ' στὰ νερὰ τοῦ Εὐφράτη.

Κι ἀπάνου ἀπὸ ὅλα ἡ δόξα του πάει πρὸς τὴ χώρα ποὺ εἶναι
τὸ Πάγγαιο τὸ λογάρι της κ' εἰν' ἡ Θεσσαλονίκη
βασίλισσά της, κ' ἡ Ἔδεσσα μάννα της, βρυσομάννα,
κ' εἶναι τοῦ Σλάβου τῶνειρο καὶ τοῦ Ρωμιοῦ ἡ λαχτάρα.
'Απλώνεται καὶ ὁργώνεται κι ἀνθίζει καὶ πατιέται
στὴ μέση τοῦ Ἀλιάκμονα καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ποὺ πάντα¹
ποτάμια ντεληπόταμα, Βαρδάρι καὶ Βιστρίτσα,
δὲ στέκουν, δλο ἔχειλαν κι ἀγορεύουντε καὶ τρέζουν,
καὶ τὴ φυλάγουν καὶ τὴ ζοῦν τὴ χώρα, μὰ τοῦ κάκου,
γιατὶ νεροσυρμὲς λαῶν κ' ἐθνῶν καταποτῆρες
κυλᾶνται πάντα ἀπάνου της καὶ τήνε πλημμυρίζουν,
πολιτισμένοι, βάρβαροι, παλιές, καινούριες φάρες,
καὶ τιποτένιοι καὶ ἀκουστοὶ γοργὰ καὶ ἀργὰ διαβαίνουν,
ψάχνουν ἐδῶ, σκάφτουν ἐκεῖ, χτυπᾶν, παρομοιεύουν,
σὰ νὰ ζητᾶν ὅλοι νὰ βροῦν κάπου στὰ χώματά της
τὸ γιγαντένιο τάγαλμα, χρυσοπελεκημένο
ποὺ κάποτε στυλώνοταν καὶ θέμπωντε τὰ μάτια

στὸ Σλατοβρέκι τὸ βουνό, σὲ μιὰ κορφή του ἀπάνου·
καὶ πολεμᾶνε τάγαλμα νὰ βροῦν, καὶ δὲν τὸ βρίσκουν,
καὶ τοὺς θαυμώνει τὸ ὅραμα, κ' ἡ χώρα κ' ἡ ἵδια στέκει
σὰν ὅραμα θαυμωτικὸ τὴ φαντασία χτυπώντας.

Κι ἀπάνου ἀπ' δλα ἡ δόξα του πάει κ' ἔρχεται στὴ χώρα
καὶ διαβατάρα ἀπὸ παντοῦ, σπιτώθηκ' ἐδῶ, καὶ ἥρθε,
κ' ἡ δόξα του, γεράκι, ἀϊτός, γρύπας, λιοκόρονο πάντα,
κ' ἡ δόξα του ἔγινε τσουκνιάς, ἔγινε ψαροπούλι
κ' ἔφαγε τὴν ἀφάγωτην ἀκρίδα τὴ βουργάρα.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΡΩΦΙΛΗ
ΤΡΑΓΟΔΙΑ ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις Γ' — Σκηνὴ τετάρτη.

ΣΚΙΑ τοῦ Ἀδερφοῦ τοῦ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ μιλεῖ.

ΣΚΙΑ. Ἀποὺ τὸν ὥδην τὸ σκληρὸν καὶ τὸ σκοτεινιασμένον,
μὲ θέλημα τοῦ Πλούτωνα, τούτη τὴν ὁρὰ βγαίνω
στὸ φῶς τοῦ ἡμέρας τὸ λαμπρόν, καὶ τοῦ καθάριου κόσμου
τὰ κάλλη ἀκόμη δὲν μπορεῖ καλὰ νὰ δῆ τὸ φῶς μου,
γιατὶ τὸ ἀμμάτια ποῦ 'σανε στὸ σκότος μαθημένα,
στὴ λάψι τώρα στέκουσι τοῦ ἥλιου θαμπωμένα·
μὰ τοῦτο ἀνὲν καὶ δὲ μποροῦν νὰ δοῦσι τὴν ἡμέρα,
τοῦ γῆς τὴν μυρωδιὰν γροικῶν καὶ τὸν γλυκὺν ἀέρα.
Ὦ κόσμε καλορροΐζεικε, τόπε χαριτωμένε,
τῷ ζωντανῷ παράδεισος, δίκια ἀναζητημένε
ἀπὸ δσους κι' ἀ σ' ἐχάσαμε, κι' διγιάντα δὲν μποροῦμε
κι' εἰς πᾶσα χρόνο μιὰ φορὰ πάλι νὰ σὲ θωροῦμε !
Μ' ἀνὲν καὶ δὲν κομπώνομαι, τὰ μάτια μου ἀρχηγοῦσι
τοῦ ἥλιου τοῦ λαμπρότατου τὴν λάψι νὰ θωροῦσι·
βουνὰ καὶ κάμπους συντηρῶ, καθάρια βλέπω τώρα
τὴ Μέμφι τὴν ἔξακουστὴν καὶ μπορεμένη χώρα . . .
σκαμνὶ τοῦ δόλιου μου κυροῦν, κλερονομιὰ δικῆ μου,
καὶ μόνη αἰτιὰ τοῦ σκοτωμοῦ ποὺ λαβε τὸ κορμί μου !
στοῦτο τὸ σπίτι τὸ ψηλό, στοῦτο τὸ τιμημένο
παλάτιν ἐγεννήθηκα, στοῦτο ἀναθρεμμένο
μικρὸ παιδὶ σ' ἀνάπταψες κι' εἰσὲ τιμαὶς μεγάλαις

κ' εἰς πλείσταις καλορριζικαῖς πάντα περίσσαις ἄλλαις στούτῃ τὴν γῆν ἐπάτησα, στούταις ἐμπαινοβγῆκα τοῦ πόρταις, στοῦτα τὰ θρονιὰ τ' αὐτιὰ μ' ἀφουκρασθῆκα πολλῶ λογιῶ παινέματα, σὰν εἰν' συνηθισμένοι νῦν ἐκ τὸν κόσμο οἱ βασιλοὶ πάντα τως τιμημένοι . . .

*Ω ψευτικώταταις θωριαῖς, κι ἀσύστατή μου μοῖρα, στοῦτο τὸν τόπο ἀκομὴ τὸ θάνατό μους ἐπῆρα κ' ἔγω καὶ τὰ παιδάκια μους, κι ὅχι ποτὲ ἀπ' ἐχθρό μου, μ' ἀπὸ τὸν ἀπονώτατο τὸν ἴδιον ἀδερφό μους τοῦτον ποῦ στέκει ἀνέγνοιαστα καὶ βασιλεύγει τώρα Τούτη τὴν ἀξιαζόμενη καὶ μπορεμένη χώρα.

.....

*Ω τῶν ἀνθρώπων λογισμοὶ καὶ θάρροι κομπωμένα, καὶ γιάντα ξιόμπλι σήμερο δὲν παίρνετ· ἀπὸ μένα; Νὰ μεγαλώσω ἐλόγιασα, καὶ νὰ πληθύνω πλοῦτος, μὰ λίγος ἥτονε γιὰ μὲ ὅλος ὁ κόσμος τοῦτος!

Μὰ κεῖν διοῦ δὲν ἔφθανε δῆλη τοῦ κόσμου ἡ κτίσι ξάφνου σὲ λίγ' ὁ θάνατος τόπο θελε σφαλίσῃ! γιατὶ ἀδερφός μ' ἀνέγνωρος σὲ τοῦτο μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι μ' ἐθανάτωσε μὲ τὴ δική του χέρα, δίχως καμμιᾶς λογῆς αἰτιά, μόνο γιὰ νὰ μοῦ πάρῃ τὴ βασιλειὰ ποῦ μῶδωκε μόνο τοῦ Ζεῦ ἡ χάρι· καὶ δυὸ μικράκια μους παιδιὰ πολλά μ' ἀγαπημένα στὸν ἥδη τότες τὸ ζημιὸ ἔπεψε μετὰ μένα· καὶ κεῖν ἀπ' ἔχω πλειότερο, καὶ πλειὰ παρὰ μαχαῖρι μῶδωκε πόνο στὴν καρδιά, παντοτινό του ταῖρι ἔκαμε τὴ γυναικά μου· ὃ θεέ, καὶ πῶς ἐμπόρειες τόσαις μεγάλαις ἀπονιαῖς κάτω στὴ γῆ καὶ θώρειες! καὶ μετὰ κείνην ἔκαμε μιὰ θυγατέρα μόνο,

γιὰ νὰ γροιεικήσῃ σήμερο πρίκα πολλὴ καὶ πόνο,
 καθὼς ὅρίζουν οἱ οὐρανοὶ καὶ θέλ’ ἡ δικιοσύνη
 τοῦ Ζεῦ, ἀπ’ ἀνεκδίκιωτα κρίματα δὲν ἀφίνει,
 μ’ ἀνὲν κι’ ἀργῇ καμμιὰ φορὰ τὴν παιδωμὴ νὰ δώσῃ,
 γιὰ νᾶχῃ ὁ φταιστης τίβοτας καιρὸν νὰ μεταγνώσῃ,
 πάλι θυμᾶται κ’ ἔρχεται μὲ δύναμι μεγάλη
 τὴν ὥρα ποῦ λιγώτερα τὴν καρτεροῦσιν ἄλλοι·
 γιὰ τοῦτο τοῦ Φιλόγονου (¹) τὴν ἀτυχιὰ τὴν τόση
 μὲ θάνατο πικρώτατο σήμερο θὰ τελειώσῃ!

.....

Τοῦτ’ ἀποφάσισεν ὁ Ζεὺς σ’ αὐτοὺς νὰ κάμῃ ὅμαδι
 καὶ τοῦτο ἐγροιεικήθηκε σ’ ὅλους ζημιὸ στὸν ἄδη,
 καὶ τόσῃ μὲδωκε χαρὰ κ’ ἔτσι πολλ’ ἀρεσέ μου,
 ποῦ τ’ ἄδ’ ἡ παιδωμὴ γιαμιὰ μῶλειψε φαίνεται μου·
 κι’ ὁ Πλούτωνας, πῶς χαίρομαι δίκια γνωρίζοντάς το,
 σ’ τοῦτο τὸν κόσμον ν’ ἀναιβῶ μ’ ὕρισ’ ἀποὺ τὸν κάτω,
 γιὰ νὰ μποροῦσι σήμερο τ’ ἀμμάτιά μου νὰ δοῦσι
 τὸ σκοτωμόν μου τὸν πικρύν, πλειότερα νὰ χαροῦσι.
 Ἐντον’ ἔδῶ ποῦ πρόβαλε ..! νὰ τόνε δῶ φοβοῦμαι,
 καὶ τὴν πληγὴ ποῦ μῶκαμε στὸ στῆθός μου ’ντηροῦμαι
 μὴ ξανανοίξῃ νὰ γενῆ κ’ ἔδα σὰν τότες βρύσι,
 καὶ τούτους ὅλους αἴματα τσοῖ τόπους νὰ γεμίσῃ.

Σκηνὴ πέμπτη.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ καὶ ΣΚΙΑ τοῦ Ἀδερφοῦ του.

ΒΑΣΙΛΑ. Ἀπ’ ὅσαις χάραις οὐρανός, γὴ μπορεμένη φύσι
 γιὰ στόλισιν ἐβάλθηκε τ’ ἀνθρώπου νὰ χαρίσῃ,
 πλει ἄξια καὶ πλειὰ καλλίτερη δὲν τῷδωκε σὰν κείνη

(1) "Ονομα τοῦ Βασιλέως.

τούτον τον αδυνατῆς ἀποκοτιᾶς, κρίνω σ' ἀληθοσύνην· γιατὶ δὲν εἶναι μηδεμιὰ σὰν τούτη νὰ ψηλώνῃ τούτον τὸν ἀνθρώπους γληγορήτερα καὶ νὰ τοῦτο μεγαλώνῃ· τούτον τὸν ἡκοιφε καὶ μόζωξε τὰ δέντρη καὶ ἔκαμέν τα καράβια καὶ εἰς τοῦτο θάλασσας τοσοῦ στράταις ἔβαλέν τα· τούτη τοσοῦ ποταμοὺς περνᾷ καὶ τὰ βουνά ἀναιβαίνει, τούτη μὲ πλείσια δύναμι τοσοῦ ἔνους κόσμους μπαίνει· τούτη τὰ κάστρη πολεμᾷ, τούτη νικᾷ, καὶ τούτη μόνια τοση̄ δίδει τοσοῦ τιμαῖς καὶ τὰ μεγάλα πλούτη, τούτη τὸ φόρο δὲν ψηφᾶ, τὸν ἥδη δὲ φοβᾶται, καὶ δποιος τὴν ἔχει ζωντανὸς μόνο στὴ γῆ λογάται· Τούτη καὶ μένα βασιλὶὸ μὲ ἀξιωσε, τούτη μόνο μὲ ἔκανε καὶ εἰς τὴν κεφαλὴ στέμμα χρυσὸ σηκώνω καὶ μὲ μεγάλη μου τιμὴ τὴν Αἴγυπτον δρίζω, καὶ ἵσια μου καλορροϊζικο κανένα δὲ γνωρίζω· νίκαις καὶ πλούτη καὶ τιμαῖς πᾶσαν μοῦ πληθαίνου, χαραῖς πολλαῖς στὸ σπίτι μου καὶ εἰς τὴν καρδιά μου μπαίνου· Μιὰ μόνο μοῦ βασάνιζεν ἔγνοια τὸ λογισμό μου, τοσὴ θυγατέρας μου (¹) ή παντρειά . . . τώρα τὸ δοιεικό μου τήνε τελειώνει, σὰ θωρῶ, καὶ τούτη πλει' ἀπὸ κεῖνο παρ' ἀποῦ λόγιαζα καλλιά· γιὰ τοῦτο δίκαια κρίνω πῶς οὐδεμιὰ καλομοιριὰ μὲ τὴ δική μου μοιάζει, μηδὲ τοσῇ μπόρεσίς μου πλειὸ μπόρεσι δὲν ταιριάζει. Μὰ πάγω τοῦτον τὸν Ἑρωφύλης μου, τὸν ἀμμάτια καὶ τὸ φῶς μου, γι' αὐγὴ τὴν ἀξια τοση̄ παντρειὰ νὰ ξεναπ' ἀπατός μου.

ΣΚΙΑ. Ζεῦ, ἀποῦ στέκεις τοῦ οὐρανού, καὶ ἐδῶ στὸν κόσμο κάτω, τοῦτον τὸν ἀνθρώπους δλους συντηρᾶς, τὰ λόγια ποῦ καυχᾶτο

(1) Τὴν τὸν Ἑρωφύλης.

καλὰ περίσσια γροίησε καὶ κάμε δικιοσύνη
γρήγορα... μὲ τὴν ἀργητα χειρότερος ἐγίνη !
καὶ πρίκαις ἀπὸ δᾶ κι' ὅμπρὸ τοῦ δῶσε τοῦ θανάτου,
κ' ἂς εἰν' αὐταῖς οἵ προξενιαὶς ἥγ γέτερη χαρά του.
Κ', ἐσὺ ἐκ τὸν ἄδη, Πλούτωνα, πέψε φωτιὰ μεγάλη,
σὰ μ' ἔταξες, κ' ἂς ἄψωνσι σὲ μιὰ μερὰ κ' εἰς ἄλλη
μάνηταις, πρίκαις, βάσανα, κλάυματα καὶ θανάτοι,
κ' ἔρημον ἄς γένη σήμερον ἐτοῦτο τὸ παλάτι !

.....

ΧΟΡΟΣ. Τοῦ πλούτου ἀχορταγιά, τοῇ δόξας πεῖνα,
τοῦ χρυσαφιοῦ ἀκριβιὰ καταραμένη,
πόσα γιὰ σᾶς κορμιὰ νεκρὸς ἀπομεῖνα,
πόσοι ἀδικοὶ πόλεμοι σηκωμένοι,
πόσαις συγναῖς μαλλιαὶς συναφορμά σας
γροικοῦνται ὀλιμερνῆς σιὴν οἰκουμένη !
Στὸν ἄδην ἄς βουλήσῃ τὸ ὄνομά σας,
κι' ὅξω στὶ γῆ μὴν ἔβγιη νὰ παιδέψῃ
νοῦ πλειὸν ἀνθρωπινὸν ἡ ἀτυχιά σας·
γιατὶ ἀποδεκεῖ, ὡς θωρῶ, σᾶς εἴχε πέψη
κανεὶς στὸν κόσμον δαίμονας νάρθητε,
τοσὸν ἀνθρώπους μετὰ σᾶς νὰ φαρμακέψῃ.
Τὴ λύπησι μισάτε, καὶ κρατεῖτε
μακρὰ τὴ δικιοσύνη ἔωρισμένη,
κι' οὐδὲ πρεπό, μήδ' ὅμορφο θωρεῖτε.
Γιὰ σᾶς οἵ οὐρανὸν εἶναι σφαλισμένοι,
κ' ἐδῶ στὸν κόσμο κάτω δὲ μποροῦσι
νὰ στέκουν οἱ ἀνθρῶποι ἀναπαυμένοι.
Μὲ τοσὸν ἀδερφοὺς τὸ ἀδέρφια πολεμοῦσι,
κι' οἵ φύλοι τσοῖ φωλιαῖς των ἀπαρνοῦνται,

καὶ τὰ παιδιά τὸν κύρην τως μισοῦσι.

Πλούτη καταραμένα, ποιός σας φίλος
μὲ ξένους, μὲ δικούς, μὲ τὴν καρδιά του,
δὲν εἶναι λυσσιασμένος, κι' ἄγριος σκύλος ;
πότ' ἔνας ἀκριβὸς τὴν πεθυμιάν του
χορταίνει μὲ τὰ πλούτη ; πότες βάνει
τέλος ποτὲ στὴν τόσ' ἀχορταγιάν του ;
Μὲ δίκιον δ οὐρανός, μὲ δίκιο πιάνει
τόσο πολὺ θυμὸν ἀντίδικά τως,
κ' εἰς πλείσταις παιδωμαὶς συγνὰ τσοῖ βάνει.
τὰ πλούτη τὰ μεγάλα, ἡ βασιλειά τως,
κ' οἱ δόξαις, κ' οἱ τιμαίς των οἱ περίσσαις
χάνουνται καὶ σκορποῦν μὲ τὰ κορμιά τως.
χίλια μεγάλα πάθη, χίλιαις κρίσες
πρὶν καταιβοῦν στὸν ἄδη δοκιμάζουν,
κάνωντας το' δφθαλμοὺς κλαῦμάτων βρύσες...

¹Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΣΑΘΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΡΤΑΖΗΣ

ΓΥΠΑΡΙΣ
ΠΟΙΜΕΝΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις πρώτη

ΓΥΠΑΡΙΣ ¹Ω δάση μου πυκνότατα, φύγετε ἀπὸ σιμά μου,
μὴ σᾶς ἐκάψου σήμερο τ' ἀναστενάματά μου...
γιατὶ γροικῶ στὸ στῆθός μου καμίνι ἀφτουμένο
καὶ λαύρα ἀπὸν τὸ στόμα βγαίνει τὸ πρικαμένο,
καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ δ. τι βρῆ ν' ἄψη καὶ νὰ φλογίσῃ.

καὶ ὅλο τὸ κόσμο κάρβουνα φοβοῦμαι μὴ γεμίσῃ.
 Βρύσες, τὰ πλεῖστα σας νερὰ τὰ δροσερὰ ἃς χαθοῦσι
 καὶ στὴν βαθύτερη μερὰ κάτω στὴ γῆ ἃς χωστοῦσι.
 μὴν τ' ἀποφρύξου οἱ λόγοι μου... καὶ σεῖς κατακαῦμένα
 πρόβατα, δποῦ πορματῷ χόρτο μὴ φᾶτε οὐδένα,
 γιατὶ τὰ φαρμακεύουσι τὰ δάκρυα τὰ δικά μου
 τόσο πικριὰ ὅποῦ βγαίνουσι μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου.
 "Ιδα μου εὐγενικώτατη, ποῦ 'σαι συνηθισμένη
 ἀπὸ χαιράμενους βισκοὺς νά' 'σαι κατοικημένη,
 σήμερο θὰ σέ στερευτῶ κ' εἰς τόπο θενὰ πάω
 δποῦ νερὸ δὲν βρίσκεται, οὐδὲ ψωμὶ νὰ φάω,
 δποῦ 'ναι δάση καὶ γκρεμὰ καὶ δίχως χόρτα οἱ κάμποι,
 καὶ δποῦ 'ναι σπήλαια σκοτεινὰ θέλω νὰ γυρέψῃ νάμπη,
 γιὰ νὰ μηδὲ θωροῦσι φῶς τὰ μάτια τὰ δικά μου,
 μὰ νᾶν' καὶ κεῖνα σκοτεινὰ σὰν καὶ τὰ σωθικά μου.

.....

ΑΛΕΞΙΣ Ποιός εἶναι ἐκεῖνος δ βοσκὸς δποὺ τὰ πρόβατά του
 διώχνει ἀπὸ τοῦτα τὰ λαγκά; Γιατὶ τὰ δάκρυά του
 τὰ χόρτα φραμακεύουσι, κ' ἔτσι παραπονᾶται
 τοῦ δοϊζικοῦ του τοῦ κακοῦ καὶ μετ' αὐτὸ δηγᾶται;
 Ποιὸς ἄλλος κακορροίζικος τώρα στὸν κόσμο ἐφάνη
 καὶ τὴ ζωή του δὲ ψηφᾶ, μὰ θέλει ν' ἀποθάνη;
 "Εγώ 'λεγα τὸ πῶς ποτὲ κανεὶς ώσταν ἐμένα
 δὲ βρίσκεται νά 'χῃ καρδιὰ καὶ σωθικὰ καῦμένα·
 βάσανα νά 'χῃ ώσταν κ' ἐμὲ στὸν κόσμο δὲν ἐκράτου
 ἄλλος κιανείς, κ' ἔτσι ἥμνογα δπου καὶ ἄν ἐπορπάτου·
 καὶ τώρα βλέπω πῶς καὶ αὐτὸς κλαίγει καὶ ἀναστενάζει,
 καὶ ἀπολπισμένος τῆς ζωῆς, τὸ θάνατό του κράζει.
 Γιὰ τοῦτο ἀποὺ τὰ χεῖλη του θέλω νὰ τοῦ γροικήσω,

ἄν ἔχῃ πόνο ωσάν κ' ἐμὲ στὰ σωθικὰ περίσσο·
 μά, ἀν εἶναι καὶ τὰ μάτια μου ὃ πόθος δὲ θαμπώνη,
 καθὼς τῇ δόλια μου καρδιὰ καθημερνὸ πληγώνει,
 ἐτοῦτος εἶναι ὁ Γύπαρις, ὅποῦ γι' αὐτὸ δρότοῦσα
 οἱ βοσκοπούλαις δροχτές καὶ πλεῖστα τὸν παινοῦσα,
 ὁ Γύπαρις ὅποῦ ποτὲ δὲν ἦτο πρικαμένος,
 μὰ πάντα του χαιράμενος καὶ καλοκαρδισμένος,
 καὶ τώρα κακορροίζικο τὸν ἔαυτόν του κράζει
 καὶ πρικαμένος σᾶν κ' ἐμὲ κλαίγει καὶ ἀναστενάζει !
 Γύπαρι, πέ μου, ἀνὲν καὶ θὲς ὁ Κύριος νὰ σ' ἀξώσῃ
 σταῖς πρίκαις κ' εἰς τοὺς πόνους σου τέλος γοργὸ νὰ δώσῃ
 ποιά 'ναι ἡ αἰτία ποῦ σ' ἔκαμε τόσα πρικιὰ νὰ κλαίγης,
 καὶ πῶς θὰ πῷ νὰ ξοριστῆς ἀπὸ δεπῦ ποῦ λέγεις ;
 Στράφου καὶ 'δὲ ποιὸς σ' ἔρωτῷ . . . πάψε τὰ κλάυματά σου,

ΓΥΠΑΡΙΣ. 'Αλέξι, φεῦγε τὴ λαλιὰ σήμερο τῆς μιλιᾶς μου,
 καὶ μὴ γυρεύῃς τὴν αἰτία νὰ μάθης τῆς πικριᾶς μου·
 γιατὶ θαρρῶ δὲ βρίσκεται θεριὸ μηδὲ κανένα
 νὰ μηδὲν κλάψῃ ἀπὸ καρδιᾶς περίσσα λυπημένα,
 γροικῶντας τὰ περίσσια μου βάσανα καὶ καῦμούς μου,
 τὰ δάκρυνά μου, τοὺς πόνους μου καὶ τσ' ἀναστεναγμούς μου.

ΑΛΕΞΙΣ. 'Εγώ 'μαι, ἀδέοφι Γύπαρι, στὰ πάθη μαθημένος,
 καὶ ἀν ἥξενθρες τὴν σήμερο πῶς βρίσκομαι ὃ καῦμένος,
 καρά 'χεις πεῖς στὴν πρίκα σου σιμὰ στὴν ἐδική μου,
 καὶ θέλεις τό 'χεις θάμασμα τὸ πῶς κρατεῖ ἡ ζωή μου !
 τὸν ἥλιο εἶδα νὰ σταθῇ χύλιαις φοραὶς γροικῶντας

τὰ πάθη μου καὶ νά 'κλαψε τὰ δάκρυα μου θωρακῶντας !
ΓΥΠΑΡΙΣ. 'Εγώ δὲν εἶδα νὰ σταθῇ τὸν ἥλιο νὰ μ' ἀκούσῃ,
 μὰ εἶδα χορτάρια καὶ δεντρά πολλὰ νὰ ἀνασπαστοῦσι,

νὰ φεύγουν γιὰ νὰ μὴ γροικοῦ τὰ ἀναστενάματά μου.
καὶ τὴν περίσσα λύπησι ἀπ' ὅλῳ στὴν καρδιά μου.

.....

Πρᾶξις πέμπτη.

ΕΡΩΤΑΣ. **Ανθρωπος κρίνω ζωντανὸς στὴ γῆ νὰ μὴ γυρίζῃ
νὰ μὴ μιλῇ κακὸ γιὰ μὲ καὶ νὰ μηδὲ μὲ βούτη.
ὅλοι μὲ κράζουν ἄπονο κοπέλι χωρὶς γνῶσι,
καί, ἀν ἐμποροῦσαν, θάνατο ἐθέλασι μοῦ δώσῃ,
λέσι πῶς οἱ σαΐτες μους τούταις οἱ χρυσωμέναις
δόποι δοξεῖνον ταὶς καρδιαὶς πῶς εἴν' φαρμακεμέναις.
συναφορμάς μους σκοτωμοί, πολέμοι καὶ θανάτοι
δηγοῦνται πῶς ἡ θάλασσα καὶ ἡ γῆς εἶναι γεμάτη.
Πάθος μὲ κράζουν τῆς καρδιᾶς καὶ βάρος μολυβένιο,
ἀπὸ εὐκαιριὰ καὶ ἀμελειὰ στὸ κόσμο γεναμένο·
ντροπὴ μὲ λὲ στὰ γερατειὰ καὶ γαλασμὸς τῆς νιότης,
τῆς ἐντροπῆς προξενητῆς καὶ τῆς τιμῆς προδότης.
*Αδικον ἔχουσι πολὺ νὰ μὲ καταφρονοῦσι,
καὶ γὼ δὲν τοὺς δργίζομαι σ' δ, τι καὶ ἂν θενὰ ποῦσι,
γιατὶ δὲ ξεύρουσι ποσῶς τὸ τί λαλοῦ γιὰ μένα,
μηδὲ ὡς ἔδα δὲν ἔχουσι ποιὸς είμαι γνωρισμένα.
Ο κόσμος πρέχου νὰ σταθῇ ἐγώ 'ματι γεννημένος
θεὸς ἀπάνω τσ' ὀρανοὺς περίσσα μπορεμένος,
θεὸς ἀπ' ὅλους τοὺς θεοὺς κάνω συχνιὰ καὶ τρέμουν
στὴ δύναμί μου τὴν πολλή· μηδὲ κακὸ ποτέ μου
δὲν ἔκαμα, μὰ μάλιστα καλὸ ποτὲ κιανένα
δὲν ἔχει ἀρχὴ μηδ' ἀγαθὸ τέλος, παρὰ ἀπὸ μένα·
συναφορμάς μους εἰσὲ καραῖς δὲ κόσμος δὲ γυρίζει.
μὰ πᾶσα πρᾶμα θρέψεται καὶ ἀνθεῖ καὶ λουλουδίζει.*

Ἐγὼ δὲν εἴμαι τσῆ ἐντροπῆς μεσίτης, σὰν μὲ λέσι,
 μὰ εἴμαι τῆς τιμῆς βουλή, τέλος ἀρχὴ καὶ μέση·
 τὸν νοῦν φωτίζω τῶν χοντρῶν, τοὺς πελελοὺς φονεύω,
 διατάσσω τοὺς εὐγενικούς, καλὰ δὲν τοὺς ὅδευώ.
 Συναφορμάς μου οἱ λογισμοὶ τῶν χοντρικῶν ψιλαίνου,
 στὰ ὑψη τοῦ ὁρανοῦ πετοῦ καὶ ἀπάνω πλειὰ ἀναιβαίνου·
 τὰ ἔργα μου ταὶς διαφοραὶς τῶν βασιλειάδω σάζου,
 καὶ τοὶ ὅργιταίς του παύουσι καὶ ταὶς μαλλιαὶς σκολάζου.
 Μηδένα οἱ σαῖταις μου ποτὲ δὲ θανατώνουν,
 μόνο γλυκιὰ καὶ ἀπαλαφρὰ πᾶσα καρδιὰ πληγώνουν,
 γιὰ νά 'ναι ἀγάπη πάντοτε καὶ ὁ κόσμος νὰ πληθαίνῃ
 καὶ ὁ θάνατος νὰ μὴν μπορῇ τσ' ἀνθρώπους νὰ λιγαίνῃ·
 καὶ ὅσοι ἀπ' αὐτὸ χαθοῦσινε, νόσοι ἀπὸ μὲ γεννοῦνται,
 καὶ ἀπὸ τὸν κόσμο οὐδὲ ποσῶς γιὰ τοῦτο δὲν ξιφλιοῦνται.
 'Η ἀγρυπνιὰ συντρόφισσα μοῦ εἶναι κ' ἡ προκοσύνη,
 ὁ κόπος, ἡ ἀπομονὴ καὶ ἡ ταπεινοσύνη·
 μὲ τὴν ὀλπίδα θρέφομαι καὶ μὲ τὸ θάρρος μόνο,
 κι' ὅσο περνοῦσιν οἱ καιροὶ πλειότερα μεγαλώνω.

.....

Φτερούγαις ἔχω καὶ πετῶ κ' εἰς πᾶσα τόπο πηαίνω,
 κι' ὥραις στὰ ὑψη πέτομαι, κι' ὥραις στὰ βάθη ἐμπαίνω·
 κι' ὥραις στοὺς κάμπους πορπατῶ, κι' ὥραις σ' βουνὰ καὶ δάση
 καὶ στράτα δὲν εὑρίσκεται ποτὲ νὰ μὲ κουράσῃ·
 ἄρχοντες, πλούσους, βασιλιούς, σκλάβους, πτωχοὺς καὶ δούλους
 μὲ δέχως 'ντήρησι καμμιὰ σύρνω δοξεύω τση οὐλους...

'Εκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΣΑΘΑ

Α Σ Π Α Σ Ι Α

ΤΡΑΓΟΔΙΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις Γ'.—Σκηνὴ ἐβδόμη.

ΑΣΠΑΣΙΑ Ὡ ἄγριον θανατικὸν ἔχθρὸν θνητῶν ἀθλίων !

ὦ ἔκτρωμα δλέθροιν ἀσπλάγχνων Ἐρινύών ;
ποῖος σεισμὸς σχίσας τὴν γῆν εἰς τὰ θεμέλιά της,
τέρας φρικτὸν σ' ἔξερασε, καὶ μᾶς κατασπαράττεις ;
Τοὺς σιδηρούς σου ὅνυχας μὲ λύσσαν ἀκονίζεις,
μὲ λύσσαν τοὺς ὀδόντας σου τοὺς δρακοντώδεις τρίζεις,
τὸν κόσμον ἔξωλόθρευσες, τὰς σάρκας τῶν πτωμάτων.
Ποτίζεις μὲ τὸν σπόρων σου γεννητικὸν θανάτων.

Ὦ τέρας, σὺ θανάτωσες, ἐσὺ τὸν Περικλέα !
κ' ἐγὼ δές γένω τὸ λοιπὸν τροφή σου τελευταία.
Ποῦ εἶσαι δράκων ἄγριε, ποῦ εἶσαι φωλευμένος ;
ὅς πότε τὸ Ἑλληνικὸν κατασπαράττεις γένος ;
Καὶ σεῖς Στυγὸς γεννήματα τοῦ Ἀδου θυγατέρες,
κόραι σκληραί, κι' ἀνάξαι νὰ γίνεσθε μητέρες
στὸν Ἀδη δὲν χορταίνετε, ὅπου ψυχὰς μυρίας,
ἀσπλάγχνως βασανίζετε μὲ φλόγας αἰωνίας,
ὦ Ἐρινύες ἄγριαι ! ἀλλὰ κι' αὐτοῦ τοῦ κόσμου
ἐγίνατε σεῖς δήμιοι κ' ἀρπάξατε τὸ φῶς μου.
Καὶ ἀπολύθηκ' ἀπὸ σᾶς τὸ τέρας ἥ πανώλης,
διὰ νὰ γίνη ἔρημος τῶν Ἀθηνῶν ἥ πόλις !
Ἄν ἐπιδέχεται αὐξῆσιν ἥ ἄκρα σας μανία,
ἥ λύσσα σας ἥ φοβερὰ καὶ ἥ μισανθρωπία,
ἀφρίσατε, λυσσήσατε, καὶ ὅσον ἐμπορεῖτε,
σκληραὶ κατ' ἐμοῦ κι ἀσπλαγχνοὶ καὶ τρομεραὶ γενῆτε.

Αὐτὴ ἡ βαθυτάτη μου κι' ἐγκάρδιος ὀδύνη
ποτὲ νὰ σᾶς αἰσθάνωμαι δὲν θέλει μὲ ἀφήνει.
"Η ἀν αἱ τιμωρίαι σας τὴν λύπην μου νικήσουν,
ἄν τὰ νερὰ τῆς λήθης σας τὸν φλογισμόν μου σβύσουν,
ἄν μὲ αὐτὰ τὸν Περικλῆ νὰ λησμονήσω μέλλω,
τὴν λύσσαν σας ἐπιθυμῶ, καὶ τὸν θυμόν σας θέλω.
Καὶ τώρα τί ; δὲν δύνασαι νὰ αἰσθανθῆς τίς εἶσαι ;
νὰ μ' ὅμιλήσῃς ; νὰ μ' ἰδῆς ; ἢ καὶ νὰ μ' ἐνθυμῆσαι ;
εἰπὲ τὴν Ἀσπασίαν σου καὶν μίαν λέξιν μόνον,
νὰ καταπαύσῃς, φίλατας, τὸν φλογερόν μου πόνον.
"Ἄχ ! ζωντανὸν ἀκόμα' ἐγώ, ὦ Περικλῆ, σὲ πλάττω !
ἀκόμη τὰς ἔλπιδας μου ἀλλοίμονον φυλάττω !
Δὲν σὲ πιστεύω, ψεύδεσαι, μὲ παῖζεις, φαντασία.
Τὸν Περικλῆ σου, στὸ ἔξης δὲν βλέπεις, Ἀσπασία !!
Κι' ἀν σὺ λοιπὸν μὲ ἀφησεῖς, ἐγώ, Ἰδέ, σ' ἀφήνω ;
στὸν Ἀδη ἀν κατέβηκες, ἐγώ στὴν γῆν νὰ μείνω ;
"Ο Πλούτων εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς λήθης ἀν μὲ φίψῃ,
ποτὲ ἀπὸ τὴν μνήμην μου δὲν θέλει σ' ἔξαλείψῃ.
"Εκεῖ ἐγώ μαύρη σκιά, σκιὰ τυραννομένη,
θέλω ζητῆ τὸ φάσμα σου, στὸ χάος πλανωμένη.
"Ω Πλούτων ἀδύσώπητε, τὸ ἥθος σου ἡξεύδω,
καὶ δὲν ἔλπιζω ἔλεος στὰ σπλάγχνα σου νὰ εῦρω,
σὺ ὅμως δσον ἀξιος τοῦ Κωκυτοῦ δεσπότης
στοὺς στεναγμοὺς είσαι κωφός, στὰ δάκρυα τυφλώττεις,
τόσον ἐγώ τὸν θρόνον σου τὸν σκοτεινὸν ἐκεῖνον
θέλω ταράττῃ μὲ κραυγὰς ἀκαταπαύστων θρήνων.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. "Απέθανε κι' ὁ Ἐρεχθεὺς καὶ ὁ Θησεὺς κι' ὁ Σόλων,
κι' αὐτῶν ἡ ζωὴ ἔπαυσε καὶ τῶν ἡρώων ὅλων.
"Ο Ζεὺς θνητὸν διώρισε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Θάνατος καὶ στὴν Μίλητον καὶ ἐδῶ καὶ εἰς πάντα τόπον.
 Τίς ἔξησεν αἰώνια; ἢ ἥδονὴν δποίαν
 δυνάμεθα νὰ εὑρωμεν εἰς τὴν μακροζωίαν;
 Εἰν' ἡ ζωὴ μας λυπηρά, στενή, εὐθραυστοτάτη,
 καὶ ἡ ἀλπὶς τῶν ἀγαθῶν παντοινὴ ἀπάτη.
 Καὶ τὸ παρὸν μᾶς τυφαννεῖ, τὸ μέλλον μᾶς συγχίζει,
 τὸ παρελθόν δὲ συμφορῶν σειρὰν μᾶς ἐνθυμίζει.
 Ἀλλὰ κατὰ τὸ γῆρας μας καὶ ἡ ιερτης ἄλλα,
 ὅσα τοῦ βίου βήματα, τόσα κακὰ μεγάλα!
 Θνητοὶ δὲ θνητά πάσχοντες, πρὸς τί μικροψυχοῦμεν,
 καὶ γαίθομεν στοὺς ζωντανούς, καὶ στοὺς νεκροὺς θρη-
 [νοῦμεν;

ἢ πῶς ἐγὼ τὸν Περικλῆ, τὸν θεῖον Περικλῆ μου
 νὰ κλαύσω τὸν ἀνθάνατον δὲν εἶναι ἐντροπή μου;
 Δὲν εἰν' εἰς ὅλους ἐντροπή, καὶ εἰς ἐσέν' ὅμοίως;
 ἢ σὺ φρονεῖς τὸν ἥρωα δις κτῆμά σου ἰδίως;
 Ἀνίσως ἡτον εὔλογον κανεὶς νὰ τὸν θρηνήσῃ,
 ἢ πόλις πρώτη ἥθελε δικρύων πλῆθος χύσῃ.
 Αὐτὴν είχε πατρίδα του μητέρα του γνησίαν,
 αὐτὴ τὸν ἔδωσε τὸ φῶς καὶ τὴν ἐλευθερίαν,
 αὐτὴ καὶ τὸν ἀνέθρεψε στὰς μητρικὰς ἀγκάλας,
 αὐτὴ τὸν εἴγε στῦλόν της εἰς συμφορὰς μεγάλας.
 Ἀπέθανεν... ἀλλ' εὔραιε τὴν θαυμαστὴν πατρίδα
 μὲ τὸν τοιοῦτον θάνατον ζωῆ; καλὴν σφραγῖδα.
 Τὸν θάνατον του ἡ κοινὴ ἐτίμησεν ἀγάπη,
 καὶ εἰς τοῦτον ἀποθνήσκοντα ἢ πόλις δὲν ἐντράπη,
 καθὼς εἰς τὸν Θεμιστοκλῆ καὶ εἰς τὸν Μιλτιάδη,
 δταν αὐτοὺς ἀχράστα τοὺς ἔστειλε στὸν Ἀδη.
 Ὅθεν αὐτὸν καὶ ἡ ζωὴ, κι' δ θάνατος ὅμοίως

τὴν ποθητὴν πατρίδα του ἐδόξασ' αἰωνίως.
 Πρέπει λοιπὸν νὰ τὸν θρηνῆς; ἢ πρέπει νὰ λυπῆσαι
 Σύζυγος πρὶν ἀξία του, ἀξία χήρᾳ ξῆσε.
 Μὴ γίνεσαι αἰγμάλωτος εἰς τόσην φιλαυτίαν,
 μὴ θρήνει, μὴ τὸν Περικλῆ διὰ τὴν Ἀσπασίαν.
 Ὡς Ἀσπασία, δλ' αὐτὰ ὄλιγον συλλογίσου,
 καὶ ἀπόβαλε τὴν θλῖψίν σου, ἢ κἄν παρηγορήσου.
 Τοῦ Περικλέους τὴν σκιάν φυλάξου μὴ συγχύσῃς,
 καὶ ἡρώων τῶν συντρόφων του τὸ σοβαρὸν δργίσῃς.
 Πρόσεχε, μήπως καὶ αὐτὸς ἔκει δποῦ εὑφραίνει
 τῶν Ἁλυσίων ἥ τροφὴ διαιτητικούνη,
 μαθὼν ταύτην τὴν στάσιν σου ταλαντικὰ γογγύσου
 καὶ ἡ ἀθανασία του φρικτὰ τὸν ἀπελπίσῃ.

ΙΑΚΩΒΑΚΗΣ ΡΙΖΟΣ ΝΕΡΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ
 ΤΡΑΓΟΔΙΑ ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

Πρᾶξις Γ'. — Σκηνὴ πρώτη

Πρωΐ πρὶν ἥλιου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΜΑΡΙΝΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. "Α ναί· Μαρῖνε φίλε, ἥλθομεν ἵδη. ¹⁾
 'Η ὥρα 'κείνη, τόσον καιρόν, τοσούτοις,

1) Ἐτηρήθη ἡ στίξις τοῦ πρωτοτύπου ὡς ἐτέθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ πρότεινος κόλυνσιν τῆς μετρικῆς ἀναγνώσεως.

Χαμένους χρόνους, καρτερουμένη τόσον,
 Ἐφθασε τέλος πάντων. Ἄ, οὗτος εἶναι,
 Ο οἰκός μου· τὰς πρώτας, τῆς ζωῆς αὔρας,
 Ἐδῶ ἥσθιανθην. Πόσην χαρὰν ἀκούω!
 Ἀγαπητέ μοι οἴκε, καλῶς σὲ εὔρον.
 Ή ἀδελφή μου, ή δυστυχής μου μήτηρ,
 Νὰ ζῶσι τάχα; Αἱ ἀθλιαι, ἀν εἶναι,
 Εἰς λύπην εἶναι. Ἐπιστολὰς κ' εἰδήσεις,
 Απὸ αὐτάς, δὲν ἔχω, πρὸ πολλοῦ χρόνου.
 Πόσα, ή μνήμη, μοὶ ἔξυπνεῖ! Ὁπότε,
 Δοῦλος ἐπέμφθην, τοῦ Ἀμουράτ, ἐκβῆκα,
 Μικρὸς ἀκόμη, ἐκεῖθεν, ἐνθυμοῦμαι.
 Τέσσαρα βρέφη, μᾶς ἔφεραν, κρατοῦντες
 Εἰς τὰς ἀγκάλας, οἵ θλιβεροὶ γονεῖς μας·
 Δύο ή μήτηρ, καὶ δύο ὁ πατήρ μας.
 Καὶ δτε, κάτω, μᾶς δῶκαν πρὸς τοὺς Τούρκους,
 Μὲ τὴν εὐχήν μας, ὑπάγετε, μᾶς εἴπον·
 Κ' ἔκλαιον, κ' ἐλυποῦντο, καὶ μᾶς ἐφίλουν.
 Καὶ βλέποντες τους, νὰ κλαίωσιν τοσοῦτον,
 Ἐκλαίομεν τηροῦντες, κ' ήμεῖς ἀκόμη,
 Χωρὶς νὰ ἐννοῶμεν. — Ἐφυγον ὅμως,
 Ἐκεῖν' οἵ χρόνοι, τοῦ χωρισμοῦ, τῆς λύπης·
 Καὶ ἀν ἐδῶθεν, μικρὸς ἐστάλην τότε,
 Μεγάλος τώρα, δπίσω ἐπιστρέψω·
 Καὶ ἀρκετὸς σοὶ τάσσω. Ἀφοῦ τὴν γῆν μου,
 Ἐδῶ πατῶ· τὰ ἵχνη, ἀφοῦ καὶ βλέπω,
 Τῆς παιδικῆς μου πλάνης, τόσον ἐμπρός μου,
 Τοῦ δρόμου μας τὸν δρόν, θαρρῶ νὰ φθάσω·
 Τὸ στῆθος, τόσον σφιγκτὰ πιγδᾶ· κ' ή χείρ μου,

Τόσον τὴν ὥραν, τοῦ νὰ κινπήσῃ θέλει.

*Α βέβαια ματαίως, ἐδῶ δὲν φθάνω.

*Ἐντάμα, δλα, σᾶς ἐκδικῶ, ἀφεύκτως·

Πατέρα, Θρόνον, καὶ Γένος, καὶ Θρησκείαν.

ΜΑΡΙΝΟΣ. Νὰ ἐκδικήσῃς, δλα δμοῦ, καὶ θέλεις,
Καὶ καιρὸς εἶναι. Ἄλλ' ὅμως πίστευσέ μου·

Πρέπει πρὸς ταῦτα, νὰ σμίξῃς καὶ τὴν τέχνην.
Τῶν θαυμασίων κατορθωμάτων, πάντα,

Πλῆκτρον, ἢ τόλμα εἶναι· ὀδός, ἢ τύχη·

Καὶ ὀδηγός, ἢ Πλάνη. Νέος ἀκόμη,

Συνηθισμένος, κατάστηθα νὰ τρέχῃς·

Νὰ παραβλέψῃς, νὰ σχίζῃς τοὺς κινδύνους

Καὶ νὰ περᾶς, τὴν τόλμην, σύντροφον ἔχεις·

Κ' ἵσως ἀκόμη, παραπολὺ τὴν ἔχεις.

*Η τύχη, κάπως, οὐριον αὔραν πνέει.

*Ἐν ᾧ δ Πάππας, μ' ἄλλους πολλούς, τὸν Τοῦρκον,

Ζητεῖ νὰ σπρώξῃ· ἐν ᾧ δ Οὖνιάδης,

Τὰ ὑγρὰ νῶτα τοῦ "Ιστρου γεφυρώσας,

Καὶ μὲ σὲ ἥδη, προσκουσθείς, σημαίαν,

Νίκης ἐμπήγει, κ' ἐκεῖθεν μᾶς πλευρώνει,

Νὰ λυτρωθῆς, νὰ σώσῃς, Θρόνον καὶ Γένος,

*Άλλη στιγμὴ δὲν ἥτο. Πρόσεχε ὅμως·

Νὰ μετρηθῆς προβαίνεις, μὲ Πασσᾶν μέγαν,

Καὶ νὰ ἐγείρῃς, πόλεμον, πρὸς τὸν Τοῦρκον.

*Οδεν συμφέρει, ήμεῖς οἱ "Ηπειρῶται

Νὰ βάλωμεν εἰς ἔργον, τὴν τέχνην πρῶτα,

*Ωστε νὰ λυτρωθῶμεν· κ' ἡ εὗρεσίς μας,

'Ορθή, καὶ ἀναγκαία, κ' εὔκαιρος εἶναι.

*Αν πλανηθείς, τὴν Πόλιν, μᾶς δώσῃ ούτος,

Τότε, τοὺς Τούρκους σφάξε, γενοῦ Αὐθέντης,
Κάμε ἀνδρείους, τοὺς Ἑλληνας, καὶ σπεῖρε,
Τῆς τόσης τόλιμης, τεράστια παντόθεν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Τέχνας ἐγώ ; ἀκόμη, ἀπρεπον κρίνω.

ΜΑΡΙΝΟΣ. Ὁταν ποτέ, μὲ μίαν, φοῦκταν ἀνδρείων,
Μέλλης νὰ τρέχῃς, καὶ νὰ παλεύῃς πάντα,
Τῆς πονηρίας, διδάσκαλος θέλ’ είσαι.

*Ἐν μέτῳ τόσων, ἀνδρειωμένων Τούρκων,
Πιθαμὴ γῆς, ἀν τώρα, πόλεμον στήσῃς,
Αἷματα θέλ’ ἀξίσῃ· κ’ ἵσως τὸ τέλος,
Τῆς Ηόλεως μας ταύτης. Σύρων κατόπιν,
Τριακοσίους μόνον, ἀνάπτεις μάχην ;

*Η ἀν ἀνάψῃς, ἔπειτα, ὑποφέρεις,
Βλέπων τὴν φλόγα νὰ καίη τὴν Πατρίδα ;
Παρὰ τὸ νὰ τὴν λάβῃς, δύσκολον εἶναι,
Νὰ τὴν φυλάξῃς μᾶλλον· καὶ τότε ἔχεις,
Καιρὸν ν’ ἀνδραγαθήσῃς. Γραικικὸν αἷμα,
*Ἐδῶ νὰ χύσῃς, Γεώργιε φυλάξου.

Τουρκικὸν αἷμα, προσπάθησε νὰ χύσῃς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Ναί, καὶ διψάω· καὶ νὰ ἀρχίσω θέλω,
Πρῶτα μὲ τοῦτον, τὸν σφάκτην τοῦ Πατρός μου,
Κ’ ἔπειτα μὲ τοὺς ἄλλους, ἔξισου ὅλους,
*Ωμούς, βαρβάρους, τοῦ Γένους μας Τυράννους-
Γένος, δ σύ, κλαυμένον, δύστυχον Γένος,
Μὰ σὲ δμνύω· μὰ τὴν λαμπράν σου δόξαν·
Μὰ τὰ μνημεῖα, τῶν τόσων σου Ἡρώων,
Πολέμιος τῶν Τούρκων, νὰ είμαι πάντα·
Καὶ ὥστε πνέω, τοῦτόν σου τὸν ἀέρα,
*Ἐνα νὰ μὴ ἀφήσω, Τοῦρκον, οὔτ’ ἔνα·

"Οπου ενδίσκω, ἔνα, Βάρβαρον Γένος,
Φυλὴ διεστραμμένη, τίς εἶμαι, βλέπεις.
"Εὰν δὲ δὲν ἀναστήσω, ἐγὼ ἔξαφνω,
"Ἐλλιγνας νέους, καὶ δῶς ἀστραπή, νὰ πέσω,
Νὰ σᾶς φονεύσω, η̄ νὰ σᾶς διώξω, βλέπεις.
Καὶ σύ, ὁ τοῦ Πατρός μου, σκιὰ γενναία,
Είμαι ἔδω, μὴ σκούζης, σ' ἀκούω, παῦσε.
Σὲ ἐκδικάω, χορταστικά, γεμάτα,
Τόσας νὰ δώσω τοῦ σφάκτου σου, μὲ τοῦτο,
(Πιάνει τὸ σπαθί του)

"Οσας δανίδας, τοῦ αἴματός σου τότε,
"Ἐχυσας, σοὶ δύμνω.

ΜΑΡΙΝΟΣ.

"Εμβα ἀν θέλης,

Εἰς ἔαυτόν. Στοχάσου, ἵδε ποῦ στέκεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Στέκομαι, ἵδε, εἰς τὰ Παλάτιά μου.

Εἰς τὰς λαμπρὰς Αὐλάς μου στέκομαι ταύτας·

Εἰς τοῦ σφαγμένου Πατρός μου, τοὺς θαλάμους·

Καὶ ἄτρομος, προσμένω, τὸν δῆμιόν του,

Καὶ τοὺς κρατοῦντας, τὸν Θρόνον μου, βαρβάρους.

"Ω Τοῦρκοι σεῖς· ποῦ εἰσθε; "Έμπρός ἐκβῆτε.

"Ω δειλὲ σὺ Προδότα· ἔμπειρε μόνον,

Κρυφὰ τὴν νύκτα γέροντας νὰ φονεύῃς·

Ποῦ είσαι; "Ηλθα . . . κρύπτεσθε; Σᾶς ενδίσκω.

"Ανοίγω, κατασκάπτω, τῆς γῆς τὰ βάθη·

Τὰς Πύλας σχίζω, τὰ σκότη τοῦ Ταρτάρου,

Καὶ σᾶς ἐκβάλλω.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ

Ο Ο ΔΟ Ι Π Ο Ρ Ο Σ

Πρᾶξις Α'. — Σειρὴ πρώτη.

(Φαίνονται παραθαλάσσια μέρη τοῦ Ἀγίου Ὅρους περιτριγυρισμένα ἀπὸ βράχους χιονοσκεπάστους. Ἡ Σελήνη εἶναι περὶ τὴν δύσιν τῆς).

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ καὶ ΠΑΪΣΙΟΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Ποῦ εἶναι ὁ νεόφερτος, ὁ ἔνος Ὁδοιπόρος;

Σὰν ἔξαφνο μετέωρο μᾶς φάνηκε στὸ Ὅρος.

Τί μοναχὸς παράδοξος . . . Τί φεύγει τοὺς ἀνθρώπους,

Κ' εἰς τῶν σπηλαίων κρύπτεται τοὺς ἀφωτίστους τόπους;

ΠΑΪΣΙΟΣ. Τὰ πνεύματα τὰ ἔξογα ζητοῦν τὴν ἐρημίαν,

Καὶ φεύγονταν τὴν μὲ τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους κοινωνίαν,

Καθὼς ὁ μέγας πλάτανος τὰς φίξας του δὲν βάλλει

Παρ' ὅπου πλατανόκορμοι δὲν τὸν ἐγγίζουν ἄλλοι.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Τὸ εἴδα γθές... Ἐτρόμαξα... Μ' ἐπάγωσαν τὸ αἷμα

Τὸ σιγανό του πάτημα, τὸ σκοτεινό του βλέμμα,

Κ' αἱ ὡρθωμέναις καὶ λευκαὶς τῆς κεφαλῆς του τρίχες.

Μαζί του ἥσουν σήμερα. Τί δυιλίαν είχες;

Ποιός εἶναι; Τί ζητᾷ ἐδῶ; Σὲ εἶπε τ' ὄνομά του;

Ποιά εἶναι ἡ θρησκεία του καὶ ποιά ἡ γενεά του;

ΠΑΪΣΙΟΣ. Συγκατοικοῦμεν φίλε μου, τρεῖς μέρες σ' ἔνα δῶμα.

Τρεῖς λέξεις μόνον ἔφυγαν ἀπ' τὸ ὠλόδο του στόμα.

'Ἐνῷ ἐγὼ τὸν διμιλῶ, αὐτὸς θρηνεῖ μονάχος,

Κουφὸς εἰς κάθε λόγον μου καθὼς αὐτὸς ὁ βράχος.

Αὐτὴν τὴν ὥραν, πάντοτε, ἐν ᾧ γλυκοχαράζει,

'Ἐνῷ κτυποῦν τὰ σίμαντρα, κι' ὁ πετεινὸς φωνάζει,

Σ' αὐτὰ τὰ μέρη ἔρχεται, τὴν λύραν του τονίζει,

Παράδοξα καὶ λυπηρὰ τραγούδια μᾶς ἀρχίζει.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Τὴν νύκτα προχθὲς ἀστεράπτε τὸν εἶδα νὰ εὐγαινῆ
 Στὴν ἔρημη ἀκρογιαλὶα καὶ βράχους ν' ἀνεβαίνῃ.
 'Εδῶ τριγύρῳ ἔπειταρε μονάχος βαθὺν λάκκον,
 Στῆς γῆς τὰ σπλάγχνα ἔθαψε κοκκάλων ἔνα σάκκον,
 'Απὸ μαγείας, μυστικὰ καὶ κρίματα γεμάτος . . .
 'Ακούω κρότον... ἔρχεται εἰν' ἡ φωνή του... νάτος.

Σκηνὴ δευτέρᾳ.

(Οἱ ἀνωτέρῳ καὶ ὁ Ὁδοιπόρος καθήμενος εἰς ἕναν βράχον καὶ στηριγμένον ἔχων τὸ μέτωπον εἰς τὸ χέρι. Αρχίζει μόλις νὰ καράξῃ καὶ ἀκούεται ἐξ διαλειμμάτων ἥκος σημάντρων)

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ. Αὐτὸ βλέπεις τὸ ποτάμι

"Οπου τρέχει θολωμένο ;
 Αὐτὸ βλέπεις τὸ καλάμι
 Τὸ ξερὸ τὸ κυρτωμένο ;
 'Εγὼ είμαι τὸ καλάμι,
 Τὸ ποτάμ' εἰν' ἡ ζωὴ μου,
 Καὶ τὸ μέλλον μου, οἵ ἄμμοι
 Τῆς ἔηρᾶς αὐτῆς ἐρήμου.

Θόλωσε καὶ μαύρη τρέχει, Ὁδοιπόρε, ἡ ζωὴ σου,
 Τὰ βιωνά, τὰ σύννεφά τουν, νά οἱ μόνοι σύντροφοί σου.
 Εἰς ἐρήμους πεδιάδας σὲ παραίτησαν οἱ φίλοι,
 Τῆς πιστῆς σου ἐρωμένης νεκροκλείσθησαν τὰ χείλη.
 Τὸ πᾶν ἄλλαξε, κ' ἡ φύσις, καὶ οἱ ἀνθρώποι κι' ὁ χρόνος
 Πλὴν δὲν ἄλλαξεν ὁ Πλάσιτης δὲν ἄλλάξει αὐτὸς μόνος.

"Ολοι σ' ἔστησαν δολίως
 Τὴν παγίδα τῆς ἀπάτης.
 Πλὴν αὐτὸς εἰν' αἰωνίως
 Καὶ πατήρ σου καὶ προστάτης.
 'Ως θυμίαμα λιβάνου, καθαρὸς ἐνώπιόν του,
 Ζῆσ' ἐν μέσῳ ἀρωμάτων εἰς τὸν ἄγιον ναόν του.

‘Ο μελφδικός δ φοίνιξ πρὸν ίδη πῶς ἀποθνήσκει.

Στὰ βουνὰ τῆς Ἀραβίας γῆν ἀπάτητον εὑρίσκει,

Προνοεῖ τὴν τελευτήν του,

Κ' εἰς εὐώδη ἔηρα δάση ἐτοιμάζει τὴν ταφήν του.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. Τὸ ἄγριό του πρόσωπο ἀρχίζει νὰ μ' ἀρέσῃ.

ΠΑΪΣΙΟΣ. Ἀπὸ τὸν βράχον, ἀδελφέ, φοβοῦμαι μήπως πέσῃ.

(Μὲ δυνατὴν φωνὴν πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον).

Θὰ πέσῃς ξένε ἀσκητή, μὴ γέρνῃς τὰ πλευρά σου.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. (Ομοίως πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον).

Τί βλέπεις εἰς τοὺς οὐρανούς; δὲν βλέπεις ἐμπροστά σου;

ΩΔΟΙΠΟΡΟΣ. (Βυθισμένος εἰς συλλογισμούς).

Κρυσταλλωμένε “Αθωνα! μὲ θάμβος σὲ κυττάζω,

Καὶ βλέπων σε τὴν δεξιὰν τοῦ πλάστου σου δοξάζω.

Τὸ φῶς λαμβάνει τ' οὐρανοῦ ἥ κορυφή σου πρώτη

Καὶ εἰς τοῦ “Αδου φθάνουσιν οἱ πόδες σου τὰ σκότη.

Διάδημ' ἀδαμάντινον τὸ μέτωπόν σου στέφει,

Τὰ δάση ἔχεις ζώνην σου καὶ κόμην σου τὰ νέφη.

Καθὼς δ πρῶτος ἀνθρωπος τῆς κτίσεως ἀρχαῖος,

Σὺ πρῶτος ἔλαβες ζωὴν καὶ θέλεις τελευταῖος

Προσφέρει τὸν αὐχένα σου στὸν αἵμοβόρον χρόνον.

Νὰ τρέχῃ βλέπεις ὑπὸ σὲ ἥ κόνις τῶν αἰώνων.

Κατακλυσμὸς δὲν ἔλουσε τὸ μέγα μετωπόν σου.

Μὲ σέβας φιλ' ἥ θάλασσα τὰς πτέρωνας τῶν ποδῶν σου.

(Στέκει ὀλίγας στιγμὰς ἀφωνος καὶ ἔπειτα ἔξακολουθεῖ δείχνων τοὺς βράχους).

“Ω φύσις! τόσα τέκνα σου, χωρὶς ψυχὴν κ' αἰσθήσεις,

Αἰῶνας ζοῦν καὶ θέλουν ζῆ, δσο καὶ σύ, ὥ φύσις!

Κ' ἐν φ τῶν μυστηρίων σου τὸ αἴνιγμα εὑρίσκει

Τῆς γῆς αὐτὸς δὲ ἀνθρωπος... πῶς ζῇ! πῶς ἀποθνήσκει!

(Οὐδεὶς ἀναβάίνει ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ χρυσώνει
τὰς ἀκρωτηρίας τοῦ Ἀθωνος).

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ. (Βλέπων τὴν φύσιν).

Τὸ φεγγαράκι ἔδυσε. Μὲ κρίνους στολισμένη
· Ή διοδοδάκτυλος αὐγὴ οτὸν οὐρανὸν εὐγαίνει.
Πηγαίνω... τάρνιὰ ἐύπνησαν... ἀκούω ταῖς φωναῖς των,
· Ακούω τὰ κουδούνια των καὶ ταῖς περπατησιαῖς των.

(Φεύγει).

Πρᾶξις Ε'. — Ἐκ τῆς Γ' οκηγῆς.

ΠΑΪΣΙΟΣ. Δυὸς κόσμους βλέπεις, δὲν τὸ πᾶν ίδῃς μὲ σώας φρένας.
· Απέραντος, αἰώνιος, ἀόρατος δὲν εἶνας
Εἰς τοὺς αἰθέρος κρύπτεται... διὰ νὰ τοὺς γνωρίσῃ
Τὸν ἀνθρωπὸν ἡθέλησεν δὲ Πλάστης νὰ προικίσῃ
Μὲ ἀοράτους δρατάς, ἐντὸς κ' ἐκτὸς αἰσθήσεις.
Μὲ δύο τὸν ἐπροίκισεν ἀντικειμένας φύσεις.
· Η ψυχικὴ καὶ ἀῤῥυλος εἰς τοὺς χυδαίους μόνον
· Αποστερεῖται βαθμηδὸν τὸν νοερόν της τόνον.
· Αλλ' εἰς ἐμὲ φωτοβολεῖ δῶς ἀστρον χώρις δύσιν.
· Αλλ' εἰς ἐμὲ δῶς κάτοπτρον ἀντανακλᾷ τὴν κτίσιν.
· Αλλὰ περιφερόμενον τὸ βλέμμα τοῦ νοός μου
Στ' ἀόρατα, στὰ δρατά, ἐκτός, ἐντὸς τοῦ κόσμου,
Σειρὰν εὑρίσκει αἰτιῶν καὶ ἀποτελεσμάτων,
Τὸ ἀφιμαρτὸν εἰς τὴν φθορὰν τῶν δημιουργημάτων,
Τὴν ἔντεχνον ἀπλότητα ὑπὸ τὸ σύνθετόν των,
Τὴν κεκρυμμένην τάξιν των ὑπὸ τὸ ἀτακτόν των,
Μίαν καὶ μόνην κίνησιν εἰς δλας τὰς κινήσεις,

Μίαν καὶ μόνην θέλησιν εἰς δλας τὰς θελήσεις.
 Τὸ σύμπαν οὔτω θεωρῶν χωρὶς σκιάν καὶ σκότος,
 Δὲν εἶναι, λέγω, γέννημα τυφλοῦ συμβεβηκότος,
 Ἀλλ᾽ ἔντεχνος ἐνέργεια πνευματικῆς αἰτίας,
 Μεγάλη πόλις τοῦ Θεοῦ, πολῖται τῆς δποίας
 Αἱ πλάσεις εἰν' αἱ νοεραί, καὶ μόνος νομοδότης
 Ἡ μία κι' ἀδιαίρετος καὶ ἀγαθὴ Θεότης.
 Ἄφ' ἦς στιγμῆς τοῦ σύμπαντος μερὶς ἐθεωρήθην
 Καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ ἐπολιτογραφήθην,
 Φεγγοβολεῖ οὐράνιος λαμπάς εἰς τὴν ψυχήν μου·
 Ως εἴμαρμένης δὲν φρονῶ συμβάν τὴν ὑπαρξίν μου.
 Τοῦ θείου μου προορισμοῦ γνωρίζω τὴν ἀξίαν,
 Καὶ δὲν ἀνήκω εἰς γονεῖς, εἰς ἔθνους κοινωνίαν,
 Εἰς ἓνα μόνον μέρος γῆς, εἰς ὅντων ἓνα εἶδος·
 Πολίτης είμαι γενικὸς τῆς γενικῆς πατρίδος·
 Ἡ τάξις, ἥ ἔντελεια τοῦ ὄρατοῦ μας κόσμου
 Ὁ πρῶτος εἶναι κ' ἔσχατος καὶ μοναχὸς σκοπός μου.

.....

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ. Τὴν μαύρην φαντασίαν μου δ λόγος σου ἐξάπτει
 Καὶ θείου ἐνθουσιασμοῦ πυρκαϊάν ἀνάπτει.
 Υπάρχει λοιπὸν ἥ ψυχὴ ἀθάνατος οὐσία !

.....

ΠΑΪΣΙΟΣ. Ψυχή ! ἐκτὸς τοῦ κόσμου μας ὡς ἀστρον θ' ἀνατείλῃς
 Δὲν είσαι ἀποτέλεσμα δργανισμοῦ τῆς ὑλῆς
 Τὸ πῦρ σου τὸ αἰσθάνομαι, τὸ μέτωπόν μου φλέγει·
 Ναί, εἰσ' ἀθάνατος . . . φωνὴ κρυφία μὲ τὸ λέγει·
 Ἀπὸ τὴν πρὸς τοὺς οὐρανοὺς συχνὴν ἀνύψωσίν σου
 Τεκμαίρομαι οὐράνιον καὶ τὴν καταγωγήν σου.
 Θνητὴ ἀν είσαι, διατί τὸ ἀσθενές μου σῶμα,

Ἐνῷ εἰς ἐλαφρόπτερο βαρυκοιμᾶται στρῶμα,
 Σὺ ἀγρυπνεῖς καὶ τρέχουσα εἰς πτέρυγας ὄνείρου,
 Ἐλεύθερη ὁδοιπορεῖς ἐν μέσῳ τοῦ ἀπείρου;
 Ὡς πότε, ἄφρονες θνητοί, ἀμφιβολίας δῆναι
 Θ' ἀποπλανοῦν τὰς φρένας σας; ὁ κόσμος αὐτὸς εἶναι
 Γῇ ἔξορίας πρόσκαιρος, ὁ οὐρανὸς πατρίς μας
 Τῆς ἄλλης τῆς παντοτινῆς κ' εὐδαιμονος ζωῆς μας,
 Αὐτὸς ἡ ζωὴ μικρὸν συμβάν καὶ στιγμιαίᾳ φάσις.
 Ὁ θάνατος οὐδὲν ἄληθὴς καὶ αἰώνιος μας στάσις . . .
 Οποῖα φίγη ἥδονῆς θὰ αἰσθανθ' οὐ ψυχὴ μας,
 Ὡς πάχνης ὅταν ὑφασμα διαλυθεῖται οὐ ζωὴ μας,
 Καθὼς τὸ παραπέτασμα τῆς φύσεως ἀνοίξῃ,
 Τῆς ἀληθείας οὐ Θεός τὸ φῶς ὅταν μᾶς δείξῃ
 Καὶ μᾶς εἰπῇ· «τὸ ἔνδυμα τῆς πλάνης σας ἀφῆτε.
 Τὴν ἄλυσιν τῶν ὄντων μου ιδῆτε καὶ χαρῆτε!»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἐκδόσεως τοῦ 1831.

ΟΙ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

Μέρος Α'. — ἐκ τῆς Α' Σκηνῆς.

“Η βασιλειος Στοά. Πολῖται περιφέρονται συνδιαλεγόμενοι.

ΧΡΙΤΙΑΣ (έρχόμενος μετ' ἀλλων). Ναί, οὗτος είναι, Πλάτων,
οὗτος, Σώκρατες,

σύ, δ τὴν φρένα τῶν ἀνθρώπων διορῶν,
ὁ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτος δ καρπὸς
ὅν δρέπομεν οἱ δήμων προϊστάμενοι.
Εὐεργεσίαν σπείροντες εἰς τοὺς λαούς,
ἀγνωμοσύνης θέρος συγκομίζομεν.

“Η πόλις αὗτη ἡπειλεῖτο, πρόδροιζος
ὑπὸ βιαίας λαίλαπος ν' ἀνατραπῇ.

Διὰ χειρὸς εὐδόκωστου τὴν ὠρθόσαμεν.

‘Αφηγιῶν δ δῆμος, παρεφέρετο
ἐν ἀρρυθμίστοις ἄλμασι κατὰ κρημνῶν.
Συνέχοντες τον εἰς ἀλύσεις σιδηρᾶς,
τὸν σώζομεν, τὴν ὕδραν καταβάλλοντες
τῆς ἀναρχίας τὴν μυριοκέφαλον.

‘Αλλ’ ἡ συνωμοσία ἡ ἀκείμητος
ἐν τῇ σκοτίᾳ ναυλοχεῖ, ἐλίσσουσα
πέριξ ἥμῶν τὰς σπείρας τὰς κρυφίας της.

“Ημῶν κατόπιν ἔρπει, ἀναμένουσα
ἔως νὰ εῦρῃ τὸ κενὸν τοῦ θώρακος.
Εἰς μάτην περιμένει, καὶ πῶς ἔχομεν

τὸν θώρακα, ἃς μάθῃ, ἀδαμάντινον,
καὶ σιδηρᾶ τὰ στήθη. Τῶν Τριάκοντα
δὲν ἐγεννήθη ἔτι ὁ ἀντίπαλος
Πηδαλιοῦχοι αἰρετοὶ τῆς πόλεως.
ἀπὸ τῆς πρύμνης δὲν θενὰ κατέλθωμεν,
καὶ, ἄκουσαν ἑκοῦσαν, θὰ τὴν σώζωμεν.
"Αν δέ τις τούτων ἄλλα, ἀν κενὰ φρονῇ
καὶ ἐπιχειρῇ, ὑπάρχουν οἱ κωλύοντες·
τὸ δὲν μὲν πρῶτον τοῦτο ἐγγειρίδιον,
τὸ ἄνθος εἴτα τῶν ἀνδρείων, οἱ ἱπεῖς,
καὶ τελευταῖοι οἱ ἐκ Σπάρτης σύμμαχοι,
οἱ σωφροσύνην εἰς ἡμᾶς διδάσκοντες.
"Η προδοοία ἐὰν αἴρῃ κεφαλήν,
δὲν ἀγνοοῦμεν κεφαλὰς νὰ κόπτωμεν.
"Αν εἰς αἰμάτων πάλην προκαλώμεθα,
οὐδὲν κωλύει νὰ κυλίσῃ αἷματος
πορφυροῦν κῦμα ὃ καλλίρροους Ἰλισσός,
νὰ πλημμυρήσῃ οἶμα τὸν Κεραμηκόν,
καὶ τῶν αἰμάτων ἡ ἀναθυμίασις
μέχρι τοῦ οἴκου ν' ἀναβῇ τῆς Ἀθηνᾶς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Νομίζεις, ὦ Κριτία, πῶς εὐπρόσδεκτον
θυμίαμα θὰ είναι τοῦτο τῷ θεῷ;
"Οσάκις βλέπεις εἰς τὸ Ἐκατόμπεδον
τὸ πλάσμα τοῦ Φειδίου τὸ θεοπρεπές,
ἥ χρυσελεφαντίνη θεία της μορφή,
τὸ αἰθριόν της μέτωπον, καὶ τὸ γλαυκὸν
τὸ κατανεῦον ὅμμα της, οοὶ φαίνονται
πνέοντα δίψαν ἀνθρωπίων θυσιῶν;
Καὶ ὅταν φέρης περὶ σὲ τὸ βλέμμα σου·

εἰς τὴν ὠραιάν φύσιν τὴν θεόπλαστον,
 ἡ ἀρμονία τῶν εὐρύθμων νόμων της,
 καὶ τῶν παντοίων ἀγαθῶν οἵ θησαυροί,
 οὓς τοῖς ἀνθρώποις δίδουσ' οἱ Ὀλύμπιοι,
 σημεῖα μίσους ἀπηνοῦς σοὶ φαίνονται ;
 οὐχὶ προνοίας καὶ στοργῆς τεκμήρια ;
 Καὶ δὲν νομίζεις, οἵ διασκευάσαντες
 τὸν κόσμον τοῦτον εἰς χαρᾶς διαίτημα,
 τὴν εὐτυχίαν τῶν θνητῶν πῶς θέλουσι ;
 πῶς ἔρως εἶναι ἡ ὑπάτη φύσις των,
 κ' ἐξαίρετις ὁ πόνος, καὶ ὁ στεναγμός ;
 Ἡ ἵσως ταῦτα λέγων λέγω ἀποτα .

ΚΡΙΤΙΑΣ. Ὁρθῶς νομίζω, Σώκρατες, φιλοτοφεῖς.
 ή τέχνη ὅμως τοῦ ἀνθρώπου; κυβερνᾶν
 ἀλλοίους ἔχει ὅρους ἔχει πρώτιστον
 νόμον τὸν φόβον, πρῶτον κέντρον τὴν ποινήν.
 Ποτὲ δὲν εἴδες τὸν καλὸν ἡνίοχον
 νὰ παραλείπῃ, Σώκρατες, τὴν μάστιγα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Σεῖς, ὅ Κριτία, πολιτευόμενοι
 γνωρίζετε τὴν τέχνην σεῖς τοῦ κυβερνᾶν.
 σεῖς καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀξιώσεις της.
 Ἐγὼ δ' ἐφρόνονταν πάντοτε, ὑπέρτατος
 ὁ Ζεὺς πῶς εἶναι κυβερνήτης τοῦ παντός,
 διτι αὐτοῦ τὰ σκῆπτρα, διτι παρ' αὐτοῦ
 τὸ κράτος ἀπορρέει καὶ ἡ δύναμις,
 κ' οἱ νόμοι του πῶς πρέπει εἰς ὑπόδειγμα
 τοῖς κυβερνῶσι τοὺς λαοὺς νὰ πρόκεινται.
 Καὶ βλέπων τὸν Κρονίδην διτι διοικεῖ
 ἐν εὐμενείᾳ καὶ ἐν ἡπιότητι

λαοὺς μυρίους ἄλλων φύλων καὶ γλωσσῶν,
ὅσους φωτίζεις τὸ μακρόν του στάδιον
ὅ ἀνατέλλων καὶ ὁ δύων ἥλιος,
πῶς τοὺς συνάπτει δι' ἀλύσεως χρυσῆς
ιῆς πατρικῆς προνοίας καὶ ἀγάπης του,
τοὺς πάντας σώζων καὶ τοὺς πάντας συντηρῶν,
ὅς ὁ δυνάστης τοῦ παντός, ἐνδμίζον
καὶ οἵ κυβερνῆται τῶν λαῶν πῶς δύνανται
ἐπὶ θεσμῶν ἀγάπης νὰ στηρίζωνται,
καὶ τὴν σκηνπτοῦχον χεῖρά των νὰ τείνωσιν
ἴαίνουσαν, καὶ ὅλη τραυματίζουσαν.
Καί, κατὰ ταῦτα, μοὶ ἐφάνη πάντοτε
ἡ ἀγαθότης τῆς ἴσχύος γνώρισμα.

KRITIAS. Τί ἀξιοῦσιν οἱ ἀρχὰς θηρεύοντες;

Πρὸς κτῆσιν τίνος ποθοιμένου ἀγαθοῦ
ἀντιφθονοῦνται καὶ διαπληκτίζονται;
Τὸ στάδιόν των προχωρεῖ δι' ἀκανθῶν,
ἐφ' ὧν τὰ δάκη μένουσι τοῦ βίου των.
καὶ σπεύδουσι τίς πρῶτος ν' ἀναρριχηθῇ
εἰς τὴν ὑπάτην κεφαλὴν τῆς κλίμακος,
ὅπου λυσσῶσαι λαίλαπες συρίζουσιν,
ὅπου στοιχείων σύγκρουσις ἀντιπαθῶν,
ὅπου τοξεύει ή σιρεβλή διαβολή,
καὶ ὁ ἀγνώμων ὅλος μᾶς προσυλακτεῖ,
καθὼς οἱ κύνες τῆς; Ἐιάτης τὸν δαυλόν.
Ἐκεῖ δέ κύματα ἄλλα σπεύδεντα ἄλλοθεν,
παντοῖαι ἀξιώσεις δήγυνυντες ἐφ' ἡμῶν,
καὶ αἱ μορφαί, καὶ αἱ κρίσεις, αἱ μεμψίμοιδοι
πᾶσάν μας πρᾶξιν φαρμακεύονται· ἔκει

πᾶν βλέμμα ἔχθρον πνέει, στόμα πᾶν ἔκει
 εἰς δειλὸν ψεῦδος ἢ εἰς ὕβριν βλάσφημον
 ἀνοίγεται, καὶ πᾶσα χεὶρ ἐγείρεται
 εἰς ἐπαιτίαν, ἢ ἐπίβουλον πληγήν.
 σπανίως δέ, εἰς λύπην; ἀνακούφισιν,
 χεὶρ ἔκει θλίβει φιλικὴ τὴν χεῖρα μας,
 κ' εἰλικρινῆς φαιδρότης ἀκτινοβολεῖ
 ἐν μέσῳ διαστρόφων μορφαστῶν· ποτὲ
 θεῷμῇ καρδία μετὰ τῆς καρδίας μας
 ἐν ἀρμονίᾳ δὲν κτυτῷ. Τί θέλουσιν
 οἱ ἐπαιτοῦντες τὰς ἀρχάς; Σοφώτερος
 δὲν εἶν' ὁ φεύγων τῶν κοινῶν τὸν κλύδωνα
 εἰς ὅρμους ἀκυμάντους; ὁ καιαλιπὼν
 τὴν ἄχαριν παλαίστραν, κ' εἰς ἀνάπαυσιν
 κατακλιθεὶς τοῦ βίου τοῦ ἀπράγμονος;
 Κ' ἐγὼ ἐπίσης τοὺς εὐδαιμονέστερος
 δὲν θενά ἥματην, ἀν δὲν τὶ ν' ἀγωνιῶ
 ὑπὲρ τῶν ἀγιωμόνων, τὸ πηδάλιον
 ἐγκαταλείπων τὸ κυματοδίητον,
 ἥρούμην βίον ἴδιωτην, ἀφροντις,
 νῦν μέν, καλέ μου Πλάτων, εἰς τὸ "Αθμονον
 εἰς τῆς Ἀμαρουσίας τ' ἄλση κυνηγῶν,
 νῦν δ' εἰς τοὺς κήπους τοὺς εὐσκίους κ' εὐθαλεῖς
 τοῦ Ἀκαδήμου, τὴν τερπνήν σου δίαιταν,
 ταῖς Μούσαις θύων κ' ἐλεγεῖα στιχουργῶν,
 τοῦ βίου δρέπων τὸν γλυκύτερον καρπὸν
 καὶ τὰς ὀξείσας ἀποσπῶν ἀκάνθας του;

ΠΛΑΤΩΝ. Σὺ δὲ τὴν πεῖραν καὶ τὸν νοῦν πρεσβύτερος,
 Κριτία, μὲ χλευάζεις, γνώμην μοι ζητῶν·

οὐδὲ σπουδάζων λέγεις ταῦτα ἢ φρονεῖς.
 Γλυκὺν δὲ ὁ ὄντος τῆς ζωῆς νὰ κελαδῆ
 ἐπὶ ἀνθέων καὶ λειμώνων λιπαρῶν·
 πλὴν δὲν ἐπλάσθη δὲν ἡρὸς ἐπὶ τῆς γῆς
 πρὸς ἄγονον καὶ στεῖραν ἡδυπάθειαν.
 Τὴν εὐρωστίαν τῶν μελῶν τῷ ἔδωκεν
 δὲ Ζεὺς πρὸς πάλην καὶ πρὸς νίκην, τὴν δὲδὸν
 τοῦ βίου δύνασι σχίζῃ ἐναγώνιον
 ἐν μέσῳ τῶν σκοπέλων καὶ τρικυμιῶν,
 δύπως τὰ ὑψη κατακτᾷ καὶ κατορθοῖ
 πᾶν δὲ, μέγα καὶ πᾶν δὲ, εὐκλεές·
 Ισχὺν καὶ βάθος τῆς φρενὸς τῷ ἔδωκεν,
 δύπως τῶν ὅντων ἄρχῃ, δύπως προνοοῇ.
 Προνόμιον δοποῖον εὐγενέστερον
 τοῦ τοὺς ἀνθρώπους κυβερνῶν, τοῦ ἐντυποῦν
 εἰς τοῦ λαοῦ τὴν ὕλην τὴν εὔμάλακτον
 τὴν ἑαυτοῦ σφραγῖδα; Εἰν' ἐπίφρονος
 καὶ εὐδαιμόνων δύστις σώζει τὴν πατρίδα του,
 πηδαλιοῦχος δεξιός τῆς τύχης της,
 ὃ ἐκ θεῶν ἐδόθη τὴν ἴδεαν του
 περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου, ἀγαθοῦ
 καὶ φαύλου νὰ χαράτη τε εἰς τὸν νόμον της,
 καὶ νὰ τῇ περιβάλλῃ δόξης στέφανον.
 Ποῖον καθῆκον τούτου εὐγενέστερον;
 "Αν ἐπειράπη εἰς θνητόν, ἐφάμιλλος
 τῶν Ὀλυμπίων νὰ κληθῇ, οὗτος ἐστὶν
 δὲκ τοῦ ὑψους διατάττων καὶ ἐφορῶν
 τὰ πλήθη, καὶ ὁυθμίζων τὰς κινήσεις των
 δὲ διορῶν τοὺς πόθους, τὰς ἀνάγκας των.

ἀκούων τὰς εὐχάς των καὶ ἐξιλεῶν,
 διὰ τὴν ἴσχυν καὶ δίκην ἔχων πάρεδρον,
 καὶ διανέμων τὴν ποινὴν καὶ ἀμοιβήν,
 διὰ μετ' ἀκάμπτου καὶ ἀνδρείας τῆς φρενὸς
 φρουρῶν τὸν νόμον, τὸν φρουρὸν τῆς πόλεως,
 διὰ τῶν κοινῶν προστάτης, διὰ σωσίπολις.
 Ἐνῷ πολίτης ἄτιμος καὶ ἀγεννής,
 διὰ οἰκανὸς τὴν πόλιν νὰ εὐεργετῇ,
 ἀλλὰ προκρίνων ὁρίζυμον ἀνάπταυσιν.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

Μέρος Β'. — Σκηνὴ δευτέρᾳ.

(Οἰκία τοῦ Λάμπρου Λεβαδέως).

**ΛΑΜΠΡΟΣ καὶ οἱ ΠΑΝΤΑΧΟΘΕΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ**

ΛΑΜΠΡΟΣ. Οὐδέποτε τὸν οἶκόν μου ώς τώρα συνηγμένοι
τοσοῦτοι δὲν ἔτιμησαν οὖδε τοιοῦτοι ξένοι.

‘**Η στέγη** μου σᾶς δέχεται ὑπερηφάνως φίλοι.

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ. ‘**Ιδοὺ** ἐσπεύσαμεν καθὼς μᾶς εἶχες ἐπιστείλει·
καὶ βλέπομεν μετὰ λαρᾶς συναδελφοὺς ἐντίμους,

ἀγνώστους, ἀλλὰ φύλους μας, καθὸ εἰς σὲ γνωρίμους.
· Άλλὰ τί βλέπω; μὲ νῆμᾶς δὲ Πέτρος Καλλικέας!

· Εσπευσας πράξεις προϊδὼν μεγάλας καὶ γενιαίας,
οὐδὲ ἡθέλησας, υἱὲ τῆς Σπάρτης, νὰ προσμείνῃς
ποὺν ἔληγες νὰ συμπληρωθῇ δὲ δίσκος τῆς σελήνης.

ΚΑΛΛΙΚΕΑΣ. Ιδοὺ οἱ σύντροφοι ἐδῶ οἱ ἐκ Πελοποννήσου.

Εἰν' ὅλοι φύλοι μου καλοί· ἄς γίνουν καὶ ἐδικοί σου.

· Ο Φλῶρος μᾶς ἐκάλεσε καὶ ἐσπεύσαμεν προθύμως.

· Ήξεύρομεν, φρονεῖ δρῦθως καὶ σκέπτεται φρονίμως,
καὶ τῆς πατρίδος του μικράν, τῆς ἀπὸ φῶτα χήρας
θὰ προσεκτήσῃ θησαυροὺς καὶ γνώσεων καὶ πείρας.
Βεβαίως ἀπὸ ἔνδοξης καὶ ἐπαναστρέψων μέρη,
δῶρον λαμπρὸν ἢ συμβουλὴν πολύτιμον μᾶς φέρει.

· Οταν δὲ λύκος ἀπειλῇ τὴν μάνδραν του, ἀσμέιως
τὸ ποίμνιον συνέρχεται τριγύρω τοῦ ποιμένος·

ὅτιν τὸ πλοῖον φέρηται εἰς τὰς σφοδρὰς θυέλλας,
καὶ δὲρίζων πέριξ του εἰν' ἄγριος καὶ μέλας,
τοῦ κυβερνήτου τὴν φωνὴν ἐπιθυμοῦν οἱ ναῦται·
δὲν εἰν' αἱ περιστάσεις μου, δὲ φύλοι μου τοιαῦται;

· Ερχόμεθα ναὶ ἀκούσωμεν τί σκέπτεται, τί θέλει,
νὰ τὸν περιστοιχίσωμεν συμφέροντ' ἀν διγέλλῃ.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡ. Τὸν Φλῶρον; τὸν ἐγνώρισα ἐξ ἀταλῶν ὀνύχων·

τῆς πρώτης του ἀνατροφῆς τὴν ἐφορείαν είχον·

τὰ πρῶτα τὸν ἐδίδαξα στοιχεῖα τῶν γραμμάτων.

Τῆς ἐμβριθοῦς του κρίσεως, τῶν νέων αἰσθημάτων
εἶδα γενναίως εἰς αὐτὸν ἀιαπτυχθὲν τὸ σπέρμα·

καὶ ἀν δὲν ἡιούμενη μαζί του ὡς τὸ τέρμα
ἡδη τὸν κρίνω ἐντελῶς ἐκ τῆς ἀφετηρίας.

· Εὰν αἱ παραινέσεις του χυθοῦν ἐκ τῆς καρδίας,

δεχθῆτέ τας, πιστεύσατε, γενναῖαι θὲ νὰ εἶναι·

ἔάν δὲ εἶναι γέννημα τῆς κεφαλῆς ἔκεῖναι,

δεχθῆτέ τας, φρονήσεως θὰ φέρωσι τὸν τύπον.

ΝΕΟΚΛΗΣ. Πολλὰ καὶ οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ μακρὰν μᾶς εἴπον.

ἐν ὑπολήψει καὶ τιμῇ πῶς ἔζ' εἰς Γερμανίαν,

εἰς ἀρετὴν πῶς ηὔξησε καὶ εἰς φιλοσοφίαν.

ΚΑΛΛΙΚΕΑΣ (ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Χρονιάτην).

Αὐτὸς ποῦ τώρα διμιλεῖ εἰξεύρεις ποῖος εἶναι;

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ (παρουσιάζων τὸν Νεοκλῆν εἰς τὸν Καλλικέαν).

Εἶναι ὁ Φαίδων Νεοκλῆς, πατρὸς του αἵ Ἀθῆναι·

ὅς ἐκ τῶν πρώτων φίλων μου τὸν συνιστῶ ὃς φίλον.

ΝΕΟΚΛΗΣ (δίδων τὴν χειρά του εἰς τὸν Καλλικέαν).

Πολῖται πλέον πόλεων δὲν εἴμεθ' ἀντιζήλων.

"Ισα δεινὰ καὶ ἄλυσις αἰχμαλωσίας ἵση

τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν διήλλαξαν τὰ μίση.

'Η δυστυχία τοὺς δεσμοὺς συσφίγγει τῆς φιλίας.

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ (ἔξακολουθῶν πρὸς τὸν Καλλικέαν καὶ παρουσιάζων τὸν Δ. Χλωρόν, τὸν Φ. Ἰππότην καὶ ἄλλους),

'Ἐκ τῆς Ἡπείρου φίλοι μας καὶ ἐκ τῆς Θεσσαλίας.

ΚΑΛΛΙΚΕΑΣ (πρὸς τοὺς Ἡπειρώτας).

Τῆς ὁρεινῆς Ἡπείρου σας τί γίνεται ὁ λέων; (¹)

'Ημεῖς ἐπὶ τὰ ὅρη μας καὶ εἰς μυχοὺς σπηλαίων

ἀκόμη ποῦ σωζόμεθα, ἀκτήμονες ἐν γένει

τυράννους δὲν φοβούμεθα. 'Ο πλοῦτος ποῦ μᾶς μένει,

ἡ ἀνεξαρτησία μας κ' ἡ σφαῖρα ἡ πυρίνη,

σπανίως τῶν τυράννων μας τὴν ὁρεῖν ἐκίνει.

(1) Ὁ Ἄλη Πασσᾶς τῶν Ἰωαννίνων.

ΧΑΛΩΡΟΣ. Οἱ βράχοι κ' ἡ ἄνδρεία σος εἰν' ἔδικός σας θώραξ,
ἄλλὰ ἡμεῖς, τὰ σπλάγχνα μας κατασπαράττει κόραξ.
Ἡ ἀρπυια, ἥτις διφῆ τὸν ἄθλιόν μας τόπον,
αἷματα θέλει νὰ τραφῇ καὶ πτώματα ἀνθρώπων,
θέλει χρυσὸν νὰ κυλισθῇ καὶ δάκρυα νὰ πίῃ.
Ο στεναγμὸς εἰς ὅλων μας τὰ στήθη ἀναβρύει,
πλὴν περιστέλλεται ἐντὸς τοῦ ἔρους τῶν ὁδόντων.
δίδουν πολλοὶ τὴν κεφαλὴν τιμὴν τῶν στεναγμῶν των.
Ο πλούτος εἴναι κίνδυνος, εἰν' ἔγκλημα ἡ φήμη,
καὶ σκόλοψ ἡ ἐπιφροὴ καὶ τόλμ' ἡ ἐπιστήμη,
καὶ εἰς πολλοὺς τὰ βάσανα, ἡ ἀτιμος ἀγχόνη
τὴν κτῆσιν προτερήματος ἡ ἀρετῆς πληρώιει.
Ο ἐνδεής τὸν ἀρτὸν κλῶν τροφῆς ἐπιουσίου,
τὸν ἀφαιρεῖ τοῦ σιόματος τοῦ κλαίοντος παιδίου,
καὶ τοῦ τυράννου δι· αὐτοῦ τὴν ἀπληστίαν τρέφει.
Δακρύοντας πρὸς οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμούς του στρέφει.
δὲν προσκαλεῖ τὸν κεραυνὸν δποῦ κωφὸν ἡξεύρει,
ἄλλ' εἰς τὸν θάνατον ζητεῖ διεκφυγὴν νὰ εῦρῃ.
Τὸ αἷμα καταπόρφυρον τὴν λίμνην ἡμῶν βάφει.
τοὺς λόφους μας λευκαίνουσιν ώ; ποίμνια οἱ τάφοι.
τοῦ πλούτου μας δ ἀπληγτος σατράπης ἐκορέσθη,
ἄλλὰ ἡ αἵμοβόρος του μανία δὲν ἐσβέσθη.
εἰς τὴν ὁσμὴν τοῦ αἷματος σκιρτᾶ, καθὼς δ λέων.
δ νοῦς του ἐφευρετικὸς εἰς εἴδη ποινῶν νέων,
ἐξήντλησε τὸς τρομερὰς βασάνους τοῦ ταρτάρου,
καὶ ἔνδον τῆς καρδίας του ἐξεῦρε τῆς βαρβάρου
ἀγοιωτέρας παρ' αὐτὰς καὶ ἀνοσιωτέρας
τοὺς μὲν δημίους καθιστᾶ τῶν τέκνων του, τὸ τέρας,
τοὺς ἄλλους δίπτ' εἰς κάμινον κ' εἰς πίσσαν τοὺς ἐμβάπτει,

δι' ἄλλους σκάπτει εἰς τὴν γῆν καὶ ζωντανοὺς τοὺς
[θάπτει,

καὶ βλέπων ὁδυρόμενον τὸ θῦμα του καὶ τρέμον,
καγκάζει ὁ χαιρέκακος καὶ θηριώδης δαίμων.

ΕΥΑΝΘΟΠΟΥΛ. Μὴ εῖν' εὐδαιμονέστερα τὰ ἐδικά μας μέρη;

Ποῖα καὶ πόσα ὁ λαὸς κ' ἔκει δὲν ὑποφέρει!

Αἱ πόλεις μας ἐκάησαν, ἡ γῆ μας ἐξηράνθη,

οἱ λόφοι μας παράγουσι τριβόλους, ὅχι ἄνθη·

φυγόντες παρητήσαμεν εἰς ἐρπετὰ καὶ λύκους

τοὺς κήπους, τὸς ἐπαύλεις μας, τοὺς πατρικούς μας
[οἴκους·

ὁ γεωργὸς τὴν αὔλακα μὲ δάκρυα ποτίζει,

καὶ καίει τοὺς ἀστάχνες του ἀντὶ νὰ τοὺς θερίζῃ,

διότ' εἰς τοὺς τυράννους του τοὺς χρεωστεῖ, διότι

εἰς τὴν πτωχὴν καλύβην του τὸ τέκνον του λιμώτει·

καὶ ὁ μὲ τοὺς ἴδρωτάς του τὸν ἄρτον του κερδίζων,

σταυρώνει τοὺς βραχίονας τὸν ἄρτον ἀτενίζων.

ΧΑΡΑΒΟΣ. Δὲν εἶναι ταῦτα χαρακτήρο οὐδὲν' ἀρετὴ γενναίων.

Δὲν γίνεται εὐτιγέστερος ὁ ἀπρακτῶν καὶ κλαίων.

Πρέπει δῆμοῦ μὲ τὰ δεινὰ καὶ ἡ ψυχὴ νῦν αὐξάνῃ.

Ἡ τύχη κεῖται ὑψηλά, δστις ὑψοῦται, φθάνει·

ἀγώνων καὶ προσπαθειῶν εἶναι νίδιος ὁ πλοῦτος.

ΕΥΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ (πρὸς τὸν Χρονιάτην).

‘Υπερηφάνως ὅμιλεῖς ὁ νησιώτης οὗτος·

ΧΡΟΝΙΑΤΗΣ. ‘Υπερηφάνως; ὅμιλεῖς ἀλλά’ ὅμιλεῖ δικαίως.

Τὴν τυραννίαν ἔφυγεν ὁ κρατερὸς ‘Υδραιος,

τὴν ἀνεξαρτησίαν του νὰ διασώσῃ θέλων,

καὶ ἐργίφθη ὡς ναυάγιον γυμνὸς ἐπὶ σκοπέλων.

Ἐκεῖθεν πέριξ του σκοπῶν τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης,
ἥσθινθη θάρρος νὰ φιφθῇ εἰς τὰς ὑγρὰς ἐκτάσεις,
κ' εἰς τὸν ἀφρόν σωζόμενος ποῦ ἐλευθέρως πλέει,
τῆς τριχυμίας τὴν πνοὴν μὲ τέρψεις ἀναπνέει,
ἀγάλλεται τὸν ἀχανῆ ωκεανὸν νὰ βλέπῃ,
καὶ τοὺς καρποὺς τῆς τόλμης του εἰς ἔνας ἀκτᾶς
| δρέπει.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡ. Ω τέκνα μου! Ο Κύριος ἐπέτρεψεν ἐπίσης
παντοῦ νὰ συμμεθέξωμεν δοκιμασίας ἵσης,
τὰ κρίματά μας τιμωρῶν, κολάζων τὸν λαόν του·
καὶ ἀφ' ἡμῶν ἀπέστρεψε τὸ θεῖον πρόσωπόντου,
ὡς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ ἀφῆκεν εἰς τὸν Νεῖλον,
τυράννουν ὑποτόδιον καὶ δοῦλον ἀλλοφύλων.
Παντοῦ μετ' ἀγριότητος ὑβρίζεται μεγίστης
ὅ ἐθνισμός μας, ἥ τιμὴ καὶ ἥ σεπτή μας πίστις·
κατεσιγάσθη πανταχοῦ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου,
ἥ φλοξ ἐγγίζει νὰ σβεσθῇ τοῦ θυσιαστηρίου.
καὶ ἥ Ἐλλὰς ἐγένετο δακρύων κολυμβήθρα.
Ψυχὴν γενναίαν, τέκνα μου. Εἰς τὰ πικρά τῆς ἁεῖθρα
ἄν δλοι ἐβαπτίσθητε, θαρρεῖτε, καρτερεῖτε.
Ποῖος γνωρίζεις εἰς τοῦ Θεοῦ τὰ γόνατα τί κεῖται;
Ο ἀληθῆς χριστιανὸς ἐγκαρτερῶν λατρεύει·
τὴν χεῖρα τοῦ ἐκδικητοῦ Θεοῦ ποῦ τὸν παιδεύει·
ἴως παρέλθῃ τοῦ θυμοῦ ἥ καταιγίς προσμένει,
καὶ μὲ ψυχὴν πιστεύουσαν τοὺς πόνους ὑπομένει.
Τὰς ἁίζας ἥ ὑπομονὴ πικρὰς εἰς τὴν γῆν ἔχει,
ἄλλ· ἄνω εἰς τὸν οὐρανὸν γλυκεῖς καρποὺς παρέχει...

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Κ Υ Ψ Ε Λ Ι Δ Α Ι
ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις πρώτη. — Σκηνὴ πρώτη.

Οἰκία Περιάνδρου. ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ, ΚΥΨΕΛΟΣ
 καὶ ΛΥΚΟΦΡΩΝ.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ (εἰσερχόμενος εἰς τὴν σκηνὴν μετὰ τῶν τέκνων του.
 Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του).

Θυσίαν εἰς τὸν Δία τὸν Ἐφέστιον.

(Πρὸς τοὺς υἱούς του).

Μετὰ μακράν σας στέρησιν ἡ πατρικὴ
 σᾶς βλέπει πάλιν στέγη, κ' ἡ ἀγκάλη μου
 σᾶς περιπτύσσει, τέκνα μου, μετὰ χαρᾶς.
 Μοῖρα κακὴ τρὸς χρόνων ἐκ τῶν κόλπων μου
 σᾶς ἥρπασε, καὶ ἔζων βίον ἀτεκνον·
 ἄλλὰ δὲ ἀγαθός μου δαιμῶν σῆμερον,
 δὲ δαιμῶν τῆς πατρίδος; τῆς ποθούσης σας
 σᾶς ἐπανάγει οἴκαδε, νεοθαλῆ
 φυτά, μὲ τὴν σκιά σας, τὴν ἀμφιλαφῆ
 τὴν γῆν ἐκείνης νὰ σκιάσητε, κ' ἐμοῦ
 τοῦ ἀπωρφανισμένου νὰ θερμάνητε
 τὴν γηραιὰν καρδίαν, νὰ φαιδρύνητε
 τὸν βίον τὸν μονήρη, καὶ τὴν σήμερον
 σᾶς περιπτύσσω τέλος εἰς τοὺς κόλπους μου,
 πολύτιμοί μοι κορυφαί, παμπόθητοι
 υἱοί μου! Τύχης τὰ ἀνθρώπινα τυφλῆς

δὲν εἶναι ἔργον. Οἱ θεοὶ διέπουσι
τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. Ἡλπισά ποτε
τὰ φέροντα χιτῶνα πρὸν μειράκια
νὰ ἐπανίδω νέους, ἐπιδέξια
φοροῦντας τὴν χλαμύδα τὴν ἐφηβικήν,
τὴν κόμην πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα
προσενεγκόντας ἥδη, καὶ τὸ πρόσωπον
μ' ἄβρῶν γενείων στέφος καλλιπάρειον
ῳδαῖσμένους; Κύψελε, Λυκόφρον! Πλὴν
σεῖς σιωπᾶτε κατηφεῖς. Κατήφειαν
σᾶς φέρει ἡ χαρά μου;

ΚΥΨΕΛΟΣ

”Οχι, πάτερ μου.

Εἰς δσα εἴπεις τίποτε ν' ἀποκριθῶ
δὲν ἔχω· διὰ τοῦτο σιωπῶ. Ἄλλα
ποσῶς δὲν είμαι κατηφής· αἰσθάνομαι
χαρὰν ἐξ ἐναντίας δτι οἱ θεοὶ¹
μ' ἐχάρισαν πατέρα σὲ τὸν πλούσιον
καὶ μέγαν τῆς Κορίνθου τύραννον.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ (καθ' ἑαυτόν). ”Ω Ζεῦ!

— Καὶ σύ, νίέ μου δευτερότοκε, ἀλλὰ
ἡγαπημέν² ἐξ ἵσου μὲ τὸν Κύψελον,
καὶ σὺ Λυκόφρον σιωπᾶς;

(Ο Λυκόφρων μένει σύννους καὶ σιωπηλός. Μετὰ μικρὰν παῦσιν).

Τὸ πρόσωπον,
τοὺς ὅφθαλμούς σου κἄν, Λυκόφρον, πρὸς ἐμὲ
ποσῶς δὲν στρέφεις; Πλὴν εἰς μάτην, τέκνον μου,
νίέ μου, ὦ Λυκόφρον!

ΛΥΚΟΦΡΩΝ (ριπτόμενος αἴφνης εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Περιάνδρου).

Πάτερ, πάτερ μου!

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Εἰπέ, εἰπέ μοι, λάλησον.

ΛΥΚΟΦΡΩΝ.

"Ω διατί,

μ' ἀνθη ἐνῷ καὶ μὲ στεφάνους ἔστρωσε
τὸν δρόμον μου ἡ εὐτυχία, τρέμω μὴ
πατήσω εἰς ἀκάνθας; Χρόνον ἔζησα
μακρὸν νομίζων δτι εἶμαι δρφανός,
καὶ βλέπων τὸν διμήλικας νὰ ἔχωστι
πατέρα καὶ μητέρα τὸν ἐφθόνουν, καὶ
τὴν τύχην ἐπεθύμουν τὴν βασιλικὴν
ν' ἀλλάξω μὲ τὴν τύχην τῶν τὴν πένητσαν.
Ἐξαίφνης — ποία μου χαρά! — μανθάνομεν
πῶς ἔχομεν πατέρα, δστις μᾶς καλεῖ.

'Εκ τῆς χαρᾶς μεθύνων ἔξω τῶν τειχῶν
τῆς Ἐπιδαύρου τρέχω μὲ τὸν ἀδελφόν,
καὶ σπεύδω πρὸς τὴν Κόρινθον. Μυριαχῶς
τὴν δψιν τοῦ πατρὸς ἡ φαντασία μου
ἀνέπλατε, καὶ πτέρυγας γοργὰς πτηνοῦ
μὴ ἔχων ἡδημόνουν. Τὸν τρισπόδητον
πατέρα τέλος βλέπω, καὶ — ὥ πάτερ μου,
ἀνοησία παιδική! Συγχώρησον

"Η μέθη τῆς χαρᾶς μὲ παραζάλισε.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Λυκόφρον, λυπηρός τις βλέπω, στοκασμὸς
τὸ πνεῦμά σου ταράττει. Τὴν καρδίαν σου
εἰς τὸν πατέρα ἄνοιξον. Τὰ τέκνα μου
ποθῶ νὰ βλέπω χαίροντα τὴν σήμερον,
καθὼς ἐγώ. Εἰπέ, τί ἔχεις;

ΛΥΚΟΦΡΩΝ.

Τίποτε.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Λυκόφρον!

ΛΥΚΟΦΡΩΝ. Πάτερ, σύγγνωθι τῆς δυστυχοῦς;

χαρδίας τοῦ νίοῦ σου τ' ἀνεξήγητα
αἰσθήματα. "Αν ἀντὶ νὰ πάλλῃ ἐκ χαρᾶς
ἀδημονεῖ καὶ θλίβεται ώς εἰς εἰρκτὴν
κλεισθεῖσα τὰ λαμπρὰ αὐτὰ ἀνάκτορα,
καὶ τὸν δέρα πάλιν καὶ τὸν οὐρανὸν
ζητεῖ τῆς Ἐπιδαύρου, πάτερ, σύγγνωθι.
Αὐτὴ ἀκόμη νεαρὰ καὶ ἅπειρος,
κ' ἡ χαρὰ βάρος μέγα καὶ ἀσύνηθες.

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ. Τῇ ἀληθείᾳ, τέκνον μου, δὲν ἔννοι
τοὺς μεμψιμοίρους λόγους σου. Ἀλλὰ καιρὸς
ν' ἀναπαυθῆτε. "Ηλθετε μακρὰν ὁδόν.

(Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του).

Εἰς τὸ λουτρὸν τοὺς ἥγεμόνας. Εἰς λαμπρὸν
συμπόσιον προσμένει ὅλ' ἡ Κόρινθος
νὰ ἴδῃ τοὺς νίούς μου ἔπειτ'. "Αγετε.
καὶ σύ, Λυκόφρων φίλτατέ μου, πάφαυτα
θὰ ἴδης, ἂν τοῦ Περιάνδρου ἡ αὐλὴ
εἰρκτή, ώς λέγεις, εἶναι ἡ Μουσῶν ναός,
τῶν θρόνων τῆς Ἑλλάδος ἐγκαλλώπισμα
καὶ πρωτανεῖον τῶν σοφῶν της. "Αγετε.

(Οἱ ἀνθρώποι τοῦ Περιάνδρου ἔξαγουσι τὸν Κύψελον καὶ Λυκόφρονα).

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΜΕΡΟΠΗ
ΤΡΑΓΟΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις τρίτη.—Σκηνὴ τρίτη.

ΑΙΠΥΤΟΣ, ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ, ΜΕΡΟΠΗ καὶ ΕΥΡΥΜΕΔΗ

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ.

Χαιρε, ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ. Χαιρε καὶ σύ, ὦ βασιλεῦ, καθὼς ἔγώ.

ΑΙΠΥΤΟΣ.

(ἄνευ τῆς ἴκετηρίας δραμάτων πρὸς τὴν Μερόπην).

*Ω τῆς Μεσσήνης ἡ κλεινὴ βασίλισσα
καὶ ἄνασσα Μερόπη—,

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ (πρὸς ἑαυτόν). Ποῖον τόλμημα !

ΑΙΠΥΤΟΣ. *Ω μῆτερ παμφιλιτάτη τοῦ Αἰπύτου σύ !

ΜΕΡΟΠΗ. Θεοί, τί βλέπω :

(Πρὸς τὴν Εὐρυμέδην, ἀλλὰ χωρὶς νὰ στραφῇ πρὸς αὐτὴν
ὅς προσηλωμένη πρὸς τὸν Αἴπυτον, ἀποτεινομένη δὲ
πρὸς αὐτὴν μόνον διὰ τῆς ἐτέρας χειρός).

Εὐρυμέδη !

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Πότνια,

ὦ μῆτερ τοῦ Αἰπύτου, εἰς τοὺς πόδας σου
γονυκλινής προσπίπτων ἀφες ν' ἀσπασθῶ
καὶ μὲ θερμὰ νὰ καταβρέξω δάκρυα
τὴν σεβασμίαν ταύτην δεξιάν.

(πράττει δὲ τι λέγει).

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ (καθ' ἑαυτόν).

*Ιδὲ

δ μιαρὸς τί δόλον ἐπενόησε !

ΜΕΡΟΠΗ.

(ἔχουσα ἥδη καὶ μέχρι τέλους τῆς σκηνῆς ταύτης
ἀναποσπάστως προσηλωμένους τοὺς ὄφθαλ-
μοὺς τῆς εἰς τὸν Αἴπυτον).

Τίς είσαι, νέε σύ, δ τὴν καρδίαν μου
ταράττων μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς μυχῶν,
καὶ διὰ τῆς μορφῆς σου τῆς ἀπατηλῆς
τὰς φρένας καὶ τὴν ὁρασιν τῆς δυστυχοῖς
μητρὸς ἀποπλανῶν; Δὲν ἀποκρίνεσαι;
Τίς είσαι, σ' ἐρωτῶ, πῶς ὀνομάζεσαι;

ΑΙΠΥΤΟΣ. Εξ Αἰτωλίας εἶμαι ξένος νέηλυς,
καὶ Τηλεφόνιης λέγομαι.

ΜΕΡΟΠΗ.

Ποία φωνή!

τί πόνος, ποία συμπαθητική μορφή!
(πρὸς τὴν Εὐρυμέδην, ἀλλ' ὅπως καὶ ἀνωτέρω.)

Τὸν ἥκουσας, τὸν βλέπεις, Εὐρυμέδη μου;
Ίδε, οἵ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του
εἰς σὲ δὲν ἐνθυμίζουν τὸν Κρεσφόντην;
τὸ βλέμμα του πρὸ πάντων — !;

ΕΥΡΥΜΕΔΗ.

Ποία πλάνη φεῦ!

ΜΕΡΟΠΗ. Ναί, ποία πλάνη! ποῖον ὄνειρον ψευδές,
ἀπατηλόν, ὡς Εὐρυμέδη, πλὴν τερπνόν!

— "Εχεις μητέρα, ξένε;

ΑΙΠΥΤΟΣ.

"Ἐχω, ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ. Καὶ ζῆ ἀκόμ· ἦ μήτηρ σου;

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Ζῆ, ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ.

Εἰπέ μοι, ξέιε, σ' ἀγαπᾶ, τὴν ἀγαπᾶς;

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Ναί, μ' ἀγαπᾶ, τὸ βλέπω, τὸ αἰσθάνομαι.

Κ' ἔγὼ — "Ω! ἀν ἔγώ, θεοί, τὴν ἀγαπῶ;!

Διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου προσφιλέστερον

ἢν τῆς μητρός μου ταύτης καὶ γλυκύτερον

δ' ἥλιος ἀκόμη δὲν ἐφώτισεν

ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἄνασσα. Ή θέα της

τόσον γλυκειὰ μ' εἶναι, τόσον προσφιλής,
ὅστε πρὸς πάντα ἔὰν ἔμελλον τυφλὸς
νὰ γίνω, ἵνα βλέπω τὴν μητέρα μου,
τυφλὸς νὰ εἴμαι ἐδεχόμην πάντοτε
καὶ πρὸς τὸν κόσμον δλὸν τὸν ἐπίλοιπον,
καὶ δρφθαλμοὺς νὰ ἔχω μόνον διὰ τὴν
μητέρα μου !

ΜΕΡΟΠΗ. Εὔδαιμον μῆτερ !

ΕΥΡΥΓΜΕΔΗ. *Ω θεοί !

ΜΕΡΟΠΗ. Κ' ἔγώ — μὲ βλέπεις, ξένε ; — εἴκα καὶ ἔγώ
υῖόν, δποιος σύ, τῆς ἡλικίας σου,
ἀλλ' ὀρφανὸν καὶ μόνον — ξένε, μ' ἐννοεῖς ;
ναί, ὀρφανὸν καὶ μόνον, ξένον, ἔρημον.

ΕΥΡΥΓΜΕΔΗ. *Ω ἄνασσα Μερόπη !

ΜΕΡΟΠΗ. Εἶχον, ναί, κ' ἔγώ
υῖόν. *Αλλ' εἰσ ἀκόμη νέος, ξένε, σύ,
οὐδ' ἔμαθες ἀκόμη τί σημαίνουσιν
αἱ λέξεις αὗται. *Οχι, σὺ οὐδέποτε,
οὐδέποτε οἱ ἄνδρες σεῖς θὰ μάθητε
οὐδὲ θὰ αἰσθανθῆτε ποίαν ἐννοιαν
καὶ σημασίαν διὰ τὴν καρδίαν τῆς
μητρὸς ἡ λέξις αὕτη ἔχει ἡ ἀπλῆ :
υῖός.—Πλὴν οὐ δακρύεις, σὺ μὲ ἐννοεῖς.
Καὶ δμως σὺ δὲν είσαι μήτηρ, ώς ἔγώ.

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ. Ταλαίπωρε Μερόπη !

ΕΥΡΥΓΜΕΔΗ. Σύνελθ' ἄνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ. Διὰ νὰ μ' ἐννοήσῃς, ξένε, οἄλλιον,
— διότι μ' ἐννοεῖς, διότ' ἡ θέα σου,
διότι ἡ ὥραία σου καὶ ἀδολος

αὐτὴ μορφὴ ἔλκει τὴν καρδίαν μου
καθὼς τοῦ κοιμωμένου Ἐνδυμίωνος
ἡ ὄψις τῆς Σελήνης τ' ὅμμα τ' ἄγρυπνον —
ναί, ἵνα μὲν ἐννοήσῃς, ξένε, ἀκουσον.
Δὲν εἶχον ἔνα μόνον, εἶχον τρεῖς υἱούς:
ἀλλὰ τοὺς δύο, παιδας, ἔτι νεαρούς,
μοὶ τοὺς ἐφόνευσαν. Καὶ ἡλιθον ἐδῶ ἔγώ,
καὶ εἰδον κείμενα ἐδῶ χαμαί.
εἰς ταῦτα τῆς Μεσσήνης τὰ ἀνάκτορα,
τὰ νεαρά των σώματα ἀγνώριστα,
κρεουργημένα, αἵματόφυρτα, ἔγώ,
ώξενε, μὲν ἐννοεῖς; Ἐγώ δὲ μήτηρ των!
Τὸν τρίτον μου υἱόν, παιδίον νήπιον,
ψελλίζον μόλις, χειροειδεῖς εὔσπλαγχνοι μακρὰν
καὶ ἐκτὸς τῆς Μεσσηνίας τὸν διέσωσαν.
Οὐ δραφανὸς υἱός μου οὗτος καὶ φυγάς,
τὸ μόνον ἥτο τέκνον μου, μὲν ἐννοεῖς;
ἥτο τὸ πᾶν, δὲ κόσμος ὅλος διέμε,
Ἐγώ, μὲν βλέπεις; εἴμαι δὲ βασίλισσα
ἐδῶ τῆς Μεσσηνίας. Τὴν βασιλικὴν
πλὴν ἀλουργίδα ταύτην, τὸ διάδημα,
τὸν θρόνον τῆς Μεσσήνης, σύμπαντας δικαιού
τοὺς θρόνους καὶ τὰς γώρας τῶν Ἡρακλειδῶν
ἥθελον δώσῃ, ξένε, εἰς ἀντάλλαγμα
μιᾶς ἡμέρας τοῦ υἱοῦ μου. Μέντονεῖς;
Πλὴν τὸν υἱόν μου τοῦτον, πλὴν τὸ τέκνον μου
τὸ μόνον τοῦτο, ξένε, τὸ ἐφόνευσαν.
Τί; τρέμεις ἐκ τῆς φρίκης;

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Παῦσον, πρὸς θεῶν,

βασιλισσα.

ΜΕΡΟΠΗ.

Ναὶ, τρέμε ἐκ τῆς φοίκης σύ,
παιδίον. Σὺ δὲν εἶσαι μήτηρ. 'Αλλ.' έγδω—
'Έγώ δὲν τρέμω. Μ' ἔλειψεν ἡ δύναμις
τοῦ τρόμου καὶ τῆς φοίκης.

ΑΙΠΥΤΟΣ.

Παῦσον, ἀνασσα.

ΜΕΡΟΠΗ.

'Αλλ.' ὅχι, καὶ εἰς σὲ θὰ λείψῃς' ἡ δύναμις
τοῦ τρόμου καὶ τῆς φοίκης καὶ τῆς νέας σου
ζωῆς θὰ σταματήσῃς' ἡ ἐνέργεια;
ὅταν ἀκούσῃς, ὅτι τὸν ἀνόσιον
καὶ μιαρὸν κακοῦργον, τὸν ἀπάνθρωπον
φονέα τοῦ υἱοῦ μου,

(Ο Αἴπυτος ὑποχωρεῖ ἐντρομος πρὸς τὸν βωμόν).

εἰς τὴν οἰκόν του

φιλοξενεῖ, γνωρίζεις τίς; "Ω μάντευσον!
"Ο σύζυγός μου.

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ.

Ἀνασσα—

ΜΕΡΟΠΗ.

"Ο βασιλεύς

ο δ Πολυφόντης.

"Οχι, δὲν φιλοξενεῖ

ο οἰκος τοῦ συζύγου σου καὶ ἄνακτος
τὸν δολοφόνον τοῦ υἱοῦ σου, ἀνασσα,
ἀλλὰ τοῦ ἵκεσίου τῶν 'Ηρακλειδῶν
Διὸς ὁ χῶρος οὗτος καὶ ὁ ἱερὸς
ἔδω βωμός, εἰς δν ἵκετης ὁ φονεὺς
κατέφυγε, παρέχει σκέπην, ἀσυλον
καὶ προστασίαν.

ΜΕΡΟΠΗ.

Ποῦ; Έδω; Τίς εἶναι; Τίς;

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ. 'Ο ξένος ούτος.

ΜΕΡΟΠΗ.

Εὐρυμέδη—;

ΕΥΡΥΜΕΔΗ.

Ναι, αὐτός·

δι Αἰτωλός.

ΜΕΡΟΠΗ.

"Ω, ποία, θεοί, τύφλωσις !

'Ο ξένος ούτος ή ἀσπίς, ή ἔχιδνα ;

(Όρμη καὶ θέλει ν' ἀρπάσῃ τὸ ξίφος τοῦ Πολυφόντου, δοτις ἐμπλεῖται αὐτήν. Όρμη ἔπειτα πρὸς τὸν βωμόν, ὃν ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἐναγκασθῆ ὁ Αἴτυτος, ἀλλ' ὁ Πολυφόντης ἔρχεται καὶ ἐκεῖ καὶ τὴν ἐμποδίζει.)

ΠΟΛΥΦΟΝΤΗΣ. Τί μελειᾶς, παράφρον ; Ποῦ, δι πάντολμε,

ποῦ προχωρεῖς ἐνταῦθα ; Εἶναι δι βωμὸς

Διὸς τοῦ ἴκεσίου καὶ ξενίου τῶν

'Ηρακλειδῶν, διὰ τοὺς ξένους ἄσυλον
καὶ τοὺς ἴκετας. Εἶναι, γύναι, Ἱερὰ
ἡ κεφαλὴ τοῦ ξένου καὶ ἴκετου μου.

'Οπίσ', δπίσω, βέβηλε. Φρουροί, ἐδῶ
ταχθῆτε πέριξ.

(Οἱ δορυφόροι περικυκλοῦσι τὸν βωμόν).

ΜΕΡΟΠΗ.

"Ω θεοί αἰώνιοι !

τί βλέπω ; τί δὲν εἶναι τῶν αἰσθήσεων
ἀπάτη τοῦτο ; "Ω, ποῖος ἀνόσιος,
αἰσχυλὸς τῶν θείων νόμων ἐμπαιγμός ! 'Ιδοὺ
λοιπόν, τὸ προσωπεῖον πλέον ἔπεσε,

καὶ τοῦ υἱοῦ μου τὸν φονέ' ἀναφανδὸν
δι τῆς Μεσσήνης προστατεύει βασιλεὺς
καὶ τρυφερὸς καὶ φίλτατός μου σύζυγος.
Ἄλλ' ὅχι, Πολυφόντα, ὅχι, πρόμαχε

τῆς εὐσεβείας κ' ὑπουργὲ τῆς Θέμιδος !
Ἐὰν δι 'Ηρακλείδην εἶναι Ἱερὰ

ἡ κεφαλὴ τοῦ ξένου καὶ ἴκετου του,

πολὺν Ἱερωτέρα εἶνε δι' ἐμὲ
 ἥ κεφαλὴ ἔκείνου δσις ἔβαψε
 τὰς χεῖράς του εἰς αἷμα Ἡρακλείδου, εἰς
 τὸ αἷμα τοῦ νοῦ μου. Ναί, τὴν κεφαλὴν
 τοῦ μιαροῦ κακούργου ἀφιέρωσα
 εἰς τὰς θεάς τοῦ σκότους, αἵτινες γοργαὶ
 καὶ παρὰ πόδας τοὺς φονεῖς διώκουσι,
 τὸ αἷμα ἐκδικοῦνται. Κ' ἐκ τοῦ Ἀδου ἀν
 αἱ Ἔρινύες καὶ τῆς γῆς ἐξέλειψαν,
 διὰ τὸν δολοφόνον τοῦ Αἰπύτου μου
 θὰ εὐρεθῇ, ὃ Πολυφόντα, Ἐρινύς.
 [Ἐξέρχεται ἡ Μερόπη καὶ μετ' αὐτῆς ἡ Εὔρυμέδη].

· · · · ·

Σκηνὴ ἑβδόμη.

Ο Αἴτυτος κοιμᾶται εἰς τὸ κρηπίδωμα τοῦ βωμοῦ.

ΜΕΡΟΠΗ καὶ κατόπιν κρυφίως ΕΓΡΥΜΕΔΗ καὶ ΛΥΚΟΡΤΑΣ

ΜΕΡΟΠΗ [ἐλθοῦσα καὶ κατασκοπεύσασα τὸν Αἴτυτον].

Ἐδῶ κοιμᾶται — μόνος.

(Περιβλέπουσα).

Εἰς τὴν αἴθουσαν
 οὐδεὶς φυλάττει πλέον. Σπεύσωμεν· καὶρός.
 [Ἐλθοῦσα ἐμπρὸς τοῦ ἀγάλματος τοῦ Διός].

— Ω ἵκετήσιε καὶ ξένιε σὺ Ζεῦ,
 τὴν θείαν ἐπικαλοῦμαι ἀρωγήν,
 ἥ τοὺς θεσμούς σου ἐὰν παραβαίνω νῦν,
 τὸ αἷμα ἐκδικοῦσα τοῦ νοῦ μου, ὃ!
 ὃ κεραυνός σου ἂς μὲ κατακαύσῃ, Ζεῦ,

πλὴν τὴν γλιτεῖαν ἀφες με ἐκδίκησιν
νὰ ἀπολαύσω ταύτην.

(Καταβᾶσα εἰς τὸ προσκήνιον).

— Σεῖς δέ, ὡ σεμνὰ
δνόματα τοῦ σκότους, καταχθόνιαι
θεαί, ὡ Ἐρινύες, σεῖς τὴν χεῖρά μου,
σᾶς ἵκετεύω, σεῖς καθιδηγήσατε.

(Ἐλθοῦσα ὑπεράνω τοῦ Αἴπυτου καὶ ὑψώσασα ἐπ' αὐτὸν τὸ ἐγχειρίδιον).

Σκιὰ παρωργισμένη τοῦ Αἴπυτου μου,
τὸ θῆμα δέσαι τὸ ἐκδικητήριον.

ΛΥΚΟΡΤΑΣ (δραμώνκαι παρεμβάς μεταξὺ τοῦ Αἴπυτου καὶ τῆς Μερόπης)
Μερόπη. στάσιν.

ΜΕΡΟΠΗ Γέρον, τί ἀτοτολιμῆς ;

· Οπίσω !

(Ο Αἴπυτος ἐγείρεται ἔντρομος).

ΛΥΚΟΡΤΑΣ. Μῆτερ τάλαινα, τί ἔμελλες;
ἔδῶ νὰ πράξῃς ;

ΜΕΡΟΠΗ. Τὸν υἱόν μου ἔμελλον
νὰ ἐκδικήσω.

ΛΥΚΟΡΤΑΣ. Νὰ φονεύσῃς ἔμελλες ;

ΜΕΡΟΠΗ. Τί λέγεις, ὡ Λυκόρτα ;

ΑΙΓΑΥΤΟΣ. (παρατηρήσας τὸν Λυκόρταν). Πάτερ μου ;
(παρατηρήσας τὴν Μερόπην) Θεοί !

ΛΥΚΟΡΤΑΣ. Ή μήτηρ σου Μερόπη, είναι, Αἴπυτε.

(Ἐκ τῆς χειρὸς τῆς Μερόπης ἐκπίπτει τὸ ἐγχειρίδιον).

ΜΕΡΟΠΗ. Σκληροῦ ὀνείρου δύτασία δὲν πλανᾷ
τὴν ὅρασίν μου, ὡ θεοὶ αἰώνιοι ;

ΛΥΚΟΡΤΑΣ. Τοὺς δρθαλμούς σου ὄνειρον, μὰ τοὺς θεοὺς
τοὺς ἀθανάτους, ἀνασσα, δὲν ἀπανᾶ.
Εἰν' δ υἱός σου οὗτος, εἰν' δ Αἴπυτος.

ΜΕΡΟΠΗ. Ἡ μάντις μου καρδία δὲν ἐψεύδετο
λοιπόν ! Ὡ τρισολβία τῆς μητρὸς στιγμή !
*Ω τέκνον, ό υἱέ μου !

ΑΙΓΥΤΟΣ. Μῆτερ, μῆτερ μου !
Πέπτονται εἰς τὰς ἀγκάλας ἄλλήλων !

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Φ Α Υ Σ Τ Α

ΤΡΑΓΟΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις πρώτη—Σκηνὴ Ε'.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ¹⁾, ΑΒΛΑΒΙΟΣ

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Ως δι ένδος ή Ρώμη ὅλη στόματος
σὲ μακαρίζει καὶ θαυμάζει, Κύριε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Παράδοξον !

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Οὐδόλως. Πότε ἄλλοτε
νπῆρε τόσον μέγα, τόσον ἀκανής
τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων ; Πότε ἄλλοτε
διηρημένον τοῦτο εἰς τεμάχια
πλειότερα, εἰς κράτος πάλιν ἐν, ὡς πρίν,
ἄλλὰ ἀρρήκτως, δπως πρὶν οὐδέποτε,
νὰ συνενώσῃ νοῦς καὶ χεὶρ κατώρθωσε
θνητοῦ θαυμασιώτερον, θειότερον :
Τίς ν' ἀριθμήσῃ δύναται τὰ τρόπαια,
τὴν νικηφόρον δσα ἐσημείωσαν
πορείαν σου διὰ τῆς οἰκουμένης ; Τίς
τὰς δάφνας, μ' ὅσας καθ' ἔκαστην δρέπουσα

1) Κωνσταντίνος ὁ μέγας.

νωπάς, πρὸν ἔτι μαρανθῶσιν αἱ προτοῦ, μόλις νὰ στρώνῃ ἔφθανε τὸν δρόμον σου ἡ Νίκη, πρὸ ποδῶν σου τρέχουσα γοργή ; Τὰ χρονικὰ τῆς Ῥώμης βρίθουσι νικῶν, καὶ ἡ πόλις τῶν Καισάρων εἰδε πρότερον ἐκατοντάκις τῶν αὐτοκρατόρων της τοὺς ἀετοὺς ἐκ τῶν ἐσχατιῶν τῆς γῆς πρὸς τοὺς ἑπτά της λόφους ἐπιστρέφοντας δαφνοστεφεῖς. Πλὴν πότε τόσας ἔδρειψε Ῥωμαῖος δάφνας, ὅχι μόνον Γερμανοὺς νικῶν καὶ Γάλλους, ὅχι τρέπων ἀτακτα βαρβάρων στίφη, ἀλλ' ἐμπείρους στρατηγούς, αὐτοὺς τοὺς χθὲς καὶ περίην αὐτοκράτορας, οἵτινες σκῆπτρον εἰς τὴν γεῖρα ἔκαστος ἐκράτουν, καὶ ἐναντίον σου ρωμαϊκὰς ὁδήγουν λεγεῶνας, τὸν Μαξέντιον, τὸν Μαξιμιανὸν καὶ τὸν Λικίνιον ; Μόλις παρῆλθεν ἥδη δεκαετηρίς, ἀφότου αἴφνης χείμαρρος ἐξ Ἀλπεων κυταρούεις τὴν Ῥώμην περιέζωσας καὶ ἀναρράσας αἴφνης ἐξηφάνισας τοῦ Μαξεντίου τὰς δυνάμεις, καὶ αὐτὸν καὶ τὴν κολοσσιαίαν τυραννίαν του. Σκιρτῶσα ἐκ χαρᾶς εἰς τὰς ἀγκάλας της σ' ἐδέχθ' ἡ Ῥώμη τότε τὸν σωτῆρά της ἀλλ' ἀπιστοῦντες πρὸς τὸ ἔργον τοῦ θνητοῦ, ὃς θεῖον θαῦμα οἱ λαοὶ ἐπίστευσαν τὴν νίκην σου ἐκείνην τότε, λέγοντες δτ' εἰς τὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ σταυρὸν ἴδθον

καὶ τὰς μυστηριώδεις πέριξ του
 «Χριστός, ἐν τούτῳ νίκα», εἰς τὸ λάβαρον
 τὰς λέξεις τούτας ἔγραψας καὶ τὸν σταυρόν,
 καὶ ὅτι δι' αὐτῶν ἐθαυματούργησας
 Εἰς τὴν Μελβίαν γέφυραν τὴν νίκην σου.
 Τόσον δὲ κόσμος ἔξεπλάγη. Τί παράδοξον
 λοιπόν, τὸν Κωνσταντῖνον ἐὰν ἔχουσα
 ἥ 'Ρώμη' εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς σήμερον
 εἰκοσαετηρίδα ἑορτάζοντα,
 πλήρη τοιούτων θαυμασίων ἀληθῶς
 καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀνθρωπίνην δύναμιν
 καὶ ἔννοιαν κοτορθωμάτων καὶ νικῶν,
 σὲ μακαρίζει καὶ θαυμάζει :

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Εὔγε ! "A,

· μὰ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ μὰ τὸν Ἰησοῦν
 δὲ πανηγυρικός σου ἀριστούργημα
 τῆς τέχνης ἦτο, ἀξιος Κικέρωνος.

Εἰς τὸ θυμιατόν σου μόνον ἔρριψας
 τὸν λίβανον πολὺ ἀφθόνως, ἀφειδῶς.
 Πλὴν ματαιολογοῦμεν ἐν οὐ δέοντι.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Εἰς τοὺς θεοὺς δόμνύω, ὅτι, Κύριε,
 εἰλικρινῶς, ἀδόλως σοὶ ἐλάλησα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Τότε θαυμάζω τὰς πληροφορίας σου.

"Εως προχθὲς ἀκόμη σὺ μοὶ ἔλεγες,
 ὅτι δὲ κόσμος δόλος καὶ ἐκτὸς κ' ἐντὸς
 τῆς Ῥώμης ἐν θαυμάζει μόνον πρόσωπον
 καὶ μακαρίζει, τὸν υἱόν μου Κρίσπον.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ.

Ναί.

ἀλλὰ * ως υἱόν σου μᾶλλον.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

"Α, λανθάνεσαι

μεγάλως· ὅχι ώς υἱόν μου οὐδαμῶς·
 ώς νέον εὑπόροστήγορον κ' ἐπαγωγόν,
 ώς ἵκανὸν ν' ἀνοῆξῃ κ' εἰς τὸν ἔσχατον
 τοῦ ὄχλου τὴν καρδίαν καὶ τὴν χεῖρά του
 ώς ἄδολον, ἀνδρεῖον καὶ ἡρωϊκόν,
 ώς Κρίσπον. Τὸν λαόν, ώς βλέπω, φίλε μου,
 δὲν ἔμαθες καὶ λῶς ἀκόμη οὐδὲ σύ,
 ὃ τόσον σοφὸς ἄλλως καὶ πολύπειρος.
 Δὲν ἔχει κρίσιν ὁ λαός, δὲν ἔχει νοῦν·
 τὴν δύψιν μόνον βλέπει κ' ἐπιφάνειαν,
 καὶ κοίνει μὲ τὴν δρασιν, ὅχι τὸν νοῦν.
 Τὸ κάλλος κ' ἡ νεότης, νά τὸ εῖδωλον
 παντὸς λαοῦ, τὸ κάλλος δέλεαρ γλυκὺν
 τῶν διφθαλμῶν, ώς ἡ νεότης δέλεαρ
 τῆς φαντασίας. Ποίαν ἔχομεν τροφὴν
 διὰ τὴν φαντασίαν ἢ τὴν δρασιν
 ήμεις τοῦ ὄχλου, σὺ κ' ἐγώ, Ἀβλάβιε;
 Καμμίαν. Μόνον φόβον δύναται
 εἰς τὸν λαὸν τὸ γῆρας νὰ ἐμπεύσῃ, φεῦ,
 ἐνῷ μυρίας ἔξαστράπτει φαεινάς
 Ἐλπίδας μόνη βλέμματος ἀκτίς
 νεανικοῦ. Τὸ γῆρας ἥλιος
 πρὸς δύσιν κλίνων, δστις ἐν ὑπόσκεται,
 τὴν νύκτα μόνον τὴν ψυχρὰν καὶ ζοφεράν.
 'Αλλ' ἡ νεότης εἶναι φοδοδάκτυλος
 Ἡώς, φοροῦσα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς
 τοῦ κάλλους τὸν ἀδάμαντα τὸν φαεινόν,
 τῆς Ἀφροδίτης τ' ἄστρον, ἥτις εὔελπις

προάγγελος ἡμέρας, φῶς ὑπόσχεται
καὶ λάμψιν κ' εὐτυχίαν. Τούτου ἔνεκα
λατρεύει τὸν υἱόν μου Κρίσπον ὁ λαός.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Καὶ τούτου ἵσως ἔνεκα, ὁ Κύριε,
ἄλλ. ἔτι μᾶλλον ἔνεκα τῶν ἀρετῶν,
αἵτινες καθιστῶσιν αὐτὸν ἀξιον
διάδοχόν σου. Δὲν λατρεύει ὁ λαός
ἥνεον τὸν υἱόν σου καὶ ὡς εὑειδῆ,
ἄλλ. ὡς τὸν τροπαιοῦχον καὶ δαφνοστεφῆ
τῆς Χαλκηδόνος νικητήν, ὡς τὸν—

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. 'Αρκεῖ.

Εἰς τ' ἄκρον τῆς γωνίας καὶ ἀριστερῆ
τῆς Ἱερᾶς Ὁδοῦ, ἦν διεβαίνομεν
ἐκ τοῦ Καπιτωλίου ἐπιστρέφοντες,
ὅπτῳ ἢ δέκα νέοντα παρετήρησα
ἴδιοτρόπως συνηγμένους. Τούτων εἰς
μὲν ἐδακινούσι τε, καὶ στρεφόμενος
πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐγέλα συγκαγκάζοντας
ἀναφανδὸν ἢ κύπιτοντας τὸ πρόσωπον
εἰς τ' ἄκρον τῆς τηβέννου των. Μ' ἐνέπαιξον.
Τοὺς εἶδες;

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. "Οχι! ἀλλὰ ἔως αὔριον

θὰ ἔχῃς τὰ δόνοματά των, Κύριε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Θὰ εἶναι συνομόται πάντας, ἵσως δὲ
καὶ φύλοι τοῦ υἱοῦ μου.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. 'Αποτρόπαιον!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Καὶ λίαν ἀλλὰ δχι καὶ παράδοξον.

Αἴ, γηραιέ μου φύλε, συναναστροφαὶ
κακαὶ κ' ἐλπίδες κειρολῆς νεανικῆς

εἰς τὴν ἔσχάτην δύναται ἀπόνοιαν
 τὸν ἄνθρωπον νὰ σπρώξουν. Πρὸιν ἡθέλησας
 τὸν πανηγυρικόν του νὰ μοὶ εἴπῃς, ὡς ἂν εἰ
 τὰς ἀρετὰς του καὶ τὰ κατορθώματα
 ἐγὼ ἤγνοουν. Τί λοιπὸν ἐνόμισες ;
 δὲν εἰμ ἐγὼ πατήρ του, δὲν τὸν ἀγαπῶ ;
 Καὶ τίς τὸν Κρίσπον ἔνδοξον κατέστησε,
 τίς ἄλλος παρ' ἐμέ, ὅστις νεώτατον
 ἀκόμη τόσον ὕψωσα, φερόμενος
 ἀπερισκέπτως, ὡς ἐπείσθην πρὸ πολλοῦ,
 τοποθετήσας οὔτως, ὥστε νὰ φανοῦν
 αἱ ἀρεταί του καὶ νὰ δοξασθῇ αὐτός ;
 Τίς εἰς τὸν θρόνον Καίσαρος τὸν ὕψωσε,
 νεώτατον ἀκόμη, δίδων εἰς αὐτὸν
 τὰ δευτερεῖα τῆς αὐτοκρατορικῆς
 ἀρχῆς τοιουτορόπως, τίς εἰ μὴ ἐγώ ;
 *Αλλ ἐίναι νέος ἀπερισκεπτος πολύ,
 κ ἡ πρόωρος ἀρχή το , μόνον μ ἐπαρσιν
 ἐπλήρωσε καὶ τῦφον τὴν καρδίαν του,
 καὶ μὲ φιλοδοξίαν ἀσυμβίβαστον,
 *Αβλάβιέ μου, μὲ τὴν ἡλικίαν του,
 Διώκει τὴν Γαλλίαν ώς ἀπόλυτος
 σχεδὸν μονάρχης· ἀλλ ἐρώτα με καὶ πῶς ;
 Τοιουτορόπως, ὥστε δ λαὸς αὐτῆς
 ἐλάτρευε τὸν ὅμιον του καίσαρα !
 *Ολίγοι ἔτι, ως δ Κρίσπος, καίσαρες,
 καὶ οἱ λαοί, ως ἵπποι ἀχαλίνωτοι
 ἀφηνιῶντες, θὰ διασπαράξωσι
 τὸ κράτος, διότι μόλις διὰ σιδηρᾶς

χειρὸς νὰ συνενώσω μετὰ ποταμοὺς
κατώρθωσα αἰμάτων. Ἀνεκάλεσα
τὸν Κρίσπον ἐκ Γαλλίας καὶ διώρισα
τὸν Κωνσταντῖνον. Εἶναι παῖς ἀκόμη, ναί,
ἀλλὰ καπνοὺς δὲν ἔχει, καὶ θὰ κυβερῷ
ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἄλλων. "Επειτα
τὸ ἥθελε, νὰ σ' εἴπω τὴν ἀλήθειαν,
κ' ἡ μήτηρ του, ἡ Φαῦστα. Τί δὲ γίνεται ;
"Αντὶ ὁ Κρίσπος τὴν φιλοδοξίαν του
νὰ καταστείῃ καὶ νὰ μείνῃ ἥσυχος,
ζητεῖ ἀρχῆν, ἢν μὴ λαβὼν ὁργίζεται
καὶ μανιωδῆς εἰς τοὺς κόλπους φίπτεται
τῶν δυσηρεστημένων καὶ συνωμοτῶν.
Γνωρίζεις κάλλιον μου σύ, "Αβλάβιε,
ὅτι ἡ Ῥώμη εἶναι τὸ παγκόσμιον
κακοηθείας πάσης καὶ διαφθορᾶς
φυτώριον ὅμοῦ καὶ καταγώγιον,
καὶ ὅτι συνωμότας ἡ νὰ τρέφῃ ἢ
νὰ προστατεύῃ ἡ πατρὶς δὲν ἔπαινε
ποιὲ τοῦ Κατιλίνα.

ΑΒΛΑΒΙΟΣ.

"Αληθέστατον.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Αἴ, Κρίσπε, Κρίσπε ! — "Ακουσον, Αβλάβιε.

Τὸ πρὸ πολλοῦ κλεισμένον τῶν καταδοτῶν
δὲν ἔπρεπε ν ἀνοίξω πάλιν στάδιον·
πλὴν τί νὰ κάμω ; "Ανεκοίνωσας παντοῦ
τὸ περὶ τούτων εἰδικὸν διάταγμα ;

ΑΒΛΑΒΙΟΣ. Πρὸ ἡμερῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ.

Καὶ πάλιν γράψε, "Υπαρχε.

Δικαιοσύνη αὐστηρὰ θ ἀποδοθῇ

ἀνεξαιρέτως κατὰ πάντων μὲν εὐνοεῖς ;
 Ἐὰν δὲ ὁ ὄφθαλμός σου, εἴπεν δὲ Χριστός,
 σὲ σκανδαλίζῃ, ἔκβαλε τὸν. Οἱ θεοὶ
 ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης νὰ μὲ σώσωσιν,
 ἀλλ' ἐν ἀνάγκῃ θὰ τὸ πρᾶξω. "Υπαγε.

(Οἱ Αβλάβιοι εἰπόμενοι).

Σκηνὴ Ε'.

(Προβαίνει ἐκ τῶν ἀριστερῶν παρασκηνίων ἡ Ἐλένη προπεμπομένη
 ὑπὸ τῆς περὶ αὐτήν αὐλικῆς θεραπείας).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΛΕΝΗ

ΕΛΕΝΗ. Υἱέ μου Κωνσταντῖνε !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. Χαῖρε, μῆτέρε μου !

(Ο Κωνσταντῖνος ἀσπάζεται τὴν Ἐλένην καὶ ὁδηγεῖ αὐτὴν εἰς ἐξ ἀρ-

στερῶν αὐτοῦ θρόνον).

Λυποῦμαι διτὶ ἔνεκεν ἀσχολιῶν
 σπουδαίων δὲν εἰσῆλθον εἰς τὴν τελετὴν
 τῆς ἐκκλησίας.

ΕΛΕΝΗ. "Ἐπρεπε, χριστιανὸς
 ἀφοῦ, υἱέ μου, εἶσαι εὐσεβέστατος,
 καὶ τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ
 τοσοῦτον ἐβοήθησας καὶ ἐστήριξας,
 ἐπρεπε νὰ εἰσέλθῃς, ὅτε μάλιστα
 καὶ ἦ οριή σου τὸ ἀπῆτει σήμερον,
 νὰ προσκυνήσῃς τὸν σταυρὸν τὸν τίμιον,
 καὶ νὰ σὲ εὐλογήσῃ ὁ Ἐπίσκοπος.
 Πλὴν δὲν πειράζει ἔνεκα τῶν ἀλλών σου
 καλῶν καὶ θεαρέστων ἔργων δὲ Θεὸς
 θὰ παραβλέψῃ ταύτην σου τὴν ἔλλειψιν.

Σκηνὴ ΣΤ'.

(Προβαίνει ἐξ τῶν δεξιῶν παρασκηνίων ἡ Φαῦστα μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν θεραπείας).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΦΑΥΣΤΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Χαῖρε, φιλτάτη Φαῦστα!

ΦΑΥΣΤΑ.

Χαῖρε, Κύριε!

Πολλὰ τὰ ἔτη, Κωνσταντῖνε σ' εὔχομαι
καὶ ὑγιῆ καὶ εὐτυχῆ καὶ ἔνδοξα
ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ κόσμου, πρὸς θάνατον
μνήμην καὶ δόξαν σοῦ τε καὶ τοῦ οἴκου σου
καὶ πρὸς χαράν μου.

(Ο Κωνσταντῖνος ἀσπάζεται αὐτὴν καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸν δεξιόθεν
αὐτοῦ θρόνον).

ΕΛΕΝΗ.

Πλήρης εἶναι σήμερον,

Θεέ μου, ἡ χαρά μου. Ός δ Συμεὼν
κ' ἐγὼ νὰ εἴπω δικαιοῦμαι σήμερον:
Νῦν ἀπολύεις, Δέσποτα, τὴν δούλην σου
οἵ ὄφθαλμοί μου εἴδον τὸ σωτήριον,
τὴν δόξαν τῆς ἀγίας ἐκκλησίας σου
καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶδον τὸν σταυρὸν
ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴδον εἰς τὴν Νίκαιαν
τριακοσίους δέκα καὶ ὅκτω σοφεὺς
καὶ ἰεροὺς πατέρας δογματίζοντας
περὶ τῆς ἀνω βασιλείας, πρῶτον δὲ
χριστιανὸν Πρωμαῖον αὐτοκράτορα
τὸν Κωνσταντῖνον εἴδον τὸν υἱόν μου. Νῦν,
νῦν ἡ χαρά μου, τέκνον μου, πεπλήρωται:
νῦν τοῦ ὀνόματός σου πλήρης κ' ἔσαι

ἀθάνατος ἡ δόξα. Πλίνη, ὃ φίλτατε,
νίστι καὶ χύριέ μου, ὅπως ἡ χαρὰ
ἔμοῦ καὶ πάντων πλήρης, οὕτω σήμερον
ἄς γίνῃ πλήρης καὶ ἡ χαρὰ τοῦ οἴκου σου.
·Υπάρχει τις ἐνταῦθα, σάρξ καὶ αἷμά σου,
βαρύθυμος, ἐν ᾧ οἱ πάντες χαίρουσι,
πενθῶν, ἐν ᾧ ὁ κόσμος ἐορτάζει πᾶς,
ἐν παραβύστῳ καὶ γωνίᾳ ἑαυτὸν
συστέλλων καὶ συγκρύπτων, ὅπου σήμερον
σιβοῦσιν ἐλευθέρως καὶ οἱ δοῦλοι σου.
·Υπάρχει τις εἰς τῆς οἰκογενείας σου
τὸν κύκλον τοῦτον εὔτυχη καὶ χαίροντα
περίλυπος μακρόθεν ἀποβλέπων νῦν,
διότι τὸν φραγμὸν τῆς δυσμενείας σου,
φραγμὸν συκοφαντίας ἀποτρόπαιον,
νὰ ὑπερβάλῃ ὁ ἀθῆρος δὲν τολμᾷ.
·Ἄς πέσῃ οὗτος ὁ φραγμὸς ὁ ἄδικος
τῆς δυσμενείας σήμερον, νίστι μου. Ναί,
τῆς παγκοσμίου ἐορτῆς σου καὶ χαρᾶς
καὶ χάριτος καὶ εὐνοίας μία κανάν ἀκτὶς
ἄς ἀνατείλῃ καὶ εἰς αὐτοῦ τὸ πρόσωπον.
·Ἐὰν δὲ καὶ ἔπιασέ τι, τῆς συγγνώμης σου
μόνος αὐτὸς θὰ μένῃ ἕνεκος σήμερον,
ὁ Κρίσπος μόνον, ὁ νίστος σου ;
(Δακρύει. Λέφνης πρὸς τοὺς ιδίους θεράποντας)

τὸν Καίσαρα νὰ ἔλθῃ.

(Οἱ θεράποντες ἔξέρχονται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Ταχέως πρὸς τοὺς θεράποντας, ἀπελθόντας ὅμιλος ἥδη)
·Όχι !

(Πρὸς τὴν Ἐλένην μετ' ἀδημονίας, ἀλλ' ἡπίως).

Μῆτέρ μου,

πῶς σκέπτεσαι ; !

(Πρὸς τὴν Ἐλένην μετά τινος αὐστηρότητος).

Αὔγούστα, κακῶς ἔπραξας.

ΕΛΕΝΗ. Υἱὲ καὶ κύριέ μου, ἔσο εὐμενής
ώς αὐτοκράτωρ, ἔσο πρᾶτος ως πατήρ.

Σκηνὴ Ζ'.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΦΑΥΣΤΑ, ΚΡΙΣΠΟΣ

ΚΡΙΣΠΟΣ Ὡ πάτερ μου !

(Προσπίπτει γονυπετής πρὸ τοῦ πατρικοῦ θρόνου).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Τί θέλεις, Καῖσαρ, τί ζητεῖς;

ΚΡΙΣΠΟΣ Δὲν ἔχεται δὲ Καῖσαρ πρὸς τὸν Αὔγουστον,
ἀλλ' δὲ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Τί ζητεῖς ;
ΚΡΙΣΠΟΣ Οὐδὲν καὶ πάντα. Ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος
οὐδέν. Τὰ πάντα παρὰ τοῦ πατρός. Ζητῶ
— “Ω ! τί ζητῶ ; !” Όπόταν ἡμην, πάτερ μου,
μικρὸν παιδίον, τῆς φιλτάτης μου μητρὸς
δρφανισθέν, ἔζήτουν κλαίων καὶ θρηνῶν.
τὸ μόνον, δπερ μὲν εἶχε μείνη ἀγαθόν,
τὸν κόλπον τοῦ πατρός μου, τὴν ἀγκάλην του.
Καὶ μὲν ἔφερεν ἐκεῖ, εἰς τὴν ἀγκάλην του,
καὶ εἴμενα ἐκεῖ καὶ οἵ δύο — κάλιστα
τὸ ἐνθυμοῦμα — καὶ οἵ δύο εὐτυχεῖς.
“Ἡ εὐτυχία πρὸ πολλοῦ ἔξελιπεν
ἐκείνη, καὶ καθ' ἣν ἡμέραν εἰς φονεῖς
καὶ καταδίκους ἡ ζωὴ χαρίζεται

ζητῶ ὡς χάριν καὶ γονυπετής ἐγώ·
ἐν βλέμμα παρὰ τοῦ πατρός μου εὐμενές·
ἐν ῥῆμ' ἀγάπης, μίαν λέξιν του στοργῆς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Αὐτὴ ἡ ἀσκεπτός μου σὲ διέφυειρεν
ἀγάπη τόσον, Κρίσπε.

ΚΡΙΣΠΟΣ (Μεθ' ὁρμῆς ἐγειρόμενος)

Μὲ διέφυειρεν;
Ίδοù λοιπόν, ἐλύθη τὸ μυστήριον.
Γνωρίζω τώρα τῆς δυσαρεσκείας σου
τὸν λόγον. Διεφθάρην. Ποία, πάτερ μου,
εἰν' ἡ διαφορά μου;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Τόπος καὶ καιρὸς
δὲν εἰν' ἐδῶ τοιαύτης ἐρωτήσεως.

ΚΡΙΣΠΟΣ Μὲ διαβάλλουν, πάτερ, μὲ συκοφαντοῦν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σιώπα, Καῖσαρ.

ΚΡΙΣΠΟΣ (Όλονέν ἔξαπτόμενος). Πάτερ, μὲ συκοφαντοῦν,
ζητοῦν τὸν ὅλεθρόν μου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Καῖσαρ, σιωπή!

ΚΡΙΣΠΟΣ (Μετὰ τολμηρᾶς ὁρμῆς).

Ποτὲ ἐνόσῳ ζῶ· μόνος ὁ θάνατος
τὸ στόμα μου ἀς φράξῃ. Άιλ· ἐνόσῳ ζῶ,
θὰ κράξω : εἴμι ἀθῷος, εἴμι ἐνώπιον
ἀνθρώπων καὶ θεῶν ἀθῷος. "Ενοχον
μὲ λέγει εἰς μόνος, μία γλῶσσα ἐνοχον
μὲ λέγει ιοβδόλος, μία ἔχιδνα
τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἐφαρμάκευσε
συκοφαντοῦσα τοῦ πατρός μου, καὶ αὐτὴν
τὴν ἔχιδναν ὁ κόσμος τὴν γνωρίζει !

(Ταῦτα λέγων φίπτει φίογερὰ βλέμματα πρὸς τὴν Φαῦσταν).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ('Οργῆλος πρὸς τὸν Κρίσπον). Πῶς ;

(Ἡ Φαῦστα κλονεῖται καὶ ἀναπίπτει δλιγοδρανής ἐπὶ τοῦ θρόνου.
Ο Κωνσταντῖνος παρατηρήσας τοῦτο, στρέφεται πρὸς αὐτήν).

τί ἔχεις, Φαῦστα ;

"Ω ! σεῖς, δίκαιοι θεοί !

τὴν δύναμίν σας βλέπω !

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρὸς τὸν Κρίσπον).

'Ασεβέστατε !

μακρὰν τῶν ὁφθαλμῶν μου ! Φύγε, ὑπαγε !

(Καταπεταννύεται ἡ αὐλαία).

N. Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΛΟΥΓΚΑΣ ΝΟΤΑΡΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις Β — Σκηναὶ Γ' καὶ Δ'.

Ο ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας φαίνεται πρὸς τὸ βάθος. Ἀπὸ τῆς μεγάλης κατὰ μέτωπον θύρας ἔξερχονται ἀνθρόοι Τοῦρκοι μετ' αἰχμαλώτων... Ἐτέφωθεν μετ' ἀπείρου πολεμικῆς συνοδείας φαίνεται ἐρχόμενος ἔφιππος ὁ Μωάμεθ Β'... Ἐρχεται ἐλεύθερος τὸ σῶμα καὶ ἡγεμονικός, ὁ Λουκᾶς Νοταρᾶς, συνοδευόμενος ὑπὸ πλήθους Τούρκων ὅπλιτῶν.

ΕΙΣ τῶν παρισταμένων στρατιωτῶν προσελθὼν καὶ γονυκλιτήσας ἐνώπιον τοῦ Μωάμεθ

Παδισάχ, ἵκετιδος
τὰς χεῖράς μου ἐγείρω καί σου δέομαι
Ν' ᾁκούσῃς.

ΩΑΜΕΘ

Λάλει

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Λέγω πῶς ἐφόνευσα

Ἐγὼ τὸν ἥγεμόνα τῶν ἀπίστων.

ΜΩΑΜΕΘ

Πῶς!

Ο ΣΤΡΑΤ.

Ἐνῷ τοῦ τείχους ἄνω συνεπλάκημεν,
Καὶ ἅπιστοι καὶ Τοῦρκοι συνηρπάζοντο
Εἰς κῦμα δλέθρου καὶ σφαγῆς,
Αἴφνης ἔκει ἔχθρὸν προσβλέπω πίστεως
Παλαίοντα πρὸς Τοῦρκον· ἐν τῇ συμπλοκῇ
Κατέπεσ’ ἡ γλαμύς, καὶ θώρακα χρυσοῦν
Ἐπὶ τὰ στήθη τοῦ ἀπίστου ἔβλεπα
Καὶ κόμην κάτω κύματίσασαν μακρὰν
Καὶ βλέμμα· ἀτάρασχον. Βαρὺς ἐφώρμησα
Καὶ τὸν ἀντίπαλόν του Τοῦρκον πίπτοντα
‘Ο “Ελλην ἥγεμὼν παρηκολούθησεν...
“Οπου αὐτὸν κατέκτεινα ἐλέγετο
Πῶς τῶν ἀπίστων ἔμενεν δ ἥγεμών,
Καὶ ως αὐτὸν οὐδένα συναπήγνησα
“Η εἰδα ἀλλον.

ΕΤΕΡΟΣ

τῶν στρατιωτῶν ἔλθων καὶ γονυκλιτήσας
ἐνώπιον τοῦ Μωάμεθ.

Παδισάκ, προσέρχομαι

Κ’ ἐγὼ νὰ εἶπω προσφιλῆ ἀλήθειαν.
Ἐγὼ δ ἡ πρῶτος είμαι τῶν στρατιωτῶν,
“Οστις αὐτὸν τὸν ἥγεμόνα ἔκτεινα
Ἐπὶ τοῦ τείχους, ἀντικρὺ τοῦ θρόνου σου.
Τὰ τείχη δε ως πτηνὰ ἀνέβημεν.
Οὐδὲν τὸν Κωνσταντῖνον μᾶς ἐπρόδιδε
Ποῦ δ σκηνή του κάν καὶ οἱ περὶ αὐτόν.
‘Ορμῶντες ἐπ’ ἀλλήλους, Τοῦρκοι κ’ “Ελληνες

· 'Ως μ' ἀνοικτάς ἀγκάλας ἐρασταὶ θερμοί,
 'Ημεῖς νικῶντας καὶ ἐκεῖνοι πίπιοντες
 Προεχωροῦμεν δῆλοι σύμπυκνοι, Φωνὴν
 'Ἐκεῖ ἀκούω αἴφνης : Σώζου Βασιλεῦ !»
 — Τὴν γλῶσσαν τῶν ἀπίστων ἐννοῶ μαθὼν
 Παιδίον ἔτι εἰς Ἀδριανούπολιν.—
 Στρέφω· κ' ἐκεῖνος εἶπε : Στῆτε φίλοι μου !»
 'Ἐκεῖνος ἦτο. "Ορμησα καὶ ὅπισθεν
 Σφοδρὰν πλαγίαν σπάθην κατεβίβασα
 'Επάνω τοῦ αὐχένος. "Επεσε νεκρός.
 'Η ἐρχομένη πλήμμυρα μὲ ἔσυρεν
 'Ἐκεῖθεν —

ΜΩΑΜΕΘ.

Λόγοι μόνον, εἶναι μάταιοι·

'Αλήθειαν ἀν εἴπετε, ἀμφότεροι
 Δραμόντες φέρετε μου τάχιστα ἐδῶ
 Τοῦ ἥγεμόνος τὸν νεκρόν.

(Οἱ στρατιῶται ἀνεγείρονται καὶ σπεύδουσι πρὸς τὸ διαταχθέν).

‘Η εἰδησις

Αὐτὴ μὲ θλίβει πλέον ἵσως, Νοταρᾶ,
 "Η δσον χαίρω δτι σὺ κἄν ἔξησες,
 "Άν εἶναι ἀληθὲς δτι νεκρὸς κατέπεσε.

ΝΟΤΑΡΑΣ. Πολὺ πιστεύω εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ
 Κ' ἐλπίζω δτι ζῶντα δὲν θὰ ἄφησεν
 Αὐτόν, νὰ ἴδῃ τὴν σκληρὰν ἀτίμωσιν
 Τοιοῦτος αὐτοκράτωρ, πρόμαχος, πατήρ,
 Νὰ ἴδῃ τοῦ λαοῦ του δλού δούλωσιν
 Σφαγήν, ἐρήμωσιν.

ΜΩΑΜΕΘ.

(δργύλωσ) Σεῖς μόνοι πταίετε,
 "Αν Μουσουλμάνα νὰ γενῇ, εἰς αἷματα

Νὰ βαπτισθῇ ἡ πόλις ἐπρεπεν· ἀν πῦρ,
 'Ως τὸν χρυσόν, νὰ καθαγνίσῃ τὴν ἔχθραν
 Εἰς φίλην καὶ ὑπήκοον. Προέτεινα
 'Εγὼ τοσάκις εἰς ὑμᾶς νὰ παύσετε
 Ματαίως ἀναβάλλοντες τὴν ἄλωσιν,
 Ματαίως ν' ἀγωνίζεσθε ἀπέλπιδες,
 Ματαίως τόσα πλούτη, μόχθους, αἴματα
 Νὰ σπείρετ' ἔσω τῶν τειχῶν μαχόμενοι.
 'Εγὼ τοσάκις εἰς τὸν ἀνακτα ὑμῶν
 Ημαρήγγειλα, ἀν ἐλευθέρας μ' ἄφινε
 Τῆς πόλεως τὰς πύλας καὶ ἀπόλεμος
 Τοῦ Βεζαντίου ἐγινόμην κύριος
 Χωρὶς σφαγῆς, πυρὸς καὶ ἀνδραποδισμοῦ,
 Χωρὶς φθορᾶς τινος καὶ ἀτιμώσεως,
 Χωρὶς ἔχθροι ἀλλήλους νὰ σπαράττωμεν,
 Τοσαύτας χώρας ἐλευθέρας ἔδιδον
 Ν' ἀνάσση φίλος εἰς ἔμε κ' ἐλεύθερος.
 Τοσάκις τόσα εἶπα καὶ ἐμήνυσα!
 Σεῖς ὅμως πάντοτ' ὅλες τὰς προτάσεις μου
 'Αγέρωχοι καὶ κοῦφοι ἐλακτίσατε.
 Λοιπὸν τίς πταίει; Τίς τῶν δύο, Νοταρᾶ;
 Μὴ τάχα ἐκερδίσατε ἐπιμένοντες,
 Καὶ οὕτω διπλασίαν λύσσαν νικητοῦ
 Κ' ἐκδίκησιν διπλῆν συνεπισύροντες;
 Μὴ τάχα ἐκλεῖσθητε μαχόμενοι
 'Αφρόνως, ἔσω τῶν τειχῶν οἱ χέλιοι
 Καὶ δύο τρεῖς τοξόται πρὸς μυρίους μου
 Καὶ ἑκατομμυρίους μου δπλίτας; Πῶς;
 Εἰπέ με, λέγε, Νοταρᾶ!

ΝΟΤΑΡΑΣ.

Ω βασιλεῦ,

Ἡ πόλις ἐὰν ἥτο εἰς τὰς χεῖράς μας,
 'Αλλ' εἰς ἡμῶν τὰς χεῖρας δὲν ἀπέκειτο
 Αὐτῆς ἡ διούλωσις, ἡ τύχη ἡ πικρά·
 Κ' ἡμῶν ἐπάνω ἄλλος ἔβασίλευεν
 'Εκεῖ, σιωπηλὸς Θεὸς καὶ δίκαιος,
 Καὶ οὗτος μόνος καὶ δυνάμενος
 Νὰ ἀπονείμῃ μόνος νίκην ἄλωσιν·
 'Ημεῖς ἀπλοῖ ἐδῶ φρουροὶ ἐτάχθημεν
 τὴν πόλιν τοῦ Χριστοῦ νὰ προασπίσωμεν
 Μέλῳ θανάτου μόνον πέραν, υἱοτερον
 Τὴν πόλιν ἀν ἐδίδω πᾶσαν εἰς ὑμᾶς
 Εἴν' αἱ βουλαὶ αὐτοῦ ἀνεξερεύνητοι.
 Ναί, ἀληθὲς ὅμοι τὴν Πελοπόννησον
 Μὲ ἄλλας χώρας ἐλευθέρας ἐδιδεῖς,
 Μηνύων εἰς τὸν αὐτακράτορα ἡμῶν,
 Τῆς πόλεως τὸς κλεῖδας ἀν σοὶ ἐδιδεν·
 Τῆς πόλεως τὰς κλεῖδας, εἰς τὸν ἄνακτα
 'Υπάρχει τούτου τιμιώτερον; 'Ο ἥλιος
 Τὸ φῶς του ἀν ἡδύνατο ἀπεκδυθεὶς
 Νὰ δώσῃ, τί θὰ ἔμενεν; 'Ηδύνατο
 Τὸ ἀστρον τῆς ἡμέρας τὰς ἀκτινάς του
 Ν' ἀπεκδυθῇ, καὶ πώποτε ἡδύνατο
 Τῆς πόλεως αὐτῆς δὲ 'Ελλην βασιλεὺς
 Τὰς κλεῖδας ζῶν νὰ παραδώσῃ εἰς ἔχθρούς;
 'Η οἰκουμένη τότε πᾶσα, πᾶς αἰών
 Αὐτὸν πῶς θὰ ἔκάλει; Μόνος βασιλεὺς
 Εἶναι ἔκεινος, δοτις μάρτυς γίνεται
 'Ἐν τῇ εἰρήνῃ κι' ἥρως εἰς τὸν κίνδυνον

Αλλάσσων τὴν πορφύραν μὲ τὸ αἷμά του.
 Καθὼς ἡ στήλη αὕτη ἡ μαρμάρινος
 Ὁ Ἐλλην θλῖται, βασιλεῦ, δὲν κάμπιεται.
 Ὁ θάνατος ἀν ἀφανίζῃ σήμερον
 Ἡμᾶς, ἡμῶν τὰ τέκνα κάν εἰς αὔριον
 Αγέρωχα παντοῦ νὰ ζῶσι δύνανται
 Ἐντίμων προπατόρων γόνοι εὐγενεῖς.
 Άλλ' ὡς γονέως αἷμα μεταδίδεται
 Εἰς τοῦ υἱοῦ τὰς φλέβας, κ' εἰς τὰ μέτωπα
 Εγγόνων σώζεται τὸ στίγμα ἀσβεστον
 Τῆς ἀτιμίας τῶν πατέρων ἔκαστος
 Υἱοὺς τοιούτους τότε θὰ λιθοβολῇ,
 Θὰ πτύῃ εἰς τὸ πρόσωπον, θὰ κλίνωσι
 Δοῦλοι αὐτὴν τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφωνοι,
 Οὐδὲ τὸ ὅμμα των ποτὲ θὰ ὑγρανθῇ,
 Οὐδὲ ποτὲ τὸ στῆθος θ' ἀναπάλλεται
 Εἰς εὐκλεῶν προγόνων τὴν ἀνάμνησιν,
 Οπως τὸ κρίνον τοῦ ἀγροῦ μαραίνεται
 Αν παύσῃ ἐπιλάμπων ἀνω ἥλιος...
 Μὲ παραφέρει, βασιλεῦ, στοργὴ πατρὸς
 Απάτριδος, κ' εἰς ὄνειρα ἀφίνομαι
 Μελλούσης εὐδοξίας τῶν υἱῶν μου... Φεῦ !
 Τοῦ δράκοντος ἔκείνου εἶμαι ὅμοιος,
 Τὰ κεκομμένα δστις σύρων μέλη του
 Ζητεῖ ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ζωήν...

ΜΩΑΜΕΘ.

Ζωὴν

Ωραίαν καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὰ τέκνα σου
 Εγὼ δωροῦμαι, Νοταρᾶ. Τῆς πόλεως
 Αὐτῆς ἡμῶν σὲ καθιστῶ ὑπέρτατον

Καὶ κραταιὸν καὶ παντεπόττην ἔφορον.
 Τιμῆς κ' ἵσχύος δσης ἀν ἀπέλαυνες
 Παρὰ τῷ βασιλεῖ σου, τούτων κρείττονα
 Εἰς σὲ θὰ δώσω κύριος ἀπόλυτος.
 Πλησίον μου τοιοῦτον θέλω σύμβουλον
 'Ως σέ, τὴν πᾶσαν ἔχοντα τῆς πόλεως
 Φροντίδα καὶ ἀνδροθωσιν. Παρηγοροῦ
 Καὶ μὴ ἀδύμει.

(προάγγελος ἐλθὼν καὶ γονυκλιτήσας ἐνώπιον τοῦ Μωάμεθ).

Παδισάχ, εὐφρόσυνος

Νὰ ἀναγγείλω φθάνω ὅτι τὸν νεκρὸν
 Τοῦ ἡγεμόνος τῶν ἀπίστων φέρουσιν.
 (Πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν) Σιγή !

'Ο ἡγεμὼν προέρχετ', δ ἀντίπαλος
 'Εμοῦ. Εἴναι νεκρός. Τὰ χείλη κλείσατε
 'Αν ἀληθὴς αὐτός, καὶ χαιρετίσατε
 Μετ' ἀνδρικῆς καρδίας κ' ἐλεήμονος
 Τὸν ἡγεμόνα δστις ἀν δὲν ἔζησε
 Νὰ ἀποθάνῃ κἄν ἐγνώριζεν !

Οἱ ἀνωτέρω. Προσέρχονται μετὰ πλήθους πολλοῦ οἱ δύο ἑκεῖνοι
 στρατιῶται φέροντες ἐπὶ λογχῶν καὶ καταθέτοντες πρὸ τοῦ
 Μωάμεθ τὸν νεκρὸν τοῦ Αὐτοκράτορος

ΜΩΑΜΕΘ. 'Ιδέ,

'Ω Νοταρᾶ, καὶ λέγε μοι ἀν εἰν' αὐτὸς

'Ο ἡγεμών σοι

ΝΟΤΑΡΑΣ, (στραφεὶς καὶ προσιδὼν)

Οἵμοι, Κωνσταντῖνέ μου ! —

Αὐτός. 'Ο αὐτοκράτωρ εἴναι, βασιλεῦ.

Αὐτός. Τὸ σῶμα τὸ βαρὺ κ' εὑρύστερον.
 Ἀναγνωρίζω τοῦτον ἀπὸ τὰς πολλὰς
 Αὐτὰς πληγὰς τοῦ στήθους, τοῦ προσώπου του.
 Ὁ τῶν Παλαιολόγων ὅλων ἄριστος,
 Ὁ Κωνσταντίνος δὲ Δραγάσης, βασιλεὺς,
 Εἶναι αὐτός.

ΕΙΣ

τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων γονυκλιτήσας

Παδισάχ, ἀνεύρομεν
 Αὐτὸν ὑπὸ πολλὰ ἀπίστων πτώματα.
 Τὰ ἐρυθρά του μόλις ταῦτα σάνδαλα
 Μὲ τὸν χρυσαετόν των διεκρίναμεν.
 Ἐκράτει ἔτι σπάθην εἰς τὴν κεῖρά του
 Καὶ ητένιζεν ἐπάνω.

ΜΩΑΜΕΘ

Πρῶτος ἔπεσεν !

ΝΟΤΑΡΑΣ Καὶ τὸν Θεὸν ἐπεκαλεῖτο· ἥλπιζεν . . .

ΜΩΑΜΕΘ Ὡ τύχη, τύχη ! — Τούτοις ἀνοιγμένα δύματα
 Αὐτὰ νὰ ὑπομείνω εἰν’ ἀδύνατον . . .

(Πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν Τούρκους)

Ἐγὼ ἐπάνω ὁίπτω τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ
 Τὴν χλαινάν μου ὡς θώπευμα. Ὁ θάνατος
 Εἶναι, πιστοί μου, κρεοδός· ἀλλ’ ή ζωὴ

Ἐμὲ θερμαίνει, φλέγει . . . Εἰς τὸ στήθος του

(Ρίπτει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τὴν χλαιμύδα του καὶ θέτων
 ἐλαφρῶς τὸν πόδα ἐπ’ αὐτοῦ)

Ἐγὼ τὸν πόδα θέτων, μόνος βασιλεύς,
 Αὐτὰ ἐδῶ προστάτιο καὶ ἀκούσατε :

Ἡ κεφαλή του σήμερον τῆς πόλεως
 Εἰς τὴν ὑψηλοτέραν στήλην θὰ στηθῇ
 Μέχρι νυκτός, περίβλεπτος ἐκεῖ νεκρά.

Οἱ φίλοι του νὰ κλαίωσιν ἀπέλπιδες,
 Νὰ βλέπωσι καὶ οἱ πιστοὶ ν' ἀγάλλωνται.
 'Αλλ' αὔριον τὴν κεφαλήν του ἄχυρα
 Ηληρώσας θέλω στείλῃ, ώς τὸ κάλλιστον
 Τεκμήριον τῆς νίκης μου, εἰς τῶν Περσῶν
 Καὶ τῶν Ἀράβων τοὺς γενναίους ἀρχηγούς,
 Εἰς τῆς πατρός γῆς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν.
 Αὐτὰ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ φρονήσασα
 Ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς ἐμέ.—Τὸ σῶμά του,
 Τὸ στῆθος διως βασιλέως ἀληθοῦς
 Μὲ ὅλας τὰς τιμὰς καὶ τὰς λαμπρότητας,
 Μὲ πᾶσαν θέλω μουσικῆς ἀνάστασιν
 Νὰ τιμηθῇ, νὰ κηδευθῇ βασιλικῶς,
 Κ' ἡ γῆ νὰ ἴδῃ καὶ ν' ἀκούσῃ ἀπασα
 'Οτι ἔκλείπ' ὑπὸ τὸ χῶμα, ἔσβυσεν
 'Ο τελευταῖος τῶν Ἑλλήνων ἥγεμών.

Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Πρᾶξις πρώτη—Σκηνὴ ΣΤ'.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ. (προσκυνῶν)

Τὴν βασιλείαν του ὁ Θεὸς ὁ μέγας ὃς φυλάίτῃ !

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ. 'Ο 'Αθανάσιος !

(σπεύδει καὶ τὸν ἐναγκαλίζεται)

9

“Αγιε καὶ ποθητὲ πατέρα,

τόσον καιρὸν σ’ ἔξητησα, σ’ ἐκάλεσα—ποῦ ἥσουν;

ΑΘΑΝ. Καὶ τί μὲ θέλεις, βασιλιᾶ; Προσεύχομαι γιὰ σένα
μακράν σου.

ΝΙΚΗΦ.

“Αλλὰ σὲ ἥθελα πλησίον μου νὰ σ’ ἔχω·

ΑΘΑΝ. Τὸ δνειρό ἔκεινο πέρασε.

ΝΙΚΗΦ.

Τὰ λόγια σου ἔχουν πίκρα.

Τὴν παλαιὰ λησμόνησες φιλία; Τὴν ζωὴν μας
στοῦ στρατοπέδου τὴ σκηνή, σταὶς φάραγγες τοῦ Ταύρου,
στὴν Κιλικία τὴ μακρινή, στῆς Κρήτης τὰ λαγκάδια,
ποῦ μὲ τὸ ξίφος στὸ πλευρὸν καὶ τοὺς ἐχθροὺς τριγύρω
ἔμελετούσαμε μαζὶ τὰ ιερὰ βιβλία;

Τὰ οὐράνια τὰ λόγια σου, τῆς πίστεώς σου ἡ φλόγα
καὶ τῆς ἀγγελοφόρητης ψυχῆς σου ἡ γοητεία
μ’ ἐμάγευναν, μ’ ἀνάρπαζαν σὲ ὑπερκόσμιες σφαῖρες,
σὲ κόσμους ἀγιότητος.—Τὰ ἔχεις λησμονήσῃ;

ΑΘΑΝ. Τότε ἥσουν ἄλλος. “Ο τραχὺς ἥσουν στρατιώτης,
δ’ ἀσκητής, ποῦ ἐφλόγιζαν τὴν ἄδολη ψυχή σου
ἄγιοι πόθοι.—Σήμερον τὸ ταπεινό μου ράσσο
μὲ τὴν αὐτοκρατορικὴ πορφύρα δὲν ταιριάζει.

ΝΙΚΗΦ. “Ενα πανάγιο σύμβολο τὸ ράσσον ἀδελφώνει
μὲ τὴν πορφύραν: δ Σταυρός! Απόστολός του ἀν εἰσαι,
μήπως κ’ ἔγὼ δὲν ἔμεινα πιστός του στρατιώτης

ΑΘΑΝ. Αθέτησες τὸ λόγο σου καὶ τὴν ὑπόσχεσί σου.

“Οταν ἀπ’ τοὺς Σαρακηνοὺς ἐλύτρωσες τὴν Κρήτη,
ἀπὸ τὰ πλούσια λάφυρα μοῦ ἔδωκες καὶ μοῦ εἶπες:
«Πήγαινε ἀμέσως, πήγαινε νὰ κτίσῃς στ’ “Αγιον” Ορος
τὴν ἥσυχη κ’ ἐρημικὴ φωλιὰ τῆς προσευχῆς μας,
γιατ’ ἦλθε ἡ ὥρα κ’ ἡ στιγμὴ μαζὶ σου ν’ ἀσκητέψω».

Καὶ μὲ μιὰν ἄδολη χαρὰν ἐπῆγα στ' Ἀγιον Ὅρος
καὶ μὲ λαχτάραν ἔκτισα τὴν Λαύρα τὴν Ἀγίαν.

Ἄλλ' ἔξαφνα δὲ θεοσεβῆς ἐκεῖνος στρατηλάτης,
δὲ ἀσκητής, ἐφόρεσε βασιλικὴ κορῶνα!

*Ω! πῶς σὲ ἀπεκλάνησεν ἡ λάμψις ἢ ματαία
τοῦ κόσμου, κ' ἐπροτίμησες τὰ πρόσκαιρα ἀγαθά του
ἀπ' τὸ οὐρανίο βύθισμα στὰ κάλλη τῆς λατρείας!

ΝΙΚΗΦ. Δὲν μ' ἐπλάνεσαν τ' ἀγαθὰ τὰ πρόσκαιρα τοῦ κόσμου.

*Ἐγθόδος τῆς ἐκκλησίας μας, τοῦ κράτους μας προδότης
θὰ ἦμουν, ἀν στὸ ἀπόκοσμο κελλί μου ἀναπαυόμουν,
ἐνῷ τριγύρῳ κύνδυνοι μᾶς περιζώνουν μύριοι.

καὶ τόσες βάρβαρες φυλές σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύσι
μ' ἄγρια λαχτάρα στρέφουντε τὸ βάσκανό των μάτι
κατὰ τὴν θεοφρούρητη καὶ ζηλεμένη Πόλι !

Μὴν παύσῃς τῆς θρησκείας μας τὸ πῦρ ν' ἀναδαυλίζῃς.

Μὲ τὰ χρυσᾶ τὰ λόγια σου τὰ πνεύματα κατίχει.

*Ἐργάζου γιὰ τὴ δόξα της.—Ἐγὼ μὲ τὸ σπαθί μου,
τὴν θεία βασιλεία της στὸν κόσμο θὰ ξαπλώσω.

Τοῦ Κωνσταντίνου τὸ ἀπειρον βασίλειον θ' ἀναστήσω.

Τὸν Τάφο τὸν Πανάγιο θὰ τὸν ἐλευθερώσω,
ποὺ χρόνια τὸν κατέχουντε, τὸν βεβηλώνουν χρόνια
οἵ ἀπιστοι Σαρακηνοί.

ΑΘΑΝ. (Μετὰ θερμότητος)

*Ω! ἄν γι' ἀγάπη τοῦ Σταυροῦ, γι' ἀγάπη αὐτῆς τῆς Πόλης
τὸν θρόνον ἐπροτίμησες ἀπ' τὸ σεμνὸ κελλί σου,

ἄλλὰ τὴν ἐθεμέλιωσες τὴ δόξα σου σὲ κρίμα

*Ο θρόνος, ὃπου κάθεσαι στὴν γενεὰν ἀνήκει

τοῦ Ρωμανοῦ. Κι' ὁρκίσθηκες δρκους φρικτοὺς μιὰ μέρα
ἀρπατικὰ τὰ χέρια σου σ' αὐτὸν νὰ μὴν ἀπλώσῃς.

ΝΙΚΗΦ. (ἐν ταραχῇ).

"Οχι, δὲν τοὺς λησμόνησα τοὺς ὄρκους μου ἔκείνους.
Οὐδέποτε μ' ἐφλόγισεν ἡ ἄνομη λαχτάρα
ἀπ' τὰ παιδιὰ τοῦ Ρωμανοῦ τὸν θρόνον των ν' ἀρπάξω.

· · · · ·
ΑΘΑΝ. Ἀν ώμιλοῦσαν οἱ βουβοὶ τοῦ παλατιοῦ σου τοῖχοι,
θὰ μαρτυροῦσαν πράγματα, ποῦ ὅρθες τῆς κεφαλῆς σου
αἵ τοίχες, θὰ ἐσηκώνοντο.

ΝΙΚΗΦ. Μὰ καὶ θὰ μολογοῦσαν,
ὅτι σ' αὐτὸν ἐκάθισαν τὸν θρόνον βασιλιάδες,
ποῦ εἶχαν ἀσάλευτη ψυχὴ τῆς ἀρετῆς τὸ βάθρον,
ἄγιοι θεοφοβούμενοι, κ' εἶχαν ἀγάπη μόνη
τὸ κράτος, μόνην ἔχθραν των καὶ μῆσος τοὺς ἔχθρούς του.

ΑΘΑΝ. Ἀφοῦ τὸν θρόνον ἔκλεξες, δὲν μ' ἀπομένει πλέον
παρὰ μὲ πόνο καὶ στοργὴ νὰ σοῦ φωνάξω : 'Αγρύπνα !
"Ηλθα σταὶς ἀπροσπέλαστες τοῦ θρόνου σου βαθμίδες,
ποῦ τόσα πάθη κρύβονται, τόσα φωλεύουν φίδια,
ποῦ σκύβουν δούλων μέτωπα καὶ χαμερπῶν κολάκων,
ηλθα ἀφοβα κ' ἐλεύθερα νὰ σοῦ φωνάζω : 'Αγρύπνα !
Καὶ τώρα φεύγω, βασιλιᾶ.

ΝΙΚΗΦ. Μὴ φεύγῃς ! Σεάσου ἀκόμα !
Μεῖνε κοντά μου σύμβουλος, πνευματικός μου μεῖνε.
ΑΘΑΝ. Πνευματικὸ καὶ σύμβουλο θὰ μ' ἔλησ στ' "Αγιον" Ορος.
ΝΙΚΗΦ. Άλλ' εἶναι ἡ ἀγιωσύνη σου πειὸ χρήσιμη ἐδῶ κάτω,
ἐδῶ ποῦ πάθη πύρινα στὰ στήθη ἀντιπαλαίουν
καὶ συγκλονίζεται ἡ καρδιὰ κι' ὁ νοῦς μας σκοτεινιάζει.
Μεῖνε καὶ δός μας φώτισιν ἀπ' τὸ περίσσιο φῶς σου.
"Η ἀγγελικὴ γαλήνη σου θὰ φέρνῃ τὴν εἰρήνην
στὴν ταραγμένη μας ψυχή.

ΑΘΑΝ.

Ζήτεις ψυχῆς γαλήνη

κι ἀκόμα τὴν ἀμαρτωλὴν ἀνέχεσαι πορφύρα ;
 Εἶναι στενὴ γιὰ τὸ πλατὺ κ' ἐλεύθερό σου στῆθος .
 Δὲν ἔχεις τόση δύναμι νὰ τὴν ἀποτινάξῃς ;
 Παράτησέ την . Δόσε την στοὺς Πορφυρογεννήτους .
 Σὺ μέγας εἶσαι, βασιλιά, καὶ δίχως τὴν πορφύρα .
 Γι' αὐτὴν δὲν ἐγεννήθηκες .— Εἴλα στὸ "Αγιον" Όρος,
 ποῦ ἀνθοβιοῦν τῆς πίστεως τὰ ὅρδα καὶ τὰ κρίνα
 καὶ μέσ' τὴν ἀσυντάρακτη γαλήνη εὑωδιάζουν .
 Μαζὶ μὲ τὸ ψιθύρισμα τὸ μυστικὸ τῆς Πλάσης
 θὰ σμίγουν οἱ ψαλμοί μας
 καὶ μὲ τὸ φῶς τὸ ἀθάνατο ποῦ στὰ οὐράνια τρέχει
 στὸν Πλάστη θ' ἀνεβαίν' ἥ προσευχή μας !
 'Εκεῖναι ἥ βασιλεία σου, ἀπάνω ἀπὸ τὸν κόσμο !

λαμπρότερη ἀπ' τῆς γῆς τοὺς θρόνους .

Δὲν ἔχει ἀνάγκην ὁ Σταυρὸς ἀπ' τὸ βαρύ σου ξίφος .
 ἥ ἀγγελική του δύναμις καὶ τὸ γλυκύ του πνεῦμα
 τῆς οἰκουμένης ταὶς καρδιαις θὲ νὰ ταὶς ὑποτάξῃ .
 Θὲ νὰ χαθοῦν βασίλεια, θὰ συντριψθοῦν θρόνοι,
 ἀλλ' ὁ Σταυρὸς ἀθάνατο τὸ κράτος του θ' ἀπλώνῃ .

ΝΙΚΗΦ. (ἐν ἐκστάσει)

Μὲ συναρπάζ' ἥ γλῶσσά σου στὸ μαγικό της ὄντα .
 'Ω ! νὰ μὴν εἶμ' ἐλεύθερος νὰ σὲ ἀκολουθήσω
 εὐθύς, χωρὶς ἀναβολή !

ΑΘΑΝ.

Κανεὶς δὲν σ' ἔμποδίζει .

Στὸν βασιλιᾶ Βασίλειον, τοῦ Ρωμανοῦ τὸ τέκνον,
 ἃς εἶναι καὶ ἀνήλικος, παράδος τὴν κορῶνα,
 (ὁ Νικηφόρος ὁ πισθοχωρεῖ συνοφρυούμενος)
 κ' ἔλα μαζί μου νὰ ὑψωθῆς στὸ θρόνο ποῦ σοῦ ἀνήκει,

Καὶ μὴν ἀργῆς. 'Αλλ' ἄκουσε. "Αν ὁς τὴν ὥρα ἔκείνη
ἡ ἀνταριασμένη σου ψυχὴ ζητήσῃ τῆς θρησκείας
τὸ στήριγμα, τὸν Γαβριήλ, τὸν θεῖον ὑμνογράφον,
ἀπ' τοῦ Σιουδίου τὴν μονὴ προσκάλεσε.
(Ο Νικηφόρος ἵσταται ἀλλόφρων).

Σὲ ἀφίνω.

ΝΙΚΗΦ. (ώς ἀνανήφων ἀτενίζει τὸν Ἀθανάσιον καὶ εἴτα τὸν ἐναγκαλίζεται).

'Ο ἄγγελος προστάτης μου φεύγει, θαρρῶ, μ' ἔσενα.

ΑΘΑΝ. (ἔκτείνων πρὸς αὐτὸν ἐν εἰδει εὐλογίας τὰς χεῖρας).

'Η εὐλογία τοῦ Θεοῦ κ' ἡ φώτισις μαζί σου !

(Ἐξέρχεται).

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Φ Α Ι Δ Ρ Α

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

Πρᾶξις τρίτη — Σκηνὴ ζ'.

ΘΗΣΕΥΣ, ΑΓΓΕΛΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ. "Εφευγεν ἀπὸ σένα ἔξωρισμένος.

Κ' ἐμεῖς, μὲ δακρυσμένα μάτια,
μὲ τὴν καρδιὰ κομμάτια,
τὸν συνωδεύαμεν. 'Εκεῖνος λυπημένος,
ἐγύρισε τὰ βουρκωμένα μάτια

κι' ἀποχαιρέτησε μὲ πόνο τὰ παλάτια,
ποὺ τὰ μικρά του χρόνια εἶχε περάσει.

'Αποχαιρέτησε βουνὰ καὶ δάση
καὶ τὶς πηγὲς τὶς κρυσταλλένιες,
ποὺ δίχως ταπεινὲς στὸ πνεῦμά του ἔννοιες,

μὲ τὴν ψυχή του καθαρὴ σὰν τὰ νερά,
συγνὰ τὰ χεύλη ἐδρόσιζε τὰ φλογερά.
Τὰ δάκρυα μᾶς τύφλωναν τὰ μάτια.
Λύπη καὶ καρτερία ἀδελφωμένες
στ' ὡραῖο πρόσωπό του ἦταν χυμένες.
Ἐχαῖδεψε τ' ἀγαπημένη του ἄτια
καὶ στ' ἄρμα ἐπήδησε. Γιαλό, γιαλό²
ἀργοκυλοῦσε. Ἡταν τὸ στόμα του σιωπηλό,
καὶ μελαγχολικὰ γερμένο τὸ κεφάλι.
Ἐξαφνα μιὰ τρομακτικὴ βοὴ
ἔσεισε πέρα ὡς πέρα τ' ἀκρογιάλι.
Ἀπὸ τὸ φόβοι μᾶς ἐκόπηκ³ ἡ πνοή.
Ἐτρεμαν τ' ἄλογα. Μόλις τὰ συγκρατοῦσε,
καθησυχαστικὰ τοὺς ὁμιλοῦσε,
μόνος ἀτάραχος, γενναῖος,
δ πολυθρήνητος, ἥρωϊκός σου νέος.
Τότε στὰ πέλαγα μακριά,
ἐφάνη κ⁴ ἔτρεχε πρὸς τὴν στεριά
κῦμα πελώριο μ⁵ ἀφροὺς καὶ μουγκρητά.
Δὲν τρέχει, ἀλλὰ πετᾶ.
Τέρας φρικτὸ μέσ' ἀπ⁶ τὸ κῦμα ἐφάνη
καὶ στ⁷ ἀκρογιάλι φθάνει,
Ἀπὸ τὸ στόμα χύνει φλόγες καὶ καπνοὺς
καὶ μὲ τὰ βογκητά του σεῖ τοὺς οὐρανούς.
Παγώσαμε. Τὰ γόνατα παραλυμένα.
Τ' ἄτια περίτρομ⁸ ἀφηνιασμένα,
τ' ἄρμα τὸ σύρνουνε πρὸς τοὺς κρημνούς.
Πνιγμένοι στοὺς καπνοὺς ποὺ σκοτεινιάζαν τὸν ἀέρα,
χαμένοι ἀπὸ τρομάρα καὶ φοβέρα,

δὲν εῖδαμε πότε τὸ τέρας ἀνελήφθη,
οὔτε καὶ τὸν Ἰππόλυτον πῶς ἐσυντρίφθη.
Στοὺς στεναγμούς του ἐτρέξαμεν—ὦ σπαραγμὸς
καρδιᾶς καὶ θρῆνος κι' ὀδυρμός!
Κομμάτια τὸ ἄρμα καὶ στὰ θρύμματά του
θαμμένο τὸ κορμὶ τοῦ ἄρματηλάτου·
τὸ εὐγενικὸ κεφάλι μέσα στὸ αἷμα·
μισοσβυσμένο τὸ λαιπτῷ του βλέμμα.
Τὸν φέρνουντε. Μέσ' στοῦ θανάτου τὸν ἀγῶνα
μᾶς εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια μόνα:
«Σιὸ δυστυχῆ μου τὸ νεκρὸ
ζητῶ ἔνα δάκρυ τοῦ πατέρα μου πικρό».
(Δεύχνει τὴ συνοδεία, ποῦ φέρνει τὸν Ἰππόλυτο)
Ίδού τον τώρα—ἔνα φορτίο θλιβερό.
Σ' αὐτὸ τὸ γυιό σου δὲν θ' ἀναγνωρίσῃς.
Τοῦ κάκου θεν' ἀναζητήσῃς
μέσ στοῦ κορμοῦ του τὸ σωρὸ
τὴ λεβεντιά του καὶ τὴ χάρι
ποῦ ἦταν τοῦ κόσμου τὸ καμάρι.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΦΓΙΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΥΡΙΟΝ
ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ
(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

... Ἀπὸ μακρόθεν μ' ἔλεγεν δὲ γέρων δὲ πατήρ μου,
Τέκνον μου, μάθε γράμματα, ἢν θέλῃς νὰ φελέσῃς.
Βλέπεις τὸν δεῖνα τέκνον μου; πεζὸς ἐπεριπάτει.
Καὶ τώρα, βλέπεις, γέγονεν χρυσοφτερνιστηράτος,
Ἄλογοτριπλοντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.
Αὗτός, διαν ἐμάθανεν, ὑπόδησιν οὐκ εἶχεν.
Καὶ τώρα, βλέπεις τὸν, φορεῖ τὰ μακρημίτηκά του.
Αὗτὸς μικρὸς οὐδέν ἰδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιν,
Καὶ τώρα λουτρακίζεται τρίτον τὴν ἐβδομάδα.
Οὐ κόρφος του βουρβούριζεν ψύρας ὀμυγδαλάτας,
Καὶ τώρα τὰ ὑπέρπυγα γέμει τὰ Μανολάτα.
Καβάδυν εἶχες στούππινον τζαντζαλοφορεμένον,
Καὶ φόρην τὸ μονάλλαγος χειμὸν καὶ καλοκαίριν,
Καὶ τώρα, βλέπεις, γέγονεν λαμπροπουκαμισάτος,
Παραγεμιστοτράχηλος καὶ μορφοπροσωπάτος.
Αὗτὸς δινταν ἐμάθανεν ποτὲ δὲν ἐκτενίσθην,
Καὶ τώρα καλογτένιστος καὶ μαυροτριχαράτος.
Καὶ πείσθητι γεροντικοῖς καὶ πατρικοῖς σου λόγοις.
Καὶ μάθε τὰ Γραμματικά, ἢν θέλῃς νὰ φελέσῃς.
Ἄν γὰρ πεισθῆς ταῖς συμβουλαῖς καὶ τοῖς διδάγμασί μου,
Σὺ μὲν λοιπὸν νὰ τιμηθῆς, μεγάλως εὐτυχήσεις.

Ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα σου κἀν ἐν τοῖς τελευτοῖς μου,
 Νὰ θρέψῃς ὡς ἀδύνατον καὶ νὰ γεροβοσκήσῃς.
 *Ως δὲ ἡκουσα τοῦ γέροντος, Δέσποτα τοῦ πατρός μου
 (Τοῖς γάρ γονεῦσι πείθεσθαι φησὶ τὸ θεῖον γράμμα),
 *Ἐμαθα τὰ Γραμματικά, πλὴν μετὰ κόπου πόσου !
 *Ἀφοῦ δὲ τάχα γέγονα γραμματικὸς τεχνίτης,
 *Ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ψωμὶν καὶ κύταλον καὶ ψίχαν·
 Καὶ διὰ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν,
 *Υβρίζω τὴν Γραμματικήν, καὶ κλαίγω καὶ φωνάζω·
 *Ανάθεμα τὰ γράμματα ! Χριστέ, καὶ ποῦ τὰ θέλει !
 *Ανάθεμαν καὶ τὸν καιρόν, κ' ἔκείνην τὴν ἡμέραν,
 *Οποῦ μὲ παρεδώκασιν εἰς τὸ σκολίον ἔμεναν !
 Τάχα νὰ μάθω γράμματα, τάχα νὰ ζῶ ἀπεκεῖνα·
 *Ἄν μ' ἔλειπαν τὰ γράμματα, καὶ μάθανα τεχνίτης,
 *Ἄπ' αὐτοὺς ὅποῦ κάμνουσιν τὰ κλαποτὰ καὶ ζοῦσιν
 Νάμαθα τέχνην κλαποτὴν καὶ νᾶζουν μετ' ἔκείνην·
 Μὲ ταύτην γάρ τὴν κλαποτὴν τὴν περισσορεμένην,
 Νὰ ἀνοιγα τὸ ἀρμάριν μου, νὰ τόβρισκα γεμάτον
 Ψωμὶν κρασὶν πληθυντικόν, καὶ θυνομαγερίαν,
 Καὶ παλαμιδοκόμματα, καὶ τζύρους καὶ σκομπρία,
 Παροῦ ὅτι τώρ' ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὄλους,
 Καὶ βλέπω χαρτοσάκουλα γεμάτα τὰ χαρτία.
 *Ανοίγω καὶ τὴν ἄρκλαν μου νάβρω ψωμὶν κομμάτιν,
 Καὶ βρίσκω χαρτοσάκουλον ἄλλο μικροτερίτζιν.
 Γυρεύω τοῦ κελίου μου ταὶς τέσσαρες γωνίαις,
 Καὶ βρίσκω σαρακιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία.
 *Απλώνω στὸ περσίκιν μου, γυρεύω τὸ πουγγίν μου,
 Διὰ στάμενα τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.
 *Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὄλας ψηλαφήσω,

Ίσταμαι τότε κατηφής καὶ ἀπομεριμνημένος·
 Λιγοθυμῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πόλλῆς μου πείνας·
 Καὶ διὰ τὴν πεῖναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν,
 Ἀρνοῦμαι τὰ Γραμματικά, τὰ κλαποτὰ προκρίνω.

^{Ἐκ} τῆς ἐκδόσεως Α. ΚΟΡΑΗ

ΘΕΟΛΩΡΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΝ
 (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)

Στίχοι, γραφὴ καὶ διδαχή, καὶ παραινέσεως λόγοι
 ἐξ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ μακαριωτάτου
 πρὸς τὸν τοῦ πρύγκηπος υἱὸν Καίσαρος Βρυεννίου,
 εἰς φρόνησιν καὶ παίδευσιν, εἰς λόγων εὐκοσμίαν.

Πρὸ πάντων ἔχε τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον εἰς τὸν νεῦν σου,
 καὶ πρόσεχ', διτι τὰ κρυπτὰ γινώσκει τῶν ἀνθρώπων,
 ἐλέγχει δὲ τοὺς λογισμούς, δικάζει καὶ τὰς πράξεις,
 καὶ φανερώνει τὰ κρυπτὰ καὶ τοὺς κακοὺς κολάζει,
 τοὺς δὲ καλοὺς εὐεργετεῖ καὶ φίλους δνομάζει.
 εἰς τοῦτον μόνον ἔλπιζε κι' εἰς ἄλλον μὴ ἔλπιζῃς!
 Λέγει γάρ τις τῶν προφητῶν ἐκείνων τῶν ἀγίων·
 εἴ τις εἰς Θεόν ἥλπισεν, ποτὲ οὐ καταισχύνθη.
 Ἀλλος δὲ πάλιν θαυμαστὸς προφήτης λέγει τοῦτο·
 εἴ τις ἀνθρωπὸν θαρρεῖ κ' εἰς ἀνθρωπὸν ἔλπιζει,
 ἐπικατάρατός ἐστιν μᾶλλον κι' ἀπελπισμένος.

‘Ωσάν ίδης τὸν φίλον σου, παιδί μου πρὸς ἐσένα,
οὗτος ἂς εἶσαι πρὸς αὐτόν, κι’ οὐ μὴ σὲ λείψῃ φίλος.
‘Οπόταν θέλῃς κτήσασθαι μετά τινος φιλίαν,
πολυπραγμόνει, μάνθανε, ψηλάφα, κατερώτα
τὴν γνώμην καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν προαιρεσίν του,
μᾶλλον ἀν εἴχε πρὸς ἑτοῦ φίλον καὶ πῶς τὸν εἴχε,
καὶ ποταπὴν ὑπόληξιν ἔδειξε πρὸς ἐκεῖνον.
Κι’ ἀν μάθης, διει καθαρὰν ἐφύλαξεν ἀγάπην,
τότε ἀναγκαλίσου τον καὶ δέξου τον ὃς φίλον,
Εἰ δ’ εἰς τὸν πρῶτον ἔσφιλεν κι’ οὐκ ἔστερξεν ὃς φίλον,
φεῦγε, δισον τὸ δύνασαι, ἀποχωρίσου ἀπ’ αὔτου.

Μὴ κάμης φίλους σύντομα καὶ πάλιν τοὺς ἀφῆσῃς·
ὅσπερ γάρ ἔνι συχαντὸν τὸ νὰ μὴ ἔχῃς φίλους,
οὗτος ἔνι ὑπόψιογον συχνὰ νὰ κάμης φίλους
νὰ τοὺς ἀφίνης σύντομα καὶ νὰ γυρεύῃς ἄλλους.
ἔνεκεν τούτου πρόσεχε πρῶτον καλὰ καὶ σκόπει.
καὶ τότε γύρεψε καλῶς; νὰ κάμνῃς τὴν φιλίαν.
‘Αφ’ ὅτου φθάσῃς κι’ εῦρῃς τον ἐκεῖνόν σου τὸν φίλον,
τότε προχείρου μετ’ αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀγάπης.
‘Ἄς εἶσαι τότε ἐλεύθερος, ἂς εἶσαι ἀφιερωμένος,
καὶ φρόντιζε τοῦ φίλου σου μετὰ πολλῆς ἀγάπης
παρὰ τὴν θεραπείαν σου καὶ τὴν ἀνάπταυσίν σου.
Καλὴ καὶ πρώτη δοκιμὴ τοῦ φίλου ἔνι τοῦτο,
ἄν κάποτε κι’ ὁ φίλος σου σ’ ἀνάγκην βοηθῇ σε
ἄν ἔχῃς καὶ περίστασιν καὶ συγκακοπαθῇ σε.
‘Άν ἵδης καὶ τὸν φίλον σου καὶ χοίζει τίποτέ σου,
μὴ καρτερέσῃς νὰ τὸ εἰπῇ μηδὲ νὰ τὸ ζητήσῃ,
ἄλλ’ ἀπ’ ἐντεῦθεν πρόλαβε καὶ δός του μοναχός σου,

νὰ τοῦ τὸ δώσῃς, νὰ χαρῇ, οὐχὶ δι' ἀτιμίαν.

Ἐκείνους ἔχει μετὰ σέ, ἀγάπα κι' ἀποδέχου,
ὅποῦ πολλὰ συνθλίβονται μετὰ τῶν δυστυχούντων,
ἄλλὰ καὶ μᾶλλον χαίρονται μετὰ τῶν εὔτυχούντων.

Ὦταν σ' ἐπέλθῃ χαρωπόν, μὴ τὸ κενοδοξήσῃς,
καὶ ὅταν σ' ἔλθῃ λυπηρόν, μὴ σὲ νικήσῃ ἡ θλῖψις·
τὸν δὲ σκοπὸν τῆς λύπης σου μηδὲν τὸν φανερώσῃς,
ἴνα μὴ χαίρωνται οἱ ἔχθροι κ' οἱ φύλοι σου λυποῦνται.

Οποῦ τὴν θλῖψιν μοναχὴν οὐ δύναται φυλάξαι,
πῶς νὰ φυλάξῃ θησαυρὸν ἢ τίποτ' ἄλλο πρᾶγμα;

Απόφευγε τὰς ταραχάς, φεῦγε καὶ τοὺς κινδύνους·
εὶ δὲ συμβῇ σε ἐμπλακῆς εἰς κίνδυνον πολλάκις,

ώς ἄνδρας ἀγωνίστησε νὰ ζήσῃς, ν' ἀποθάνῃς—
πάντες γὰρ ἀποθνήσκομεν κἄν οὕτως, κἄν ἀλλέως—
καλὸν καὶ ὑπερένδοξον τὸν ἔπαινον κερδάνῃς.

Ως θέλεις νάχουν, τέκνον μου, πάντες σ' οἵ κρείττονές σου,
οὕτως καὶ τοὺς ἐλάττονας τίμα καὶ πρόσεχέ τους.

Φεῦγε τοὺς κολακεύοντας ἀπὸ κακοπραγίας,
ἀγάπα δὲ τοὺς λέγοντας δρθὰ ἀκολακεύτως.

Αγάπα καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ τίμα κι' ἀσχολοῦ τους,
ὅτι δὲ νόμος λέγει το, ἥ φύσις ἀπαιτεῖ το.

Ἄν γὰρ οὖν ἔχῃς εἰς αὐτοὺς ἀγάπην, ώς ἀρμόζει,
ξένος οὐ μὴ σ' ἐμπιστευθῇ, καὶ εἰσαι ὑβρισμένος.
Θέλε τοὺς ὅντας μετὰ σέ, ἀγάπα κι' ἀποδέχου,
κάλλιον νὰ σ' ἐντρέπωνται παροῦ νὰ σὲ φοβοῦνται·
γεννᾶ γὰρ σέβας ἥ ἐντροπή, δὲ φόβος ἔχει μῖσος.

Λόγους κακούς μηδὲν λαλῆς μηδὲ ἀκούειν θέλῃς,
ὅπου γὰρ θέλει πάντοτε ἀκούειν αἰσχρούς λόγους,
λέγειν αἰσχρὰ οὐκ ἐντρέπεται, καὶ πράττειν οὐ φοβεῖται
'Εκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ ΑΛΕΞΙΟΣ ΚΟΜΗΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΕΙΑΣ (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

. . . Εἴ τις οὐκ εἶδε ἔενιτειάν κ' εἰς ἔένα οὐκ ἐδάρην,
ἄς βλέπῃ κι' ἄς προσέχεται ἔένον μὴν ὀνειδίσῃ.
Ἡ ἔενιτειά κι' δ' θάνατος ἀδέλφια λογοῦνται·
δ' θάνατος ὡσάν ἐλθῇ στὸν ταπεινὸν τὸν ἔένον,
εὐθὺς τὸν κάμνει ταπεινόν, τὴν φρόνεσίν του χάνει.
Όλοι τὸν λέουν «συνέφερε, ἔλα στὸν λογισμόν σου
Συνέφερε καὶ σύντυχε· τί ἔχεις, ἔένε, πέ το».
Κ' ἔκεινον τὸν ἐπέτρωσαν τῆς ἔενιτειᾶς αἱ λύπαις.
Γλῶσσα δὲν ἔχει νὰ τὸ 'πῆ, χείλη νὰ 'μολογήσῃ,
μόνον γογγᾶ δ' ἔλεινὸς καὶ συχνοαναστενάζει.
Ἐχουσι κρίμαν περισσὸν καὶ ἀμαρτιαῖς μεγάλαις
ὅποῦ καταδικάζουσι τοὺς ἔένους εἰς τὰ ἔένα,
τοὺς μοναχούς, τοὺς ὅρφανούς, τοὺς πολυπιχραμένους.
Ἡ τύχη τους τὰ ἔγραψεν ὅντως νὰ τὰ παθαίνουν,
τοὺς πόνους νάχουν σύντροφον, τὰ δάκρυα γειτόνους,
καὶ τὰ ἀναστενάγματα ώς πρῶτα ἔξαδέλφια,
αὐτὰ νὰ ἔχουν πάντοτε, ποσῶς νὰ μὴν τοὺς λείπουν,
νὰ γέμουσιν τὰ χείλη τους τὸ ἀδολονοφαρμάκι,
καὶ νὰ τὸ καταπίνουσιν οἱ κακομοιχιασμένοι,
καὶ νὰ τοὺς σφάζῃ πάντοτε εἰς ὅλα τους τὰ μέλη.

Χεῖλη δὲν ἔχουν νὰ τὸ πρᾶγμα νὰ θαρρέσουν,
καὶ κλίνουν τὰ κεφάλια τους, στέκουν πάντα θλιμμένοι.
Ξένος οὐκ ἔχει γνώριμον, ξένος οὐκ ἔχει φύλον,
οὐκ ἔχει παρηγόρησιν ὃ ξένος εἰς τὰ ξένα·
μόνος του πίνει τὸ πικρόν, μόνος του τὸ φαρμάκι,
καὶ μοναχὸς ψυχομαχεῖ ὃ κακομοιριασμένος.

Στὴν γῆν τὴν κρύαν κείτεται χωρὶς κανένα στρῶμα,
καὶ τὸ κεφάλιν του γυμνὸν χωρὶς προσκεφαλάδι.

Οἱ ἄγγελοι διατρέχουσιν νὰ πάρουν τὴν ψυχήν του,
καὶ τὴν ψυχήν του ἐπαίρουσιν, κι' ὃ ξένος ἀπομένει
χωρὶς κανέναν ἐδικὸν διὰ νὰ τὸν κερδέσῃ.

Στέκουν πολλοὶ καὶ βλέπουν τον, κανεὶς δὲν ἐσιμώνει·
μόνον ἀν τύχῃ ἄνθρωπος στὰ ξένα παιδευμένος,
ἐπαίρεται, ὑπάγει, θάφτει τον μὲ τοῦ Θεοῦ τὸν φόβον.
Εἰ δὲ μή, οὕτως κείτεται δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.
Καὶ ἀν λάχῃ καὶ εὑρεθῇ ἔκει πλησίον τράφος,
συρνάμενον τὸν παίρνουσιν καὶ μέσα τὸν γκρεμνίζουν,
κι' ἀφίνουν τὸν ἐλεεινὸν καὶ πάγουν τὴν δδόν τους.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ

Ο ΕΛΕΦΑΣ (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

....Τότες ἐλθὼν ὃ ἐλεφας ἐστάθη εἰς τὸ μέσον
καὶ ταῦτα προσεφθέγξατο πρὸς τὴν κοινότην ὅλην·
«Οσπερ τις πύργος ἀσφαλής καὶ κατωχυδωμένος,
φρούριον ἀπολέμητον καὶ δυνατὸν εἰς ἄκρον

1) «Διήγησις παιδιόφραστος τῶν τετραπόδων ζώων.»

οὗτως ὑπάρχω καὶ ἐγώ, σφόδρα στερεωμένος·
 ἐπάνω μου γὰρ κτίζουσιν κάστρη μὲ τὰ σανίδια.
 καὶ ἔνδονται δυνατοὺς πολλὰ ὀχυρωμένους,
 καὶ στήκουσιν οἱ ἄνθρωποι μέσα ἀρματωμένοι
 καὶ πολεμοῦσιν ἵσχυρῶς πάντας τοὺς ἐναντίους,
 καὶ πάντας καταβάλλουν τους, πάντας καταπονοῦν τους.
 'Ακόμη τὰ δστέα μου ποιοῦν μεγάλας χρείας,
 βασιλικὰ κλινάρια, πατριαρχῶν σελλία,
 καὶ δοκανίκια γλυπτά, τορνοεμφωλευμένα,
 καθίσματα βασιλικά, θρανία δεσποτᾶτα·
 κρατοῦν τα οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ μητροπολῖται
 καὶ οἱ μεγαλοηγούμενοι μὲ τὰς μακρὰς γενειάδας.
 ἀκόμη καὶ οἱ ἀρχοντες καὶ οἱ πραγματευτάδες
 ἔχουσίν τα παιγνίδια καὶ αὐτοὶ τορνευμένα.
 ταβλία καὶ ζατρίκια καὶ δσα τὰ τοιαῦτα.
 Ποιοῦν μαχαιρομάνικα μεγάλων μαχαιρίων,
 δμοίως καὶ εἰς τὰ μικρὰ ὀραιωμένα σφόδρα·
 κτένια ἔμορφα πολλά, τὰ δένοντα μὲ χρυσάφιν,
 ἀκόμη μὲ ἀσήμιον σμαραγδοπλουμισμένα,
 καὶ ἔχουν τα οἱ ἀρχόντισσαις καὶ γραίαις καὶ μεσόγραις·
 ἀλλ ἔχουσιν καὶ κάτοπτρα ἢ λέγονται καθρέπται,
 καὶ βλέπουσιν τὸν ἴσκιον τους αἱ νέαις κοπελούδαις».
 'Ως ἥκουσεν ἡ μαϊμοῦ ἐλέφαντος τοὺς λόγους—
 δλοι γὰρ ἐσυντύχασιν καὶ δλοι γὰρ ἀπεῖπον,
 οὐδένας δὲ ἀπόμεινεν, μόνον αὐτὴ καὶ μόνη·
 ἐκρύπτετο δ' ὡς πονηρὰ μέσον τῶν τετραπόδων—
 ἐπήδησεν δὲ καὶ αὐτὴ κ' ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
 καὶ ταῦτα ἀπεφθέγξατο καὶ τὸν ἐλέφαν λέγει·
 « Ἡλθες καὶ σύ, μακρύμυτε, μετὰ τῆς προμυτίδος,

νὰ καυχισθῆς, νὰ ἐπαρθῆς, παράσημον τῶν ζόφων ;
 *Ἐξω ἀπὸ τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας εἰσαι.
 καρβούρου τάξιν κέκτησαι μεγαλοχαγανάτου,
 ἔχεις ἄλλον τὸ στόμα σου καὶ ἄλλον τὴν προμνήδαν,
 ἄλλον συνάγεις βρώματα καὶ ἄλλαχον τὰ τρώγεις.
 Λοξόποδε, παράσημε καὶ κάθαρμα τῶν ζόφων,
 δίχα γονάτων γέγονας καὶ δίχα ἀρμονίας,
 καὶ στέκεις μονοστέλεχος νύκταν τε καὶ ἡμέραν,
 καὶ οὐ πίπτεις ν' ἀναπαυθῆς καθὼς τὰ ἄλλα ζῷα,
 οὔτε ἀνάπαυσιν μικρὰν ἔχεις ὥσταν οἱ πάντες·
 ἄλλ* ὅταν θέλῃς νὰ ὑπνῆς ἵστεκεσαι ὀλόρθος
 καὶ ἀκουμπίζεις εἰς δενδρὸν ἢ εἰς μεγάλην πέτραν,
 καὶ μετὰ φόβου στέκεσαι καὶ τρέμεις καὶ κοιμᾶσαι·
 καὶ ἀν νυστάξῃς πάμπολλα καὶ κοιμηθῆς βαρέα,
 ἄλλοι σ' ἔσεν κακότυχον, πῶς θέλεις ἔξεστρεψει,
 νὰ γείρῃς ἔξανάσκελα, νὰ πέσῃς ἄνω κάτω.
 οἱ πόδες σου νὰ στέκουνται ἀπάνω ὕπερ ἔντα.
 ποσῶς δὲ νὰ μὴ δύνασαι διὰ νὰ γερθῆς ὀλόρθος,
 καὶ ἔρχονται οἱ ἄνθρωποι ὅποῦ σὲ κυνηγοῦσιν,
 ενδίσκουν καὶ σιωπῶνταν σὲ καὶ καταλύουσίν σε,
 ὡς ἄνανδρον, ὡς ἀσθενήν, μὴ ἔχοντα τί δρᾶται.
 Καὶ σὺ ληρεῖς μὲ τὰς πολλὰς τὰς ψεματολογίας,
 πῶς εἶσαι ζῶν μέγιστον, πάνυ ἀνδρειωμένον.
 Πολλάκις δὲ οἱ ἄνθρωποι ποιοῦν καὶ ἄλλας πράξεις
 καὶ τέχνας ἄλλας, ἄτυχε, πῶς νὰ σὲ καταλύσουν,
 καὶ οὔτε ὑπνον θεωρεῖς νύκταν τε καὶ ἡμέραν·
 ἀξινογλύφουν τὰ δενδρὰ ἢ πριονοκοποῦν τα,
 καὶ ἀποκόπτουν τα λοιπὸν εἰς ἄκρον νὰ κοποῦσιν,
 καὶ πᾶς ἐκεῖ νὰ κοιμηθῆς, ἐκεῖ καὶ νὰ κουμπήσῃς·

τὸ δένδρον πίπτει, κρούει σε καὶ εἰς τὴν γῆν σὲ βάνει,
σκοτώνουν σε, ὡς εἴπομεν, καὶ παίρνουν τὰ ὅστα σου.
Ἄντα γὰρ εἶναι τὰ καλὰ καὶ τὸ ἀγαθὸν τὰ ἔχεις».

'Εκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΔΟΥ⁽¹⁾ (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

... Καὶ φάνη μου, ἐγκρεμνίστηκα στῆς μαύρης γῆς τὸν πάτο
καὶ βούλησα καὶ διάβηκα στὸν ἄδην ἀποκάτω,
καὶ ηὗρα ταῖς πόρταις σφαλισταὶς καὶ τὰ κλειδιὰ παρμένα,
καὶ μετὰ μαῦρα φλάμπουρα ἀπ' ἔξω τεντωμένα,
καὶ εἶδα τὸν Χάρον καὶ ἔμπαινε καὶ ἔβγαινε θυμωμένα.
Σὰν μακελλάρης καὶ φωνιᾶς τὰ χέρια ματωμένος,
μαῦρον ἐκαβαλλίκευεν, ἐβάσταν καὶ γεράκιν,
καὶ κράτειεν εἰς τὴν χεῖράν του σαγίτταν καὶ τοξάκιν,
καὶ εἶχεν θωριὰν ἀγριόθωρην, μαύρην καὶ ἀλλοτριωμένη,
καὶ ἡ φορεσιά του χάλκινη καὶ καταματωμένη.
Τὸ δεῖν τον ἐφοβήθηκα καὶ εἶπ' «Ἄς διαγύρω πίσω,
κι ἂς κάμω τρόπον κι ὁρδινιὰ τὴν στράταν νὰ γυρίσω.
Τίς ξεύρει πῶς νὰ τοῦ φανῆ, μήπως διὰ μὲν μανῆσῃ
καὶ μὲ θυμὸν καὶ χόλητα ἀπάνω μου κινήσῃ
καὶ πῇ μου τὸ ἥθελες ἐδῶ; Τί ἀπόρρισιν νὰ δώσω
καὶ ἥντα πρόφασιν νὰ βρῶ τὸν ἄδην νὰ μερώσω;

1) «Ρίμα θρηνητικὴ εἰς τὸν πικρὸν καὶ ἀκόρεστον "Ἄδην."»

Λοιπὸν δὶ' αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν ἐσπούδασα νὰ στρέψω
 κι' ὅμπρὸς ὅπίσω νὰ στραφῶ, νὰ πάγω νὰ μισέψω
 εἰς μιὸν τὴν πόρταν ἔρθαζα κ' ηὗρά την σφαλισμένη,
 περατωμένην δυνατὰ καὶ κατακλειδωμένη,
 κι ὅμπρὸς στὴν πόρταν ἥτονε εἰς τὸ μπασεβγασίδιν
 ὅφις τρικεφαλόστομος, δεμένος μ' ἄλυσίδι,
 κι' ὡσὰν πορτάρης ἔβλεπε πόρταις κι' αὐλαὶς ὅμαδι,
 μήπως καὶ λάθῃ τον τινὰς κ' ἔβγη ἀπὸ τὸν ἄδην.
 Καὶ τὸ στραφῆν καὶ τὸ νὰ ἴδῃ, ἐταύρισεν τὸ φίδι,
 καὶ σὰν τὸν σκύλον ἔσυρε νὰ κόψῃ τ' ἄλυσίδι,
 κ' ἔδρασεν νάρθη ἀπάνω μου, νὰ φθάσῃ νὰ μὲ πνέῃ,
 ὡσὰν θεριὸ δποῦ τονε ώς γιὰ νὰ μὲ ξεσκίσῃ.
 τῶναν του στόμα ἔβγαινεν φωτιάν, καπνὸν κι' ἀπύριν,
 τᾶλλον φαρμάκιν ἔγεμε τῆς πόρτας τὸ προθύριν,
 καὶ τᾶλλον αἴμαν ἔρρεγεν κι' ἀκνίδια μὲ τὸν βρῶμο.
 ἔποικεν ὄχληταν πολλὴν καὶ σίγησιν καὶ τρόμο,
 κι' δ ἄδης ἐταράχθηκεν κ' οἱ πόρταις ἐσαβόξαν,
 κι ἀπὸ τὸν φόβον τὸν πολὺν τὰ μέλη μου ἐτρομάξαν.
 Κι' ἀκούει δ Χάρος τὴν ὄχλησιν δποῦ ἔχεν δ πορτάρης
 κι' ἥρθε στὴν πόρταν τρέχοντας στὸν μαῦρον καβαλλάρης,
 κι' ἀπὸ μακρυᾶς ἔφωναξεν «ποιὸς ἐκ τὸν ἄδη ἔβγαίνει
 καὶ ποιὸς τοῦ Χάρου τὴν αὐλὴν ἀποτρομᾷ κι' ἐμπαίνει ;»

¹Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Κ. ΒΑΓΝΕΡ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΙΚΑΤΟΡΟΣ

ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΣΜΑ

‘Ο καιρός, ἀδελφοί, τῆς ἐλευθερίας φθάνει,
 Καὶ τὸ “Ἐθνος ἡμῶν τὰς δυνάμεις του λαμβάνει
 Γενναῖοι Ρουμελιῶται
 Μωραΐται καὶ Νησιῶται,
 Τὸ αἷμα τῶν τυράννων χύστε ποταμηδόν.

Μὴ φοβεῖσθε, Γραικοί, ὅτι είσθε τάχα ὀλίγοι·
 ‘Η Εὐρώπη, ἴδού, τὰς ἀγκάλας της ἀνοίγει.
 ‘Ο τύραννος κλονεῖται,
 Τὴν πτῶσίν του φοβεῖται.
 ‘Ο ζῆλος τῆς πατρίδος ἡς λάμψ’ εἰς τὰς ψυχάς.

Μὴ φοβεῖσθε, Γραικοί, τοὺς λαοὺς τοὺς τρισβαρβάρους·
 Εἴναι ὄγλος πολὺς δίχως τόλμης τε καὶ θάρρους·
 Εἰς φάλαγγας ταχθῆτε,
 Γενναίως πολεμεῖτε,
 Τὸ αἷμα τῶν τυράννων νὰ τρέξῃ πρὸ ποδῶν.

‘Η ἀθλία ‘Ελλὰς εἰς βαρὺν ζυγὸν στενάζει·
 Τοὺς πιστούς της υἱοὺς εἰς βοήθειάν της κράζει.
 ‘Αλύσεις νὰ συντρίψουν,
 Δεσμά της νὰ ἀπορρίψουν,
 Καὶ τρόπαια θριάμβου νὰ στήσουν κατ’ ἐγθρῶν.

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

Η ΑΝΟΙΞΙΣ

“Η γλυκυτάτη “Ανοιξι
Μὲ τ’ ἄνθια στολισμένη,
·Ροδοστεφανωμένη
Τὴ γῆ γλυκοτηράει.

Κ’ ἥ γῆ τῇ χλόῃ ἐντύνεται,
Τὰ δάση της ἵσκιώνουν,
Τὰ κρύα χιόνια λυώνουν,
·Ο οὐρανὸς γελάει.

Τὰ λουλουδάκια βάφονται,
Τὰ πλάγια χρωματίζουν,
Κ’ ἡδονικαὶς φωτίζουν
Οἱ δροσεραὶς αὐγαίς.

Στὸ ἀγκαθερὸ τριαντάφυλλο
Γλυκολαλάει τ’ ἀηδόνι,
Τὸ ξένο χελιδόνι
Ταιριάζει τὴ φωλιά.

Στοὺς κάμπους πλούσια κι’ ἄκοπα
Σὲ πράσινα λιβάδια
Τὰ ζωντανὰ κοπάδια
Βελάζουν καὶ πηδᾶν.

Κι’ ὁ νιὸς βοσκός, χαρούμενος
Φυσῶντας τὴ φλογέρα,
Γιεμίζει τὸν ἀγέρα
Μὲ τραγουδιῶν φωναίς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ

ΕΡΩΤΑΣ ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ

Μιὰν δὲ Ἐρωτας μικρὴ
σαιτίτσα του πικρή,
Σκουργιασμένη στὴ φαρέτρα,
Τὴν ἐβγάνει σιγανά,
Καὶ τὴν πιάνει, κι' ἀρχινῆ
Καὶ τὴν τρίβ' εἰς μία πέτρα.

Τρῖβε, τρῖβε βιαστικά,
Τὸν γλυστράει ἔξαφνικὰ
Ἄπ' τὴν πέτρα, κακῇ τύχῃ,
Καὶ τὸν βρίσκει καὶ τὸν ξεῖ
Ίσια ἴσια μεταξὺ¹
Στοῦ δακτύλου του τὸ νύχι.

— «Ωχ ! φωνάζει, νὰ γαθῆσ !
Καὶ τὸ δάχτυλό του εὐθὺς
Μέσος τὸ στόμα του τὸ βάζει.
Τὸ δαγκάνει, τὸ φυσάει,
Ἄπ' τοὺς πόνους του λυσσάει
Καὶ πικραὶς φωναὶς ἐβγάζει.

‘Η μητέρα του τὸ ἀκούει,
Τὸ ἀπαλά της στήθη κρούει :
— Τὸ εἶν', παιδάκι μου, φωνάζει,
Τὸ εἴναι τούτη ἡ φωνή ;
Ποῦ τὸ ἀγόρι μου πονεῖ ;
Ποιός τὸ ἀγόρι μ' τὸ πειράζει ;

— "Α ! νενέ, τὴν λέει, γλυκειά !
 Μιὰ σαΐτα μου κακιὰ
 Μὲ ἀγκύλωσε—νὰ σκάσῃ !—
 Καὶ ἡ ἀγκύλωματιὰ
 Μὲ φλογίζει σὰν φωτιά,
 Καὶ . . . καὶ . . . καὶ . . . θὲ νὰ μὲ χάσῃ.

Τότ' αὐτὴ γαμογελᾶ,
 Καὶ τὸν λέγει : — 'Ιδε καλά,
 Μάθε, τέκνον μου, καὶ μόνος,
 Πόσον, πόσον εἰν' κακός,
 Καὶ πικρός καὶ καυστικός
 Τῆς σαΐτας σου δ πόνος.

ΑΘ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣ THN ZAKYNTHON

Χαῖρε Αὖσονία, χαῖρε
 Καὶ σὺ Ἀλβιών, χαιρέτωσαν
 Τὰ ἔνδοξα Παρίσια
 'Ωραία καὶ μόνη ἡ Ζάκυνθος μὲ κυριεύει.

Τῆς Ζακύνθου τὰ δάση,
 Καὶ τὰ βουνὰ σκιώδη,
 "Ηκουον ποτὲ σημαίνοντα
 Τὰ θεῖα τῆς Ἀρτέμιδος
 'Αργυρᾶ τόξα

Καὶ σήμερον τὰ δένδρα,
 Καὶ τὰς πηγὰς σεβάζονται
 Δροσερὰς οἱ ποιμένες·
 Αὗτοῦ πλανῶνται ἀκόμα
 Αἴ Νηρηΐδες.

Τὸ κῦμα τὸ ἰόνιον πρῶτον·
 Ἐφίλησε τὸ σῶμα,
 Πρῶτοι οἱ ἰόνιοι Ζέφυροι
 Ἐθώπευσαν τὸ στῆθος
 Τῆς Κυθερείας.

Καὶ ὅταν τὸ ἐσπέριον ἄστρον
 Οὐρανὸς ἀνάπτη,
 Καὶ πλέωσι γέμοντα ἔρωτος
 Καὶ φωνῶν μουσικῶν
 Θαλάσσια ἔύλα,

Φιλεῖ τὸ ἴδιον κῦμα,
 Οἱ αὗτοὶ θωπεύουν Ζέφυροι
 Τὸ σῶμα καὶ τὸ στῆθος
 Τῶν λαμπρῶν Ζακυνθίων
 Ἀνθος παρθένων.

Μοσχοβολάει τὸ κλῖμα σου,
 Ω φιλεάτη πατρίς μου,
 Καὶ πλουτίζει τὸ πέλαγος
 Απὸ τὴν εὐωδίαν
 Τῶν χρυσῶν κίτρων.

Σταφυλοφόρους δίζας,
 Ἐλαφρά, καθαρά,
 Διαφανῆ τὰ σύννεφα
 Ο βασιλεὺς σοῦ ἔχαρισε
 Τῶν Ἀθανάτων.

· Η λαμπάς ἡ αἰώνιος
 Σοῦ βρέχει τὴν ἡμέραν
 Τοὺς καρπούς, καὶ τὰ δάκρυα
 Γίνονται τῆς νυκτὸς
 Εἰς ἐσὲ κρίνα.

Δὲν ἔμεινεν, ἐὰν ἔπεσε
 Ποτὲ εἰς τὸ πρόσωπόν σου,
 · Η γιών· δὲν ἔμάρανε
 Ποτὲ δὲ θερμὸς Κύων
 Τὰ σμάραγδά σου.

Εἶσαι εὐτυχής· καὶ πλέον
 Σὲ λέγω εὐτυχεστέραν,
 "Οτι σὺ δὲν ἔγνωρισας
 Ποτὲ τὴν σκληρὰν μάστιγα
 · Εχθρῶν, τυράννων.

"Ας μὴ μοῦ δώσῃ ἡ μοῖρά μου
 Εἰς ἔνην γῆν τὸν τάφον·
 Είναι γλυκὺς δὲ θάνατος,
 Μόνον δταν κοιμώμεθα
 Εἰς τὴν πατρίδα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΛΟΧΟΝ

"Ας μὴ βρέξῃ ποτὲ
 Τὸ σύννεφον, καὶ ὁ ἄνεμος
 Σκληρὸς ἂς μὴ σκορπίσῃ
 Τὸ χῶμα τὸ μακάριον
 Ποῦ σᾶς σκεπάζει.

"Ας τὸ δροσίσῃ πάντοτε
 Μὲ τ' ἀργυρᾶ τῆς δάκρυα
 'Η ἔδοσπεπλος κόρη.
 Καὶ αὐτοῦ ἂς ξεφυτρώνουν·
 Αἰώνια τ' ἄνθη.

Σᾶς ὀρπαξεν ἥ τύχη
 Τὴν νικητήριον δάφνην.
 Καὶ ἀπὸ μυρτιὰν σᾶς ἐπλεξε
 Καὶ πένθιμον κυπάρισσον
 Στέφανον ἄλλον.

'Αλλ " ἀν τις ἀποθάνῃ
 Διὰ τὴν πατρίδα, ἥ μύρτος
 Εἴναι φύλλον ἀτίμητον,
 Καὶ καλὰ τὰ κλαδιὰ
 Τῆς κυπαρίσσου.

"Ελληνες, τῆς πατρίδος
 Καὶ τῶν προγόνων ἄγιοι·
 "Ελληνες σεῖς, πῶς ἵθελεν
 "Απὸ σᾶς προκριθῆ
 "Αδοξος τάφος;

Ο γέρων χρόνος φθινερός,
 Καὶ τῶν ἔργων ἐχθρὸς
 Καὶ πάσης μνήμης, ἔρπεται,
 Περιτρέχει τὴν θάλασσαν
 Καὶ τὴν γῆν ὅλην.

Απὸ τὴν στάμναν χύνει
 Τὰ ἔεύματα τῆς λήθης,
 Καὶ τὰ πάντα ἀφανίζει·
 Χάνονται αἱ πόλεις, χάνονται
 Βασίλεια, καὶ ἔθνη.

Άλλ' ὅταν πλησιάσῃ
 Τὴν γῆν, ὅπου σᾶς ἔχει,
 Θέλει ἀλλάξει τὸν δρόμον του
 Ο Χρόνος, τὸν θαυμάσιον·
 Χῶμα σεβάζων.

Αὗτοῦ, ἀφοῦ τὴν ἀρχαίαν
 Πορφυρίδα καὶ σκῆπτρον
 Δώσωμεν τῆς Ἑλλάδος,
 Θέλει φέρει τὰ τέκνα της
 Πᾶσα μητέρα

Καὶ δειρυχέουσα θέλει
 Τὴν ιερὰν φιλήσει
 Κόνιν, καὶ εἰπεῖ:—τὸν ἔνδοξον
 Λόχον, τέκνα, μιμήθητε,
 Λόχον Ἡρώων !

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Σὲ γιωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
 Τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
 Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι, ¶
 Ποῦ μὲ βίᾳ μετράει τὴν γῆ.

΄Απ΄ τὰ κόκκαλα βγαλμένη
 Τῶν Ἐλλήνων τὰ ιερά,
 Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
 Χαῖρε, ὡ ! χαῖρε, Ἐλευθεριά !

΄Εκεῖ μέσα ἔκατοικοῦσες,
 Πικραμένη, ἐντροπαλή,
 Κ' ἔνα στόμα ἀκαρτεροῦσες,
 Ήλα, πάλι, νὰ σοῦ πῇ.

΄Αργιε νᾶλθη ἔκείνη ἡ μέρα,
 Καὶ ἦταν ὅλα σιωπηλά,
 Γιατὶ τᾶσκιας ἡ φοβέρα,
 Καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

Δυστυχήσ ! παρηγορία
 Μόνη σοῦ ἔμενε νὰ λέσ :
 Περασμένα μεγαλεῖα,
 Καὶ διηγῶντάς τα νὰ κλαῖς.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Καὶ ἀκαρτέοει, καὶ ἀκαρτέοει
Φιλελεύθερη λαλιά,
Ἐνα ἐκτύπαε τ' ἄλλο γέοι
Ἄπο τὴν ἀπελπισιά,

Κ' ἔλεες : πότε, ἦ ! πότε βγάνω
Τὸ κεφάλι ἀπ' τσ' ἐρημιαίς ;
Καὶ ἀποκρίνοντο ἀπὸ πάνω !
Κλάψαις, ἀλυσσες, φωναίς.

Τότε ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
Μέσ' στὰ κλάυματα θολό,
Καὶ εἰς τὸ δοῦχο σου ἔστας αἷμα,
Πλῆθος αἷμα ἑλληνικό.

Μὲ τὰ δοῦχα αἵματωμένα
Ξέρω διτι ἔβγαινες κρυφά,
Νὰ γυρεύῃς εἰς τὰ ξένα
Ἄλλα χέρια δυνατά.

Μοναχὴ τὸ δρόμο ἐπῆρες,
Ἐξανάλθες μοναχή·
Δὲν εἶν· εὔκολες οἱ θύραις,
Ἄν ή χρεία ταὶς κουρταλῆ.

Ἄλλος σοῦ ἔκλαιψε εἰς τὰ στήθια,
Ἄλλ' ἀνάσπασιν καμμιά·
Ἄλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια,
Καὶ σὲ γέλασε φρικτά.

"Αλλοι, ωϊμέ ! στή συμφορά σου
 'Οποῦ ἔχαιροντο πολύ :
 Σύρε ναῦρης τὰ παιδιά σου,
 —Σύρε, ἔλεγαν οἱ σκληροί.

Φεύγει δπίσω τὸ ποδάρι,
 Καὶ δλογλήγορο πατεῖ
 "Η τὴν πέτρα ἢ τὸ χορτάρι,
 Ποῦ τὴν δόξα σου ἐνθυμεῖ

Ταπεινότατη σοῦ γέρνει
 "Η τρισάθλια κεφαλή,
 Σὰν φτωχοῦ ποῦ θυροδέρνει,
 Κ εἶναι βάρος του ἢ ζωή.

Ναί· ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
 Κάθε τέκνο σου μὲ δρμή,
 Ποῦ ἀκατάπαυστα γυρεύει
 "Η τὴ νίκη, ἢ τὴ θανή.

'Απ τὰ κόκκαλα βγαλμένη
 Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἵερά.
 Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
 Χαῖρε, ὡ ! χαῖρε, Ἐλευθεριά !

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

· Ή Αὔγοῦλα ποῦ νάναι;
 Κοντεύει τὸ βράδυ,
 Ποῦ μαῦρο σκοτάδι
 Ξαπλώνει στὴ γῆ.

Πηγαίνει ἔκεī ποῦναι
 Ψηλὸ κυπαρίσσι,
 Πηγαίνει στὴ βρύσι.
 Δὲν εἶναι οὐδ' ἔκεī.

Στᾶλῶντι, στάμπέλι,
 Στὸ δρόμο κυττάζει,
 Καὶ τέλος φωνάζει.
 — Αὔγοῦλα μου, Αὔγη !

— Αὔγη μου ! συχνότατα
 τοῦ βγῆκε ἀπ' τὰ στήθη,
 Καί : Αὔγη μου, ἀπεκρίθη
 Μία ἄλλη φωνή.

Πῶς εἴν' τῆς Αὔγουλας
 'Ο 'Ανθὸς ἐστοχάσθη,
 Καὶ πρόθυμα ἐβιάσθη
 Κατὰ τὴν Αὔγη.

· Ετοῦια λαλῶντας,
 Κοντά της πηγαίνει·
 · Ή Αὔγοῦλα σωπαίνει,
 Καὶ δὲν τοῦ μιλεῖ.

Πέσοσκέφαλο κόκκινο
Τῆς κεῖται ἀποκάτου,
Κρεββάτι θανάτου
Στενὸ καὶ πικρό·

Θανάτου στεφάνι
Τριγύρου στὴν κόμη·
Εἰν' ὅμορφη ἀκόμη
Στὴν δψι πολύ.

Ο ἄγγελος τσως,
Ποῦ παίρνει τὸ μύλημα,
Τῆς πῆρε μὲ φύλημα
Γλυκὸ τὴν ψυχή·

Γιατὶ ἔχει χαμόγελο
Ακόμη στὸ στόμα,
Ποῦ λέει καὶ στὸ χῶμα
Δὲν πρέπει νὰ μπῆ.

Δὲν εἶν' πεθαμένη·
Τὴν δψι τηρᾶτε·
Κοιμᾶται, κοιμᾶται,
Εἰς ὕπνο βαθύ·

Ἐγύρευε ἀνήσυχος,
Ωσὰν περιστέρι,
Γιὰ ναῦρη τὸ ταῖρι,
Καὶ δὲν τοῦ βολεῖ·

Καὶ τρέχει καὶ τρέχει
Παντοῦ νὰ κυττάξῃ,

Καὶ δίχως νὰ κράξῃ
Δὲν μνήσκει στιγμή.

Στὸ μάτι μακρόθεν
·Ο τοῦχος ἀσπρίζει,
Καὶ γύρω του ἀνθίζει
·Η δάφνη, ἡ μυρτιά·

·Αἱλὰ ἄνανθη κλαίει,
·Ομπρὸς εἰς τὴ θύρα,
Τοῦ ἀνθρώπου τὴ μοῖρα
Κλωνόγυρτη ἐτιά.

Τὴν εἶδε προβαίνοντας
Στὴ μέση, κ' ἐφώναξε·
— Αὔγοῦλα μου, ἐτρόμαξε :
·Ο ·Ανθός σου πολύ.

·Ανήσυχου ὅνείρου
Τρομάρα, μαυρίλα,
Στὰ χέρια, στὰ χεῖλα,
Τὰ χρώματα σβεῖ.

Τὴ γύρευε τόσο,
Καὶ τέλος τὴν βρίσκει
·Ακίνητος μνήσκει
Γιὰ νὰ τὴ θωρῆ.

Τῆς παίρνει μὲ χέρι
·Αργὸ τὸ στεφάνι,
Τὸ βάνει, τὸ βγάνει
·Απ' τὴν κεφαλή.

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Τοῦ παιέρα σου, διαν ἔλθης,
 Δὲν θὰ ἴδῃς παρὰ τὸν τάφον·
 Εἴμαι ὀμπρός του, καὶ σοῦ γράφω,
 Μέρα πρώτη τοῦ Μαΐου.

Θὰ σκορπίσουμε τὸ Μάη
 Πάνου στάκακα τὰ σιήμη,
 Γιατὶ ἀπόψε ἀποκοιμήθη
 Εἰς τὸν ὑπνό τοῦ Χριστοῦ.

* Ήταν ἥσυχος κι' ἀκίνητος
 *Ως τὴν ὕστερη τὴν ὅρα,
 Καθὼς φαίνεται καὶ τώρα
 Ποὺ τὸν ἄφισε ἡ ψυχή.

Μόνον, μίαν στιγμὴ πρὸν φύγη
 Τ' οὐρανοῦ κατὰ τὰ μέρη,
 *Αργοκίνησε τὸ χέρι,
 *Ισως γιὰ νὰ σ' εὐχηθῆ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Η ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Εἰς τὴν λίμνην κυματοῦσε μιὰν ἀνέφελη νυχτιά,
 Ὡς πολύπαθη καρδιά μου κ' ἐποθοῦσε μοναξιά.
 Σιγὰ φλοίσβιζε τὸ κῦμα στὸ μονόξυλον ἐμπρός,
 Τὸ πανάκι μου φυσοῦσεν ἀεράκης στεριανός.
 Δὲν ἀκούετο ἄλλος κρότος ἀπ' τὸν κρότον τῶν ψαριῶν,
 Ὄσαν, ἔξαφνα πηδῶντας, ἐβουτοῦσαν στὸν βυθόν.
 Ἐξανοίγοντο μακρόθεν τῶν ψαράδων οἱ πυριαίς,
 Φαίνοντ' ὅλαις ἀπ' τὸ μάκρος πῶς κινοῦντο μοναχαίς,
 Κ' ἐσκημάτιζαν ἐμπρός μου τόξον ὅλο φωτεινό.
 Σὰν τῆς θάλασσας πλανῆται περπατοῦσαν στὸ νερό.
 Ἀνεφαίνονταν σποράδην τ' ἀστερέωτα νησιά,
 Λὲς κ' ἐβγῆκαν ὑγρὰ τότε ἀπὸ τ' ἄβαθα νερά.
 Πάμπολλα θαλασσοπούλια, κουρνιασμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ,
 Εἴχαν φύλακας τὰ σκότη καὶ τὰ κύματα στρωμνή·
 Τὸ φεγγάρι ἀπὸ τὰς Πάτρας εἶχε ἀρχίση τὸ βουνό
 Ν' ἀνεβαίνη ἀγάλια ἀγάλια τὸν καθάριον οὐρανό,
 Κ' ἡ ἀχινά του στὸ κῦμα ἐλαφρὰ νὰ κολυμπᾶ,
 Κι' ὅλογάληνο τὸ κῦμα νὰ τὴν βλέπῃ, νὰ γελᾷ,
 Μὲ τὴ λάμψι ἐφάνη τότε κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ
 Μιὰ ψηλὴ καὶ μαυροφόρα, σὰν τὸν ἵσκιον ἐλαφρά.
 Μισοκρύβετο ἡ μορφή της σὲ μιὰ σκέπη μελανή,
 Σὰν ὀλόφωτος κομήτης στὴ νεφέλη τὴ λεπτή·
 Καί, στὴ λάμψι γυρισμένη, ἀρχισε νὰ τραγουδῇ
 Μὲ τὴν αὔρα, μὲ τὸ κῦμα, τὴν ἀκόλουθην ὁδή:
 «Ωχρὸ καὶ ἄστατο φεγγάρι, ποῦ τὴ μαύρη φέγγεις γῆ,
 »Κι' δποῦ μοιάζεις μέσ' τὰ σκότη μιὰ λαμπάδα νεκρική!

» Ἀρχινᾶς, φωτογεννιέσαι, καὶ εἰς τὸν κόλπου; τοῦ φωτὸς
 » Ἄπ' ὅλιγο ὅλιγο αὐξάνεις, ώς ποῦ γίνεσ' ὅλο φῶς·
 » Καὶ φῶς ὅλον ἀφοῦ γένης, συχνὰ σύγγνεφον πυκνὸν
 » Ξάφνω σκώνεται, σ' ἀρπάζει ἀπ' τὰ μάτια τῶν θητῶν.
 » Κι' δ σκληρότατος δ Χάρος ἔρχετ' ὅλως ἀφανῆς,
 » Καὶ συχνότατ' ἀφανίζει τὸ γλυκὸν ἄνθος τῆς ζωῆς.»

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

Εἰς τὸν γέρον "Ολυμπόν μας, κοντὰ σ' ἓνα κυπαρίσσι
 "Ἐνας γέρων Ρουμελιώτης

Μὲ τοὺς φίλους του τὸ βράδυ κάθισε νὰ τραγουδήσῃ :
 — Τῇ πατρίδος στρατιώτης,

"Ἐπτά, ἔλεγ", ἐπτὰ χρόνοις μὲ καρδιὰ πάντοτε νέα
 Βάσταξα καὶ στὸ Δερβένι καὶ στὸν κάμπο τὴ σημαία.

"Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλούς μας,
 Τοὺς ἥρωϊκοὺς καιρούς μας ;

"Ἐνθυμᾶσθε, τὸν Χουρσίτη αἵ τριάντα χιλιάδες

Μιὰ μιὰ δλαις διαλεκταῖς

"Οταν γέμισαν τοῦ Αργούς ταὶς μεγάλαις πεδιάδαις
 Μ' ἀστραπαὶς καὶ μὲ βρονταῖς,

"Ἐνθυμᾶσθε μὲ τὶ θάρρος ἐπιασθήκαμε στὰ γέρια

Μὲ δρεπάνια, μὲ κοντάρια καὶ μὲ ἔνλ' ἀντὶ μαχαίρια ;

"Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλούς μας,
 Τοὺς ἥρωϊκοὺς καιρούς μας ;

Ἐνθυμᾶσθε τῶν Σκοδριάνων σὰν μᾶς πλάνωσε τὸ πλῆθος

Πῶς εὐθὺς στὸ Καρπενῆσι

Ἐτρεξεν δὲ Μπότσαρής μας, καὶ μὲ τ' ἀκριβό του στῆθος

Πρόφθασε νὰ τοὺς σκορπίσῃ ;

Ἐνθυμᾶσθε τῆς πλήγης του πῶς μᾶς ἔκρυψε τὸ αἷμα ;

Τί καρδιὰ μᾶς ἔδιδ' ὅλους μὲ τὸ ὕστερό του βλέμμα ;

Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλούς μας

Τοὺς ἥρωϊκοὺς καιρούς μας ;

Ἐνθυμᾶσθε ἀπ' τοὺς Τούρκους σὰν σκεπάσθησαν οἱ λόγγοι

Τῆς ἀνδρείας 'Ρούμελής μας

Καὶ βαστοῦσεν δὲ Αράπης σφαλιστοὺς στὸ Μεσολόγγι

Τὰ παιδιά μας, τοὺς γονεῖς μας ;

Ἐνθυμᾶσθε, μέσος στὰ μάτια τῆς σκληρᾶς Εὐρώπης ὅλης

Πῶς ἀνέβηκεν ώς τᾶταρα τοῦ Μεσολογγιοῦ ἡ πόλις ;

Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλούς μας,

Τοὺς ἥρωϊκοὺς καιρούς μας ;

Ἐνθυμᾶσθε, δὲ Καραΐσκος μὲ τριακόσιους διαλεκτούς του

Οταν ἤλθε στὰς Ἀθήνας,

Πῶς τοῦ Κιουταχῆ ἐχάθη καὶ ἡ ἀνδρεία του κι' δὲ νοῦς του ;

Δὲν ἐπέρθαστο ἔνας μῆνας,

Καὶ ἡ 'Ρούμελη σηκώθη καὶ ἔγινε ὅλη ἓνα σῶμα,

Καὶ ἐκοκκίνιστο ἀπὸ αἵμα τῆς Αράχωβας τὸ χῶμα ;

Ἐνθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλούς μας,

Τοὺς ἥρωϊκοὺς καιρούς μας ;

Χωρὶς πόλεις, χωρὶς κάστρα, ξεσχισμένοι, πεινασμένοι
 καὶ μὲ διψασμένο στόμα,
 Νεκρωμένοι ἀπ' τὸν τῦφο, ἀπ' τὰ βόλια πληγωμένοι
 Καὶ χλωμοὶ ώσαν τὸ σῶμα
 Εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ μάτια εἶχαμ[’] ὅλοι· γυρισμένα,
 Πλὴν ποτὲ εἰς τοὺς τυράννους δὲν ἐκλίναμεν αὐχένα...,
 ’Ενθυμᾶσθε, σύντροφοί μου, ἐνθυμᾶσθε τοὺς καλούς μας,
 Τοὺς ἡρωϊκοὺς καιρούς μας;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΑΟΥΛΗΝ

Δὲν ἀπέθανεν, δπόταν ἔκαιεν εἰς τὴν Μεθώνην
 Ἐνα στόλον μετὰ κρότου,
 Καὶ δὲν ἔλαβε τὴν τέφραν τῆς πυρᾶς, λευκὴν σινδόνην,
 Οὐδ[’] ως ἔυλοκράββατόν του στέλεχος ἐνὸς δικρότου.

’Αλλ[’] εἰς τὴν ἔσχάτην ὅραν πόσην ἔδειξεν ἀνδρείαν !
 Πρὸς τὸν θάνατον ἐστράφη,
 Καὶ τοῦ Χάρωνος τὸ πλοῖον εἶδε μ[’] ὅσην ἀφοβίαν
 ’Εβλεπεν εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ἔχθρῶν τὰ πυκνὰ σκάφη.

Τὸν ἀγαπητὸν Μονάρχην, εἰς τὰ ἔσχατά του πλέον,
 Μὲ καρδίας εἶδε πόνον,
 Τοὺς υἱούς του καὶ τὸ ἔθνος τοῦ ἐσύστησεν ἐκπνέων
 Καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν χεῖρα ἥτις ἔπλασε τὸν θρόνον.

Εἰς τὰς Πάτρας, ὅταν πρώτην ναυμαχίαν ἐπεχείρει
 Φοβερὰν κατὰ συστάδην,
 Καὶ μετέβαλλον αἱ βόμβαι τοῦ πολεμικοῦ Ταχίρη
 Τὴν αὐγὴν εἰς νύκτα μαύρην καὶ τὸν οὐρανὸν εἰς "Ἄδην.
 *Αντεστάθη αὐτὸς μόνος καὶ μ' ἐν σκάφος εἰς τρεῖς στόλους,
 Κ' εἰς δειλὸς φωνὰς μὴ κλίνων,
 Καὶ μὲ χάλκινον τρομβόνι ἀπειλῶν τοὺς φίλους ὅλους,
 Καὶ μὲ χεῖρα ὁμαλέαν τὸ πηδάλιον εὐθύνων.
 Τώρα κεῖται . . . Γεγραμμέναι πόσαι ἡμιμέον πράξεις
 Εἰς τὸ μέγα μέτωπόν του !
 *Ω ἔχθρέ ! χωρὶς νὰ τρέμῃς, τώρα μόνον νὰ κυττάξῃς,
 Τώρα μόνον κατὰ πρῶτον, δύνασαι τὸ πρόσωπόν του !

ΙΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ

—*Ἐχετε γειά, ψηλὰ βουνά καὶ κρυσταλλένιαις βρύσαις,
 Χαράματα μὲ ταὶς δροσαίς, ιύχιες μὲ τὸ φεγγάρι,
 Καὶ σεῖς, μαῦρα κλεφτόπουλα, ποῦ τὴν Τουρκιὰ ἐτρομάξτε !
 *Άρρώστια δὲν μ' ἐπλάκωσε καὶ πηαίνω νὰ πεθάνω.
 Κι' ἀν πάρη βόλι τὸ κορμί, πάλ' ἡ ψυχὴ ἀπομένει.
 Μαῦρο πουλάκι θὰ γενῶ, μαῦρο χελιδονάκι,
 Νάλθω τὸ γλυκοχάραμα νὰ ἴδω ποῦ πολεμᾶτε.
 Καὶ σὰ σκολάσῃ ὁ πόλεμος, κ' ἔβγη τάχνὸ φεγγάρι,
 Πάλι θὲ νάλθω νὰ σταθῶ σ' ἔνα κυπαρισσάκι,
 Τὰ λίγα τὰ κλεφτόπουλα ποῦ βρῶ στὴ γῆ νὰ κλάψω.

Μέσα στῆς νύχτας τὴν ἔρμιά, στὸν ὕπνο ποῦ κοιμῶνται,
 Ν' ἀκούσοιν οἱ μαννάδες τους νὰ τὰ μυρολογήσουν·
 — Γιὰ ἵδες τὴν θύρα τοῦ Πισσᾶ καὶ πάψε τὸ τραγοῦδι, —
 "Εχετε γειὰ ψηλὰ βουνά, τρεχούμενα ποτάμια·
 'Αδέρφια, νὰ μὲ θάψετε σὲ μιὰ ψηλὴ ὁτζοῖλα,
 Ν' ἀκούω τ' ἀηδόνια πῶρχονται καὶ φέρνουν τὸν Ἀπρίλη·
 Κι' δταν ἀπ' τὴν Ἁγιὰ Σοφιά, τὸ μέγα μοναστῆρι,
 "Εβγευν τὰ μοσικίβια μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη,
 Λευκὸ πουλάκι θὰ γενῶ στὴν Πόλι νὰ πετάξω.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΤΥΠΑΛΛΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΩΝΙΑΝ

Τίς τὴν ψυχήν μου θὰ ἡμερώσῃ ;
 Τίς εἰς τὸν πόθον μου θέλει δώσει

Πτερόᾳ Ζεφύρου ;

Τίς εἰς τοὺς τόπους θέλει μὲ φέρει
 "Οπου δὲ Μέλης στιλπνὸς μαρμαίρει

‘Ω; πλὸξ ἀργύρου ;

Ἐκεῖ γλυκεῖνι πνέουσιν αὔραι,
 Καὶ εἰς τὸ κῦμα δονοῦνται μαῦραι
 Σκιαὶ πλατάνων.

Ἐκεῖ εὐώδης θάλλει μυρσίνη,

Ἐκεῖ τὰ πάντα τέρψις, γαλήνη,
 Πλὴν τῶν τυράννων !

Ἡ τυραννία τὴν φρίκην σπείρει
 Καὶ τῆς ὀραίας φύσεως φθείρει
 Τὴν ἀρμονίαν.

Αὐτὴ μαραίνει τὰ κάλλιστ' ἄνθη,
Καὶ ἡ πνοή της κατελυμάνθη
Τὴν Ἰωνίαν.

‘Αλλ’ ἀν τὰ κάλλη της λαῖλαψ τύπιγ,
‘Υπὸ τὸ βάρος της ἀνακύπτει
Πλέον ὁραία,
Κ’ εἰς τὴν γλυκεῖαν μορφήν της ἔτι
Τὸ δουλικόν της πένθος προσθέτει
Θέλγητρα νέα.

Οὕτως εἰς ὅδον πίπτει βαρεῖα
‘Η ὀλολύζουσα τρικυμία
μὲ ὅμβρου σάλον·
Πλὴν εἰς τὴν τόσην ἀνεμοζάλην
‘Υπερηφάνως ἐγείρει πάλιν
Μέτωπον θάλλον !

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ

ΤΟ ΣΤΕΡΕΩΜΑ

Εὐφραίνου, ὡς ψυχή μου, τῆς ατίσεως τὰ κάλλη
‘Η γῆ θαυμάτων πλήρης ἐνώπιόν σου θάλλει·
Κι’ ἀν τῆς νυκτὸς ὁ πέπλος ἐπὶ μικρὸν τὰ κρύψῃ,
Πληθὺς θαυμάτων νέων γεννᾶται εἰς τὰ ὑψη.

Γλυκεῖα νηνεμία ! νυκτερινὴ γαλήνη !
Στιλπνή, ἀκτινοβόλος, μηνοειδῆς σελήνη
Λάμπει ἐπὶ αἰθέρος εἰς δρόσον λελουσμένου,
‘Ως κόσμημ’ ἀδαμάντων εἰς μέτωπον παρθένου.

· Ή πόλις δλη κεῖται ώς ἄνθρωπος ὑπνώττων.
 Κανένα δὲν ἀκούεις εἰς τὸν ἀέρα κρότον
 · Ως πλάξ χρυσοῦ ἀπέφθου τὸ πέλαγος μαρμαῖρον
 · Αντανακλᾶ τὴν λάμψιν ἐκάστου τῶν ἀστέρων.

Γλαυκόν, γλυκύ, γελόεν τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα.
 Νέφος οὐδὲν σκιάζει τὸ καθαρόν του δῶμα.
 Καὶ διὰ τῆς μεγάλης ἐνάστρου ὁροφῆς του
 · Ή δόξα διαλάμπει κ' ἡ χάρις τοῦ 'Υψίστου!

· Ο μέγας Γαλαξίας ώσὰν πλατεῖα ζώιη
 · Έκ πέρατος εἰς πέρας τοὺς οὐρανοὺς κυκλώνει,
 Σπόρος πυκνὸς καὶ ἀστρων φυταλιὰ μεγάλη
 · Εξ ἣς ὁ Πλάστης κόσμους διηγεκῶς ἐκβάλλει.

Μακρὰν τῶν ἀλλων ἀστρων, δειλαι ὡς πελειάδες,
 · Όδεύουν κατὰ μόνας αἱ ἀσπιλοὶ Πλειάδες,
 · Αχρόιστοι παρθένοι μὲ συστολὴν μεγάλην
 · Όμοῦ συνανατέλλουν, καὶ δύουν ὅμοῦ πάλιν.

· Ο εὗζωνος · Ωρίων νυκτιπολεῖ κατόπιν,
 · Αργυροήλου ξίφους χρυσῆν βασιάζων κώπην,
 · Αγρυπνος στρατιώτης καὶ φύλαξ πιστός, μένων
 · Ενθα ὁ ἀρχηγός του τὸν ἔχει τεταγμένον.

· Εδῶ σμαράγδου δίκην ἐν ἀστρον πρασινίζει,
 · Έκεῖ ἐρυθρὸν ἄλλο ὡς ἄνθραξ σελαγίζει,
 Καὶ ὅλα ὅμοῦ λάμπουν ἀτάκτως ἐσπαρμένα,
 Ποῦ μὲν πυκνὰ ὡς ἄμμος, ποῦ δὲ ἀραιωμένα.

Ὥ οὐρανέ, ὁ κάλλος αἰώνιον, ἀρχαῖον.
 Ἀείποτε νεάζον, ἀείποτε ἀκμαῖον,
 Ὁ τύπος τῶν δακτύλων τοῦ Πλάστου εἰς σὲ μόνον
 Ἀνέπαφος τηρεῖται δι' ὅλων τῶν αἰώνων.

Ποιὲ τὸ κρύσταλλόν σου τὸ διαυγὲς ἔκεῖνο
 Μ' ἀναπνοὴν ὁ σκώληξ ἐγὼ δὲν θὰ μολύνω·
 Οὐδὲ κανεὶς μονάρχης, ὅστις τὴν γῆν ἐκπλήσσει,
 Δὲν θέλει ἐν σου ἀστρον μικρὸν μετατοπίσει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ

ΚΟΡΩΝΑ ΚΑΙ ΣΠΑΘΙ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Δὲν μετριοῦνται οἱ ἀρματωμένοι,
 Οὐδὲ τ' ἄλογα ἔκει κάτου·
 Ὁ Μεχμέτης ποῦ προβαίνει
 Καὶ τὴν Πόλι τριγυριῷ,
 Στέλλει μήνυμα θανάτου:
 «Ἡ τὴν μάχη ἢ τὰ κλειδιά.»

— Εἰς τὴν ὥρα τοῦ κινδύνου
 Σᾶς προσμένω, Τοῦρκοι, ἐλάτε,
 Βροντερὴ τοῦ Κωνσταντίνου
 Ἀποκρίνεται ἡ φωνή,
 Ταῖς φοβέραις δὲν φοβᾶται
 Ὄποιος ζώνεται σπαθί.—

Καὶ μιὰ αὐγὴ γλυκοχαράζει
 Ὅταν γύρους ἡ Πόλι σειέται,
 Καὶ κραυγὴ μιὰ μόνη βγάζει

Τὸ στρατόπεδο τοῦ ἔχθροῦ,
Ποῦ τρεμουλιαστὴ σκορπιέται
Εἰς τοὺς θόλους τοῦ οὐρανοῦ.

Καὶ ἂν τὸ φρούριο χύνει κάτου
Πέτραις, βέλῃ, φλόγες, πίσσα,
Τὸ χαλάζι τοῦ θανάτου
Τοὺς ἀπίστους δὲν κρατεῖ.
Ἀνεβαίνουνε μὲ λύσσα
Εἰς τὰ τείχη μαζωχτοί,

Εἰς τοῦ Ῥωμανοῦ τὴν Πύλη,
Πρώτη θέσι τοῦ κινδύου.
Κάνουν στὸ χαντάκι σκύλοι
Τὰ κουφάρια τους βουνό·
Τὸ σπαθὶ τοῦ Κωνσταντίνου
Πάντα ἀπὸ αἴματα ζεστό,

Δυὸς φορὲς τοῦ Μουσουλμάνου,
Διώχνει ἐκεῖθε τὴν μανία,
Ἡτον ὅμως ἐκεῖ ἐπάνου
Πικρὴ ἀπόφασι γραφτή,
Στὴν Ἄγια μας Σοφία
Μιναρὲς νὰ σηκωθῆ.

Ω δειλοί, ποῦ παραιτεῖτε
Τὴν σκηνὴν τὴν μυρωμένη
Τῆς τιμῆς γιὰ νὰ σφαχθῆτε
Σὰν ἀρνιὰ στὸ μακελειό,
Πίσω ἐλᾶτε! σᾶς προσμένει
Τίμιος θάνατος ἐδῶ

Μόνος τότε, τὸ λιοντάρι,
 'Ρίχνει μάτι βουρκωμένο
 Στὸ ίερὸ Προσκυνητάρι
 Πῶδειχνεν ἀπὸ μακριὰ
 Τὸν σταυρό του ἀνυψωμένο
 Γιὰ τὴν ὕστερη φορά.

Προσκυνῶ σὰν Ἀγιαστήριο
 Τὴ σκηνὴ τὴ δοξασμένη,
 Ποῦ τὸ αἷμά του εἴν' μυστήριο
 'Ως τὴν ὕστερη σταξιά·
 Προσκυνῶ τὴν τιμῆμένη
 Τῆς δουλείας ἔαγορά.

"Αψυχο νεκρὸ τὸν γδαίνει
 'Η Τουρκιά, καὶ τὴ στολή του,
 Ποῦ ἡταν ὅλη ἀετωμένη,
 Τὴν εὐρῆκε μοναχὰ
 Δὲν εὑρέθη τὸ σπαθί του
 Καὶ ἡ κορώνα πουθενά.

Τὸ ΣΠΑΘΙ τὸ κρύψαν μοίραις
 Εἰς τὸν Ἰλισσὸ ἐκεῖ πέρα,
 Τὴν ΚΟΡΩΝΑ ἐσὺ τὴν πῆρες,
 Ταξιάρχη τοῦ οὐρανοῦ,
 Γιὰ νὰ ζώσῃς μιὰν ἥμέρα
 Τὸ κεφάλι ἐνὸς ΞΑΝΘΟΥ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΥΠΑΤΙΑ

Παρθένε, ἡτις εἰς πιναχὴν τῆς εὐσεβοῦς σου χλαίνης
 Τὸν τύμβον ἀπεκάλυψας ποτὲ τῶν ἀθανάτων,
 Ιέρεια μελῳδικὴ θρησκείας διωγμένης,
 Ἄγνη καὶ τελευταία ἀπτὶς εἰς τὰ οὐρανιά των.

"Ω! χαῖρε! σὲ ἀσπάζομαι, ὦ πότνια! Σὲ εἶδον
 "Οτ' ἔσεισε τὸν "Ολυμπὸν ἥ βία καταιγίδων.
 Σὲ εἶδον, ώς ἥ εὐσεβὴς ἐκείνη Ἀντιγόνη,
 Τὸν γηραιὸν Οἰδίποδα ν' ἀκολουθήσῃς μόνη.

'Ωραὶ ὑπὸ τὰς Ἱερὰς στοὰς παρισταμένη,
 Πυθία εἰς τὸν τρίποδα τὸν μαντικὸν δεσμία,
 Σὺ ἥσο, κ' εἰς τὸ στῆθός σου ἥ τῶν θεῶν χορεία
 Συνέπαλλεν, ὑπὸ λαῶν θνητῶν προδιδομένη.

Παρεοχομένη ἔβλεπες αὐτοὺς ἐπὶ πυρίνης
 Νεφέλης καὶ σ' ἐνέπλησσον ἀγάπης καὶ σοφίας,
 Κ' ἐκστατικὴ σὲ ἤκουσεν ἥ γῆ νὰ διαχύνῃς,
 'Ως ἀττικὴ τις μέλισσα, τὰς θείας μελῳδίας.

ΛΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. BYZANTIOΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΕΠΑΙΤΗΣ

“Ανεμος πνέει ψυχρὸς χειμῶνος,
 Καὶ ἥδη στρῶμα παλὺ χιόνος
 · Τὴν γῆν καλύπτει·
 Εἶναι κλεισμένη πᾶσα οἰκία
 Εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἡ ἐστία
 Σπινθῆρας δίπτει.

‘Ἐπαίτης ὑσταται εἴς πρὸ θύρας,
 Κ’ ἐξ ἥμιτραύστου ἔκχέει λύρας
 ·Ωδὰς γλυκείας.
 Οἱ δρυθαλμοὶ του εἴν’ ἐσβεσμένοι,
 Καὶ δύμως ἔτι ἐντός των μένει
 Πῦρ εὐφυίας.

«Ανοίξατέ μου, ἀνοίξατέ μου!
 « Αἱ χεῖρες ἥδη αἱ γηραιαί μου
 ·Παγώνουν, φίλοι!
 « Σχεδὸν ἐξέλιπεν ἡ ψυχή μου,
 « Καὶ παγωμένη φεύγ’ ἡ πνοή μου
 «Απὸ τὰ χείλη.

« “Ασυλον δότε μου στιγμιαῖον,
 « Καὶ θὰ σᾶς εἴπω ἄσμα ώραιον.
 « Στέγασμα μόνον
 « Μ’ ἀρκεῖ καὶ ἄρτου μικρὸν ψιχίον,
 « ‘Αφοῦ διάγω πεινῶν τὸν βίον
 «Καὶ ζῶ παγώνων.

« Ναι! θὰ σᾶς ψάλω φίσμα ὁραῖον,
 « Ἔργ' ἀθανάτων καὶ ἡμιθέων,
 « Ἡ καὶ ἀνθρώπων·
 « Ἐπη θὰ εἴπω μαχῶν ὅργίλα,
 « Θὰ περιγράψω ἥθη ποικίλα
 « Ποικίλων τόπων.

« Θ' ἀπαριθμήσω σιρατὸν ἡρώων,
 « Ἀπαντοχόθεν δραμόντ' ἀθρόον
 « Πρὸς τὸν ἀγῶνα,
 « Ὁπου ὑπῆρξε ποιὲ ἡ Τροία,
 « Καὶ δπου σήμερον τὰ θηρία
 « Πλανῶνται μόνα.

« Θὰ περιγράψω τοῦ Ἀχιλλέως
 « Τὰς πράξεις, ὅσα, θνητὸς καὶ νέος,
 « Ἐπραξε θεῖα·
 « Πῶς ἡγωνίσθη ὡς οὐδεὶς ἄλλος
 « Εἰς τὸν ἀγῶνα, εἰς δν τὸ κάλλος
 « Ὑπῆρξε αἰτία.

« Πῶς τῆς Ἰθάκης ὁ ἄναξ γέρων
 « Πρὸς μακρὰς χώρας τὸ βῆμα φέρων,
 « Ἀπεπλανήθη·
 « Ἐκεῖ δὲ πόσας ἥκουσε γλώσσας,
 « Κ' ἐθνῶν σωρείας εἶδεν δπόσας
 « Κ' ἔμαθεν ἥθη.

« Άλλὰ ἡ θιελλα ἐπαυξάνει,
 « Καὶ νὰ μὲ σώσῃ οὐδεὶς ἐφάνη.
 « Οἱ ἐνοικοῦντες,
 « Θερμοί, παγώνοντα λησμονοῦσι
 « Καὶ τὸν ἐπαίτην περιφρονοῦσι,
 « Αὗτοὶ πλουτοῦντες.

« Στενάζων ἔξωθεν καὶ δακρύων,
 « Ἀκούω τ' ἄσματα τῶν ὀργίων
 « Νὰ ἀντηχῶσι·
 « Ἐγὼ μαραίνομ”, ἐκεῖνοι θάλλουν,
 « Θρήνους ἐκχύνω, ἐκεῖνοι ψάλλουν,
 « Θνήσκω, καὶ ζῶσι·

« Ἀνοίξατέ μου! τυφλὸς καὶ γέρων,
 « Βῆμα κλονούμενον περιφέρων
 « Γοσοῦτον χρόνον,
 « Παντοῦ εὑρίσκω σκληρὰς καρδίας,
 « Παντοῦ βασάνους καὶ κακουλίας,
 « Παντοῦ τὸν πόνον.

« Πλανῶμαι, πάντοιε συναθροίζων
 « Γνώσεις καὶ ἄμα διασκορπίζων
 « Τὰ ἄσματά μου·
 « Άλλ’ οὐδ’ ἡ μνήμη μου κἄν θὰ ζήσῃ,
 « Κ’ ἡ πλάξ τοῦ τάφου μου θὰ ἐγκλείσῃ
 « Καὶ τ’ ὅνομά μου.

«Ἐν μέσῳ τόσων δεινῶν καὶ πόνων
 « Μὲ παρηγόρουν ἔλπιδες μόνον
 « Ἀθανασίας. *ώ ω - - - - -*
 « Γενεὰς ἄλλας δικαιοτέρας
 « Ἡλπισα μάτην· ἵδοὺ τὸ πέρας
 « Ζωῆς ἀθλίας.

 « Ἡ ὕδρα ἔφθασε τοῦ θανάτου,
 « Ἐνῷ εἰς ὅνειρα ἀθανάτου
 « Ἐπλεον κλέους,
 « Καὶ μόλις σύρων ἀσθενὲς σῶμα,
 « Ἡλπιζον, ἄφρων ἐγώ ! ἀκόμα
 « Καιροὺς δραίους . . .»

‘Αλλ’ αἴφνης ἔπαυσεν ἡ ώδη του,
 Κ’ ἡ λύρα ἔπεσε τοῦ πρεσβύτου,
 Κτῆμα ἀρχαῖον.
 ‘Ο τελευταῖος δὲ ταύτης στόνος
 Μὲ τὴν ἐσχάτην πνοήν του μόνος
 Εμίχθη κλαίων.

Καὶ μὲ χιόνος τὸ πρωὶ στρῶμα
 Ποιμήν τις εὔρε γέροντος πτῶμα
 Κεκαλυμμένον.

‘Εκράτει ἔτι παρὰ τὴν χεῖρα
 Λύραν, κ’ εἰς ταύτην «Ομήρου λύρα»
 Ήτο γραμμένον.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ

ΕΙΣ THN BENETIAN

1

Τὸ ἔδαφος τῆς πρώην σου δεσποίνης
 Πατεῖς, ὃ Ἑλλην, τὸ λιθοστρωμένον,
 Κ' ἐκ τῆς μελαινῆς γόνδολας ἐκβαίνων,
 Δὲν σ' ἔρχεται τὸ γόνυ σου νὰ κλίνῃς ;

Ἡ δὲν τηρεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης
 Τὸ ἥθος πλέον τὸ ταπεινωμένον,
 Ἀλλ' ἵστος ἀπὸ στόμα ωργισμένον
 Καὶ σκώμματα γαιρέκακα ἐκχύνεις ;

Μή, μή ! ἀλλ' εὐγνωμόνως ἐνθυμήσουν,
 Πῶς ὅτε ἦν εἰς σκότος βυθισμένη,
 Ἐδῶθεν φῶς ἐδέχετο ἡ πατρίς σου,

Καὶ ἀπὸ σιγηλὰ ἐδῶ τεμένη
 Αἰῶνας τρεῖς ἡ νοερὰ τροφή σου
 Σ' ἐδίδετο καλῶς ἐσκευασμένη.

2

Παράθυρα κλειστὰ τῶν παλατίων,
 Εἰπέτε μ' εἰν' ἀλήθεια ἢ μῆθος,
 Πῶς πρώην ἐξ ὑμῶν χαρίεν πλῆθος
 Ἐπρόβαλλε προσώπων γυναικείων

Καὶ ἔβλεπε στρατοὺς τῶν ἐγχωρίων,
 Πῶς νικηταὶ μ' ἀγέρωχον τὸ ἥθος

Ἐπέστρεφον, κ' ἐκόμπαζεν δὲ λίθος
Ὑπὸ ποδῶν πατούμενος ἀνδρείων ; . . .

Ίστοι μεταλλοστήρικτοι μεγάλοι
Μὲ τὰς τριπλᾶς ἐπάνωθεν σημαίας
Τῆς Κύπρου καὶ τῆς Κρήτης καὶ Μωρέως,
Λαλεῖτε ! ἦ αἰδὼς σᾶς καταβάλλει
Ἐνῷ υἱὸν ἐλευθερίας νέας
Τὸν Ἑλληνα μὲ βλέπετε ; βεβαίως !

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΜΑΝΟΥΛΗΣ

Ο ΒΡΑΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΜΑ

«Μέριασε, βράχε, ιὰ διαβῶ» τὸ κῦμα ἀνδρειωμένο
Λέγει στὴν πέτρα τοῦ γιαλοῦ θολό, μελανιασμένο,
»Μέριασε, μέσ' στὰ στήθη μου ποῦταν νεκρὰ καὶ κρύα
»Μαῦρος βοριᾶς ἐφόλιασε καὶ μαύρη τρικυμία.
»Αφροὺς δὲν ἔχω γι' ἄρματα, κούφια βοὴ γι' ἀντάρα,
»Ἔχω ποτάμι αἴματα, μὲ θέριεψε ἡ κατάρα
»Τοῦ κόσμου ποῦ βαρέθηκε, τοῦ κόσμου πούπε τώρα,
»Βράχε θὰ πέσης, ἔφτασεν ἡ φοβερή σου ἡ ὥρα.
»Οταν ἐρχόμουνα σιγά, δειλό, παραδαρμένο
»Καὶ σῶγλυφα καὶ σῶπλενα τὰ πόδια δουλωμένο,
»Περήφανα μ' ἐκύτταζες καὶ φώναζες τοῦ κόσμου,
»Νὰ ἴδῃ τὴν καταφρόνεσι ποῦ πάθαινε δὲ ἀφρός μου.

»Κι' ἀντὶς ἐγὼ κρυφὰ κρυφά, ἐκεῖ ποῦ σ' ἐφιλοῦσα
 »Μέρα καὶ νύχτα σ' ἔσκαφτα, τὴ σάρκα σου ἐδαγκοῦσα
 »Καὶ τὴν πληγὴ ποῦ σ' ἄνοιγα, τὸ λάκνο ποῦθε κάμω,
 »Μὲ φύκη τὸν ἐπλάκωνα, τὸν ἔκρυβα στὸν ἄμμο.
 »Σκῦψε νὰ ἰδῆς τὴ δίζα σου στῆς θάλασσας τὰ βύθη,
 »Τὰ θέμελιά σου τἄφαγα, σ' ἔκομα κουφαλίθι.
 »Μέριασε, βράχε, νὰ διαβῶ. Τοῦ δουύλου τὸ πεδάρι
 »Θὰ σὲ πατήσῃ στὸ λαιμό... Ἐξύπνησε λιοντάρι».

Ο βράχος ἔκοιμώτουνε. Στὴν καταχνὶα κρυμμένος,
 Αναίσθητος σεῦ φαίνεται, νεκρός, σαβανωμένος.
 Τοῦ φώτιζαν τὸ μέτωπο, σχισμένο ἀπὸ δυτίδες,
 Τοῦ φεγγαριοῦ πούταν χλωμό, μισόσβυσταις ἀχτίδες.
 Ολόγυρά του δνείρατα, κατάραις ἀνεμίζουν
 Καὶ στὸν ἀνεμοστρόβιλο φαντάσματα ἀρμενίζουν,
 Καθὼς ἀνεμοδέρνουνε καὶ φτερούθοριβοῦνε
 Τὴ δυσωδία τοῦ νεκροῦ τὰ δρνια ἀν μυριστοῦνε.

Τὸ μούγκρισμα τοῦ κύματος, τὴν ἀσπλαχνὴ φοβέρα
 Χίλιαις φοραὶς τὴν ἀκουσεν δ βράχος στὸν αἰθέρα
 Ν' ἀντιβοᾶ τρομαχτικὰ χωρὶς κάν νὰ ξυπνήσῃ
 Καὶ σήμερ' ἀνατρύχιασε, λέ; θὰ λιγοψυχήσῃ.

«Κῦμα, τί θέλεις ἀπὸ μὲ καὶ τί με φοβερῖζεις;
 »Ποιός εἶσαι σὺ κ' ἐτόλμητες ἀντὶ νὰ μὲ δροτίζῃς,
 »Αντὶ μὲ τὸ τραγοῦδι σου τὸν ὑπνο μου νὰ εὐφραίνῃς
 »Καὶ μὲ τὰ κρῦα σου νερὰ τὴ φτέρνα μου νὰ πλένῃς,
 »Εμπρός μου στέκεις φοβερὸ μ' ἀφροὺς στεφανωμένο,
 »Οποιος κι' ἀν εἶσαι μάθετο, εὔκολα δὲν πεθαίνω».

« — Βράχε, μὲ λένε ἐκδίκησι. Μ' ἐπότισεν δὲ χρόνος
 » Χολὴ καὶ καταφρόνεσι. Μ' ἀνέθρεψεν δὲ πόνος.
 » Ἡμουνα δάκρυ μιὰ φορὰ καὶ τώρα κύτταξε με
 » Ἐγινα θάλασσα πλατειά, πέσε προσκύνησέ με.
 » Ἐδῶ μέσα στὰ σπλάχνα μου βλέπεις δὲν ἔχω φύκη,
 » Σέρον ἔνα σύγνεφο ψυχαίς, ἐρμιὰ καὶ καταδίκη.
 » Ξύπνησε τώρα σὲ ζητοῦν τοῦ ἄδη μου τὸ ἀχνάρια...
 » Μ' ἔκαμες ξυλοκρέβατο... Μὲ φύρωσες κουφάρια...
 » Σὲ ξένους μ' ἔρωιξες γιαλούς... Τὸ ψυχομάχημά μου
 » Τὸ περιγέλασαν πολλοί καὶ τὰ παθήματά μου
 » Τὰ φαρμακέψαιε κρυφὰ μὲ τὴν ἐλεημοσύνη.
 » Μέριασε, βράχε, νὰ διαβῶ, ἐπέρασε ἡ γαλήνη,
 » Καταποτήρας εἶμ' ἐγώ, δὲ ασπονδος ἔχθρος σου,
 » Γίγαι τας στέκω ἐμπρός σου».

Ο βράχος ἐβουβάθηκε. Τὸ κῦμα στὴν δρμή του
 Ἐκαταπόντισε μὲ μιᾶς τὸ κούφιο τὸ κορμί του.
 Χάνεται μέσ' στὴν ἀβυσσο, τρίβεται, σβυτεται, λιώνει
 Σὰν νᾶταν ἀπὸ χιόνι.

Ἐπάνωθέ του ἐβδύγγυξε γιὰ λίγο ἀγριωμένη
 Ἡ θάλασσα καὶ ἐκλείστηκε. Τώρα δὲν ἀπομένει
 Στὸν τόπο ποῦταν τὸ στοιχεῖο κανεὶς παρὰ τὸ κῦμα,
 Ποῦ παίζει γαλανόλευκο ἐπάνω ἀπὸ τὸ μῆμα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΤΟ ΞΕΡΡΙΖΩΜΕΝΟ ΔΕΝΤΡΟ

Δέντρο, πῶς κοίτεσαι νεκρὸς στὸν ἄμμο τοῦ γιαλοῦ μου ;
 Ποιό χέρι σὲ ξερρίζωσε, ποιά δύναμι σ' ἐπῆρε
 ?Απὸ τὴν ὁάχη τοῦ βουνοῦ καὶ σ' ἔρριξε στὸ κῦμα ; . . .
 ?Εσένα τὰ γεράματα δὲν σ' εἶχαν σαρακώση.
 Στὰ ἀτάραγα κλωνάρια σου ἑκατοστάδαις χρόνοι
 Χωρὶς νὰ τὰ λυγίσουνε, ἐστέκαν σωριασμένοι.
 Στὴ σιδερένια φλοῦδά σου, χωρὶς νὰ τήνε γδάρῃ
 Τοῦ λόγγου τ' ἀγριωδάμαλο τὰ νέρατα ἐτροχοῦσε.
 Πές μου, ποῦ κοίτεσαι νεκρός, δουπάκι, στὸ γιαλό μου ; »

— Κατέβαινε δλοφούσκωτο προχτὲς τὸ Δημοσάρι
 Μουγκρίζοντας στὸ διάβα του, σὰν νὰ ζητοῦσε ἀμάχη,
 Δὲν τὸ βαστοῦσαν ὁζιμιά, δὲν τὸ κρατοῦσαν φράχταις,
 Στὸ πέρασμά του ἐγέρνανε σὰν νὰ τὸ προσκυνοῦσαν
 Οἱ σχίνοι, τάγριοπρίναρα. Τὸ κῦμα στὸ θυμό του
 ?Ἐρροβολοῦσε πάντα ἐμπρός, θεότυφλο, ὀργισμένο,
 Καὶ πέφτει κατακέφαλα μ' ὅλη του τὴν ἀνδρειά του,
 Γιὰ νὰ δουφήξῃ ἔνα κοντρὶ ποῦ τῶφραζε τὸ δρόμο.
 ?Εστεκα ἐγὼ κ' ἐκύτταξα κι' ἀπ' τὴν βουβὴ τὴν πέτρα,
 ?Ακουσα τότε μιὰ φωνὴ σὰν νᾶβγαινε ἀπ' τὸν ἄδη.

»Πέρονα, ποτάμι, μέριασε, σύρε νὰ σκιάζῃς ἄλλους,
 »Ἐμὲ μ' ἐπάτησε βαρὺ ποδάρι ἀνδρειωμένου,
 »Μ' ἐστοίχειωσε τὸ αἷμά του, κ' εῖμαι θεμελιωμένη,
 »Γιὰ νὰ φωνάζω ἀνάθεμα σ' ἐκείνους ποῦ προδίνουν.
 »Είμαι τ' ?Αργύρη τὸ κοντρί, είμαι τ' ?Αργύρη ὁ τάφος.—»
 Τὸ κῦμα ἀναστηλώθηκε, ἀφρομανάει, θεριεύει.

Τότε μὲ μιᾶς ἐψήλωσε κι' ἡ πέτρα τὸ κεφάλι
 Καὶ στὸν πλατὺν τὸν ὅμο τῆς τ' ἀγιόκλημα ἀνθισμένο
 Ξαπλώθηκε σὰν νάτανε τοῦ σκοτωμένου ἡ χήτη.
 Ὁλόγυρά του οἵ μυρτιαὶς γοργὰ συμπυκνωθῆκαν,
 Σφιχτὰ τὴν ἐπερίπλεξαν καὶ ἐφάνηκε δὲ Ἀργύρης
 Ὁλόρθος τὴ φλοκάτη του σὰν νὰ φοροῦσε ἀκόμα.
 Φεύγονταν μὲ τρόμο τὰ νερά. Τοῦ πεθαμένου δὲ ἵσκιος
 Τὰ κυνηγάει καὶ τὰ πατεῖ. Τὸ χνῶτό του τὰ σχίζει.
 Ἀθμένιε τὸ φάντασμα. Τὰ νεκρολίβανά του
 Τὰλαι φτερούγια στὰ πλευρὰ κι' ἀνεμοδέρνει χάρος.
 Ἐτρεμει ἡ γῆ στὴ δίζα μου, μ' ἐπλάκωσε ἡ θολοῦρα,
 Μ' ἀγκάλιασεν δὲ χαλασμός, μ' ἐσύντριψε, μ' ἐπῆρε
 Καὶ τώρα σέρνομαι νεκρό... Τήραξε, μὲ γνωρίζεις;...
 Θυμᾶσαι πούρθες μιὰ φρεάτη μὲ τὰ λαγωνικά σου
 Κ' ἐπλάγιασες στὸν ἵσκιο μου; Ἐγὼ μὲ τὰ κλωνάρια
 Σ' ἐσκέπασα στὸν ὑπνό σου καὶ σὺ μὲ τὸ λεπίδι
 Ἐχάραξες στὴ φλοῦδά μου, πρὸν φύγης, τὸ δνομά σου.
 Ἡ μοῖρα μᾶς ἀδέρφωσε, ξερριζωμένο τώρα
 Γυρεύω τόπο νὰ ταφῶ... Σ' ἀγάπησα... μὲ θέλεις;...

— Μεῖνε, σὲ θέλω, δέντρο μου... Σὰν ἔρθῃ καὶ γιὰ μένα
 Ἡ ὥρα ἡ ἀναπόφευχτη δποῦ σὲ συνεπῆρε,
 Θὰ πῶ μέσ' στὰ σανίδια σου νὰ κλίσουν τὸ κορμί μου
 Καὶ τὸ δνομά ποῦ φύλαξες στὴ φλοῦδά σου γραμμένο,
 Ἄν θὰ τὸ φάγ' ἡ μαύρη γῆ, θέλω μὲ σὲ νὰ λυώσῃ.
 Μεῖνε, σὲ θέλω, δέντρο μου, στὸν τάφο συντροφιά μου.
 Ὁποιος κι' ἀν σ' ἔστειλε σὲ ἐμέ, δουπάκι, καλῶς ἥρθες...

"Εστεκ' ἀκίνητος ἐκεῖ, θωρῶντας ἔαπλωμένο
 Τὸ δέντρο τὸ περίφανο ποῦ μοῦχε στεύλ' ἥ μοῖρα,
 Καὶ χίλιοι μύριοι στοχασμοὶ σκληρὰ μ' ἔμαρτυρεῦαν.
 Θυμήθηκα τὴν νιότη μου ὅταν μές' στὴν καρδιά μου
 'Εφύτερων' ἄδολη ἥ χαρὰ μὲ φτερωταὶς ἐπίδαις . . .

Ξέγνοιαστη τότε ἀνέμιζε, σὰν νᾶτανε ἔηφτέρι,
 'Ακαταδάμαστη ἥ ψυχή, κ' ἔπερνε γιὰ λιμέρι
 Πότε τὰ πεῦκα τοῦ βουνοῦ, πότε τὰ κυπαρίσσια
 Καὶ πότε ἐφώλιαζε κρυφὰ μέσα στὰ δῆμοκκλήσια,
 Κ' ἐγύρευε φαντάσματα. Μονάχη, ἀποσταμένη,
 Εὔρισκ' ἐκεῖ παρηγοριά. Τὴν νύχτα οἱ πεθαμένοι
 Τὴν ἔπαιρναν πνεματικὸ κ' ἐκείνη γιὰ λουλούδια
 Τοὺς ἔρριχνε μνημόσυνα, τοὺς ἔδινε τραγούδια.

Πόσαις φοραὶς καθήμενος στὸ βράχο μοναχός μου
 'Εβλεπα νᾶρχεται νεκρὸ τὸ μρύγκωσμα τοῦ κόσμου
 Νὰ ἔψυχῃ στὰ πόδια μου, σὰν τὸν ἀφρὸ στάγέρι,
 Καὶ πόσαις ἀμετραὶς φοραὶς, μ' ἀντάρα, μ' ἀγριοκαῖρι,
 'Εκρύφθηκα στὴν λαγκαδιὰ καὶ μέσα στὰ πλατάνια
 'Ενοιωθα ἀπόκρυψη χαρά, ἔνοιωθα περηφάνια
 Πιστεύοντας ὅτ' ἡμουνα θεριὸ μὲ τὰ θερία,
 'Ανήμερο, ἀνυπότακτο κ' ἐγὼ σὰν τὰ στοιχεῖα . . .
 Τὰ δέντρα ἔτριζαν καταγῆς, γυρτά, ξερριζωμένα,
 Τὰ νυχτοπούλια ἔσκούζανε τριγύρω μου ἀγριωμένα,
 Κι' ἐγὼ μ' ἔνα τουφέκι
 'Επίστενα πῶς ἡμουνα βροντὴ κ' ἀστροπελέκι . . .

Πικραὶς ποῦν' οἱ ἐνθύμησαις! . . Τότε τὸ μέτωπό μου,
 Πλατύς, καθάριος οὐρανός, δὲν τῷχαν αὐλακώσῃ
 Τοῦ χρόνου τὰ ἔσσαντα, οἱ πόθοι, τὰ φαρμάκια
 Σὰν πύργος ἔστεκε ψηλὸς κ' ἐπάνω του ἐφωλιάζει
 Χιλιάδες ὅνειρα χρυσᾶ, λέες κ' ἡταν χηλιδόνια
 Κ' ἐφύγαν μὲ τὴν ἄνοιξι, τὰ σκόρπισε δὲ χειμῶνας.
 Τώρα τὸ σκέπασαν μὲ μιᾶς οἱ καταχνιαὶς τοῦ κόσμου,
 Συγνέφιασε, σκοτίδιασε καὶ ὁρισμένη πλάκα
 Κατάμεσσα στοῦ κεφαλιοῦ τάψυχο μοναστῆρι,
 Στεῖρο ξαπλώνεται, βουβός, τοῦ λογισμοῦ μου τάφος . . .
 Τί κρίμα τόσο γρήγορα νὰ φεύγουνε τὰ νιᾶτα!
 •Οποιος κι' ἀν σ' ἔστειλε σ' ἐμέ, δουπάκι, καλῶς ἥρθες.

"Οταν κ' ἔσù τὸ δύστυχο, χλωρὸ καὶ στολισμένο
 •Ἐσήκωνες μεσουρανὶς τ' ἀλύγιστα κλωνάρια,
 Βελάζοντας στὸν ἵσκιο σου ἔτρεχε τὸ κοπάδι·
 'Ο πιστικὸς χαρούμενος σ' ἀγάπαε σὰν πατέρα·
 Χήραις γηραίς, πανόρφανες καὶ ἔτρωχηλισμέναις
 Σοῦ ἐπαίροναν τ' ἀντιρρίμματα, ωσὰν ἐλεημοσύνη,
 Κι' ὅταν τὰ δίγλυναν στὴ φωτιά κι' δλόγυρα στὰ ψράκια
 Μὲ τὸ φτωχὸ προσάναμμα τὴ νήστεια ἀποκοιμοῦσαν,
 Τότε σ' εὐχολογούσανε κ' ἐλέγαν στὴν Παρθένο
 Νὰ σοῦ στοιχειώνῃ τὰ κλαριά, νὰ σοῦ χαρίζῃ χρόνια . . .
 Τώρα νεκρὸ στὸν ἄμμο μου θὰ σὲ θυμοῦνται τάχα ; . . .

'Εμαραθήκανε γιὰ μᾶς τοῦ κόσμου οἱ πρασινάδες.
 'Εσένα σ' ἔξερρίζωσε τὸ κύμα στὴν ὁργή του,
 'Εμὲ μοῦ τρώγουν τὴν καρδιὰ ἀχόρταγαις ἐλπίδες.

Νάξερες πῶς ταὶς ἔτρεφα ! Καὶ τώρα μία μία
 Μαραίνονται καὶ πέφτουνε σὰ φύλλα τὸ γειμῶνα.
 Πλάστη μεγαλοδύναμε ! Σπλαχνίσου με τὴν ὕδρα
 Ποῦ θάρυθη δ Χάρος νὰ μ' ενδῷ, καὶ πρὶν σβυτῇ τὸ φῶμον,
 Σιεῖλε μου πάλαι νὰ τὰ ίδω μ' ὀλη τὴν ὅμερφιά τους
 Τῆς νιότης μους τὰ ὄνειρατα ! "Αφες τα νὰ φορέσουν
 Τὰ ὁδοκάλια τῆς αὐγῆς καὶ στὸ προσκέφαλό μου
 Νάρθονυ νὰ μὲ ὁαντίσουνε χτυπῶντας τὰ φτερούγια
 Μὲ πάχνη ἀπὸ τὸν Κίσσαβο... Πατέρα, στεῖλε μού τα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΝΕΚΡΙΚΗ ΩΔΗ

—
 Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἔξεφύτρωσ· ἔνα ὁόδο·
 Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἐμαράθηκε τὸ ὁόδο !

Γιὰ μιὰν ἄνοιξι μονάχα στὰ περήφανα κλαριά του
 'Ετραγούδησε τ' ἀηδόνι, ἔκαμε καὶ τὴ φωλιά του...
 Σὰν ἡ ἄνοιξι γυρίσῃ καὶ τ' ἀηδόνι σὰ γυρίσῃ,
 Τὴ φωλιά του ποῦ θὰ στήσῃ ;...

"Οταν ἔβγαινε ἡ σελήνη, ὅταν ἔβγαιναν τ' ἀστέρια,
 Μὲ ἀγάπη τὸ ἔθωροῦσαν, τοῦ ἀπλώνανε τὰ χέρια,
 Σὰν νὰ ἥθέλαν ἔκει ἐπάνω νὰ τὸ πάρουν τὸ καῦμένο,
 "Ἐλεγαν πῶς εἰν' ἀδέρφι, ἔλεγαν πῶς πλανημένο
 Τ' οὐρανοῦ τὸ μονοπάτι τ' ὀρφανὸ θὰ εἶχε χάσῃ·
 "Ωχ ἀστέρια ! ὧχ ἀστέρια ! γρήγορα ποῦ θὰ σᾶς φθάσῃ !

Κάποιοι ποὺ ἄκουσαν τ' ἀηδόνι στὸ κλαρί του νὰ λαλῆ
 Εἴπαν δὲν εἶναι τραγοῦδι, μοιρολόγι εἰν' ἔκει...
 Κι δει τείδαν τὰς ἀκτῖνας τῶν ἀστέρων τ' οὐρανοῦ
 Νὰ γελοῦν, νὰ παιγνιδίζουν μὲ τὰ φύλλα τοῦ δρφανοῦ
 Εἴπαινε τὰ φῶτα ἔκεινα ἄλ! δὲν εἶναι τῆς χαρᾶς,
 Εἴπαν δὲι εἶναι τὰ φῶτα νεκρικῆς κεροδοσᾶς.

Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἐξεφύτρωσ· ἔνα δόδο·
 Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἐμαράθηκε τὸ δόδο.

Μὴν ἐπέρρασεν ἔκειθεν ὁ βιοριᾶς ὁ παγωμένος
 Καὶ σὰν εἶδε τέτοιο δόδο ὁ σκληρὸς ἐρωτεμένος
 "Αρπαξε τὴ μυρωδιά του
 Καὶ τὴν πῆρε στὰ φτερά του; . . .

Τόσον εἶναι μαραμμένο καὶ τὰ φύλλα του ἔχει ἀχνὰ
 "Οποῦ λὲς δει γιὰ χρόνους τῆς αὐγούλας ἥ δροσὰ
 Δὲν τὸ ἐδρόσισε τὸ μαῦρο. Τόσον εἶναι πικραμένο
 "Οποῦ λὲς δει ἐπάνω σὲ κορμὶ σαβανωμένο
 Κάποιο χέρι τὸ εἶχε στήση
 Νεκρικὰ νὰ τὸ στολίσῃ.

Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα ἐξεφύτρωσ· ἔνα δόδο·
 Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσοῦλα πῶς ἐχάθηκε τὸ δόδο;

Δὲν τὸ ξεύρω! . . . Κάποιος εἶπε δὲι ἐψὲς τὸ βράδυ βράδν
 Εἶδε κάποιονε νὰ φεύγῃ σὰν καπνὸς μὲ τὸν ἀγέρα.
 Τ' ἄλογό του ἦτον μαῦρο σὰν τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι
 Κ' ἐλαφρὸ σὰν τὸν αἰθέρα·
 Εἰς τὸ χέρι του ἐβασιοῦσε, ἀχαμνὸ ξεγυμνωμένο
 "Ένα δόδο μαραμμένο.

“Οταν ἔφευγε ἀκολουθῶντας τοῦ πελάου τὴν ἄκρην ἄκρην,
 ”Αχ ! δὲν ἔχων’ ἔνα δάκρυν,
 Μόνον ἔλεγε στὸ κῦμα, ποῦ τὸν βλέπει καὶ τραβιέται :
 «Κύματά μου εἰπέτε, εἰπέτε,
 «Δὲν εἶν’ ὅμορφο τὸ δόδο ;» Μόνον λέγει στὸ χορτάρι
 Ποῦ ἀποκάτω ἀπ’ τὸ ποδάρι
 Τοῦ ἀλόγου του πεθαίνει : «Δὲν εἴμ’ ἄξιος κ’ ἐγὼ
 Τέτοιο δόδο νὰ φορῶ ;»
 Τέτοια δόδα καὶ τοῦ Χάρου κάνουν ὅμορφα τὰ στήθια.
 Εἶν’ ἀλήθεια, εἶν’ ἀλήθεια !

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΥΤΥΧΙΑ

’Απὸ τ’ Ἀργος ἔκεινάει,
 Πρὸν δὲν ἡ αὐγὴ τ’ ἀστέρια σβύσῃ,
 Κόσμος ἄπειρος, ποῦ πάει
 Στὸ Ναὸν νὰ προσκυνήσῃ.
 Μύρια ζῶα ποδοβιοῦνε·
 Τρέχουν ἄμαξαις πολλαῖς,
 Καὶ τὴν Ἡρα ὑμνολογοῦνε
 ’Αναρίθμηταις φωναῖς.

Οὔτε γέρος, ποῦ στὴν κλίνη
 ’Έχει μήναις παραδείρη,
 Οὔτε ἀνήλικος ἀφίνει
 Τῆς Θεᾶς τὸ πανηγύρι.

Πῶς ἀκόμα ἔκεῖθε λείπει ;
 Στοῦ σπιτιοῦ της τὴν αὐλὴ
 Ὡς τρισέβαστη Κυδύπη
 Τί ζητάει ; τί καρτερεῖ ;

Εἶχε σύναυγα προστάξῃ,
 Πρὸν κανεὶς τὸν δρόμο πάρῃ,
 Νὰ τῆς φέρουν γιὰ τ' ἀμάξι
 Ἐνα κάτασπρο ζευγάρι .
 Ἄλλ' οἱ ταῦροι θὰ βοσκοῦσαν
 Σὲ λιβάδια μακρινά.
 Καὶ θλιμμένη τὴν θωροῦσαν
 Δύο φιλόστοργα παιδιά.

Δὲν ἐστάθηκαν πολληώρα
 Σὲ μιὰν ἄνεργη ἀπορία·
 Νά ! τ' ἀμάξι ἀπὸ τὴν χώρα
 Βγαίνει, χύνεται μὲ βία·
 Δίχως πούπετα νὰ μείνῃ,
 Μὲ ἀκατάπαυτην δρμή,
 Δρόμο παίρνει, δρόμο ἀφίνει,
 Καὶ περνάει σὰν ἀστραπή.

Ἄγκαλὰ καὶ τόσοι κρότοι
 Γύρω ἥχοῦνε σταὶς πεδιάδαις,
 Τ' ἀκοῦν πῶρχεται κ' οἱ πρῶτοι
 Κ' οἱ στερνοὶ προσκυνητάδες·

Σταματοῦν· τὸ βλέμμα φέρνουν
 Ὁθε πρέπει νὰ φανῆ·
 Νάτο! οἱ νέοι τ' ἀμάξι σέρνουν,
 Κ' εἶναι ἡ μάννα τους ἐκεῖ.

Ζήτω ἀμέτρητα βοῖςουν,
 Ἐνωμένα στὸν ἀέρα
 Μὲ φωναῖς, ποῦ μακαρίζουν
 Τὴν καλότυχη μητέρα·
 Καί, ὡς περνοῦν τὰ παλληκάρια,
 Στὰ ἴδρωμένα τους μαλλιὰ
 Πέφτουν πράσινα κλωνάρια
 Ἀπὸ δάφνη καὶ μυρτιά.

Μέσος στὴ μέση ἀπὸ τὸ πλῆθος
 Ἡ Κυδίπη κατεβαίνει,
 Μὲ τὸν Ὄλυμπο στὸ σιῆθος.
 Μὲ τὴν ὄψι δακρυσμένη·
 Δὲν ἀργεῖ· στὸ μέρος πάει
 Ποῦ λατρεύεται ἡ Θεά·
 Λίγα λουλουδα σκορπάει
 Καὶ προσεύχεται θεομά.

— Μὴν ἵδης καθόλου ἐκεῖνο·
 Ποῦ τολμάω νὰ δώσω τώρα·
 Ὅσα κλάϊματα ἐγὼ χύνω
 Δέξου, ἀντὶς ἀπ' ἄλλα δῶρα·

Σ' ἔξορκίζω ! κάμε ὁ Θεία,
 Στὰ παιδιά μου νὰ δοθῇ
 Ἡ καλλίτερη εὐτυχία
 Ὁποῦ βρίσκεται στὴ γῆ.—

Πῶς δεότουνε ! μὲ πόση
 Τῆς ψυχῆς οὐράνια πύρα
 Καὶ τὰ μάτια εἶχε σηκώση
 Καὶ τὸ νοῦ κατὰ τὴν Ἡρα.
 Ἐξαμ' ἐπειτα νὰ φύγῃ,
 Καί, γυρνῶντας ταπεινά,
 Τὰ δύο τέκνα της ἔσανοίγει
 Χάμου ἀκίνητα—νεκρά !

ΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΟΥ ΑΛΗΠΑΣΑ

Εἰν' ἄγρια νύχτα ! Σκάφτοντας ἐδῶ στὸν ἔρμο τόπο,
 Τοῦ κάκου ἀφίνετε, παιδιά, τὸν ὕπνο γιὰ τὸν κόπο.
 Πιστέψετε μου· ἀκούσετε τὸ γέρο ποῦ σᾶς κρένει·
 Οἱ θησαυροὶ τ' Ἀλήπασα δὲν εἰν' ἐδῶ θαμμένοι.
 Σᾶς λέω μεγάλο μυστικό· μοῦ τῷπε μίαν ἡμέρα
 "Ἐνας φτωχὸς καλόγερος, ποῦ κατοικοῦσε πέρα·
 "Ἄγια ψυχή, ποῦ διάβαζε σὲ ἀθάνατα βιβλία
 Πολλὰ τ' ἀνθρώπου ἀπόχρυφα, πολλὰ μυστήρια θεῖα.
 "Ημονυν ἀγῶρι σὰν ἐσᾶς, κ' ἐπῆμα νὰ τοῦ μιλήσω,
 Τ' ἄδικο βιὸ ποῦ βρίσκεται ποθῶντας νὰ γνωρίσω.

•Ο σεβαστὸς—ἀδιάκοπα στὴ μνῆμη μου τὸν ἔχω—
 Σὰν εἶπε πῶς κολάζομαι τὰ μάταια νὰ ἔτερέχω,
 Μακρὺν ὑμοῦμαι πᾶρριξὲ τὸ βλέμμα του τριγύρου
 Στὰ περιγιάλια, στὰ βουνά, στὰ δάση τῆς Ἡπείρου,
 Καὶ θλιβερὰ τὰ μάταια του γυρνῶντας καὶ σ' ἐμένα.
 Κατόπι ἀρχίνησε νὰ πῆ μὲ χεύλη πυρωμένα :
 —Μῦθος δὲν εἶναι· ὁ τύραννος ἀμέτρητο λογάρι
 •Ἐθαψε κάπου, τρέμοντας μήπως ἔχθρὸς τὸ πάρη.
 Μόν· ἡ κατάρα τοῦ Θεοῦ τ' ἀστροπελέκι ἀνάφτει
 Καὶ τὰ κρυμμένα πλούτη του λαβθίζει καὶ ἔθαφτει.
 Μὲ μίας παντοῦ στὴν Ἡπειρο, σὰ φύλλα μαραμένα.
 Σφοδρὸς ἀνεμοστρόφιλος πετάει τ' ἀσβολωμένα.
 •Αχ ! δὲ θὰ πάρουν τὴ μορφὴ καὶ τὸ λαμπρό τους χρῶμα
 •Οσο τρεμάμενος ὁραῖς θὰ τὰ μολύνῃ ἀκόμα,
 •Άλλ , ὡς βροντήσῃ ἀπάνω τους ἐλεύθερο ποδάρι,
 •Εδῶ θὰ γένουν μάλαμα κ' ἐκεῖ μαργαριτάρι.

ΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

TZITZIKAΣ ΚΑΙ ΓΡΥΛΛΟΣ

(ΜΥΘΟΣ)

Εἶπε μιὰ νύχτα ὁ Τζίτζικας τοῦ Γρύλλου :
 —Δὲν πᾶς καὶ σύ, καῦμένε, νὰ ἥσυχάσῃς,
 Ποῦ δλοι κοιμῶνται, κ' εἶσαι σὺ μονάχος
 •Οπου περνᾶς τὴ νύχτα τραγουδῶντας ;
 •Ασωτε, ἀσώτου τέκνο, ποῦ ἀσωτεύεις
 •Έναν πολύτιμο καιρό, ποῦ ἐμπέριες
 Νὰ τὸν οἰκονομᾶς γιὰ νὰ κοιμᾶσαι ;

— Ναί, λέει ὁ Γρύλλος, ἵσια κουβεντιάζεις.
 Λέσ τὴν ἀλήθεια· καὶ θαυμάζω μόνο
 Πῶς, Τζίτζικας ἐσύ, μιλεῖς γιὰ γνῶσι,
 Γιὰ οἰκονομία καιροῦ, καὶ γιὰ ἡσυχία!
 Δὲν εἶσαι σύ, ποῦ, δλομερὶς στὸν ἵσκιο
 Ἐνὸς πράσινου δέντρου, τριζονίζεις
 Τραγούδια βαρετὰ καὶ δίχως τέλος;
 Καὶ κουφαίνεις τοὺς κάμπους; καὶ ἀλαλιάζεις
 Τοὺς ἔργατας ποῦ κάνουν τὴ δουλιά τους;
 Κ' ἐσπατάλησες πάντα τὸν καιρό σου
 Τραγουδῶντας ἀμέριμνα δλη ὅμέρα;
 Πῶς ἥλθες τώρα ἀπάνου ὅχ τὸ κλαρί σου
 Νὰ διδάξῃς σ' ἔμπας σιωπή, ἡσυχία,
 Οἰκονομία καιροῦ, φρύνησι, γνῶσι;
 Ω Τζίτζικα μου! καὶ συμπάθησέ με,
 Συμπάθησέ με, σ' τὸ λέω πάλε μά...
 Θέλεις νάχης δικαίωμα νὰ δρμηνεῦῃς;
 Κάνε σὺ πρῶτος ὅσα συμβουλεύεις.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΕΙΔΟΝ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΜΑΣ

Εἴδον τὸν Πατριάρχην μας κ' ἔγὼ κ' ἔγὼ ἀκόμα·
 Εἴδον τὸ ἐμπνευσμένον του καὶ φωτοβόλον ὅμμα,
 Μυστηριῶδες κ' ἔμπλεον σιωπηλῶν ἐλπίδων·
 Τὸ ἔρημον διάβημα τοῦ Κωνσταντίνου εἴδον
 Εἰς Πατριάρχου κεφαλήν, καὶ δάσον τὴν πορφύραν,
 Ἡν ἀπὸ μαύρην ἔσωσεν ἦ Ἐκκλησία μοῖραν!

Ποίαν ἡσθάνθην οὐρανέ, θλῖψιν, χαράν, ἐλπίδα,
 ‘Οπόταν εἰς τὸν θρόνον του τὸν Πατριάρχην εἶδα !
 Οὕμοι· σταυρὸς δὲ θρόνος ἐπώδυνος μὲν ἐφάνη,
 Καὶ τὸ διάδημα πικρὰ ἔξ ακανθῶν στεφάνη,
 Πλὴν καὶ αἴγλην ἀναστάσεως μὲν ἐφαίνετο ἀκόμα
 Πᾶς ἔβλεπον εἰς τὸ βαθὺ καὶ φλογερόν του δύμα... .

Τὴν δεξιάν του εὐλαβῶς ἡσπάσθην κλίνων γόνυ,
 ‘Ητις ἐκ τάφου Λάζαρον—λαὸν ἐγείρει μόνη,
 Καὶ ἐκτεινομένη εἰς πλούσια ἴκετικῶς ταμεῖα,
 Ἐγείρει μέγαρα πτωχῶν, σχολάς, νοσοκομεῖα.
 ‘Αβρὸν ὁσφράνθην ἄρωμα, εὐεργεσίας μύρα,
 Φιλήσας ἔνθους τὴν σεπτὴν τοῦ Πατριάρχου χεῖρα.

Εὐλογημένη δἰς καὶ τοῖς ἥ χείρ, ἥτις στηρίζει
 Τὸν ἀσθενῆ καὶ εἰς ἀστεγον στέγην θερμὴν χαρίζει.
 Εὐλογημένον τὸ δύμα του τὸ κλαῖον ὑπὲρ ἄλλων,
 ‘Η ἔνθεος καρδία του, τὸ στῆθός του τὸ πάλλον...
 Τὸ στόμα, δπερ μειδιᾶ εἰς ἔρημον παιδίον,
 Καὶ δὲ ἀκοίμητος Ποιμὴν τῶν ὅρφανῶν ποιμνίων !

Σύναζε, σύναζε, Ποιμὴν, τὰ ποίμνια τὰ πλάνα,
 Καὶ πότιζε τα νάματα ζωῆς καὶ ἐλπίδος μάννα.
 ‘Αγρύπνει· ἔχε ἀνοικτὸν τὸ πατρικόν σου δύμα.
 ‘Ο κίνδυνος δὲν ἔφυγεν, ἐπηγένησεν ἀκόμα.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΤΑΦΟΣ ΠΡΟΔΟΤΟΥ

Μέσα σ' ἔνα κοιμητῆρι ψάλλαν τὰ πουλιά
 Σὲ κιτριαίς, σὲ κυπαρίσσια, σὲ γλωραις μυρτιαίς.
 "Ανθιζε σὲ κάθε μνῆμα μιὰ τριανταφυλλιὰ
 Καὶ σταῖς πράσιναις τ' ἀγέρι ἔπαιζε ίτιαίς.
 Τὸ θαρροῦσες περιβόλι, ὅχι Χάρου γῆ,
 Κ' ἔλεγες, ἐδῶ θὰ πέσω καὶ θὰ κοιμηθῶ.
 Χαμογέλαε τ' Ἀπρύλη δροσερὴ αὐγὴ
 Κ' οἱ σταυροὶ μοσχοβιοῦσαν μέσα στὸν ἀνθό,
 Μέσα στὸν ἀνθό.

"Αγ, τοὺς τάφους κείνους ὄλους ἄγιοζε σταυρὸς
 Κ' ἔλουζαν δροσιᾶς διαμάντια, δάκρυα τῆς αὐγῆς,
 Καὶ μονάχος ἔνας τάφος, τάφος θλιβερός,
 Μακρὺ ἔμεν' ἀπ' δλους σὲ μιὰν ἄκρη γῆς.
 Μοναχός, λησμονημένος καὶ χωρὶς σταυρὸ,
 Δίχως ἔνα λουλουδάκι καὶ δροσιᾶς φιλί,
 Βρίσκονταν μὲ διψασμένο χῶμα καὶ ξερό,
 Καὶ κανένα δὲν λαλοῦσε καὶ σ' αὐτὸν πουλί,
 Καὶ σ' αὐτὸν πουλί.

Κι' ἀναστέναξε τὸ μνῆμα κ' εἶπε τάρφανὸ
 Σὲ πουλάκι, ποῦ τοῦ Γέρου τοῦ Μωριᾶ γλυκὰ
 Ἐνανούριζε τὸν ὕπνο τὸν παντοτινό:
 —"Ελα καὶ σ' ἔμέ, πουλί μου, ψάλε σπλαγχνικά
 Στὸν ταλαιπωρο νεκρό μου τὸν ἀμαρτιωλό·
 'Ο καλὸς Θεός σου ἵσως τὸν εὑσπλαγνισθῆ,
 'Αν, πουλάκι, τραγουδήσῃς καὶ σ' αὐτόν, καλό,
 Κ' ἵσως τὸ μεγάλο κρῖμα τοῦ συχωρεθῆ
 Τοῦ συχωρεθῆ.

Κι' ἀποκρίθηκε, πετῶντας τὸ πουλί, σκληρά :
— Σὲ προδότου ποτὲ τάφο δὲν λαλεῖ πουλί.—
 Κι' ἀναστέναξε τὸ μνῆμα δεύτερη φορά :
— Εὑσπλαγχνίσου με, δροσιά μου, εἶπε, σὺ καλή·
 "Οτι πέφτει ἀπὸ πάνω εἶναι σπλαγχνικό . . .
 Καὶ αὐτὸ τὸ ἀστροπελέκι, δῶρο τ' οὐρανοῦ!
 Μ' ἔκαψεν ἡ ἀμαρτία, σβύσε τὸ κακὸ
 Καὶ δροσοῦλα καὶ γιὰ μένα τὸ φτωχὸ φανοῦ,
 Τὸ φτωχὸ φανοῦ.

Κι' ἀπ' τὴν πέτρα τοῦ Μιαούλη κείνη μὲ δργὴ
 Ἀποκρίθηκε μ' ἀνθρώπου ἀσπλαγχνη λαλιά :
 "Η δροσιὰ ποτὲ δὲν πέφτει σὲ προδότου γῆ.—
 Καὶ τὸ μνῆμα λέγει τότε σὲ τριανταφύλλια :
— "Ελα, κόρη τοῦ Ἀπρύλη, τ' ἀηδονιοῦ φιλί,
 Δόσε δόδο στὸ νεκρό μου νὰ τὸ μυρισθῇ.—
 Κι' ἀπ' τὸν τάφο τοῦ Τζαβέλλα κείνη τοῦ μιλεῖ :
— Σὲ προδότου ποτὲ χῶμα δόδῳ δὲν ἀνθεῖ,
 "Ρόδο δὲν ἀνθεῖ —

Σώπασε τὸ μαῦρο μνῆμα, κ' ὑστερα δειλά
 Καὶ στὸν ἥλιο ποῦ ἀκτῖνα ἔρριχνε χρυσῆ,
— "Ηλιε, εἶπε, ποῦ τὸ φῶς σου πανταχοῦ γελᾷ,
 Ζέστανε τὰ κολασμένα κόκκαλά μου ἐσύ.
 "Αχ, ζεσταίνει καὶ τὸ φίδι μία σου ματιά·
 Ζέστανε κι' ὄχιὰ θαμμένη μ' ἔνα σου φιλί.—
 Κι' ἀπ' τοῦ Σούτσου μία ἀκτῖνα εἶπε στὴν Ἰτιά :
— Σὲ προδότου γῆ δ' ἥλιος δὲν φωτοβολεῖ,
 Δὲν φωτοβολεῖ.—

Καὶ τὸ μνῆμ’ ἀπελπισμένο, στὸ σιωπηλὸ
Φώναξε νεκρό του: — Κάϊν, δύστυχε φονιᾶ,
Ἄπ’ τὰ σωθηκά μου ἔβγα, πέσε στὸ γιαλό·
Μιὰ δὲν βρίσκει ὁ προδότης νὰ κρυφθῇ γωνιά.—
Καὶ φωνάξανε κ’ οἱ ἄλλοι τάφοι μὲ αὐτό.
— Δὲν τὸν θέλομε κοντά μας! — Κι’ ἀναστεναγμοὶ
Ἐβγαιναν ἀπὸ τὸ μνῆμα κι’ ἄγριο γογγυτό,
Κ’ ἔδερνε Θεοῦ κατάρα ἀλυωτο κορμί,
Ἄλυωτο κορμί.

Δὲν ἥξερω πῶς κεῖ κάτω βρέθηκα . . . Σταυρὸ
Μὲ καρδιὰ θλιψμένη πῆρα ἀπ’ τὴν ἐκκλησιὰ
Καὶ τὸν δύστυχον ἐκεῖνον σκέπασα νεκρό.
Παρευθὺς τὸ μνῆμα τότε τῷλουσε δροσιά,
Ρόδα τῷρραναν καὶ ἥλιος τῷβλεπε λαμπρός,
Τὸ πουλάκι τοῦ τραγούδα σὲ χλωρὸ κλαρὶ¹
Κι’ ἀναγάλλιαζε στὸ μνῆμα μέσα ὁ νεκρός . . .
Ο Σταυρὸς καὶ τὸν προδότη τόνε συγχωρεῖ.
Τόνε συγχωρεῖ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Η ΠΑΤΡΙΣ ΜΟΥ

Εἰς τὴν ἀκτήν μας, ἡτις στενάζει,
Διατί κάθεσαι μακρὰς ὕρας;
Θερμὸν τὸ δάκρυ σου τί σταλάζει;
Πῶς σου τὸ βλέμμα θολὸν θαυμάζει
Τὰς πολυθρέμμονας ἥμῶν χώρας;
— Βαρυαλγήσας τὴν γῆν σας εἶδα

Νὰ κοσμῇ νόμος καὶ φιλεργία.

Ζῆτε εἰς ὅλβον καὶ εἰς ἐλπίδα,

“Ἡν ὑποθάλπει ἐλευθερία.

Ἐδῶ δὲν ἔχω ἐγὼ πατρίδα.

— Καὶ ποῦ κοὶ ποία εἰν’ ἡ πατρίς σου;

— Εἰν’ ἡ τοῦ ἔαρος ἐρωμένη,

‘Ο τόπος εἶνε τοῦ παραδείσου.

“Οπου εἴν” ἄγγελοι αἱ παρθένοι,

“Οπου γελῶσι μορφαὶ Ναρκίσσου.

— Καὶ τὸ ὄνομά της; — Τὴν γῆν ἐρώτα.

Τὸ ὄνομά της πατρὸς ἡρώων.

Δὰς ἀναδοῦσα τῆς ψυχῆς φῶτα.

Δόξης καὶ φήμης ναὸς τὰ πρῶτα.

Κοιλὰς δὲ ἥδη κλαυθμῶν καὶ γόων.

— Καὶ ἡ πατρίς σου τί πάσχει; — “Οσα

Οὐδὲ προφέρει ἀνθρώπου γλῶσσα.

Γὺψ τὰ ἐντόσθια τῇ σπαράττει.

‘Ηρωῖς μάχεται πλὴν τῇ σφάττει

“Οσα της τέκνα θύματα τόσα.

— Τί δι’ ἀγωνίζεται ἡ πατρίς σου;

— Εἰς πᾶν βουνόν της, εἰς πάντα βράχον,

Δυναστῶν ἀφροντις καὶ συμμάχων,

‘Αγῶνος πάλην ἥρεν ἀνίσουν,

Σημαίαν ἥρε τυραννομάχον.

— Τίνες οἱ σύμμαχοι τοῦ δυνάστου;

— Εἰσὶν ὁμόθρησκοι τῶν θυμάτων,

Ἄλλὰ δημίους ἐκτελεστάς του
Τοὺς μισθοῖ, φόρον παρ' αὐτῶν πράττων.
Καὶ συνειδήσεως καὶ αἰμάτων.

- Καὶ ἡ πατρίς σου εἰς τί ἔλπιζει ;
— Εἰς τὸν Παντόπειν, ὅστις τὰ πλήθη,
“Οστις τὰς τύχας αὐτῶν ὁρίζει.
Εἰς τοὺς βραχίονας, εἰς τὰ στήθη.
“Α ὁ ἔκθρος της κι ἀυτὴ γνωρίζει.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΚΑΙΡΟΣ

- Τώρα γύρω στὴ φωτιὰ
Ποῦ καθήμεθα παιδιά μου,
Νά ἡ ὥρα μιὰ ματιὰ
Νὰ γυρίσω στὰ παλιά μου,
“Αλλη μιὰ νὰ θυμηθῶ
Τοῦ παλιοῦ καιροῦ τὴ χάρι
Καὶ νὰ τὴ διηγηθῶ.
— Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.

- Δὲν εἶν', ὅχι, ὑπερβολή,
Εἴχαμ' εὔμορφιές καὶ κάλλη
Καὶ μᾶς πήγαινε πολὺ
“Ἡ μπιμπίλα καὶ τὸ σάλι.
“Ἡσαν ὄλοι μὲ μυαλό,
Μὲ τιμὴ τὸ παλληκάρι,
Τὸ κορίτσι ντροπαλό.
— Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.

Τίς βραδυὲς πολιτικὰ
Δὲ γνωρίζαμ' ἐμεῖς πρῶτα,
Οὔτε πιάνα φορτικά,
Οὔτε τσάϊ μὲ μπισκότα·
Δυὸ λογάκια ξυπνητά,
Λίγο πνεῦμ' ἀπ' τὸ Φανάρι
Καὶ δυὸ κάστιανα ψητά·
— Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.

Εἴχαμεν οἵ πρωτινοὶ
Καὶ δασκάλους ξακουσμένους,
Ἡσαν λίγοι, μὰ τρανοί,
Κ' ἥσαν ἄνθρωποι τοῦ Γένους·
Γράμματα χριστιανικά,
Γράψιμο μαργαριτάρι,
Καὶ γερὰ ἑλληνικά·
— Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.

Καὶ μεγάλοι καὶ μικροὶ
Εἶχαν τότε μιὰ φροντίδα,
Ν' ἀναστήσουν τὴ νεκρή,
Τὴ μεγάλῃ μας πατρίδα.
Μιὰ λαχτάρα μοναχή,
Ποιὸ παιδὶ νὰ πρωτοπάρῃ
Τῆς μητέρας τὴν εὐχή.
— Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.

ΙΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
Τὸ ναυτόπουλο γυρνᾶ
Καὶ στῆς θάλασσας τὰ φίδια
Τὰ μικράτα του περνᾶ.

*Ο βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει,
Οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
Οὔτε χιόν*, οὔτε χαλάζι,
Οὔτε κύματα πλατειά.

Στὴ δουλειὰ πουρνὸ καὶ βράδυ
Μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρὸ
Ξερὸ τρώγει παξιμάδι,
Πίν* ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ἔσφεροι
Ἄνεβαίνει στὰ πανιὰ
Καὶ μὲ ϕόζους εἰς τὸ χέρι
Λύνει δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
Τὸ φυλάγει μοι αχὴ
Τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα,
Τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή,

Ποὺ ἐλπίζει παλληκάρι
Νὰ τὸν δῆ καμμιὰ φορά,
Νὰ τὸν ποῦν μικρὸν Κανάρη
Μέσ* στάθανατα Ψαρά.

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

Νεκρανθέμων εὐχρόους θυσάνους,
 Κόραι, πλέξατε, τῆς Μυτιλήνης!
 Κλάδους καύσατ' εὐώδους μυρσίνης,
 Καὶ ἀνθέων ἐπάνω στεφάνους
 Τῆς ἐσχάτης της ὁψίψατε κλίνης.

Τῆς Λευκάδος ποτὲ τὸ μοιραῖον
 Ἀκρωτήριον κόρη λευχείμων
 Κατεσκόπει ἀπὸ τῶν ἐρήμων
 Καὶ δυσβάτων τῆς νήσου δρέων
 Μὲ δακρύβρεκτον ὅμμα ἢ τλήμων.

Εἰς τὴν κόμην της στέφοις ἐφόρει
 Ἡ νεᾶνις αὐτὴ νεκρανθέμων.
 Μὲ τὴν κόμην ὑπὸ τῶν ἀνέμων
 Λελυμένην ἀφῆκε τὰ ὄφη,
 Καὶ μὲ βῆμα κατήρχετο τρέμον.

Δὲν ἔξεφραζε θλῖψιν τὸ βλέμμα
 Τῆς παρθέν' οὖδ' ἀκμάζοντα πόνον
 Τῆς καρδίας. Ἐν δάκρυ της μόνον
 Φαεινόν, καταπίπτον ἥρεμα,
 Ἡτο δεῖγμα κρυφῶν παραπόνων.

Εἰς τὴν χεῖρά της λύραν ἐκράτει·
 Εἰς τὸ κῦμα τὴν λύραν της ὁίπτει.
 Πρὸς τὸ κῦμα τὸ σῶμά της κύπτει,
 Μὲ τὰς χεῖρας τὴν ὅψιν της φράττει,
 «Κῦμα, δέξαι με!» λέγει καὶ πίπτει.

·Η ἀθλία εὐθὺς κατεπόθη
 Εἰς τὰ κύματα. Φλοῖσβος προσκαίρως
 Εἴς ἥκούσθ' εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος·
 Κ' οἱ θεομοί της ἐσβέσθησαν πόθοι,
 Καὶ μ' αὐτοὺς συνεσβέσθη ὁ ἔρως.

Νεκρανθέμων εὐχρόους θυσάνους,
 Κόραι, πλέξατε, τῆς Μυτιλήνης!
 Κλάδους καύσατε εὐώδους μυρσίνης,
 Καὶ ἀνθέων ἐπάνω στεφάνους
 Τῆς ἐσχάτης της δίψατε κλίνης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝ ΑΣΜΑ ΠΑΡΟΙΝΙΟΝ

Τί ἐγίνατε Ἀθῆναι;
 Ποῦ αἱ δάφναι, αἱ μυρσίναι
 Τῶν φαιδρῶν σου ἔορτῶν;

Ποῦ τὰ Παναθήναιά σου;
 Τοῦ εὐθύμου των θιάσουν
 Ποῦ τὸ πλῆθος τὸ σκιρτῶν;

·Η ψυχρά των μόνον — οἵμοι!
 ·Η ψυχρά των μένει μνήμη.

Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων!

Τί ἔκαμετε τὸν θεῖον
 Ὁμιλον τῶν Ὄλυμπίων ;
 Ποῦ δὲ Ζεύς, ἢ Ἡρα ποῦ ;
 Ποῦ τὸ ἄλλο πλῆθος ὅλον ;
 Ποῦ λατρεύεται δὲ Ἀπόλλων,
 Ἡ Κυθήρη τοῦ λοιποῦ ;
 Φεῦ, τὰ θεῖα τῶν τεμένη
 Βεβηλοῦ θρησκεία ξένη !
 Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων !
 Ποῦ αἱ πάλαι πανηγύρεις,
 Οἱ ἀγῶνες σου οἱ πλήρεις
 Εὖσωμάτων παλαιστῶν ;
 Ποῦ οἱ κλάδοι τῆς ἐλαίας,
 Ὁ Ιέρων, δὲ Πυθέας,
 Ἡ πλειάς τῶν δικαστῶν ;
 Τώρα λιτανείας μόνον
 Ἐχομεν ἀντὶ ἀγώνων . . .
 Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην πίνων !
 Ποῦ αἱ κόραι τῆς Κορίνθου,
 Μὲ στεφάνους ὑακίνθου
 Καὶ ναρκίσσων νεαρῶν ;
 Μὲ τὸ μέλανόν τῶν ὅμμα,
 Μὲ τὸ λιγυρόν τῶν σῶμα,
 Μὲ τὸν εὔχαριν χορόν ;

Ποῦ ἐν ἔλαφρόν των φάσμα,
 Ἐν τοῦ φάσματός των ἄσμα ;
 Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην πίνων !

"Εστω φάσμα, ἔστω πλάνη !
 Τὴν ψυχήν μου νὰ θερμάνη
 Μία σου σκιὰ ἀρκεῖ·

Μία τοῦ ποτέ σου κλέους,
 Ὁ πατρὶς τοῦ Περικλέους,
 Ἐν σου δνειρον γλυκύ !
 Φεῦ ! ὁ ὑπνος σας, Ἀθῆναι,
 Δίχως καὶ δνείρων εἶναι !
 Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων !

"Ερημοι τοῦ Ἀκαδήμου
 Εἰν' οἱ κῆποι, καὶ τοῦ Δήμου
 Ἐρημος ἡ ἀγορά.

Ἡρημώθη ἡ Ποικύλη,
 Καὶ ἡ Πνὺξ δητόρων χεύλη
 Δὲν ἀκούει ἥχηρά !

Ἐχασε τὸν Δημοσθένη·
 Τώρα τίς τὴν ἀναβαίνει ;
 Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
 Λήθην θέλω, λήθην, πίνων !

Ἐβωβάθη τοῦ Αἰσχύλου
 Η σκηνή, φαιδροῦ διμίλου
 Τέμενος ποτὲ μεστόν,

Κ' εἰς τὴν γῆν τῶν Σοφοκλέων
Σμῆνος μάχετ' ἵερέων
Κατὰ σμήνους σοιστιφῶν.

"Οστις, φεῦ ! καὶ ἀν νικήσῃ,
Ἡ Ἑλλὰς δὲν θ' ἀναζήσῃ !

Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
Λήθην θέλω, λήθην, πίνων !

Φεῦ ! τοῦ Κέκροπος ἡ πόλις
Οὐδ' ἐν ἔχνος ἔχει μόλις
Τοῦ ποτέ της τοῦ κλεινοῦ·

Καὶ τοῦ Πλάτωνος ἡ χώρα
Δούλους τρέφει μόνον τώρα
Τοῦ Ἰουστινιανοῦ !

"Ω ! εἰς ταύτην τὴν ἀγέλην
Εἴς δὲν ζῇ, εἰς μόνος Ἑλλην ! . . .

Κίρνα, Γλαῦκε, κίρνα οἶνον·
Εὔρηκα τὴν λήθην πίνων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Τίς πνοή, φαιδροί μου ξένοι, τὴν ἐρήμην μου θυρίδα
Νὰ κοσμήσετε σᾶς στέλλει μὲ τ' ὁραῖόν σας πτερόν ;
Τίς σᾶς ἔστειλ' εὐθυμίαν νὰ μοῦ φέρετε κ' ἐλπίδα ;
Τίς τὸν οἰκόν μου σᾶς εἴπε, κ' ἥλθετε χαρᾶς χορὸν
Νὰ μοῦ ψύλητε, πτηνά ;

Μὴ δὲν εῖδετε πῶς ἔχουν αἱ θυρίδες μου χιόνα,
Πῶς ἐθάμβωσ' ἡ θερμή μου τὰς ὑέλους των πνοή;
Κ' ἐνομίσατε ἀνθοῦντα διτὶ θὰ εὐδῆτε κλῶνα,
"Οτι τοῦ φυλλώματός του θὰ συμψάλλῃ ἡ θροή
Μὲ τὸ ἄσμά σας, πτηνά;

"Η μὴ βίαιος σᾶς φέρη νότος ἀπὸ ἀλλας χώρας,
Καὶ τὸ ἄσυλον ποθεῖτε φιλοξένου δροφῆς;
"Η πωλεῖτε τὴν ωδήν σας ἀντὶ θάλπους μιᾶς ωρας,
"Η μοῦ φέρετ' εὐθυμίαν εἰς ἀντάλλαγμα τροφῆς,
"Ω πεινῶντά μου πτηνά;

"Ἐλθετε νὰ σᾶς θερμάνω εἰς νεανικὰς ἀγκάλας,
Εἰς καρδίαν, ἢτις πάλλει ἔτ' ὑπὸ τὸν παγετόν.
"Οπως σεῖς, ἐξόριστοί μου, εἴμ' ἐξόριστος ὁ τάλας,
Τὴν χαράν, ἢν τιν' ἀφῆκα, μάτην κύκλῳ μου ζητῶν,
"Ως τὸ θάλπος σεῖς, πτηνά.

"Ω! εἰς τ' ὅμμα σας ἥλιου θὰ εὐρῶ φαιδροῦ ἀκτῖνα·
Εἰς τὸ χρόνος σας θ' ἀντλήσω ἄρωμα πατρίας γῆς,
Θὰ φιλήσω τὰ πτερά σας καὶ θὰ εῦρω κ' εἰς ἐκεῖνα
Δρόσου κάν σταγόνα μίαν, δάκρυ ἀττικῆς αὐγῆς!
Καλῶς ἥλθετε, πτηνά!

"Ω! εἰπέτε μοι, ώραιοι τῆς πατρίδος ταχυδρόμοι·
Λάμπ' εἰς γαλανὸν ὁ Φοῖβος, δπως πάντοτ', οὐρανόν;
Προεδρεύει τῶν χορῶν σας λάλος ἀηδῶν ἀκόμη;
Ψάλλει ἔτ' ὑπὸ τὴν χλόην τ' ἄσμα τὸ νυκτερινὸν
Γρῦλος εὐθυμος, πτηνά;

Σπινθηρίζουν τ' ἄστρο' ἀκόμη, δπως θρύμματ' ἀδαμάντων;
"Ραίνουν αἱ πορτοκαλλέαι μ' ἄνθη των τους ἐραστάς;
"Οσοι δρκους ψιθυρίζουν ὑπὸ τὴν πιστὴν σκιάν των;
Εἰν' ἡ φύσις, δπως ἥτο, νυμφική, φαιδρὰ παστάς;
"Ω εἰπέτε μου, πτηνά!

Ναί, . . . ώ ! ναί· καλὰ τὸ λέγει τὸ διπλοῦν κελάδημά σας·
 Τὸ προδίδει δ μικρός σας σπινθηρίζων δφθαλμός,
 Κ' εἰς τοῦ στήθους μου τὰ βάθη, σύμφωνος πρὸς τὰς φωνάς σας,
 Μυστικὴ φωνή τις ἄλλη, ζωηρὸς χαρᾶς παλιός,
 Μοὶ τὸ βεβαιοῖ, πτηνά !

Πλήν . . . εἰπέτε μου, πτηνά μου· οἵ εὐδαιμονες ἔκεινοι,
 Οὓς σιγὰ ἀποκοιμίζει ἡ ζωή, τροφὸς καλή,
 Ἐνθυμοῦνται, ἀν καὶ ἄλλος ἔξη πρὶν μαζί των, χύνει
 Στόνον ἔνα ἡ ψυχή των, δάκρυ τὸ δόμμα των θολοῖ
 Εἰς τὴν μνήμην μου, πτηνά ;

Ἡ ἐσβέσθη τὸ δνομά μου τῶν βημάτων μου δπίσω,
 Ως τοῦ πλοίου μου ἡ αὖλαξ, δπερ μ' ἔσυρε μακράν ;
 Ἡ εἰς τὴν πατρίαν γῆν μου ἐπιστρέφων θ' ἀπαντήσω
 Ἀγνωστος γνωστούς, καὶ ζῶσα ἡ ἀγάπη μου νεκρὰν
 Τὴν ἀγάπην των, πτηνά ;

Μὴ σιγᾶτε· τὴν σιγήν σας ώ ! ἐμάντευσα, πτηνά μου·
 Εἰς τῶν φίλων μου τὰ σιήθη ἡ ἀγάπη των δὲν ζῇ !
 Εἰς τῶν φίλων μου τὰ χείλη ἐμαράνθη τὸ δνομά μου,
 Κ' ἐμαράνθεις τὰς ψυχάς των καὶ ἡ μνήμη μου μαζί.
 Μ' ἐλησμόνησαν πτηνά !

Ἄσ μὲ λησμονοῦν ! Ἄν διώς πάλιν, ξένοι μου, σᾶς φέρῃ
 Εἰς τῆς Ἀττικῆς τὰ νέφη παγεροῦ βιορρᾶ πνοή,
 Εἴπατε δτι δι' ἐκείνους σᾶς ηρώτων, δτι σπαίρει
 Ἡ ψυχή μου, δτι μ' εἶναι ἡ ἀγάπη των ζωή,
 Ὁπως σεῖς χαρά, πτηνά.

Εἴπατέ τους, ὅτι βλέπω εἰς τὰ πνίγοντά με νέφη
 Τοῦ πατρίου οὐρανοῦ μου τὴν σινδόνην τὴν γλαυκήν,
 "Οτι μί' ἀκτὶς ἡλίου φανταστοῦ ἔδω μὲ τρέφει,
 "Οτι ζῶ εἰς τὴν δμήχλην, ἀναπνέων ἀττικὴν
 Ζεφυρίτιδα, πιηνά !

Εἴπατέ τους, . . . πλήν, πιηνά μου, ἐν ἀντὶ νὰ τοὺς εἰπῆτε
 "Ολ' αὐτά, εἰς τὰ φαιά σας μ' ἐλαμβάνετε πτερά,
 Καὶ μ' ἔφέρατ· ἐκεῖ κάτω παροδίτην παροδῖται . . .
 — Πλὴν πετᾶτε· φεῦ ! ἢ πιέρυνξ σᾶς διώκει τοῦ βιορᾶ . . .
 — Κατευόδιον, πιηνά.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΟ

Ἡ πλακωμένη μου καρδιά ποθεῖ τὴν ἥσυχία,
 Καθὼς γυρεύει τὴν δροσιὰ τοῦ ἵσκιου ὁ ταξιδιώτης
 Ποὺ ἀνήφορος τὸν κούρασε κι' ἥλιος τὸν φλογίζει.
 Καρδιά μου, ἔρημη καρδιά, γιατί μοῦ καὶ τὰ στήθια ;
 Γλυκειά 'ναι ἀπόψε ἡ βραδυά,— ἢ φύσις ἥσυχάζει,
 Καὶ ἥσυχη καὶ σιωπηλὴ καὶ μισοφωτισμένη,
 Λὲς καὶ δὲν ἔεύρει τί θὰ πῇ καῦμδος καὶ δυστυχία.
 Σ' αὐτὴν τὴν μυστικὴ χαρά, τὴν γενικὴ γαλήνη,
 Γιατί, καρδιά μου, νὰ πονῆς, νὰ καίεσαι μονάχη ;
 Γλυκειά ποῦ εἶναι ἡ βραδυά, ἀφοῦ κρυφθῇ ὁ ἥλιος !
 "Ωρα πολλὴ τὸν ἔβλεπα στὴν γῆ νὰ καταιβαίνῃ
 Καὶ σύννεφα δλόχρυσα νὰ σέρνη συνοδία.
 Κι' ἀφοῦ ἔκρυψθη λαμπρὸς ὅπισω ἀπὸ τὴν ὄρχη,
 Τὰ σύννεφα ἔκύτταξα, νὰ χάνουν λίγο, λίγο
 Τὴν κοκκινόχρυση θωριά, τὴν θεία φορεσιά των.

Καὶ τώρα, σκόρπια καὶ βαρειά, μὲ σπλάγχνα μαυρισμένα,
·Αργὰ πρὸς τὴν Ἀνατολὴν τὰ διώχνει τ' ἀγεράκι.

·Αχ, ἔτσι μ' ἀργὰ βῆματα μὲ μάτια θολωμένα,
Γυρίζουν μελαγχολικοὶ καὶ μαυροφορεμένοι
·Ἐκεῖνοι, ποὺ συνώδευσαν στὴν ὕστερή του κλίνη
Τὸν φίλο, ποῦ ἐφώτιζε μ' ἀγάπη ταὶς καρδιαίς των.

Σεῖς ταξιδιῶται τ' οὐρανοῦ στὰ μαῦρα φορεμένοι,
Μὴ θλίβεσθε· τὸ εὔσπλαγχνο ἀγέροι σᾶς πηγαίνει
·Ἐκεῖ, ἀπὸ ὅπου τὴν αὐγὴν ὁ ἥλιος θ' ἀνατείλῃ.
·Ω σύννεφα, τὸν φίλο σας, σεῖς θὰ τὸν ξαναϊδῆτε !

Γλυκειά "ναι ἀπόψε ἡ βραδνά, κ' ἡ φύσις ἡσυχάζει.
Κανένα ἥλιο δὲν ἀκοῦς· μηδὲ βισκοῦ φλογέρα,
Μηδὲ κελάδημα πουλιοῦ ἡ βέλασμα προβάτου,
Μηδὲ στὰ φύλλα δὲν ἀκοῦς τὸ χάϊδευμα τοῦ ἀγέρα.
Μόλις στὴν τριανταφυλλήν, τὴν μυριοανθισμένη,
Τὰ δροσερὰ τριαντάφυλλα σειοῦνται ἀγάλι ἀγάλι,
Σὰν τὸ στηθάκι τοῦ παιδιοῦ π' ἀνεβοκατεβαίνει
·Οταν κοιμᾶται ξένοιαστο στὴν μητρικὴν ἀγκάλη.

·Απανεμιά καὶ σιωπὴ βαθειά, καὶ φῶς ὀλίγο,
·Οσον νὰ βλέπῃς μοναχὰ τὸ σκότος ποὺ πηκταίνει.
·Ωρα γλυκειά, γιὰ συλλογαὶς εὐτυχισμέναις ὥρα !
Τώρα, πλαταίνει ἀπ' τὴν χαρὰ τοῦ εὐτυχοῦς τὸ στῆθος,
Γιατὶ ὁ νοῦς του σ' ὄνειρα τοῦ μέλλοντος πλανᾶται.
·Αχ, κ' ἡ καρδιὰ τοῦ δυστυχοῦς σκιρτᾷ γιὰ εὐτυχία,
Καὶ τὴν πλακώνει πιὸ βαρὺ τῆς συμφορᾶς τὸ χέρι !
·Απανεμιά, καὶ σιωπὴ βαθειά

Νά—τί καμπάνα

Ἐχολογεῖ ἀπὸ μακριὰ στὸν ἥσυχον ἀέρα ;
 Μήπως γιὰ θάνατο κτυπᾷ, ἢ γιὰ χαρὰ σημαίνει :
 Ἀπόψε Σαββατόβραδο, κι' ἀπὸ τὴν ἔκκλησία
 Σημαίνει γιὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέρα τῇ καμπάνα.

[“]Ω χωρικοί, σπογγίσετε ἀπὸ τὸ μέτωπό σας
 Τὸν ἵδρωτα ποῦ ἄγιασεν ἐξ ἡμερῶν σας κόπος.
 Αὔριον εἶναι Κυριακή, χαρᾶς κι' ἀγάπης μέρα !
 Εὐτυχισμένοι χωρικοί, πλαγιᾶστε, κοιμηθῆτε,
 Καὶ θᾶλθουν δνειρα γλυκὰ στὸν ἥσυχό σας ὑπνο.
 Καὶ αὔριο, πρωΐ πρωΐ, καλόκαρδοι, ἀθῷοι,
 Μὲ τὴν γυναῖκα στὸ πλευρό, τὸ τέκνο στὴν ἀγκάλη,
 Πηγαίνετε στὴν ἔκκλησιὰ γιὰ νὰ λειτουργηθῆτε.
 Κι' ἀνάμεσά σας ἔξαφνα ἀν ἔλθῃ ἔνας ξένος,
[“]Ερημος, μόνος, σκυθρωπός, μὲ μάτια ἀγρυπνισμένα,
 Μή, χωρικοί, τὴν κεφαλὴ γυρίστε νὰ τὸν δῆτε.
[“]Αφῆτε τὸν σὰν καταχνιά, σὰν ἵσκιος νὰ περάσῃ.
 Εὐτυχισμένοι χωρικοί, πλαγιᾶστε, κοιμηθῆτε !

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ

Ο ΝΑΥΤΗΣ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ

Στὴ μέση τοῦ πελάγου μέσος * στὰ κύματα,
[‘]Ανάμεσα Σκηνάρι καὶ Κεφαλλονιά,
 Καράβι πλουμισμένο ἔταξίδευε.
 Τ’ ἀέρι τοῦ χαϊδεύει τὰ λευκὰ πανιά,
 Τὰ κύματα φιλοῦν γλυκὰ τὴν πρύμη του,

Δελφίνια στὰ πλευρά του τρέχουν κολυμβοῦν,

Κ' ἐμπρός του νὰ περάσουνε φυσομανοῦν.

Τοὺς ναύτας ἀπεκοίμησεν ἡ γαληνιά,

Καὶ μόν' ἀπά στὴν πλώρη ἔνας ἔμεινε,

Παιδὶ χαριτωμένο εἴκοσι χρονῶν.

Τὰ μάτια του σφογγίζει, κ' «ἔγια μόλα γιά,

«Ἐγια μόλα γιά, ἔγια λέσα», φώναζε.

Στὴν ἔρημη τὴν τόση κι' ἄκρα σιωπὴ

Ο νιὸς ἀκολουθοῦσε τὸ τραγοῦδί του.

— «Γλυκό μ' ἀέρι φύσα στᾶσπρα μας πανιά,
Νὰ πάρω, κ' ἔγῳ ἀέρα, λίγη ἀνάσασι !

Περάσαν ἔξη μῆνες κ' ἐβαρέθηκα

Ωσὰν φιλακωμένος στὴν Κεφαλλονιά,

Μὰ φύσησε Μαΐστρος κ' ἐσαρπάραμε !

Λιβαθιναὶς κοπέλαις σᾶς ἀφίνω γειά».

.....
Κ' ἔγια μόλα γιά, ἔγια λέσα, φώναζε !

Γλυκό μου φύσ' ἀέρι στᾶσπρα μας πανιὰ

Ογλήγωρα νὰ πάμε στὸ Κατάστενο,

Νὰ ἵδω πάλαι τὴν Πόλι τὴν ἐπτάλοφη,

Καὶ τὰ ψηλὰ τζαμιά, τοὺς μιναρέδες της !

Νὰ κάμω τὸ σταυρό μου στὴν ἄγια Σοφιά,

Ποῦ οἱ Τοῦρκοι μᾶς τὴν ἔκαμαν τώρα τζαμί,

Καὶ τότε, δροσοκόρφα, διές, μωρὴ νοτιά,

Μὴ μᾶς ἀφήσῃς ἔξω μέσ' στὰ δέματα !

Φύσα νὰ μᾶς περάσῃς στ' Ἀρναούτκιο,

Ποῦ κάθοντ' οἱ κοκώναις καὶ μᾶς καρτεροῦν

Σὲ μαλακὰ μεντέρια καὶ μεταξωτά.

Εὐθὺς π' ὁ Καπιτάνιος πῆ ν' ἀράξουμε,
 "Οποιον πρωτωύρω τότες, ὅποιον καιᾶτῇ,
 "Ελα, θὰ τοῦ φωνάξω, ἔλα πάρε με,
 Καὶ στῆς κοκώνας Φρόσως πᾶμε τὸ χωριό,
 "Εκεῖ πῶχουν πασσάδες κιόσκια δλόχρυσα,
 Κι" ὅσα κι' ἀν ἔχω γρόσια νά τα, πάρε τα !
 "Έγὼ δὲν θὲ ν' ἀφήσω τὸ σεργιάνι μου,
 Κ" οἵ ναύταις κι' οἵ νοστρόμοι ἀς φωνάζουνε !
 Καράβιά 'ναι γεμάτο τὸ κατάστενο
 Π" ὅχ τὰ πολλὰ κατάρτια μοιάζει καλαμιαίς.

Κ" «ἔγια μόλα γιά, ἔγια λέσα» φώναζε,
 «Γλυκό μου φύσ' ἀέρι στάσπρα μας πανιά
 Μὴ χειμωνιάσωμε στή Μαύρη Θάλασσα.
 Κυρά μ' ἀπὸ τὸ Δία δός τους φώτισι
 Στὸν Δούναβι μὴν τύχῃ καὶ τραβήξουμε.
 Καταραμένος ιᾶσαι, μαῦρε ποταμέ,
 Ποῦ μ' ἔκαμαν κομμάτια τὰ κουνούπια σου,
 Καὶ σέρνοντας γεντέκι ἔκαμπούριασα.
 Δὲν θέλω 'γώ ταξίδια μέσ' σταὶς Καλαμιαίς,
 Δὲν θέλω γιὰ συντρόφους βρωμοβάτραχους,
 "Έγὼ ποῦ μὲ δελφίνια ἐταξίδεψα.
 Τί πέλαγο σκαμμένο χωρὶς κύματα !
 Παιδιά, κι' ἀς πᾶν νὰ δίχνουν ταῖς βαρκούλαις τους,
 Οἱ πλύτραις γιὰ νὰ πλένουν τὰ κοιρέλλια τους.

.....

Κ" «ἔγια μόλα γιά, ἔγια λέσα» φώναζε,
 Κ" ἔφούσκωντε τ' ἀέρι τάσπρα τους πανιά,
 Καὶ τὰ πανιά, γιὰ μόλα ἐγλυκότριζαν,

Κ' ἐκύλα τὸ καράβι στὸν κατήφορο,
 Ὡς ποῦλθαν στὸ Τσερίγο τὸ κατάξερο·
 "Εφθασαν καὶ στὴ Σύρα, φεύγουν κι' ἀπ' ἐκεῖ,
 Καὶ μέσ' σταὶς πέντε φθάνουντε στὰ Ψωμαθιά,
 Κ' ἐμβῆκαν μέσ' στὴν Πόλι τὴν ἔξακουστην,
 'Οποῦ κρυμμέναις στέκουν στὰ καφάσια τους
 Χιλιάδες τουρκοπούλαις κρινοδάκτυλαις
 Σὰν πέρδικες κλεισμέναις σὲ χρυσᾶ κλουβιά.
 Πλὴν μιὰ περονοῦσε μέρα κι' ἄλλη πλάκωνε,
 Κ' ἔνας τελειώνει μῆνας κι' ἄλλος ἀρχινᾶ.
 Κι' ὥστ' ἀπὸ ταὶς Κοκώναις νὰ λευθερωθοῦν,
 Κι' ὥστε ν' ἀποφορτώσουν στὴν Ἀζοφική,
 'Εφθασε κι' ὁ Νοέβρης κ' ἔχειμώνιασε,
 Κι' ἀρχισε νὰ βογκᾶ ἡ Μαύρη Θάλασσα.
 'Οξ' ἀπὸ τὸ μπουγάζι μύλλια εἴκοσι,
 'Οπόταν ἐκατέβαιναν στὸ γυρισμό,
 Τοὺς ἔπιασε μεγάλη τρομερὴ χιονιά.
 'Απάνουνθέ τους μαῦρα κι' ἄγρια σύννεφα
 'Ανεβοκατεβαίνουν καὶ μαλώνουντε.
 Τὸν οὐρανὸ δὲν βλέπουν, γῆ δὲν τὴν θωροῦν,
 Μ' ἄξιο ταν τὸ καράβι κι' ἄξια πάλευε,
 Καὶ λυσσασμένα ἀφρίζουν κύματ' ἀπειρα,
 'Ως ποῦρτε φοβερὸς ἀνεμορούφουλας
 Καὶ τὰ πανιὰ κομμάτια καταξέσχισε·
 Γυρίζει τότε πλώρη, παραδίνεται,
 Κι' δπον τὸ σπρώχουν πάει τ' ἄγρια κύματα,
 Σὰν σκλάβος δπ' ἐπιάσθηκε στὸν πόλεμον
 Καὶ οἱ νικηταὶ τὸν φέρνουντε στὸν θάνατον.
 Βουβὸς ὁ Καπετάνιος τὴν μπαρκέτα του

Συχνά, συχνά τὴν ρίχτει καὶ τὴν ἔρωτῆ, Κ' ἐκείνη στερνὰ δίνει μαύρη ἀπόκρισι· Κυττάζει τὸν νοστρόμο, τὸν γραμματικὸ Κ' οἱ δυό τους ἀπομένουν μαῦροι κι' ἄλαλοι . . .

— «Κυρά μ' ἀπὸ τὸν Δία, ἀλλα τὴν μάννα μου Λυπήσου ποῦ μ' ἐγένηνησε μοναχογυιό, Λυπήσου, Βαγγελίστρα, καὶ μιὰν ἀδερφὴ Ποῦ καρτερεῖ νὰ πάω νύφη νὰ γενῆ». Στὴν πλώρη ἀκουμπισμένο ἔτσι δέεται Μὲ δακρυσμένα μάτια τὸ ναυτόπουλο.

Σὲ λίγο ὁ Καπετάνιος σχίζει καὶ πετᾶ Στὸ πέλαγο τὴν χάρτα, καὶ στενάζοντας, «Ωὶμὲ παιδιά, φωνάζει, ἔχαθήκαμε· » Σταὶς ἀμμουδιαὶς ταὶς Στρίγγλαις ἐξεπέσαμε! » Κι' ἀμέσως τὸ καράβι νά καὶ σταματᾷ. Κι' ἀπάνουνθέ του κῦμα πέρασ' ἄγριο! Τότε τὸ μαῦρο γέρνει στῶνα του πλευρὸ Σὰν νᾶταν πληγωμένο θεριὸ θάλασσας. Τὰ δυό του τὰ κατάρτια τρέμουν, σπαρταροῦν, Καὶ τὴν ψηλὴ κορφὴ τους τὴν περήφανη Τὴν δέρνει, τὴν ὑβρίζει κῦμα βάρβαρο! Κ' οἱ ναύταις μας ποῦ νᾶναι, ποῦν' οἱ δύστυχοι; Τοὺς σάρωσαν, τοὺς πῆραν ἄγρια κύματα, Καὶ πρῶτο πρῶτο πῆραν τὸ ναυτάκι μας! Χρόνους τὸ καρτεράει μάννα κι' ἀδερφή, Μήδ' ἀδερφὴ τὸ εἶδε, μήδ' ἡ μάννα του, Μήτε στὸ λείψανό του μαύραις ἔκλαψαν . . .

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

*Ω Μωϋσῆ, συγκίνησις ὅποια σὲ κατεῖχε
 ‘Οπόταν ἐφαντάζεσθαι τὸν ἄνθρωπον τὸν πρῶτον;
 Αἱ τύχαι· ἔκειναι τοῦ Ἀδὰμ ἥσαν αἱ σαι· αἱ τύχαι,
 Καὶ ἥσο σὺ ὁ ἀληθῆς πατήρ τῶν πεπτωκότων.

*Ἡτο μικρά, πολὺ μικρὰ ἡ ἀνθρωπότης πᾶσα,
 Καὶ σὺ δὲν ἥσο ὡς αὐτῆς ἡ φύσις ἡ χυδαία.
 Καὶ ἡ ψυχή σου πρὸς καιρὸν τοῦ κόσμου ἀποπτᾶσα
 ’Εζήτησε μυστήρια μελαμβαθῆ, ἀρχαῖα.

Δὲν ἥσο πλέον ἄνθρωπος ὅπόταν εἰς τὸ πνεῦμα
 ’Εκυοφόρεις τὸν Θεὸν ἐν τῇ δημιουργίᾳ.
 Καὶ ἥσο μέγας ὡς Θεὸς ὅπόταν μ· ἐν του νεῦμα
 ’Εξῆλθεν ἐκ τοῦ μηδενὸς ἡ φύσις ἡ ἀγία.

*Ω Μωϋσῆ, ἐπέσαμεν· μᾶς ἔρριψας σὺ μόνος,
 Μᾶς κατηράσθης, κ’ ἔκαστος τοῦ κόσμου διαβαίνων
 Περιπλανᾶτ’ ἐν τῇ ὁδῷ τῇ καλουμένῃ πόνος,
 Καὶ καταρᾶται ἔαυτὸν τὸν θάνατον προσμένων.

Καὶ θνήσκων, ὡς ἀνάθεμα προσθέτει λίθον ἔνα
 Τοῦ τάφου του τὸ μάρμαρον εἰς τὸ ἀνάθεμά σου.
 *Ω Μωϋσῆ, ἵδε ἔκει ὁστᾶ ἐσκορπισμένα.
 Προσμένοντες ἀνάστασιν, λατρεύοντες τ’ ὄνομά σου.

Δὲν ἔχει, ὅχι, αὔριον, δὲν ἔχει ἡ νὺξ ἔκεινη·
 Καὶ ἀν αἰωνιότητα μᾶς ὑπεσχέθης, οἶδας;
 Εἰν· αἰωνία δι’ ἥμᾶς ἡ τοῦ θανάτου κλίνη.
 *Ἄχ ! ἐκοιμήθησαν αὐτοὶ τούλάχιστον μ· ἐλπίδας.

Τί δι' ἡμᾶς παρέθεσας τὴν φύσιν ταύτην πᾶσαν ;
 Εἴρων, ἵδε τὰ ἄνθη σου, στολίζουσιν ἐν πτῶμα·
 Τὸ δένδρον διὰ φέρετρον δεικνύεται ἀκμάσαν,
 'Η γῆ, ὡς τὸ παγκόσμιον τῶν ἐκ θνησκόντων στρῶμα.

Κ' ἐνῷ ὁ ἄνθρωπος περὶ ὡς κῦμα ἐπὶ κῦμα,
 'Η φύσις ἡ ὑποτελὴς ὑπάρχει ἀκεραία·
 Εἰ; λίθος πάλιν ἐξ αὐτῆς τεθεὶς ἐπὶ τὸ μνῆμα
 Διαιωνίζει παρ' ἡμῖν τὸν μέγαν βασιλέα.

Ποῦ ἡ ἀθανασία σου ; οὐδὲ ἵχνος πλέον μένει,
 'Ἐκ τῆς πλασάσης τὸν Θεὸν παλάμη; σου· κοιμᾶσαι
 "Υπνον βαθύν· βαθύτατον· τὸν ὑπνον σου εὐφραίνει
 "Αν μυριάδες γενεῶν σὲ ἐξυμνοῦσι πᾶσαι ;

Τὸν ὑπνον σου πανόμοιον κοιμᾶται καὶ ὁ Νέρων.
 Τῆς ἴστορίας ἀν βαρὺ ἀκούεται τὸ βῆμα,
 'Αφ' ὅτου εἰς τὸν θάνατον κατεβυθίσθη σπαίρων,
 Δὲν ἔχει ὁ νεκρὸς ἥχω, κ' εἶναι κωφὸν τὸ μνῆμα.

Δ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ

'Ο ιἵλιος ἐκ τῆς θαλάσσης
 'Υγρὸς ἀκόμη ἀνατέλλει,
 K' εἰς τὰς ἀπέναντι ἐκτάσεις
 'Ως ὁόδῳ φαίνεται νεφέλη.

'Η λάμψις του, δειλὴ εἰσέτι,
 Τὰς ἄκρας λείγει τῶν ὁρέων·

Ζωὴν εἰς τὴν ζωὴν προσθέτει
Καὶ ἀνελίσσει κόσμον νέον.

— Ἡ φύσις ἔκοιματο πᾶσα —
Ἐγείρει ὅρη καὶ κοιλάδας,
Καὶ καταβᾶσα, καταβᾶσα
Ζωογονεῖ τὰς πεδιάδας.

“Ω ἔφορε τῆς οἰκουμένης,
Λαμπρὸς καὶ διὰ τοῦτο μόνος
Ἄνα τὸ ἄπειρον προβαίνεις ;
Βαδίζων ἀνω τοῦ αἰῶνος !

Φεῦ ! πόσας, Ἡλιε, καρδίας
Ἀπέλπιδας, ὥχρας φωτίζεις !
Τί ὡφελεῖ ἀκτὶς εὐδίας
Εἰς τὸ κενόν, εἰς δὲ βαδίζεις ;

Τὸ σκότος ἀν πρὸ σοῦ ἔχάθη,
Πλὴν τῆς ψυχῆς τὸ σκότος μένει.
Εἰς τοῦ ὥκεανοῦ τὰ βάθη
Ἡ λάμψις σου δὲν καταβαίνει.

‘Ως νύμφην βίου τερπνοτάτου,
Τὸ πᾶν μὲ καλλονὴν στολίζεις.
‘Άλλ’ εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου
Τὴν νύμφην τάχιστα λακτίζεις.

Λαμπάς ἔκει ἐπικηδεία
Τῆς γῆς ἔκάστοτε θνησκούσης,
Προβαίνεις ἐν πομπῇ βραδείᾳ,
Γελῶν πρὸ τελετῆς θρηνούσης.

Ναί, Ὅλιε, γελᾶς, δὲν κλαίεις·
 Εἰς ὅμμα χαῖρον ἢ δακρῦν
 Ὄμοίαν λάμψιν διαχέεις,
 Φωτίζων θάνατον καὶ βίον.

Τοῦ οὐρανοῦ εἶν' αἰωνίως
 Γλαυκὸν καὶ διαυγὲς τὸ ὅμμα·
 Ὁ ἄπειρος τοῦ πλάστου βίος
 Εἰς τὸ γλαυκὸν δηλοῦται χρῶμα.

Καὶ ἀν ἐνίστε κοσμεῖται
 Μὲ νέφη καὶ μὲ τρικυμίαν·
 Ἡ γῆ τὰ νέφη τῷ δωρεῖται,
 Φορεῖ τῆς γῆς τὴν βλασφημίαν.

Τί ἡ ἀκτίς σου κατοπτεύει
 Εἰς τῶν Θεομοπυλῶν τὸ χῶμα;
 Τὸν Λεωνίδαν ἀνιχνεύει;
 Ζητεῖ τὸν μαχητὰς ἀκόμα;

Ἄλλ' ἔκρυψε μετὰ πικρίας
 Καὶ τὸ στενὸν ὁ ὁῖνος τῶν χρόνων.
 Μὲ τὴν σιγὴν τῆς ἔρημίας
 Ἐνοῦται ἡ ἀκτίς σου μόνον.

Καὶ μὲ τὴν μνήμην συναντᾶται,
 Ἡτις ἔκείνους ἔξυμνοῦσα,
 Μὲ βῆμα ἐλαφρὸν πλανᾶται
 Τύμβους καὶ λίθους κατοικοῦσα.

Εἰς λείψανα τῆς Καρχηδόνος
 Εἴδες τὸν Μάριον σιγῶντα,

Μόνον· ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνος
Φεῦ ! ἀνεπόλει παρελθόντα.

Ἐρείπιον τῆς δόξης ἦτο
Καθήμενον ἐπ' ἔρειπίων·
Τίς οἶδε τί διενοεῖτο
Οὐ "Ηλιος ὁ καταδύων ;

Σὺ παρευρέθης ὅτε σύρων
Οὐ Κάτων ἔφος αὐτοκτόνον
Απέθνησκε τὸ πᾶν οἰκτίρων,
Τὴν ἀρετὴν αὐτὴν πληγώνων.

Εἰς μόνον, ὁ Ναυῆ, σὲ εἶπε,
Σιῆθι ! τὴν νίκην νὰ ταχύνῃς·
Πλὴν πόσαι βλασφημοῦσαι λῦπαι
Σ' εἶπον σποδὸς καὶ νὺξ νὰ γίνῃς !

Ναί, νύξ, τὸ φῶς εἰν' εἰρωνεία,
Οπου κυλίονται δδύναι·
Νὺξ βαθυτάτη καὶ σκοτία
Οὐ οὐρανὸς τοῦ πόνου εἶναι.

Σὺ τὰ μυστήρια γνωρίζεις
Τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπου μόνον·
Τὸ βλέμμα σου καταβυθίζεις
Ἐπὶ τοῦ κόσμου πρὸ αἰώνων.

Καὶ εἶδες νὰ πετᾶ ἐμπρός σου
Ως τι πανόραμα ταχέως
Τὸ κάλλος μεγαλείου τόσου,
Ο κόσμος ἀπας ὁ ἀρχαῖος.

Καὶ ἥτο κόσμος νεανίας,
 Γελῶν καὶ σύντονος κ' ἐλπίζων,
 Καὶ παιῶν μὲ τὰς δυστυχίας,
 Μὲ ἄνθη τὴν ζωὴν στολίζων.

Χρυσοῦς αἰών, ώς ἡ ἀκτίς σου,
 Εἰς ἔαρ θάλλον ἐπλανᾶτο·
 Ὁδεν ἐπάνω τῆς ἀβύσσου
 Καὶ μ' ὅισιρα ἀπεκοιμᾶτο.

Τὰ πάντα ἔτρεψεν ὁ χρόνος·
 Αἱ γενεαὶ περῶσι πᾶσαι·
 Ἄλλ' ἀναλλοίωτος σὺ μόνος
 Ἐπὶ τὴν κόνην των πλανᾶσαι.

Καὶ ὅμως, "Ηλιε, ποῦ τείνει,
 Ποῦ ἡ μακρὰ αὐτὴ πορεία;
 Οὐδὲν ἵχνος ὅπισθεν ἀφίνει.
 Τὸ φῶς διώκει ἡ σκοτία.

Σὲ τέρπει ὁ μακρός σου βίος;
 Ἀπήντησας τὴν εὔτυχίαν,
 Διότι βαίνεις αἰωνίως,
 Κ' ἡμεῖς ἡμέραν μόνον μίαν;

Πρὸς τί ὁ Πλάστης διασπάσας·
 Τὸ ἀχανὲς τοῦ χάους στῆθος,
 Τὰς πλάσεις ἥγειρεν ἀπάσας
 Ἀπὸ τὸ νεκρικόν των βῦθος;

Τίς οἶδεν, "Ηλιε, τὸ μέλλον·
 Σὺ εἰς τοῦ Γολγοθᾶ τὸ χῶμα

Εἶδες τὸν Ἀνθρωπὸν ἀγγέλων
Χορὸς σ' ἔθαμβωσε τὸ δῦμα.

Προχώρει τὴν πιστὴν πορείαν.
Ἐμπρός, ἢ δύσις σὲ προσμένει·
Οδὸν βαδίζομεν δμοίαν
Δύσις καὶ μνῆμα πέραν χαίνει.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι αἰωνία,
Δὲν εἶναι θάνατος ἢ δύσις·
Τίς οἶδεν, ἀν ώς ἢ πρωία,
Δὲν θ' ἀνατείλωμεν ἐπίσης;

Δ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

A'

Ω τάφε, εἰς τὰ στήθη σου ἐνέκυψα μ' ἐλπίδα
Καὶ ἡκουσ' ἄπειρον σιγὴν καὶ ἡσυχίαν εῖδα,
Κ' ἐπόθησα νὰ κοιμηθῶ αὐτοῦ εἰς τὴν γαλήνην,
Ως τραυματίας μαχητῆς εἰς μητρικήν του κλίνην·
Ἐλθέ, ψυχή, καὶ ἄγωμεν εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα . . .
— Δεσμῶτις εἶναι ἢ ψυχή καὶ φυλακὴ τὸ σῶμα.

B'

Εἶδα τὸν κόσμον. Ἐρρευσεν ἐμπρός μου θολωμένος,
Ως τοῦ χειμῶνος ποταμὸς πρὸ τῶν ποδῶν ποιμένος.
Καὶ εἶδα ψεύδη, δάκρυα καὶ τοὺς ἀφροὺς ἐλπίδα.
Τί ἄλλο; Μάτην ἔρριψα τὸ βλέμμα μου βολίδα
Καὶ μὲ τὸν νοῦν ἐσκόπευσα τὰ βάθη τῶν κυμάτων,

Ἐκεῖ τὸ πᾶν μυστήριον . . . σιγὴ δὲ λαλιά τῶν.
Φεῦ ! πόσον νήπιοι εἴμεθα καὶ πρὸς ἄλλήλους ἔνοι !
Ἐὰν τὸ χεῖλος προσγελᾶ, κουπτὴ καρδία μένει·
Τὸ πλάσμα, ἀλλ' οὐδέποτε τὸν Πλάστην θεωροῦμεν.
Καὶ ἂν βλέπωμεν προσκήνια, τὸ ἔνδον ἀγνοοῦμεν.
Μάτην τὸν νοῦν μου ἔτεινα εἰς χώραν θείων φώτων,
Κ' ἡρώτησα τὸ ἀπειρον καὶ τᾶστρα ἀνηρώτων,
Οποῖος εἶμαι καὶ πρὸς τί ὁ κόσμος ὅλος εἶναι,
Καὶ διαιρέσεις καὶ κλαυθμοί, καταστροφή, δδύναι.
Ἐν «διατί;» δὲ βίος μου ὑπῆρξεν· ἀπεκρίθη
Ο θάνατος καὶ δὲ σιγὴ, τὸ σκότος καὶ δὲ λήθη . . .
Σύννους ποτὲ ἡτένισα τὸν ἀδελφόν μου, θέλων
Νὰ ἐννοήσω κανὸν αὐτοῦ τὴν φύσιν καὶ τὸ μέλλον,
Κ' ἐκεῖνος μὲν ἀντέβλεψε μὲν ἀποροῦντος ἥθιος,
Καὶ δὲν ἦσθάνθη ἀδελφὸς τοῦ ἀδελφοῦ τὸ στῆθος !

Γ'

Κ' ἐγὼ ἐπόθησ' ἄλλοτε πολέμων μέθην πίνων,
Εἰς πυραμίδας ν' ἀναβῶ πιωμάτων ἀνθρωπίνων,
Νὰ γίνω μέγας, ἀπειρος καὶ βασιλεὺς τοῦ κόσμου·
Ἄλλ' οἵμοι ! αἴφνης ἐπεσε μακρὰν δὲ φθαλμός μου,
Κ' εἰς νῆσον εἶδεν ἔρημον τὸν Προμηθέα Γάλλον . . .
Καὶ πάλιν εἶπον ἄλλοτε μὲν σιηθος ἀναπάλλον,
Μὲ ποιητοῦ διάνοιαν καὶ ἐν λαμπροτάτῃ φῆμη
Νὰ ἔξεθάμβουν τὴν δειλὴν ὑφίλιον· ἀλλ' οἵμοι !
Πάλιν σιγὴ ἐπέρχεται, κι' ἂν θεῖοι οἱ παιᾶνες . . .
Τί τόσαι ἀπληστοι ἀπῆλαυσαν Τιτᾶνες,
Καὶ ποῖον δὲν παρέσυρε τὸ ὁεῦμα τοῦ θανάτου,
Ἡ ποῖον δὲν ἐσκέπασε τὸ μαῦρον κάλυμμα του ;

*Ω κόσμε, σκότος καὶ βαθὺ μυστήριον ποῦ εῖσαι !
Κ' ἐν τούτοις τόσον φωτεινὸς σύ, ἥλιε κινεῖσαι... .

Δ'.

Καὶ τέλος εὗρον τὸν σκοπὸν τοῦ βίου—ν* ἀποθάνω.
Καθὼς κοιμᾶται ἔντρομον διαν μικρὸν παιδίον
Προσβλέπῃ μορμολύκειον τῆς κλίνης του ἐπάνω,
Φεύγω τὸν κόσμον ἔμφοβος τὰ δύματά μου κλείων.

*Ω τάφε !... ἦ δευτέρα μου καὶ ἄφευκτος κοιτίς μου,
Θὰ εῦρω εἰς τὰ στήθη σου τὸ πλάσμα τῶν δνείρων,
Τὸν φωτεινὸν καὶ ἡρεμον λιμένα τῆς ζωῆς μου,
Τὸ γέρος τοῦ ἀγῶνος μου ; ἦ μή τι πλάνης χεῖρον ;

*Ω τάφε ! εἰς τὰ σκότη σου τὰ αὐχμηρὰ καὶ κρύα,
Εἰς τὸν στενὸν κοιτῶνα σου, τὸ σῶμα πίπτον δπου
Εἰς τὸν σκώληκας ἐκλύεται τοῦ ἀτυχοῦς ἀνθρώπου
‘Απλοῦται — ἦ — ζωὴ θεῶν, — λαμπρὰ ’Αθανασία ;

Καὶ πᾶς αὐτὸς δ θάνατος τ' ἀθάνατον ἐγκλείει ;
‘Ἐχει τὴν νύκτα μέτωπον καὶ τὴν πρωΐαν στήθη ;
‘Ομίλει μου, δμίλει μου !... Πλὴν τότε ἀπεκρίθη :
Καὶ τίς Οἰδίπονς σ’ ἔλυσεν, ὥ τάφε, τίς σὲ λύει ;

Είσαι — νὰ ἴσο ! — ἀτερπής θυρὶς τῶν δύο κόσμων,
Σκληρὸν κλωβίον βόμβυκος ἔνθα τὸ σῶμα μένει
Καὶ ἦ ψυχὴ ἐξέρχεται χρυσῆ μετηλλαγμένη,
Πετῶσ’ εἰς τ’ ἀστρα χρυσαλλὶς μέσω ἀνθῶν εὔρσμων ;

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

A'.

Η ΜΑΝΝΑ

Φουρτούνιασεν ἡ θάλασσα καὶ βουρκωθῆκαν τὰ βουνά,
 Εἶναι βουβὰ τ' ἀηδόνια μας καὶ τὰ οὐράνια σκοτεινά,
 Καὶ ἡ δόλια μου ματιὰ θολή.
 Παιδί μου, ὥρα σου καλή !

Εἰν' ἡ καρδιά μου κρύσταλλο καὶ τὸ κορμί μου παγωνιά !
 Σαλεύει δ νοῦς μου σὰν δενδρί ποὺ στέκει ἀντίκρου στὸ χιονιᾶ,
 Καὶ εἶναι ἔβαθο πολύ,
 Παιδί μου, ὥρα σου καλή !

Βοϊζει τὸ κεφάλι μου σὰν τοῦ χειμάρρου τὴ βοή !
 Ξηράθηκαν τὰ χείλη μου, καὶ μοῦ ἐκόπηκ' ἡ πνοή,
 Σ' αὐτὸ τὸ ὄστεο φιλί,
 Παιδί μου, ὥρα σου καλή !

Νὰ σὲ παιδέψ' ὁ Πλάστης μου, καταραμένη ἔνητειά !
 Μᾶς παίρνεις τὰ παιδάκια μας καὶ μᾶς ἀφίνεις στὴ φωτιά,
 Καὶ πίνουμε τόση χολή,
 "Οταν τὰ λέμ' «ώρα καλή !»

B'.

ΤΟ ΠΑΙΔΙΟΝ

Φυσᾶ βιρειᾶς, φυσᾶ θρακιᾶς, γεννιέται μπόρα φοβερή !
 Μὲ παίρνονυ μάννα, σὰν φτερό, σὰν πεταλοῦδα τρυφερή !
 Καὶ δὲν μπορῶ νὰ κραιηθῶ.
 Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Βογγοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχειά, σηκώνουν κῆμα βροντερό !

Θαρρεῖς ἀνάλυωσεν ἥ γῆ, καὶ τρέχ' ἥ στράτα, σὰν νερό,

Καὶ 'γὼ τὸ κῆμα τάκλουθῶ.

Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

"Οσαις γλυκάδαις καὶ χαραίς, μᾶς περιχύνει ὁ ἔρχομός,

Τόσαις πικράδαις καὶ χολαίς μᾶς δίνει ὁ μαῦρος χωρισμός !

"Ωχ ! "Ας ἡμπόργα νὰ σταθῶ...

Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

Πλάκωσε γύρω καταχνιά, κ' ἥρθε στὰ χεῖλη μου ἥ ψυχή !

Δός με τὴν ἄγια σου δεξιά, δός με συντρόφισσαν εὐχή,

Νὰ μὲ φυλάγῃ μὴ χαθῶ,

Μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ

O B A S I L I K O S

— Βαθειὰ τὸν ἔκρυψαν στὴ γῆ

Οἱ παλαιοὶ Ἐβραῖοι

Τὸν τίμιο Σταυρό.

Τοῦ Ἐσταυρωμένου ἥ προσταγὴ

Στὸν ὑπνο μου μὲ λέει

Νὰ πάγω νὰ τὸν βρῶ.

"Ετσι ἥ Ἐλένη διαλαλεῖ,

Τοῦ Κωνσταντίνου μάννα,

Βασίλισσ' ἀκουστή.

Στὴν Ἰουδαία προσκαλεῖ
Τὸν κάθε μεγιστᾶνα
Ο βασιλεὺς κι' αὐτή.

'Εκεῖ ὁ Θεὸς ἔναν καιρὸν
Σάρκα ψυχῆν ἐνδύθη
Γιὰ μᾶς τοὺς Χριστιανοὺς
Κι' ἀπέθανεν εἰς τὸ Σταυρὸν
Κ ἐτάφη κι' ἀναστήθη
Καὶ πᾶ στοὺς Οὐρανούς.

— Εἶν' ὁ Χριστὸς ποῦ βοηθᾷ !
Τὰ κάτεργα σκαρδῶστε
Γιὰ τὴν Ἱερευσαλήμ !
Σκάψτε ψηλὰ στὸ Γολγοθᾶ,
Τὰ χώματα σηκῶστε,
Τὴν κόπρο τὴν πολλή.

Κι' ὅποιος τὸν εὗρῃ τὸ Σταυρόν,
Τὸν φέρῃ μέσ' στὴν Πόλιν,
Μέσ' στοὺς Ἄγιους περνᾶ,
Γιατὶ θὲ ναῦρη θησαυρό,
Ποῦ σκέπει ἀπὸ τὸ βόλι
Κι' ἀπὸ τὸν Σατανᾶ.

Σκάψτουνε μιά, σκάψτουνε δυό,
Σκάψτουν πολλαὶς ἡμέραις
Μὲ τ' ἀργυρᾶ τσαπιά.—
Ω νὰ χαθοῦν, νὰ μὴν τοὺς διῶ !
Τὸν σκέπασαν μὲ λέραις.—
Ποῦ νὰ τὸν εῦρης πειά !

Μὰ κεῖ ποῦ σκάφτουν σκυθρωπά·
 Ἔν ἄρωμα σκορπιέται,
 Μοσχοβιλᾶ γλυκά.
 Μέσ' ἀπ' τὸ χῶμα τὸ σκορπᾶ
 Μιὰ λουλουδιὰ ποῦ σειέται
 Μὲ τὸ ἄνθη τὰ λευκά.

Τρέχει ἡ Ἐλένη μὲ καρδιά,
 Σκάφτει σ' αὐτὸ τὸν τόπο
 Τὸ χέρι της τὸ ἀβρό.
 Σκάφτει κοντὰ στὴ λουλουδιὰ —
 Δὲν ἔχασε τὸν κόπο —
 Εὑρῆκε τὸ Σταυρό !

— Σηκώσετέ τον ἀψηλά !
 Τὸν ηὗρα, μὲ ἀνήκει,
 Βαθειὰ τὸν προσκυνῶ !
 Τὸ φῶς του μᾶς χαμογελᾶ,
 Σὰν λάβαρο, σὰν νίκη,
 Ἀπὸ τὸν οὐρανό !

Μὰ καὶ τὸ λούλουδο στὴ γῆ
 Νὰ σέβεσθε μαζί του
 Ήσυ ἀξιώθηκα ιὰ βρῶ
 Ἀπὸ τὸν Παράδεισο ἔχει βγῆ,
 Μὲ τὴ γλυκειὰ πνοή του
 Νὰ διάνη τὸ Σταυρό. —

Ἐκτοτε μένει σεβαστὸ
Τὸ πράσινο βλαστάρι
Μὲ τ' ἄνθος τὸ λευκό.
Τοὺς ἀγιασμοὺς κάμνουν μ' αὐτό,
Τὸ παίρνουν γι' ἄγια χάρι,
Τὸ λὲν βασιλικό.

ΓΕΩΡΓΙΟ ΒΙΖΥΗΝΟΣ.

Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Θεὰ τοῦ πόνου, ταπεινὴ κερνᾶς τὰ μονοπάτια
Ποῦ φέροντον στ' ἄχαρα λημέρια,
Κ' ἔχεις πλουσία τὴν καρδιὰ καὶ πρόθυμα τὰ χέρια
Καὶ ἀγγέλου ὁγαθότητα στὰ σπλαγχνικά σου μάτια.

Εἶσαι δὲ η πλουσιώτερη τῆς γῆς, Ἐλεημοσύνη,
Κι' ὅταν ἀκόμα φτωχικὰ τὸ χέρι σου χαρίζῃ.
Δὲν εἶναι πλεύσιος κανεὶς γιὰ ὅσα θησαυρίζει,
Ἄλλὰ γιὰ ὅσα μὲ χαρὰ καὶ μὲ ἀγάπη δίνει.

Διαβαίνεις κι' ὁ ἀγέρας σου παρηγοριὰ σκορπίζει,
Λουλούδια δλόγυρά σου σπέρνεις.
Δίνεις χαρὰ καὶ ἀνάστασι, καὶ γιὰ μισθό σου παίρνεις
Δάκρυ ποῦ σὰν ἀγίασμα τὰ χέρια σου ὁντίζει.

Λάμπει δὲ ἐλπίδα, ἅμα φανῆς, σὲ μάτι ἀπελπισμένο,
Τὸ κλάμα γίνεται τραγοῦδι,
Καὶ η ζωὴ ποῦ κοίτεται σὰ δέντρο μαραμένο,
Νοιώθει κοντά σου ἄνοιξι, πετῷ γιὰ σὲ λουλοῦδι.

Μέσ' στὴν καλύβη τοῦ φτωχοῦ, τὴν πιὸ σκοτεινιασμένη,
Τὸ φωτεινό σου θρόνο στήνεις,
Κ' ἡ ὄψι σου φεγγοβολᾶ σὰν ἀστρο τῆς γαλήνης,
Λαμπρότερη μέσ' τὴν καρδιὰ τὴν πιὸ δυστυχισμένη.

Κρύβεσαι, ἀλλ' ἡ γάρι σου σὲ μύριες ὄψεις λάμπει,
Σ' ἀμέτρηταις καρδιαὶς μυρίζει,
Σὰν λούλουδο ποῦ ταπεινὸ βαθειὰ στὰ χόρτα ἀνθίζει,
Μὰ στὸ γλυκό του ἀνάσαμα μυροβολοῦν οἵ κάμποι.

Τὴ δύναμί σου, ὡ θεά, τὴ μαγεμένη, οὐράνια
Δὲν κτίζεις σὺ μὲ περιφάνεια
Ἐπάνω εἰς τὰ μάταια τοῦ κόσμου μεγαλεῖα.
Τὴν θεμελιώνεις στὴν εὐχὴ καὶ εἰς τὴν εὐλογία.

Οἱ πειὸ ἀδύνατοι τῆς γῆς, ἵδοὺ ἡ δύναμί σου !
Χήραις, παιδάκια ὁρφανεμένα,
Ποῦ τὰ γλυκαίνει ὥσὰν τὸ φῶς ἡ μητρική στοργή σον,
Σηκώνουντε τὸ θρόνο σου σὲ χέρια εὐλογημένα.

Ἐλεημοσύνη, ταπεινὴ περνᾶς τὴν οἰκουμένη,
Κ' ἐνῷ τὸ γόνυ ἐμπρός σου κλίνει
Καὶ μ' εὐλογίαις καὶ μ' εὐχαὶς καὶ δάκρυα σὲ ὁαίνει,
Σὺ γονατίζεις σπλαχνικὴ στῆς συμφορᾶς τὴν κλίνη.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Μέσος στὰ βουνά βασίλευες, σὲ βάθη καταχθόνια
 'Εροίζωνες καὶ θέριευες· σ' ἔχει ποτίσῃ χρόνια
 Αἷμα τοῦ κλέφτη ἀδάμαστον, αἷμα φωτιὰ γεμάτο,
 Τοῦ ἀρματωλοῦ ποῦ σύρθηκε στὸν ἵσκιο σου ἀποκάτω
 Καὶ λαβωμένος κάθησε στερνὰ νὰ τραγουδήσῃ
 Στὴ λεβεντιὰ ν' ἀφήσῃ γειά, ν' ἀφήσῃ γειά στὴ φύσι.

Καὶ ψῆλωνες καὶ ξάπλωνες καὶ φούντωνες. Στὸ ἀγέρι,
 Ποῦ ἐρχόταν ἀπ' τὰ δύστιχα καὶ σκλαβωμένα μέρη
 Καὶ στὰ φτερά του σοῦφρεονε τὸ στεναγμὸ καὶ θρῆνο,
 Σε' ἀγέρι ἐιεῖνο εὐώδιαζεν ἐνα οὐρανίο κρίνο.
 Καὶ μιὰ ἀρμονία ἀσύλληπτη στὸν ἄπειρον αἰθέρα
 Γυκύτατα χυνότανε σὰν νᾶλεγε «Καρτέρα !»

Καὶ τὰ κλαδιά σου ἐτρέμανε καὶ σάλευαν τὰ φύλλα,
 Σὰν νὰ παιρνοῦσε μυστικὴ στὴν Πλάσι ἀνατριχίλα,
 Κι' ἀπὸ ψηλὰ μουρμούριζες στὸν κλέφτη ποῦ ἀκουμποῦσε
 Στὴ δίζα σου καὶ μὲ πικρὸ τραγοῦδι ξεψυχοῦσε,
 'Απὸ ψηλὰ μουρμούριζες μέσος στὴ φριχή φοβέρα :
 «Καρτέρα !»

"Ω, τί στιγμὴ ἐκδικήτρια, ποῦ ἥ μοῖρα κρυφοπλέκει,
 Ποῦ στὸν κορμό σου ἐδιόπησε τὸ κοφτερὸ πελέκι
 Κι' ἀπὸ βουνήσιο γίγαντα πελάου θεριὸ σὲ κάνει !
 Κι' ἀντὶ τὸ δραῖο καὶ πράσινο τῶν φύλλων σου στεφάνι
 Τοῦ Γένοντος τὸ ιερώτερο κειμήλιο σὲ στολίζει
 Καὶ στὸ ἀνεμοδαρμένα σου κατάρτια κυματίζει,

Κ' αἰσθάνεται τὸν πειὸν ψηλὸν ποῦ σ' ἔχει λάχη κλῆρο :
 Ὄτι βασιᾶς στὰ σπλάγχνα σου τοῦ Γένους τὸν ἄγιο μύρο.
 Τοὺς πόθους του καὶ τὴν ψυχήν, τὴν τύχην του καὶ ἐλπίδα
 Καὶ τὴν ὡνειρεμένην του μεγάλην του πατρίδα !
 Καὶ σὺ ποῦ χρόνια πάλευες καὶ μὲ βοριᾶ καὶ νότο,
 Σὺ τῶν πολέμων ἀψηφᾶς τὴν ζάλην καὶ τὸν κρότο.

Τοῦ ναύτη ἡ πολεμόχαρη κραυγὴ σὲ ἥλεκτροίζει,
 Κάθε μαδέψι σου σκιρτᾶ στὸ βῆμά του καὶ τρίζει,
 Κι ὅλη ἡ ὁρμή, ποῦ στὰ βουνὰ σ' ἔχουν βαθειὰ ποτίσῃ
 Τοῦ ἀρματωλοῦ τὰ αἷματα, τὰ φλογερά του μίση,
 Ἡ δίψα του γιὰ ἐκδίκησι, κ' ἡ φλόγα κ' ἡ μανία,
 Ποῦ μέσα σου ζωντάνευαν στὴ μυστικὴ ἐρημία.

Τώρα στὰ μάτια ἀστράφτουνε τῆς ἄγριας τῆς Γοργόνας,
 Ποῦ φύλακας στὴν πλώρη σου στοὺς φοβεροὺς ἀγῶνας,
 Φρίκη σκορπᾶ στὸν τύραννο καὶ θάνατο καὶ τρόμο,
 Καὶ στοῦ θριάμβου δίχνεσαι τὸν πύρινο τὸν δρόμο,
 Καὶ πνίγεις, καίεις, γύρω σου συντρόμματα σωριάζεις !

Καὶ τὸ δύνειρο ποῦ ἀνέβαινε σὰν φλογερὴ ἵκεσία
 Ἀπὸ χιλιάδες μάρτυρας, καὶ σὰν μιὰν ἄχνη ἀγία
 Στὰ φύλλα σου ψιθύριζε, τὸν ἀγνάντεψαν νὰ βγαίνῃ
 Ἀπὸ τὴν μεγάλην θάλασσα τὴν ἀστραποκαμένην,
 Μάννα τιμῆς καὶ λευθεριᾶς, σκλαβιᾶς αἰώνιο μνῆμα,
 Τὰ δρη τὸν ὡνειρεύθηκαν — τὸ γέννησε τὸ κῦμα !

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΤΙ ΚΟΣΜΟΣ !

Θεέ μου, τί κόσμος ! . . . πολλάκις τὸ εἶπα . . .
 Μοῦ πίνει τὸ αἷμα κι' ὁ ψύλλος κ' ἡ σκνῖπα·
 Καὶ ὅμως δὲν ἔχω ποτέ μου τὸ θάρρος
 Νὰ δίψω μακράν μου τοῦ βίου τὸ βάρος.

Τὸ εἶπα . . . ἡ πλῆξις τὴν πλῆξιν μοῦ φέρει . . .
 Δὲν θέλω θυέλλας, ἀνοίξεις, χειμῶνας . . .
 Σὰν ἔλθουν οἱ πάγοι, ζητῶ καλοκαῖρι·
 Σὰν ἔλθῃ καὶ τοῦτο, ζητῶ τοὺς χειμῶνας.

Στὸ χάος τὸ πρῶτον τὸ Σύμπαν ἀς πέσῃ
 Κ' ἐν ἄλλο ἀς γίνῃ καθὼς μοῦ ἀρέσει.
 'Αλλ' ὅμως συστρέφω κι' αὐτὸ ἀνωκάτω.
 Καὶ δεύτερον, τρίτον καὶ τέταρτον πλάτεω.

·Οπόταν δὲ κόσμους συνθέσω πολλοὺς
 Γιὰ μένα τελείους, γιὰ μένα καλούς,
 Κ' ἐκεῖνοι μὲ πλήττουν, κι' αὐτοὺς ἀνατρέπω,
 Καὶ φθάνω καὶ πάλιν εἰς τοῦτον ποῦ βλέπω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ

Μιὰ φορὰ κ' ἔναν καιρό, σὲ χρόνια περασμένα,
 "Ενας μπαμπᾶς, παιδάκια μου, ἔζοῦσε σὰν κ' ἐμένα.
 Κι' αὐτὸς ἐπῆρε μιὰ μαμά καθὼς καὶ τὴν μαμά σας
 Καὶ τρία ἔκαναν παιδιὰ ποῦ εἶχαν τ' ὄνομά σας.

Καὶ ὁ μπαμπᾶς ἀπέθανε μὲ δίχως διαθήκη
 Καὶ τὰ παιδιά του ἔψαχναν νὰ εύρουν χαρτζιλίκι.
 'Αλλὰ δὲν ηὔραν τίποτε παρὰ χαρτιὰ γραμμένα,
 'Εφημερίδες μπόλικες, μιὰ κάλπικη δραχμή,
 Κ' ἔνα σταυρό, καθὼς αὐτὸν ποῦ ἔδωσε σ' ἐμένα
 'Ο κύριος πρωθυπουργὸς γιὰ δόξα καὶ τιμή.

Καὶ τὰ παιδιὰ μεγάλωσάν σιγὰ σιγὰ κ' ἔκεινα
 Κ' ἐγνώρισαν τοὺς Ἑλληνας, τὸν κόσμο, τὴν Ἀθήνα,
 Μὰ εἶδαν πῶς κοπάνιζαν καβουρδιστὸν ἀέρα
 Καὶ τότε πειὰ ἐνόησαν πῶς εἴχανε παιέρα,
 Ποῦ ἦταν τὸ κεφάλι του γεμάτο ἀπὸ πίτερα,
 Κ' ἐπέρασαν αὐτοὶ καλὰ κ' ἐμεῖς πολὺ καλλίτερα.

Θέλετε κ' ἐπιμύθιον, παιδιά μου, νὰ σᾶς πῶ; . . .
 Λυποῦμαι ποῦ σᾶς γέννησα, γιατὶ σᾶς ἀγαπῶ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ

Σύ, τῆς καρδιᾶς κρυφὸ μαργαριτάρι,
 Καὶ τῆς ζωῆς σεμνὸ προσκυνητάρι,
 "Οπου ἔχτισεν δ ἄνθρωπος στὴ γῆ,
 "Οταν σ' αὐτὴ τὴν ἔρμη ἥθελε πλάσι,
 "Αντὶ γιὰ τὴν Ἐδὲμ ὅπου εἶχε χάση,
 Τὴ θεϊκὴ νὰ μαλακώσῃ ὁργή·

Απαρτο κάστρο, ποῦ ποιὲ δὲν μπαίνει
 Καὶ πάντα ἀπὸ τὴν θύρα σου ἔξω μένει
 Ἐχθρα, κακία καὶ προδοσιό κρυφή·
 Ποῦ αἰώνια τῆς ἀγάπης τὴν λομπάδα
 Κρατεῖ ἀναμμένην ἄγρυπνη τριάδα·
 Πατέρας καὶ Μητέρα κι' Ἀδελφοί.

Ω σπίτι μας καλὸ καὶ τιμημένο,
 Χίλιαις φοραις ἂς εἶσαι εὐλογημένο,
 Καὶ τοῦ Θεοῦ μας πάντοτε ἡ ματιὰ
 Τάδελφια μου νὰ διάνῃ μ' εὐλογία,
 Καὶ νὰ μυρώνῃ ἀδιάποπα μὲ ὑγεία
 Τὰ τίμια τῶν γονέων μου γηρατειά.

Σὺ μ' ἔμαθες τὸν Πλάστη νὰ πιστεύω,
 Καὶ τὴ γλυκειὰ Πατρίδα νὰ λατρεύω,
 Ἐσὺ καὶ τὴ Φιλία νὰ λαχταρῶ·
 Σὺ κρύβεις μέσ' στὸ λατρευτό σου χτίζοι
 Τὸ φῶς καὶ τῆς ἀγάπης τὸ μυστήριο,
 Ποῦ μὲ κερνᾶς τῆς Λήθης τὸ νερό.

Πόσαις φοραις μέσ' στῆς καρδιᾶς τὰ βίθη,
 Σὰν ἔννοιωσα τοῦ κόσμου τάγχια πάθη,
 Ήοῦσ οἱ τρικυμίαις μᾶς φέρνουν τῆς ζωῆς,
 Σὰν ἔμπαινα μέσ' στὴν καλή σου θύρα
 Μ' ἐγιάτρευες ἀμέσως μὲ τὰ μύρα
 Μιᾶς τρισευλογημένης σου πνοῆς!

Πόσαις φοραὶς μέσ' στὴ θερμή σου ἀγκάλη,
 "Υστερὸς ἀπ' τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν πάλη,
 Γαλήνη εὐρῆκα καὶ παρηγοριὰ
 Γιατὶ στὸ στῆθος μέσα μὲ φωτίζεις
 Καὶ κάλλιο τὴν ψυχή μου ἐσὺ γνωρίζεις
 *Απὸ τῆς γῆς τάνθρωπινα θεριά !

'Η κάθε σου γωνιὰ κ' ἡ κάθε σου ἄκρη
 'Αντιλαλεῖ τὸ γέλοιο μου ἢ τὸ δάκρυ,
 Χαρὰ τῶν τραγουδιῶν μου ἢ στεναγμό,
 Σταὶς κάμαραίς σου μέσα καὶ στοὺς τοίχους,
 Θωρῷ ὅλα τὰ ὅνειρά μου καὶ τοὺς στίγους,
 Τὸν πόνο, τὴν ἐλπίδα, τὸν καῦμό.

Καὶ τὰψυχά σου ἀκόμα μὲ γνωρίζουν,
 Κι' ἀγάπης λόγια γύρω ψιθυρίζουν,
 Τραπέζι, εἰκονοστάσι καὶ σκαμνί·
 Χαμόγελο μοῦ δείχνει κάθε εἰκόνα.
 Τὴν ἀγκαλιὰ μοῦ ἀνοίγει ἡ πολυθρόνα,
 Ποῦ κάθονται οἱ γονεῖς μου οἱ σεμνοί.

Χαῖρε, ὦ χαῖρε σπίτι τιμημένο,
 Χίλιαις φοραὶς ἂς εἰσαι εὐλογημένο,
 Καὶ τοῦ Θεοῦ μας πάντοτε ἡ ματιὰ
 Τἀδέρφι μου νὰ φρίνῃ μ' εὐλογία,
 Καὶ νὰ μυρώσῃ ἀδιάκοπα μὲ ὑγεία
 Τὰ τίμια τῶν γονιῶν μου γηρατειά !

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΣΤΑ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑΤΑ

Ἐρημοκλῆσι γκαρδιακό,
 Στὸν τοῖχο ἐπάνω κρεμασμένο,
 Στὸ σπίτι μας τὸ πατρικό,
 Ποῦ πάντα φῶς εἰρηνικὸ
 Γύρω σκορπᾶς κ' εὐλογημένο·

Ω Παναγιά μου σπλαγχνική,
 Ποὺ σ' ἔβλεπα στὰ θῷα μου χρόνια
 Νὰ κατεβαίνῃς ἀπὸ 'κεī,
 Καὶ μὲ μιὰν ὅψι θεϊκὴ¹
 Νὰ μοῦ χαμογελᾶς αἰώνια.

Ιδές με ἐδῶ γονατιστό,
 Πῶς σκύβω ἐμπρός Σου τὸ κεφάλι !
 Γιὰ σένα καὶ γιὰ τὸ Χριστὸ
 Στὸ στῆθος τὸ λαχταριστὸ
 Νοιώθω τὴν πίστη μου καὶ πάλι.

Εκείνη ἡ φλόγα μου ἡ κρυφή,
 Ποῦ ἡ μάνα μου σὰν Ἐστιάδα
 Πάντα τῆς ἔδινε τροφή,
 Μπρός τὴν αἰθέριά Σου μορφὴ
 Μὲ καίει καὶ πάλι σὰν λαμπάδα.

Μὲ καίει, γιατὶ σὰν πετῶ
 Στὰ χρόνια μου τὰ περασμένα
 Καὶ τὴ ζωή μου μελετῶ,
 Ἀλήθειαν δπου κι' ἄν ζητῶ,
 Παντοῦ τὸ γυιό Σου θαύρω ἢ Σένα.

Παντοῦ τὴν ὅψι Σου θωρεῖ
 Τάγχυπνο τῆς ψυχῆς μου μάτι,
 Πότε σὲ βλέπω σοβαρή,
 Κι' ἄλλοτε πάλι θλιβερή,
 Καὶ πάντα ὑπομονὴ γεμάτη.

Καὶ στὴ δική μου τὴ ζωὴ
 Καὶ στοῦ σπιτιοῦ τὴν ίστορία,
 Ἡ μυρωμένη Σου πνοή
 Μᾶς χύνει βράδυ καὶ πρωΐ
 Εἰρήνη, φῶς, παρηγορία.

Εἶδα μιὰ μόνη Σου ματιὰ
 Νὰ λυώσῃ τῆς ψυχῆς τὰ χιόνια,
 Καὶ τὴ γλυκειά Σου τὴ φωτιὰ
 Νὰ γιάνη τὴ λαβωματιά,
 Ποῦ ἀνοίγουν τῆς ζωῆς τὰ χρόνια.

Στῆς μάννας μου τὴν ἀκγαλιά,
 Καλή μου Παναγιά, Σὲ εἶδα,
 Καὶ στὰ θερμά της τὰ φιλιὰ
 Καὶ στοῦ πατέρα τὰ μαλλιά
 Νὰ χύνῃς κάποια ἀχνὴν ἀχτίδα.

Παντοῦ κ' αἰώνια Σὲ θωρῶ
 Νὰ τριγυρνᾶς δλόγυρά μου,
 Καὶ μὲ στεφάνι λαμπερὸ
 Μέσ' στῶν πνευμάτων τὸ χορὸ
 Νὰ μοῦ χρυσώνῃς τὰ ὄνειρά μου.

Σὲ εἶδα στὴ λύπη, στὴ χαρά,
 Νὰ κλαῖς καὶ νὰ γελᾶς ἐμπρός μου,
 Τῆς γῆς καὶ τούρανοῦ Κυρά,
 Μὰ ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι μιὰ φορὰ
 Δὲν σὲ εἶδα στὴν ψυχὴ τοῦ κόσμου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Είδα πῶς πέθαινα καὶ πῶς βρέθηκα σὲ μιὰν ἄλλη
 Σφαῖρα ὠραιότερη, σὰν δλόδοση χρυσαυγή.
 Είχε δσους ἔχει κόσμους κ' ἡ γῆ μας κι' δσα ἔχει κάλλη,
 Όμως δὲν ἥταν, ἔκείνη, ἡ γῆ.

Θύμιζε μόνο τὴ γῆ μας, ὅπως μιὰ θυγατέρα
 Δεκάξη χρόνων, μυριανθισμένη τριανταφυλλιά,
 Θαμπά θυμίζει τὴ μαραμένη της τὴ μητέρα
 Μὲ τάσπροπλούμιστα τὰ μαλλιά.

Δὲν καταλάβαινα καμμιὰ θύμησι μέσ' στὸ νοῦ μου
 *Απὸ τὴν πρώτην μου τὴν πατρίδα καὶ τὴν ζωή.
 Κανεὶς ἀντίλαλος μέσ' στὰ βάθη τοῦ λογισμοῦ μου.
 Μέσ' στὴν καρδιά μου καμμιὰ βοή.

*Απὸ τοὺς ἔρωτες δὲν ἀπόμενε, οὔτε ἀπὸ μίση.
 Γλύκαις, καὶ πίκραις, γνώμαις καὶ πλάναις, ἔγνοιαις χαραίς,
 Τὰ χωματένια φορέματά τους τάχαν ἀφῆσῃ,
 Πορφυροτύλιχταις, λαμπεραίς.

Καὶ ἦταν ὡραῖα, κι' ὅχι σὰν ὄνειρα ποῦ διαβαίνουν,
 *Οχι σὰν ἵσκιοι ποῦ μᾶς ἔιππάζουν· μὲ φτερωτὰ
 Ποῦ μᾶς ἔσφεύγουν καὶ μὲ λιοπύρια ποῦ μᾶς μαραίνουν.
 Δὲν εἶχαν τίποτε δῆμοι αὐτά.

Εἶχαν τάγνωριστο κάλλος πῶχει πλάσι παρθένα
 *Ἀπ' τὰ πειράγματα τῶν ἀνθρώπων κι' ἀπὸ τὸν καιρό,
 Καὶ σάμπως νὰ ἦταν κι' ἀπὸ τὴν Τέχνη ζωγραφισμένα
 Πάνω στὸ μάρμαρο τὸ σκληρό.

Τὴν Ὁμορφάδα μὲ σκῆπτρο ἀντίκρυζα νὰ διαβαίνῃ,
 Καὶ Νόμος ἦτανε καὶ βασίλισσα δυνατή,
 Καὶ σὰν τὸν Ἐρωτα μὲ σαΐτταις ἀρματωμένη
 *Ἐβλεπα ἐμπρός μου τὴν Ἀρετή.

Μέσ' τὸ κεφάλι μου δὲ νοῦς καὶ μέσα ἡ καρδιὰ στὰ στήθια
 *Όλα στεφάνι δικαιοσύνης τρισφωτεινὸ
 Φοροῦσαν δλα, λογαριασμένα, γιομᾶτ* ἀλήθεια.
 *Ιδιο μονάχα τὸν οὐρανό,

"Ιδιο μονάχα ἔκεινον ἔβλεπα, νύχτα μέρα,
 Κοσμοσπαρμένο καὶ μυριοπόρος ωπό, ἀρμονικό,
 Μὲ αὐγούλαις, βράδυνα, μεσημεριάσματα, τὸν αἰθέρα·
 Κάθε ἄστρο καὶ ἓνα του μυστικό.

Κι' ὅταν τὰ στέρινο "Απειρο πρόβαλλε, ἀπὸ τὸ χέρι
 Τῆς βουβῆς Νύχτας μὲ ἀργὴ φροντίδα ξεσκεπαστό,
 Μέσος ἀπ' τὴν ἄγνωστη αὐτὴ πατρίδα στὰ οὐράνια μέρη
 Γύρευσα ἐν ἄστρο τρεμουλιαστό.

Γύρευα ἐν ἄστρο· κι' ὅταν ἀχνόλαμπρο τὸ θωροῦσα,
 Χώρια ἀπὸ τᾶλλα, κι' ὅλο μιὰ γλύκα νὰ λάμπῃ ἔκει,
 Δάκρυζα, μ' ἐπιανε καρδιοχτύπι, τὸ λαχταροῦσα
 Μὲ μιὰ λαχτάρα θρησκευτική.

"Οχι σὰν ἄστρο τὰ μάτια τῷ βλεπαν τὰ δικά μου,
 "Οχι σὰν κόσμο, κι' ὅχι σὰν ξένου φωτὸς πηγή,
 Μὰ σάμπως νὰ ἥσουν ἀστερωμένη ἐσύ, καρδιά μου.
 Κ' ἔκεινο τάστρο λέγοταν Γῆ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΧΕΡΙ

Λάμπεις καθάριο μέτωπο, καὶ διώχνεις τ' ἄγρια σκότη,
 Μάγουλα δροσοστάλαχτα μοσχοβολᾶτε νιότη,
 Στόμα, ποῦ σιάζεις κάποτε σιὸ μέλι τὸ φαρμάκι,
 Λαγκαριστὲ χιονόλαιμε, κυματιστὸ κορμάκι.
 Κ' ἐσεῖς, μιλιά, ποῦ πιάνετε μὲ τὰ σγευδὰ πλεμάτια,
 Κ' ἐσεῖς ποὺ σαιτεύετε τὰ ἐγκάρδια βάθη, μάτια !

‘Ωραῖα εἶστε, ὅλόλαμπρα, μὰ τὸ δικό μου ἀστέρι,
 Θείαις δμορφιαὶς δὲν εἴστε σεῖς, δὲν εἴστε· εἰν’ ἔνα χέρι !
 Χέρι ποῦ πότ’ ἡ προκοπὴ καὶ πότ’ ἡ ἐλεημοσύνη.
 Τῶχοντν ἡ μιὰ γιὰ νὰ βοηθᾷ κ’ ἡ ἄλλη γιὰ νὰ δίνῃ.
 Χέρι σὰ μάγισσας δαβδί, κάθε ποῦ γγίξῃ ἀνθίζει,
 Καὶ γιὰ νὰ κάνῃ τὸ καλό, ἀκόμα κι’ ἀσκημίζει !

‘Ω χέρι, τοῦ φτωχοῦ χαρὰ καὶ τοῦ σπιτιοῦ καμάρι,
 ‘Ατίμητο, παρθενικό, κρυφὸ μαργαριτάρι,
 Μὴ φύγῃς ἀπὸ πάνω μου, μὴ λείψῃς ἀπὸ μπρός μου
 Κ’ ὁδήγα τὸν ἀνήξερο στὴν ἐρημιὰ τοῦ κόσμου.
 ‘Αστρο τοὺς Μάγους ἔδειξε τὸ δρόμο τοῦ Μεσσία·
 ‘Ω χέρι, δεῖξε μου κ’ ἐσὺ ποῦ κρύβετ’ ἡ Εὐτυχία !

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΤΑ MATIA YMNOΣ

Κι' ἂν δὲν εἶχε ἡ ζωὴ χίλια χρόματα
 Χίλια σχήματα, πρόσωπα, κάλλη,
 Κι' ἂν δὲν ἔλαμπε κ' ἔτσι ἡ ζωὴ,
 Στὴ ζωὴ θεία λαμπράδα, θεῖα κάλλη
 Τὰ δικά σας θὰ χύνανε χρόματα,
 'Η δική σας, ὦ μάτια, ζωή.

Μάτια τρίσβαθα, μάτια ήλιογέννητα,
 Διαλαλεῖτε τοῦ ήλιου τὴ δόξα
 Μὲ τὴ γλῶσσα τὴν ἄλαλη ἐσεῖς,
 'Εσεῖς εἴστε τάνθρωπου κ' ἡ δόξα,
 Μάτια τρίσβαθα, μάτια ήλιογέννητα,
 Τὰ πετράδια τάτιμητα ἐσεῖς.

Μέσος στὰ πάντα—ὅσοφὸς τὸ διαλάλησε—
 "Ἐνας εἶναι ναός, ἔνας μόνο,
 Καὶ τάνθρωπινο σῶμα εἰν' αὐτός.
 "Ἄγιο φῶς, ἐσεῖς φέγγετε μόνο
 Τοῦ ναοῦ,—ὅσοφὸς τὸ διαλάλησε—
 Φῶς ποῦ ἀνάφτει ὁ Θεός, πάντ' αὐτός.

Στῆς καρδιᾶς μας τὰ βάθη ἐσεῖς κάνετε
 "Ο, τι κάνει στὴν δλη τὴν πλάσι,
 "Ο, τι κάνει ὁ Θεός τοῦ φωτός.
 'Ολοπράσινη, δλόανθη πλάσι
 Τῆς καρδιᾶς μας τὰ βάθη τὰ κάνετε,
 Μάτια, ἀστέρευταις βρύσαις φωτός.

΄Απὸ νύχτα δεμένη ἀξημέρωτη
 Μέσ' στὰ μάτια τῶν ἄλλων πλασμάτων
 Μιὰ θαμπὴ παραδέρνει ψυχή·
 Μιὰ φορὰ σὰν τῶν ἄλλων πλασμάτων,
 ΄Απὸ νύχτα δεμένη ἀξημέρωτη,
 Θαμποῖοῦσε τάνθρωπου ἡ ψυχή.

Μά, νά ! πρόβαλε μέρα ἀβασίλευτη·
 Μάτια ἀνθρώπινα, μέσα σας τώρα
 ΄Αὕτοβλέπει καθάρια ψυχή,
 Καθρεπτίζει τὴν ὅψι της τώρα,
 Ποῦ τῆς φέγγει μιὰ μέρα ἀβασίλευτη,
 Στὴν αἰώνια τοῦ κόσμου ψυχή.

΄Ο θεός τοῦ φωτὸς ἥρθε κι' ἄνοιξε
 Τῶν πλασμάτων τὰ μάτια ἐδῶ πέρα,
 Μὰ παλάτι του διάλεξ' ἔσας.
 ΄Απὸ τάφταστα ὑψη ἔκεī πέρα
 Τῶν πλασμάτων τὰ μάτια ἥρθε κι' ἄνοιξε,
 Μὰ ἔχει θρόνο του μόνον ἔσας.

Καὶ γιὰ τοῦτο σὰν ἥλιος φωτίζετε
 Καὶ σὰ θάλασσα τρέμετε, μάτια,
 Κ' εἴστε ὀλόβαθα σὰν οὐρανός,
 Σὰ φουρτοῦν' ἀγριεύετε, μάτια,
 Καὶ τοῦ νοῦ τὰ σκοτάδια φωτίζετε
 Καὶ τὸ γέλοιο σας εἶναι οὐρανός.

Ἐνα πνεῦμα, ποιός ξέρει ! Ἐνας ἄγγελος
 Τῶν πνευμάτων τὴ χάρι σᾶς δίνει.
 Τίποτ' ἄλλο δὲν ἔχει στὴ γῆ
 Τάγαθὰ τὰ δικά σας· τὰ δίνει
 Ἐνα πνεῦμα, ποιός ξέρει ! ἐνας ἄγγελος . . .
 — Μάτια μου είναι δική σας ή γῆ.

Εἰν’ δέ κόσμος δικός σας, ὃ μάτια μου,
 ‘Απλωθῆτε χαρῆτε τὸν κόσμο,
 Κάθε ώραίαν ἀγκαλιάστε θωριά !
 Γιατὶ δέπ’ ὅλα τὰ ώραῖα στὸν κόσμο
 Τ’ ὅμορφώτερον ἔνα είναι, μάτια μου.
 ‘Αρχή, τέλος, τοῦ ώραίου ή θωριά !

Κάθε ώραῖο είναι χνοῦδι εύκολότριψτο,
 Τὸ φλογίζ’ ή ἀγκαλιά, καὶ τὸ χέρι
 Τὸ ξεφτίζει, κι’ αὐτὸ τὸ φιλί
 Ποῦ τὸ γγίζει, βαραίνει σὰ χέρι.
 Κάθε ώραῖο είνε χνοῦδι εύκολότριψτο,
 Τοῦ ματιοῦ θέλει μόνο φιλί.

Μέντο μόνο ξανοίγω καὶ χαίρομαι
 Τοὺς κρυφοὺς θησαυρούς σας καὶ κόσμους,
 Πόθοι, ἐλπίδες, ἀγάπαις χαραίς.
 Βλέπω· ορίζω, σὰν ἀρχοντας κόσμους,
 Τοὺς κρατῶ μὲ τὰ μάτια, τοὺς χαίρομαι,
 Καὶ ποτὲ δὲν περνᾶν οἱ χαραίς.

Σὰ βασύλεμα, σὰ γλυκοχάραμα,
 Ὁ παρθένα, σὲ βλέπω, μὲ φτάνει,
 Τίποτ' ἄλλο ἀπὸ σὲ δὲ ζητῶ.
 Στῆς καρδιᾶς μου τ' ἀπόκρυφα φτάνει
 Ἀπ' τὰ μάτια μου σὰ γλυκοχάραμα
 Ὁ, τι μέσα στὰ μάτια ζητῶ.

Μάτια ἀθῷα καὶ μάτια πολύτροπα,
 Μάτια ξάστερα, μάτια ἀπὸ δάκρυα
 Θολωμένα, γλυκειὰ εἰν' ἡ ζωή !
 Κλαῖτε ! θρέφεται, ἀνθίζει μὲ δάκρυα,
 Μάτια ἀθῷα καὶ μάτια πολύτροπα,
 Τ' ἀνεμόδαρτο δέντρο, ἡ ζωή.

Ἄλλὰ πρῶτα κι' ἀπ' ὅλα κυττᾶτε μας,
 Μάτια κάθε ψυχῆς π' ἀγαποῦμε !
 Τὴ δική σας δὲν κάνει ματιὰ
 Κανενὸς ἥλιου ἀχτίνα, κυττᾶτε μας,
 Ζοῦμε, σβύνομε, ἀνθοῦμε, ἀγαποῦμε
 Μὲ τὰ μάγια ποῦ κλεῖ μιὰ ματιά.

Καὶ τὸ φῶς τῶν δινέόρων ἀνάφτετε
 Καὶ τὴ γῆ χρυσοδένετε πάντα
 Μὲ τ' ἄγνὰ τοῦ μεγάλου οὐρανοῦ,
 Καὶ σὰ σβυνέστε, δὲ χάνεστε πάντα
 Κι' ἄλλα μάτια ἀπ' τὸ φῶς σας ἀνάφτετε
 Κ' εἶστε ἀστέρια τ' ἀνθρώπου—οὐρανοῦ.

Κι' ἂν δὲν εἶχε ἡ ζωὴ χίλια χρώματα,
Χίλια σχήματα, πρόσωπα, κάλλη,
Κι' ἂν δὲν ἔλαμπε κ' ἔτσι ἡ ζωή,
Στὴ ζωὴ θεία λαμπρότη, θεῖα κάλλη
Τὰ δικά σας θὰ χύνανε χρώματα,
Ἡ δική σας, ὡς μάτια, ζωή !

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ΚΟΜΜΕΝΑ ΧΕΡΙΑ

... Καὶ στὸ ναὸ τῆς θεᾶς ἵκειται ἔτρεξε
Φεύγοντας τὴ φοβέρα τοῦ θανάτου.
Τὸν εἰδαν· μόλις τὸ κατῶφλι ἐπάτησε
Τὴ θύρα ἐσφάλησαν κατάστηθά του.

Τοὺς χαλκάδες τῆς θύρας, τρεμοδάχτυλα,
Τ' ἀπελπισμένα χέρια του κρατοῦνε . . .
Νὰ τὸν σκοτώσουν ἔκει δὲν ξεθάρρεψαν,
Νὰ τοῦ λύσουν τὰ χέρια δὲν μποροῦνε.

Τυφλωμένοι ἀπ' τὴν ἔχθρα— ὡς φρίκη — ἔχώρισαν,
Τὰ χέρια ἀπ' τὸ κορμὶ μὲ τὰ μαχαίρια.
Κ' ἐπῆραν τὸ κορμὶ καὶ τὸ ἀποτέλειωσαν
Κι' ἀπάμειναν κρεμασμένα τὰ χέρια.

Κρεμασμένα τὰ χέρια, ἄψυχα κι' ἀκορμα,
Μιὰ δύναμι φεῦχη τὰ ζωντανεύει.
Ποιός τολμᾶ νὰ τάγγιξῃ; Σεισμοῦ τράνταγμα
Τὸ μαρμαρόχιστο ναὸ σαλεύει.

Μὰ ὅταν ἥρθε τῆς ζωῆς του ἡ συντρόφισσα
Σέρνοντας τὰ παιδιά του—τὰ παιδιά της,
Τὰ δυὸ χέρια ἀπ' τοὺς χαλκάδες ξελύθηκαν
Κ' ἔπεσαν ματωμένα στὴν ποδιά της.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΤΟ ΩΡΑΙΟ

Τὰ συντριμμένα, τ' ἀμορφα ἀρχαῖα ἀγάλματα
Πῶς τὰ λυποῦμαι! . . .
Μὴν ἀξιωθοῦν δομοια νὰ ἵδοῦν τὰ μάτια μας
“Ο, τι ἀγαποῦμε.

Τὸ κάθε ώραῖο, μὲ μιᾶς, ἀκέριο ἀς χάνεται,
Κι' ὅχι νὰ μένῃ
Σέρνοντας τὴ ζωὴ μισή, ἀρρωστιάρικη
Καὶ ντροπιασμένη.

Τὸ κάθε ώραῖο ν' ἀφήνῃ ώραῖο στὰ μάτια μας
Τὸ πέρασμά του,
Κι' ώραῖο νὰ ζῇ στῆς μνήμης τὰ Ἡλύσια
Τὸ φάντασμά του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΔΕ ΘΕΛΩ

Δὲ θέλω τοῦ κισσοῦ τὸ πλάνο ψήλωμα
 Σὲ ἔνα ἀναστυλώματα δεμένο.
 "Ἄς εἶμαι ἔνα καλάμι, ἔνα γαμοδέντρο·
 Μὰ ὅσο ἀνεβαίνω, μόνος ν' ἀνεβαίνω.

Δὲ θέλω τοῦ γυαλιοῦ τὸ λαμπροφέγγισμα,
 Ποῦ δείχνεται ἀστρο μὲ τοῦ ἥλιου τὴν χάρι.
 Θέλω νὰ δίνω φῶς ἀπὸ τὴν φλόγα μου,
 Κι' ἂς εῖμαι κ' ἔνα ταπεινὸ λυχνάρι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η ΕΛΙΑ

Εὐλογημένο νᾶναι, ἐλιά, τὸ χῶμα ποῦ σὲ τρέφει,
 Κ' εὐλογημένο τὸ νερὸ ποῦ πίνεις ἀπ' τὰ νέφη,
 Κ' εὐλογημένος τρεῖς φοραὶς Αὔτὸς ποῦ σ' ἔχει στείλῃ
 Γιὰ τὸ λυχνάρι τοῦ φτωχοῦ, γιὰ τ' ἄγιου τὸ καντῆλι !
 Δὲν εἰσαι σὺ περήφανη σὰν τ' ἄλλα καρποφόρα,
 Ποῦ βιαστικά, ἀνυπόμονα δὲν βλέπουνε τὴν ὥρα
 Πότε μὲ τ' ἀνθολούλουδα τοὺς κλώνους νὰ σκεπάσουν
 Καὶ μὲ μιὰ πρόσκαιρη ὁμορφιὰ τὰ μάτια νὰ ξιππάσουν.
 "Ἐσ' εῖσαι πάντα ταπεινή, πάντα δουλεύτρα σκύβεις,
 Μ' ὅλα τὰ πλούτη ποῦ κρατεῖς, μ' ὅλο τὸ βίος ποῦ κρύβεις.

Γι' αὐτό, ἀπ' τὰ πρῶτα νιᾶτά σου, ποῦ τὰ φιλοῦν οἱ ἀνέμοι
 'Ως τὰ βαθειὰ γεράματα, ποῦ τὸ κορμί σου τρέμει
 Καὶ γέρνει κάθε σου κλαδὶ καὶ κάθε παρακλάδι,
 Μέσα στὸν κούφιο σου κορμὸ δὲ σοῦλειψε τὸ λάδι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ

Σπιθοβολοῦν τὰ πέταλα θραύσοντας τὰ λιθάρια,
 Μὲ χάρι ἀνεμοδέρνεται ἡ χαίτη του ἡ σγουρή.
 Ξάφνω, στηλώνεται μὲ μιᾶς στὰ πισινὰ ποδάρια
 Καὶ πέφτει αἵματοκύλιστο, ἀφρόπνιχτο, βαρύ.

Σταλτὸ τὸ βόλι ἀπόμακρα τοῦ ἐπέρασε τὰ στήθια
 Κί' ἐφώλιασε στὰ σπλάγχνα του. Κυλίεται, σπαρταρῷ,
 Στρέφει θολὰ τὰ μάτια του σὰν νὰ ζητῇ βοήθεια,
 Βλέπει τὸν καβαλάρη του νὰ λάμπῃ ἀπὸ χαρά.

Νᾶννοιωσε τάχα τὴν χαρά; Νῦδε τὴν Νίκη τάχα;
 Ποιός ξέρει! . . . 'Ανακλαρώθηκε καί, δίχως βογγητό,
 'Ωρθάνοιξε τὸ στόμα του, ἀνάσανε μονάχα
 Καὶ σιγαλὰ ἔξεψύχησε—καλότυχο κι' αὐτό!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Φιλάκια ἀπ' τὴν Ἀνατολὴ μᾶς ἔφερε τ' ἀγέρι
 Καὶ τὰ φιλάκια ἐφτέρωσαν—φιλὶ καὶ περιστέρῃ.
 Κι' ἄπλωσεν ἡ Μαννοῦλά μας φιλόστοργη τὰ χέρια
 Κι' ἀγκάλιασεν ὅσα νησιὰ τόσα καὶ περιστέρια :

—'Εγὼ θὰ στήσω γιὰ ὅλας σας χρυσὸ περιστεριῶνα
 Ψηλὰ σὲ μιὰ θεόρατη κι' ἀπόκορφη κολῶνα,
 Νὰ μὴ φοβᾶστε κυνηγό, νὰ μὴ σᾶς πιάνουν δίχτυα.
 "Ω ! δὲν τὰ λησμονῶ ποτὲ τὰ δάκρυα, τὰ ξενύχτια,
 "Οσο σᾶς ἔννοιωθα ἡ φτωχὴ μέσα σὲ χέρια ἔνεα.
 Τί λέω σὲ χέρια ; στὰ κλουβιὰ τὰ σιδεροπλεγμένα
 Ποῦ τὰ φτεροκοπούσατε μὲ τρομαγμένα μάτια
 Μαδῶντας τοὺς φτερούγαις σας στ' ἀσύντριψτα πλεμάτια.
 Κ' ἐγὼ πονοῦσα κ' ἔκλαιγα κ' ἔλεγα μοναχή μου :
 Δὲν θὰ βρεθῇ ἔνας δράκοντας νὰ πάρῃ ἀπ' τὴν ψυχή μου
 «Τὸν πόθο καὶ τὸν πόνο της νὰ διπλωδυναμώσῃ,
 Νὰ πάγι ἔκει ποῦ καρτεροῦν πόνοι καὶ πόθοι τόσοι ;
 Καὶ βρέθηκεν ὁ δράκοντας κι' ἀπ' τὴν ψυχή μου ἐπῆρε
 Τὸν πόθο καὶ τὸν πόνο της, καὶ τοῦ εἶπα τότε : «Σῦρε !»
 Κ' ἥρθε, τὸ κῦμα σχίζοντας τοῦ Αἰγαίου μὲ τὴν ὁρμή του
 Κ' ἥταν καπνὸς ἡ ἀνάσα του καὶ φλόγα ἡ δύναμι του
 Κ' ἥρθε γοργὰ κ' ἐσύντριψε τ' ἀσύντριψτα τ' ἀτσάλια...

*Ακούω πλατάγισμα φτερῶν ἡ φλοῖσβο ἀπ' ἀκρογιάλια ;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ

Τὸ λέει ὁ πετροκότσυφας στὸ δροσερὸ τ' αὐλάκι,
 Τὸ λὲν στὰ πλάγια οἱ πέρδικες, στὴν ποταμιὰ τ' ἀηδόνια,
 Τὸ λὲν στ' ἀμπέλια οἱ λυγεραίς, τὸ λὲν μὲ χίλια γέλοια,
 Τὸ λέει κ' ἡ Γκόλφω ἡ ὅμορφη, τὸ λέει μὲ τὸ τραγοῦδι :

- Ἀμπέλι μου, πλατύφυλλο καὶ καλοκλαδεμένο,
 Δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μπῶ νὰ σὲ τρυγήσω,
 Νὰ κάνω ἀθάνατο κρασί, μοσχοβιολιὰ γιομάτο,
 Μέσ' στὰ κατώγεια στὰ βαθειὰ σὰν μόσκο νὰ τὸ κρύψω,
 Νὰ τὸ φυλάξω ὀλάκεραις χρονιαίς, ἀκέριους μῆνες,
 "Ως ποῦ νάρθῃ μιὰν ἄνοιξι, νάρθῃ ἔνα καλοκαῖρι,
 Νὰ γύρῃ ἀπὸ τὴν μακρινὴ τὴν ἔνειτειὰ ὁ καλός μου,
 Νὰ κατεβῶ μέσ' στὴν αὐλή, νὰ πιάκω τ' ἄλογό του,
 Νὰ τὸν φιλήσω ἀγκαλιαστὰ στὰ μάτια καὶ στὸ στόμα,
 Νὰ τὸν κεράσω, ἀμπέλι μου, τ' ἀθάνατο κρασί σου,
 Τῆς ἔνειτειᾶς τὰ βάσανα νὰ πᾶν', νὰ τὰ ἔχασῃ.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ

« Ἀρχόντισσα Ροδίτισσα, πῶς μπῆκες ;
 Γυναῖκες διώχνει μιὰ συνήθεια ἀρχαία
 'Εδῶθε ». « Ἐχω ἔνα ἀνίψι τὸν Εύκλεα,
 Τοία ἀδέρφια, γυιό, πατέρα 'Ολιμπιονίκαις.

Νὰ μ' ἀφήσετε πρέπει, Ἐλλανοδίκαις,
 Κ' ἐγὼ νὰ καμαρώσω μέσ' στὰ ώραῖα
 Κορμιά, ποῦ γιὰ τὸ ἀγρύλι τοῦ Ἡρακλέα
 Παλαίθουν, θυμιασταὶς ψυχαὶς ἀντρίκιαις.

Μὲ ταὶς ἄλλαις γυναικες δὲν εῖμαι ὅμοια·
 Στὸν αἰῶνα τὸ σῷ μου θὰ φαντάζῃ
 Μὲ τῆς ἀντριᾶς τ' ἀμάραντα προνόμια.

Μὲ μάλαμα γραμμένος τὸ δοξάζει
 Σὲ ἀστραφτερὸ κατεβατὸ μαρμάρου
 «Υμνος χρυσὸς τοῦ ἀθανάτου Πινδάρου».

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ ΜΑΒΙΛΗΣ

A I M A !

Αἴμα τρισάγιο πόσο χύνεσαι,
 Κι· ἀκόμα τελειωμὸ δὲν ἔχεις !
 Ποτάμι ϑεριωμένο ἐγίνηκες
 Καὶ στὰ λαγκάδια τρέχεις, τρέχεις . . .

Ἐχεις πηγαὶς κορμιά, ποῦ κοίτονται
 Στὴν ἄγρια στρῶσι ξαπλωμένα.
 Καρδιαίς, ποῦ μ' ἔνα βόλι ἐπάγωσαν,
 Κουφάρια στήθη τρυπημένα.

Ἐσὺ δὲν βγῆκες ἀπὸ σπήλαιο,
 Τὰ σύννεφα δὲ σ' ἔχουν κάμη . . .

Στὰ σιήθη τὰ γεμᾶια ἔβρυζες
Κι' ἐβούλευες γιὰ νὰ βγῆς πατάμι !

Κι' ἀνήσυχο τὴ φλέβα ἔχτυπαγες
Καὶ τὸ μπαροῦτι ἐλαχταροῦσες,
Στὸ Χάρο ἐμπρός τὰ νιᾶτα ἔσπρωχνες
Θύρα νὰ βγῆς κρυφοῖητοῦσες.

Καὶ νά ! τὸ πνωμένο σίδερο,
Λαχτάρα σπέρνοντας καὶ τρόμο,
Τὰ παλληκάρια κάτω ξάπλωσε
Καὶ σοῦ ἄνοιξε ποτάμι δρόμο !

Στὸν ἔρχομό σου φεύγονταν, χάνονται
Τοῦ λόγγου τὰ νερὰ σκιαγμένα,
Καὶ διψασμένα τ' ἀγριοχόρταρα
Πίνουν, χορταίνουν ἀπὸ σένα.

Κάθε σταλιά σου κατακόκκινη,
Ποῦ δάφναις πάει γιὰ νὰ φυτρώσῃ,
Πόσα δὲν εἶναι μαῦρα δάκρυα,
Πόση δὲν εἶναι δόξα, πόση !

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

H B P Y Σ H

I

Καίει δὲν ήλιος καὶ δὲ σειέται
οὐδὲ φύλλο ἀπὸ τὰ δέντρα
κι δὲν βοσκός, θαρρεῖς, βαριέται
νὰ σηκώσῃ τὴ βουκέντρα.

Δὲ χουγιάζει, δὲ σουρίζει
καὶ μονάχα τους τὰ κριάρια,
ποῦ ἡ δίψα τὰ θερίζει,
μὲ τὰ χίλια τους ποδάρια

πηλυαλᾶνε· κι δλο βλέπουν
πότε μπρός τους θάντικρύσῃ
ἀπ' τὶς λεῦκες ποῦ τὴ σκέπουν
τῆς Καλῆς Κερᾶς ἡ βρύση.

II

"Οσο κορνιαχτὸ ἔχει ἡ στράτα
τὸν σηκώνουνε, καὶ μοιάζει
ὅσο πᾶνε—νά τα, νά τα ! —
πῶς ξοπίσω τους βραδιάζει.

Τώρα φτάνουν—πόσα, πόσα !
κι δλο ἡ δίψα καὶ τὰ σφίγγει
ποῦ κολλάει ξερὴ τὴ γλῶσσα
στὸ στεγνό τους τὸ λαρύγγι.

Τὸ νερό, ποῦ αἰώνια βγαίνει,
κάθε δίψα τους θὰ σβύσῃ.
τρέχουν, βρίσκουν στειρεμένη
τῆς Καλῆς Κερᾶς τὴ βρύση !

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΥΠΝΟΣ

"Ελα, ύπνε, καὶ πάρε με στὴν κλίνη.
 Ποῦ σῶμα καὶ ψυχὴ σοῦ παραδίνω.
 Κάμε, παρηγοριά μου, ν' ἀποπλύνῃ
 'Ο μαῦρος πόνος, ποῦ στὰ στήθη κλείνω.

Μέσ' στὴν νεκρή, ποῦ σοῦ ζητῶ, γαλήνη
 Σὰν νὰ μὲ πῆρε δὲλφός σου ἀς γίνω,
 Κι' ἀπ' τὴν ζωή, ποῦ λαχταρῶ, ἀς μοῦ μείνῃ
 Τόση, δση ἀνασαίνει σ' ἔναν κρίνο.

Σ' ἔναν κρίνο λευκὸ σὰν τὸ χαλάζι.
 Ποῦ δταν στὸ νέο τὸ φῶς π' ἀργοχαράζει
 'Αναγαλιάζει δὲ οὐρανὸς κ' ἡ γῆ,

Μιὰ ψυχοῦλα θάρθη τὰ πέταλά του
 Ν' ἀνοίξῃ ἀκροφιλῶντας στὴν αὔγη,
 Μ' ἔναν κόμπο δροσιᾶς μέσ' τὴν καρδιά του.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΣ ΑΓΕΡΑΣ

Στὰ δέντρα, ἀγέρα, ποῦ ἔσμιγαν κ' ἐφύλαγαν κρυμμένο
 Τοῦ δάσους τὸ θεό,
 Μ' ἄνοιξες πόρτες νὰ περνῶ καὶ δρόμους νὰ διαβαίνω
 Στὸν ἄγιον του ναό.

Σ' ἀκούω νὰ τρέχῃς τὶς νυχτιὲς στ' ἄτι σου καβαλλάρης
Κάτω ἀπὸ τὰ κλαδιά,

Σ' ἀκούω στὸ μύλο νὰ ζητᾶς μιὰ λέξι νὰ τοῦ πάρῃς
'Απ' τὴν νεκρὴν καρδιά.

Κι' ἀν καβαλλάρη, κουρασιῆς, δένεις στὸ δένδρο τ' ἄτι
κι' ἀποκριμέσαι πλειά.

Τότε δσα δὲν μπορεῖς νὰ πῆς—κραυγὴ θυμοὺς γεμάτη—
τ' ἀκούω στὴ σιγαλιά.

'Ακούω αὐτὴ τὴ σιγαλιά, τὸ φύλλο ποῦ πεθαίνει,
τοῦ ἐντόμου τὴ βοή,

Κι' ἵσως ν' ἀκούω τὴν ἄνοιξι στὸ δάσος νὰ ὑφαίνῃ
ἀνθοὺς γιὰ τὴ ζωή.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ.

ΔΥΣΝΟΗΤΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

(Ἐκ τῶν Ἐρωτοκρέτων).

- Σελ. 18 στ. 6 πασανεὶς=ἔκαστος.
» » » 12 ἐλάμπασινε=ἔλαμπαν.
» » » 14 ἀνιμένα=ἀνέμεναν.
» » » 18 γῆ=ῃ.
» » » 19 κιανένα=χανένα.
» 19 » 10 τὸ ζημιό=ἄμεσως, εὐθύς.
» » » 18 ζαφειρομπάλασα=ζαφείρια καὶ μπαλάσια.
Σάπφειρον καὶ ρουβίνια.
» » » 24 διγιά=γιά, διά.
» 20 » 4 ὅχθραια=ἔχθρα.
» » » 10 μαλιές=μάχαι.
» » » 11 κακοσύβαστος=δύσκολος ἔνθρωπος.
» » » 21 κατόπαρδος=γατόπαρδος, πάρδαλις.
» » » 24 μούροιςινα=μαυροχόκκινα.
» » » 26 γλάκι=τρέξιμον.
» » » 27 βερτόνι=βέλος.
» 21 » 15 φαρὶν=ἴππος.
» » » 15 διμάδι=διμαδόν.
» 22 » 7 ζάλα=βήματα.
» » » 7 διῶμα=καμάρωμα.
» » » 23 ἀναθιβάνω=διηγοῦμαι, λέγω.
» » » 24 τοινίες=λακτίσματα.
» 23 » 20 ἀρίφνητος=ἀναρίθμητος.
» » » 27 ἔτοιο=τέτοιο.
» » » 27 ἀξωμένο=ἄξιον.
» 24 » 2 τουνοῦ=τούτου.

- Σελ. 24 στ. 2 διωματάρι=χομψοῦ, χαριτωμένου.
 » » » 3 ψυχάρι=λυχνοσθήστης (ἐντομὸν πετώμενον περὶ τὸν λύχνον).
 » » » 5 μόδο=τρόπον.

(Ἐκ τῆς Ἐρωφέλης).

- » 61 » 13 κομπάνομαι=ἀπατῶμαι.
 » » » 16 μπορεμένη=δυνατή.
 » » » 17 κυροῦ=πατρός.
 » 62 » 1 πλείσιαις=ἀφθένους.
 » » » 11 ἀξιαζόμενη=ἀξία, ἵκανή.
 » » » 13 ξόμπλι=παράδειγμα, πρότυπον.
 » 63 » 9 πρικώτατο=πικρότατον.
 » » » 11 ζημιό=εὐθύς.
 » » » 18 πρικὺ=πικρόν.
 » 64 » 1 ἀποκοινᾶς=τέλμης, θάρρους.
 » 65 » 7 μάνηταις=θυμούς.
 » » » 10 τοῦ χρυσαφιοῦ ἀκριβιά=φιλαργυρία.
 » » » 13 μιλλιαῖς=πολέμους, ἀγῶνας.

(Ἐκ τοῦ Γύπαρος).

- » 66 » 3 ἀφτονυμένο=ἀναμμένον.
 » 67 » 17 λαγκὰ=λαγκάδια.
 » » » 25 ἥμνογα=ώρκιζόμην.
 » 69 » 9 συναφορμάς μου=ἐξ αἰτίας μου.
 » 70 » 3 πελελοὺς=μωρούς.
 » » » 5 χοντρικῶν=ἀγρείκων.

(Ἐκ τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Θεοῦ. Προδρόμου).

Σελ. 139 στ. 5 Ἀλογοτριπλοντέληνος=τοῦ δποίου ἐππος
 ἔχει τριπλοῦν λωρίον εἰς τὸ στήθος.

- Σελ. 139 στ. 5 παχυμουλαράτος=χαθήμενος ἐπάνω εἰς παχὺ μουλάριον.
- » » > 5 μακρομύτηκα=μακρομύτικα, ὑποδήματα μὲ μακρὰν μύτην.
- » » » 9 λοντρικίζεται=λούεται.
- » » » 10 βουρβούριζεν=γουργούριζεν, ξεραζεν.
- » » » 10 ἀμυγδαλάτας=μεγάλας ὡς ἀμύγδαλα.
- » » » 11 ὑπέρπυρα=χρυσᾶ νομίσματα.
- » » » 11 Μανολάτα=ἔχοντα τὴν εἰκόνα τοῦ Μανουῆλ.
- » » » 12 καβάδιν=κάπαν.
- » » » 12 τζαντζαλοφορεμένον=παλαιόν, τριμένον.
- » » » 15 παραγεμιστοτράχηλος=ἔχων τέσσον παχὺν τράχηλον ὡς νὰ ἥτο παραγεμιστός.
- » 140 » 15 κλαποτὰ=κλαπωτά, συρματοκεντημένα ἐνδύματα.
- » » » 17 περισορεμένην=πιθανῶς λάθος ἀντὶ περισυρομένην, τοῦ συρμοῦ.
- » » » 19 θυνομαγερίαν=θύνην μαγειρευμένην.
- » » » 23 ἄρκλαν=συρτάριον.
- » » » 25 μικροτεροίτιν=μικρότερον.
- » » » 26 σαρακιάρικα=σαρακοφαγωμένα.
- » » » 27 περσίκιν=περσικὸν βαλάντιον.
- » » » 28 σιάμενα=νομίσματα (ἰστάμενα δηλ. ζυγιζόμενα).

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

Σελ. 18 στ. 12 ἀντὶ ἔκαμπάσινε διέρθ. ἔλαμπισινε.

» 139 » 11 » ὑπέρπυρα » ὑπέρπυρα.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Άριστοτέλης Βαλαωρίτης έγεννήθη ἐν Δευκάδι 1824· ἀπέθανε 1876.

Έργα ποιητικά: Στιχουργήματα, Μνημόσυνα, Κυρά Φροσύνη, Ἀθανάσιος Διάκος, Φωτεινός.

Σπυρίδων Βασιλειάδης έγεννήθη ἐν Πάτραις 1815· ἀπέθανε 1876. Έργα δραματικά: Οι Καλλέργαι, Λουκᾶς Νοταράς, Γαλάτεια, Σκύλλα κλπ. διάφορα ποιήματα εἰς τοὺς 3 τόμους Ἀττικῶν Νυκτῶν.

Δημήτριος Βεργαρδάκης έγεννήθη ἐν Δέσσεψ 1835· ἀπέθανε 1907. Έργα δραματικά: Μαρία Δοξαπατρῆ, Κυψελίδαι, Μερόπη, Φαῦστα, Ἀντιόπη, Νικηφόρος Φωκᾶς καὶ τινα ποιήματα.

Ιωάννης Βηλαρᾶς έγεννήθη ἐν Ιωαννίνοις 1771· ἀπέθανε 1823. Έργα του Βατραχομυομαχία, λυρικά καὶ σατυρικά ποιήματα καὶ μῦθοι.

Γεώργιος Βιζυηνὸς έγεννήθη ἐν Βιζύη τῆς Θράκης· ἀπέθανε 1896. Έργα ποιητικά: Ἀτθίδες αὐραί.

Δημήτριος Βικέλας έγεννήθη ἐν Σύρῳ 1835· ἀπέθανε 1907. Έργα ποιητικά: Στίχοι· δραματικά: ἔμμετροι μεταφράσεις Σαικοπήρου.

Άγγελος Βλάχος έγεννήθη ἐν Ἀθήναις 1838· ἀπέθανε 1920. Έργα ποιητικά: Ήώς, Φειδίας καὶ Περικλῆς, ἐκ τῶν Ἐνότων, μεταφρ. ἔμμετροι Δαμαρτίνου καὶ Χάινε· δραματικά: Κωμῳδίαι καὶ πλεῖσται μεταφράσεις ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ ἔνων δραμάτων καὶ κωμῳδιῶν.

Άλεξανδρος Βυζάντιος έγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ 1841· ἀπέθανε 1898. Έργα: σλίγα ποιήματα περιληγθέντα εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν πεζῶν του ἔργων.

Δημήτριος Βυζάντιος ἀδελφὸς πρεσβύτερος τοῦ προλαβόντος, ἀποθανὼν νέος, ἔγραψε διάφορα ποιήματα.

Ιωάννης Γρεπάρης έγεννήθη ἐν Σίφνῳ 1872. Έργα: ποιητικά Σκαραβαῖοι καὶ Τερρακότες δραματικά: ἔμμετροι μετάφρασις τοῦ Αἰσχύλου.

Γεώργιος Δροσίνης έγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1859. Έργα ποιητικά: Ἰστοι Ἀράχνης, Σταλακτῖται, Εἰδύλλια, Ἀμάραντα, Γαλήνη, Φωτειά Σκοτάδια, Κλειστά Βλέφαρα.

Γεωργίος Ζαλοκώστας έγεννήθη εν Συρράκῳ τῆς Ἡπείρου τῷ 1805· ἀπέθανε 1858. "Εργα ποιητικά: "Απαντα, ἐκδοθέντα μετὰ θάνατον.

'Ιωάννης Ζαμπέλιος έγεννήθη εν Λευκάδῃ τῷ 1787· ἀπέθανε 1856. "Εργα δραματικά: Τιμολέων, Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, Γεώργιος Καστριώτης κλπ.

'Ανδρέας Κάλβος έγεννήθη εν Ζακύνθῳ τῷ 1792· ἀπέθανε 1867. "Εργα ποιητικά: ή Λύρα.

'Ιωάννης Καρασούτσας έγεννήθη εν Σμύρνῃ τῷ 1824· ἀπέθανε 1873. "Εργα ποιητικά: Λύρα, Μοῦσα θηλάζουσα, Εωθινα! Μελέται, Ποιητικὸν Ἀπάνθισμα, Βίρβιτος, Κλεονίκη.

'Αλέξιος Κομνηνὸς έγεννήθη εν Κωνσταντινούπολει: τῷ 1106· ἀπέθανε 1142. Υἱός τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ.

Βιτσέντσος Κορνάρος. "Αγνωστα τὰ κατά τὸν βίον τοῦ Κρητὸς ποιητοῦ τοῦ Ἐρωτοκρίτου ἀκμάσαντος πιθανῶς κατά τὰ τέλη τοῦ 17 αἰώνος.

Στέφανος Κουμανούδης έγεννήθη εν Ἀδριανούπολει: τῷ 1818· ἀπέθανε 1899. "Εργα ποιητικά: Σεράτης Καλοπίχειρος, καὶ ἔτερα ποιήματα εἰς περισσότερα.

Κώστας Κρυστάλλης έγεννήθη εν Συρράκῳ τῆς Ἡπείρου τῷ 1873· ἀπέθανε 1894. "Εργα ποιητικά: Σκιαί τοῦ Ἀδου, ὁ Καλδύερος. Αγροτικά, ὁ Τραγουδιστής τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς Στάνης.

'Ανδρέας Λασκαράτος έγεννήθη εν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1821· ἀπέθανε 1901. "Εργα ποιητικά: Στιχουργήματα.

Δαυρόντιος Μαβίλλης έγεννήθη εν Κερκύρᾳ τῷ 1860· ἐφονεύθη μαχόμενος ἐν Ἡπείρῳ 1912. "Εργα ποιητικά: Ἐξεδόθησαν εἰς ἔνα τέμον μετὰ τὸν θάνατόν του.

Γεράσιμος Μαυρογιάννης έγεννήθη εν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1823· ἀπέθανε 1905. "Εργα ποιητικά: Διάφορα ποιήματα εἰς περισσικά καὶ μετάφρασις εἰδυλλίων τινῶν τοῦ Θεοκρίτου.

Γεράσιμος Μαρκόδρας έγεννήθη εν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1826· ἀπέθανε 1910. "Εργα ποιητικά: Ὁρκος, Μικρὰ ταξίδια.

Κωστῆς Παλαμᾶς έγεννήθη εν Μεσολογγίῳ τῷ 1859. "Εργα ποιητικά: Τραγούδια τῆς Πατρίδος μου. Τὰ Μάτια τῆς Ψυχῆς μου, Τάφος, Ιαμβοί καὶ Ἀνίπαιστοι, Ασύλευτη Ζωή, ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γύρτου, ή Φλογέρα τοῦ Βασιλιά, Πολιτεία καὶ Μοναξιά, Βωμοί, Τὰ Παράκτια, Τὰ Δεκτετράστιχα δραματικά: Τρισεύγενη.

'Αχιλλεὺς Παρασχος έγεννήθη εν Ναυπλίῳ τῷ 1838· ἀπέθανε 1895. "Εργα ποιητικά: Τὰ Ἀπαντα εἰς 3 τόμους καὶ Νέα Ποιήματα μετὰ θάνατον.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου έγεννήθη εν Καρπενισίῳ τῷ 1877. "Εργα ποιητικά: Πολεμικά Τραγούδια, Χελιδόνια.

Δημήτριος Παπαρρηγόπουλος ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1845· ἀπέθανε 1875. Ἐργα ποιητικά· Στόνοι, Χελιδόνες, Ὁρφεύς, Πυγμαλίων.

Ιωάννης Πικατόρος ἐγεννήθη ἐν Ρεθύμνῃ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 15ου ἢ τοῦ 16ου αἰώνος.

Ιωάννης Πολέμης ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1862. Ἐργα ποιητικά. Χει- μώνανθοι, Ἀλάζαντρα, Κειμήλια, Ἐξωτικά, Τὸ Παλιὸ Βιολί, Πρῶτα Βήματα, Σπασμένα μάρμαρα, Εἰρηνικά, Δραματικά· Τὸ Ὄνειρον, Τὸ Εἰκόνισμα, Στήν "Ακρη τοῦ Κρημνοῦ, Τὸ Στοίχημα, Τὸ Μαγεμένο Ποτῆρι, Ὁ Βασιλιάς Ἀνή- λιαγος, Ἡ Γυναική.

Λάμπρος Πορφύρας ἐγεννήθη ἐν Χίῳ τῷ 1879. Ἐργα ποιητικά· Σκέψεις.

Αριστομένης Προβελέγγιος ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ τῷ 1850. Ἐργα ποιη- τικά· Θησεύς, Τὸ Μῆλον τῆς Ἑριδος, Ἀδάμ καὶ Εὔα, Ποιήματα, Νέα ποιή- ματα· δραματικά· Ἡ Κόρη τῆς Δήμου, Ὁ Ρήγας, Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἀσώτου, Νικηφόρος Φωκᾶς, Φιλέρα, ἔμμετρος μετάφρασις τοῦ Φάσουστ.

Οεδδωρος Πρόδρομος ἢ **Πτωχοπρόδρομος** ἦκμασε κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 12ου αἰώνος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Αλέξανδρος P. Ραγκαβῆς ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1809, ἀπέθανε 1892. Ἐργα δραματικά. Οἱ Τριάκοντα, Δούκας, Φροσύνη, Ἡ Παρα- μονὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Τοῦ Κουτρούλη ὁ Γάμος· μεταφράσεις ἔμμετροι ἀρχαῖων ἑλληνικῶν δραμάτων καὶ ἔνων· ποιητικά· πλεῖστα ποιή- ματα εἰς τοὺς τόμους τῶν Ἀπάντων, μετάφρ. τῆς Κολάσεως τοῦ Δάντου καὶ τῆς Ἐλευθερωθείσης Ἱερουσαλήμ τοῦ Τάσσου.

Ρήγας ὁ Φεραῖος ἐγεννήθη ἐν Βελεστίνῳ τῷ 1757· ἔθανατώθη τῷ 1798 στραγγαλισθεὶς ἐν τῇ εἰρητῇ τοῦ Βελιγραδίου. Ἐργα ποιητικά· Θούρια καὶ ἄλλα ποιήματα.

Ιακωβάκης Ρίζος Νερούσιλδος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1778· ἀπέθανε 1850. Ἐργα ποιητικά· Κούρκας, Ἀρπαγὴ καὶ διάφορα ποιήματα· δραματικά· ἡ κωμῳδία Κορακιστικά.

Διονύσιος Σολωμός ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ περὶ τὸ 1798· ἀπέθανε 1857. "Απαντά τὰ ποιητικά του ἔργων ἐξεδόθησαν μετά θάνατου.

Γεώργιος Σουρῆς ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ 1853· ἀπέθανε 1919. Ἐργα ποιη- τικά εἰς ἔξι τόμους· δραματικά· Χειραφέτησις, ἔμμετρος μετάφρ. τῶν Νεφε- λῶν τοῦ Ἀριστοφάνους.

Αλέξανδρος Σοῦτσος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1803· ἀπέθανε 1863. Ἐργα ποιητικά· Ὁ Περιπλανώμενος, Ἡ Τουρκομάχος Ἐλλάδε, Τὸ Πα- νόραμα, Ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου κλπ. Κωμῳδία ὁ Ἀσωτος

Παναγιώτης Σοῦτσος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1806. Ἐργα ποιητικά: 'Η Κιθάρα' δραματικά: 'Ο Όδοιπόρος, Μεσσίχας, Εὐθύμιος Βλαχέας, 'Ο Αγνωστος.

Γεώργιος Στρατήγης ἐγεννήθη ἐν Σπάταις τῷ 1860. Ἐργα ποιητικά: Ρόζα καὶ Δάφναι, 'Ερως καὶ Φυχή, Νέα Ποιήματα, Τραγούδια τοῦ Σπιτιοῦ, Τραγούδια τοῦ νησιοῦ, Τί λὲν τὰ κύματα, δραματικά: Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος, Θεοφανώ, 'Αρχιλοχος καὶ ἔμμετροι μεταρράσεις ἔνων δραμάτων.

'Ηλίας Τανταλίδης ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1818· ἀπέθανε 1876. Ἐργα ποιητικά: 'Ιδιωτικά στιχουργήματα, 'Ἄσματα.

'Ιούλιος Τυπάλδος ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1814· ἀπέθανε 1883. Ἐργα ποιητικά: ποιήματα ἐγκατεσπαρμένα εἰς περιοδικά καὶ μετάφρασις ἐκ τῆς Ἑλευθερωθείσης Ιερουσαλήμ τοῦ Τάσσου.

Γεώργιος Χορτάτσης ἐγεννήθη ἐν Ρεθύμνῃ τῆς Κρήτης καὶ ἥκιμος κατὰ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰώνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου. Ἐγράψεις τὸ δρᾶμα 'Ερωφίλη.

'Αθανάσιος Χρηστόπουλος ἐγεννήθη ἐν Κρατορίᾳ τῷ 1772· ἀπέθανε 1847. Ἐργα ποιητικά: Τὰ Λυρικά· δραματικά: 'Αχιλλεύς.

Αριθ. Πρωτ. 27967 Εν Αθήναις τῇ 30 Σεπτ.
Διεκπ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρός

τὸν κ. Ἰωάννην Ν. Σιδέρην βιβλιεκδότην.

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου ἐνεκρίθη ἡ χρῆσις τοῦ ὑφ' ὑμῶν ὑποβληθέντος ἐντύπου βιβλίου «*Νεοελληνικὴ ἀνθολογία*» διὰ τὰ διδασκαλεῖα τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ διὰ τὴν κατ' οἰκον ἀνάγκην τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1917—1918 καὶ τοῦ ἔτης κατὰ τὴν ὑπὸ ἀριθ. 117 πρᾶξιν αὐτοῦ.

.....

Ο 'Υπουργός
Δ. ΔΙΓΚΑΣ

N. Τσιριμόνος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής